

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlőnye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Bunyan tercentenarium.

1628—1928.

Csodálatosak az Úrnak utai. Kifürkészhetetlenek az Ő bölcseségének titkai. Ezt bizonyítja az angol *Bunyan Jánosnak*, a „*The Pilgrim's Progress*“ [A zarándok útja] című világhírű, lelket építő mű szerzőjének az élettörténete is. Születésének háromszáz éves évfordulóját pünkösztkor ünnepelte meg az angol protestáns világ Bedfordban.

Egyszerű kis falusi gyerkőc volt ez a Bunyan János, aki vándor bádogos apját vásárról-vásárra kísérgette. Csupán annyi ismeret ragadt rá, hogy írni, olvasni éppen tudott. Ki álmodta volna még akkor, hogy mi lesz belőle valaha?!

A különféle vásárokon sok szenny ragadt a lelkére. Rettenetesen megtanult káromkodni. Egyben azonban hallotta a sok vallásos vitát is, amit abban a mozgalmas időben úton-útfélen folytattak egymással a protestánsok és a pápisták.

Tizenhat éves korában besorozták katonának. A hadsereg sohasem volt erkölcsnemesítő iskola. Ámde az a hadsereg, amelybe Bunyant besorozták, kivételt képezett. Erősen vallásos szellem uralkodott benne. Ugy, hogy itt szokott le undok szokásáról az átkozódásról is. Ugy történt a dolog, hogy Bunyan egy izben az utcán oly rettenetesen káromkodott, hogy két utcai lány is megborzadt tőle s szemrehányást is tett neki érte. Bunyanra leirhatatlan hatással volt ez a szemrehányás. Belátta, milyen irtóztató mélyre sülyedhetett ő le, ha még ezek a társadalom kidobottjai is feljogosítva érezték magukat, hogy szemrehányást tegyenek néki. Ettől kezdve sohasem átkozódott többet. megtérésének ez volt az első lépése. Egyre jobban érezte bűnös voltát és egyre jobban óhajtott tiszta életet élni.

Közben megnősült, zajtalan, csendes életet élt. Csupán valóságos könyvek olvasásával szórakoztatta lelkét. Hite ezektől megszilárdult, lelki ereje megnövekedett és elkezdett városról-városra járva prédikálni. Hire, neve nőttön-nőtt. Ámde II. Károly visszakerülvén az angol trónra, a puritánok uralma véget ért, üldözni kezdték őket. Bunyant is elfogták és Bedfordban börtönbe vetették. Itt cipőfűző készítésével tengette a maga és családja életét. Nehéz idők voltak ezek reánézve.

Majd ajánlatot tettek neki: „Igérd meg, hogy nem prédikálsz többet és azonnal szabad leszel.”

Milyen boldog dolog lett volna szabadnak lenni! Hazamehetni feleségéhez, vak kisleányához. Gondozni, ápolni őket! Mégis azt felelte: „Ha ma kieresztetek, holnap már újra csak prédikálni fogok!”

És ottmaradt a börtönben.

Ámde láthatatlan kezek avatkoztak bele a dologba. Ugy fordultak a dolgok, hogy a hatóság emberei jónak látták barátságos viszonyban élni a puritánokkal. Ezért Bunyant feltételesen szabadlábra helyezték.

Két évig tartott ez a szabadság. Ekkor újra fellángolt a régi gyűlölet és Bunyan ismét börtönbe került. Ezen fogsága alatt írta meg világhírű művét „A zarándok útja Istenhez” címmel.

Hat hónap múlva kiszabadult, mert a puritánok újra hatalomra kerültek és élete végéig nyugodtan maradt. Megérte művének diadalmas sikereit és dicsőségtől megkoszoruzva, hatvan éves korában halt el.

Műve a világ minden művelt nyelvére le van fordítva. Az emberi lélek fejlődését rajzolja szimbólikusan Isten felé.

Igy lett hite által a kis falusi gyerek a világ tanítómesterévé. Megérdemli, hogy mi is megemlékezzünk róla.

Bokor Sándor.

A tiszántúli egyházkerület június 26—27-én tartotta nyári közgyűlését szokatlan ünnepélyességek között. Ekkor történt meg ugyanis az új főgondnok vitéz *Horthy István* beiktatása, melyre megjelentek *Ravasz, Révész, Geduly* püspökök és a két prot. egyház több lelkészi és világi előkelősége. Dr. *Baltazár*

Dezső püspök beiktató beszéde után az új főgondnok letette az esküt és az egyházi élet minden részére kiterjedő erőteljes beszédet mondott, nagy mély hatást tett a je'lenlevőkre. Utána különböző küldöttségek üdvözölték. Ugyancsak ekkor iktatták be *Vásári István* világi fő- és báró *Vay László* világi aljegyzőt.

Élőtőke és önmegadóztatás.

Irta: Kun Zoltán ref. lelkész.

II.

Az élőtőke a református papi társadalom ama témái közé tartozik, amikről évek óta tart a szüntelen vitatkozás anélkül, hogy a benne rejlő hatalmas energiát egyetemlegesen be tudtuk volna állítani életünk eredményhozó szolgálatába. Évek óta beszélünk róla, hivatkozunk rá, büszkélkedünk vele, a magunk intenciójának valljuk s végül is tapasztalnunk kellett, hogy a mi meddő tárgyalásainkon túl, más mezőkön, más papi szántón már kalászbba is szökkent és gyümölcsöt is termett. Pedig — bármennyit szóljunk, beszéljünk és meditáljunk felőle — a mi égő nyugdíjproblémánknak is egyetlen megoldása csak ezen az alapon lehetséges, kiviteli formája pedig az önmegadóztatásnak az az útja módja, amit én a csanádegyházmegyei róm. kath. papságnak példája nyomán az alábbiakban teszek magunk elé megoldandó feladat gyanánt.

Első és halaszthatatlan teendők ezen az úton a teherviselés kérdésének megállapítása, vagy az a végtelenül fontos és kiinduló kérdés: mink van, mi a jövedelmünk? Minthogy a megoldás tisztán ennek a jövedelemnek, vagyis az élőtőkének általunk megejtendő önkéntes megadóztatásán fordul meg, ismerünk kell az alapot. Ezt az alapot, magának az élőtőkének nagyságát pedig csak úgy állapíthatjuk meg, ha férfiasan becsületes, semmit el nem titkoló, az utolsó baniig hű jövedelembevallást végzünk, amit az egyházmegyének a lelkészi körök részéről kiinduló kérelmére és útján a kerületi közgyűlés rendelne el s a püspöki hivatal eszközölne. A jövedelembevallás, ha különben dicsegetreméltóan megy is végbe, még sem szolgálhat állandó és több évre terjedő alapul, mert minden lelkészi javadalom sok változásnak van még alávetve, mint az államtörvény által biztosított agrárföldek végleges kiosztása, a lelkészi díjlevelek terményjárandóságainak visszaállítása és fokozatos kiszolgáltatása stb., stb. A dolog természete azonban megkívánja, hogy legalább 2—3 évre állítsuk össze a számvetés nélkülözhetetlen alapját: a költségelőirányzatot.

Ez előirányzat „szükséglet” rovatába — az én elgondolásom szerint — elsőnek beállítandó volna az az összeg, ami a nyugdíj intézet által eddig nyugdíjazott s a magasabb nyugdíj esetén nyugalomba menő rokkant és munkaképtelen, vagy teljesen elaggott lelkészek nyugdíjából állana elő. A nyugdíj összege lelkészeknél havi 5000 lejben a nyugdíjpótlékban általunk részesíthető lelkészek száma pedig — a teherbírás véges voltára való tekintettel — maximálisan évi 10 ben volna megállapítandó. A szükségleti a) pontja tehát évi 600,000 Leit tenne ki. A kerületi nyugdíjintézettől segélyt élvező özvegyek száma — az 1927. I. kerületi jegyzőkönyv szerint — volt 1927 június 30 án: 9, ez a szám lelkészek elhalálózása folytán mostanig felszaporodott kb. 15-re. Ezt a számot természetesen leg maximálisan

lehetetlen, mert az élet és halál ura szabja meg azt egyedül. Az özvegyi nyugdíjat a lelkészi nyugdíj 50%-ában, vagyis havi 2500 leiben állapítanám meg, mert ennél többet aligha élvez egy hasonló minőségű és működésű állami tisztviselő özvegye s aligha bírna meg büdgetünk. A szükséglet b) pontja ezek szerint évi 450,000 leit emésztene meg. A lelkészárva számát hozzávetőleges számítással 20-ra téve s neveltetési segélyeket évi 3000 leiben állapítja meg, a szükséglet a) pontja alá 60,000 leit kellene fölvenni. Ehhez járulna végül d) pont gyanánt a ker. pénztári hivatalnak felajánlandó tiszteletdíj és költségek összege. A szükségletek főösszege tehát 1,110.00 lei lenne évenként.

Ami most már a fedezetet illeti, azt a következő módon képzelem el: A kerületi nyugdíjintézetől kapna az u. n. önmegadóztatási egyesület 10, lelkész évi nyugdíjára 120,000; 15 lelkész-özvegy nyugdíjára évi 180,000 és 20 lelkész-árva neveltetési segélyére évi 20,000, összesen 320,000 leit. Ezt a fedezeti összeget levonva a szükséglet főösszegéből, fedezetlen maradna azaz a papság önmegadóztatásából fedezendő lenne: 790,000 lei. Tehát a kerületi intézet által jelenben nyújtott nyugdíjnak és neveltetési segélynek a papság által megállapítandó minimumig [5000, 2500 és 250 lei ig] való kiegészítéséből egy 790,000 leies hiány áll elő, aminek az élőtökére való kivetése az alábbi két módon történhetne:

Ha a kerületbeli papság összjövedelme a bevallások beérkeztével ismeretessé lesz, a fedezendő hiány elosztása percentualiter volna megállapítható egy, esetleg a lelkészek által választott szűkebb bizottsága, vagy megbízás folytán a kerület vezetősége által. Progresszív kivetés ebben az esetben nem volna javasolható. A progresszivitásnak ugyanis az volna a célja, hogy a nagyobb jövedelemmel bíró javadalmast nagyobb járulékra is kötelezze. Elvileg egyenlő körülmények között élő javadalmasoknál ez a megadóztatás igazságos is volna. A gyakorlatban azonban aránytalanul helytelenebb és igazságtalanabb is. Mert pl. az egyenlő jövedelmi összeggel bíró falusi, kisvárosi és városi javadalmasok megélhetése és szükséges kiadása nagy mértékben eltér egymástól. Ehhez járul még, hogy a progresszivitás alig 200 egyénnél oly apró és kicsiny intervallumokkal volna számítható, hogy ezt a kivetést óriási módon megnehezítené és igazságos eredményt még sem adna. Ha, azonban az adókulcsban a különbség egy fél, vagy egész százalékot tenne ki, úgy a nagyobb javadalmasok aránytalanul súlyosabban lennének megterhelve, mint a közepes javadalmuak. Ezért az adózásban a következő három számítást kellene szem előtt tartani: I. Segédlelkészek és lelkészek 72,000 lei jövedelemig $\times\%$; II. Lelkészek 120,000 lei jövedelemig $\times + \frac{1}{2}\%$ és III. Lelkészek 120,000 lei jövedelmen felül $+ \times 1\%$. Így figyelembe vesszük a létminimumot és a progresszivitás elvét is. A kivetési percent mindenesetre úgy állapítandó meg, hogy az annak alapján kivetett összeg legalább annyi legyen, mint a fentiek szerint fedezetlenül maradt szükségleti összeg.

Ha azonban a jövedelmen alapuló kivetés bármilyen okból nem volna keresztülvihető, az előtőkére való hiányszétosztásig úgy menne végbe, hogy minden egyesületi tag — miután a nyugdíj jövedelemre és korra való tekintet nélkül ugyis egyenlő — jövedelemre és korra való tekintet nélkül egy, a szükségmeghatározta egyenlő összeget fizetne be. Ennek a hozzájárulásnak nagyságát a szükségleti hiánynak és a kerületbeli lelkészi állások számának a hányadosa szabja meg, ami a fenti számítás szerint $[790,000 : 180]$ 4388 leit teszen. Ha ezt a hányadost 4600 leire egészítjük ki, a szükséges összegen felül megkapjuk még azt a tiszteletdíjat is, amit az egyházker. pénztári hivatalnak a bizonyára nem csekély munkatöbbletért felajánlani uri gavalléros kötelességünk. Mert azt talán fölösleges is jeleznem, hogy a papság önmegadóztatása által begyűlt összegnek a fennálló szabályzatok szerint való kezelésére csak a kerületi pénztári hivatalt kérhetjük fel.

III.

Mielőtt az előző ismertetés alapján voltaképeni, lényegbevágó indítványomat összefoglalnám, számszerű kéltésgelőirányzatot csatolok ide az önmegadóztatáson alapuló segélyegyletnek tervezett s a kerületi anyaintézet 1929. évi remélhető s hozzávetőleges forgalmáról.

I. Önmegadóztatási nyugdíjegyület költségvetése:

Szükséglet:

a) 10 rokkant lelkész nyugdíja á 60 000 lej . . . lej	600,000
b) 15 lelkészözvegy nyugdíja á 30,000 lej . . . "	450,000
c) 20 lelkészárva neveltetési segélye á 3,000 . . . "	60,000
d) Kezelési költségek és tiszteletdíj "	36,000

Összesen lej 1.146,000

Fedezet:

a) Ker. intézettől 10 lelkészi nyugdíj á 12,000 lej . lej	120,000
b) Ker. intézettől 15 özvegyi nyugdíj á 12,000 lej . "	180,000
c) Ker. intézettől 20 árva nev. segélye á 1000 lej . "	20,000
d) Lelkészek önmegadóztatásából 180×4600 lej . "	828,000

Összesen lej 1.148,000

Mérleg:

Fedezet lej	1.148,000
Szükséglet "	1.146,000

Maradvány lej 2,000

II. Kerületi nyugdíjintézet forgalma az 1929. évben:

Álladék az 1928. év december 31-én . . . kb. lej	2.500,000
180 intézeti tag járuléka á 1500 lej . . . " "	270,000
180 fenttartó egyház járuléka á 500 lej . . . " "	90,000
Nagypénteki perselypénz " "	30,000
A tőke 1929. évi kamatja " "	300,000

Összesen kb. lej 3.190,000

Önmegadóztatási egyesületnek I. Fedezet a., b., c. " " 320,000

Álladék 1929 december 31-én kb. lej 2.870,000

Ez utóbbi hevenyészett kimutatás igazolja, hogy az anyaintézet az önmegadóztatáson alapuló egyesületnek évenként átengedendő összeget nemcsak hogy könnyen megbirja s ezzel intenzívebben gyakorolja altruisztikus célját, hanem a mindenkori kamatokkal állandóan növekedvén, azok intenciójának is megfelel, akik tőkehalmozásban lelik gyönyörűségüket.

Végül — mert szintén vannak s mert szintén égő s égető problémájú kerületünk papi társadalmának — szólani kell még a kerületi nyugdíjintézeten kívül különféle kegydíjakban és segélyekben részesülő régi lelkészözvegyekről. Ezek legtöbbszörnek helyzete — ha ugyan van még grádus a szegénységben — annyival nyomoruságosabb és kétségbeejtőbb, hogy reményük sincs állapotuknak lényeges megjavítására nézve. Ha számukat az egész kerületben 50-re s a minimális állandó segélyt csak havi 2000 lejre vesszük, a szükségelt 1.200.000 lej olyan összeggé válik, amire hiába keres teljes fedezetet kutató szemünk s velők érző szivünk. Minthogy azonban helyzetüket úgy, amint van, részvétlenség és lelketlenség vádja nélkül hagyni nem lehet, azt gondolnám, hogy azzal az összeggel, ami a kerületi intézetből ellátást élvező lelkészözvegyeknek az önmegadóztatás útján való segélyezése után az egyhm. gyámalapok jövedelméből felszabadul, továbbá az esetleg erre a célra nyert államsegéllyel s végül a lelkészek államsegélyének ezután is levonandó 3% ával valamennyire elviselhetőbbé lehet tenni szomorú helyzetüket. Ennél többet azonban sem az összpapságtól, sem egyesektől várni már nem lehet anélkül, hogy a gyengébb dotációju lelkészeket existenciájukban ne támadjuk meg. Mert az önmegadóztatás megvalósításával, a ker. nyugdíjintézeti járulék megtartásával s a ker. özvegyeket segélyező 3%-kal és az em. gyámintézetek fenntartásával már annyi teher lesz rajtunk, amire bárminő keveset is még hozzátenni erőt összeroskasztó vakmerőség volna. Szolgáljanak e kijelentésemhez illusztrálásul azok az összegek, miket pl. én bocsátok kongruámból rendelkezésre nyugdíjintézeti járulék, lelkészözvegyek segélyezése stb. címen:

Kerületi nyugdíjintézeti járulék	{ 1500 lej
Kerületi özvegyi segélyre a kongrua 3%-a	{ 2256 „
Egyhm. gyámintézeti járulék	{ 1172 „
Önmegadóztatási járulék	4600 „
	<hr/>
	Összesen 9528 lej

IV.

A fentebb előadott részletes ismertetés és számítások után az évek óta vajudó kérdés végleges megoldása végett azzal az indítvánnyal lépek a királyhágómelléki református egyházkerület papsága elé:

„Mondja ki a rokkant és munkaképtelen agg lelkészek, továbbá a lelkészözvegyek és árvák korszerű nyugdíjazásának és segélyezésének szükségességét és halaszthatatlan

megkezdését; tárgyalja meg és vizsgálja át a maga lelkeszi köreiből az élőtökének és önmegadóztatásnak fentebb ismertetett hatalmas problémáját és beható tárgyalás után küldjön ki minden lelkeszi kör egy-egy delegátust; a delegátusoknak gyűlése azután a központi Nagyváradon a „Királyhágómelléki Református Lelkeszek önmegadóztatásán alapuló Segélyegyesületé”-nek intéző-bizottsága néven végleges határozatot hozna, a maga kebeléből választott tisztikar útján tárgyalna a kerület vezetőségével s végleges megalkulás esetén aként gyakorolná a természetes irányítás és vezetés jogát, hogy minden polgári év végén szabályszerű számadást készíttetne s azt az intéző-bizottság által jóváhagyottan a hivatalos lapban közzétenné.“

Sapientia sat!

Pankota, 1928 június 24.

Ábránd . . . Valóság . . . Lehetőség . . .

Irla: Arday Aladár.

Ábrándország egyik nagyobb városában jártam és sok egyéb szép és jó között a város egyik egészséges részén, árnyas kert közepén találtam egy barátságos, emeletes házat. A hajlék vonzó külsejével s a körülötte üdögélő és foglalatostkodó ismerős, kedves alakokkal az Otthon derűjét és melegségét lehelte rám. Szinte meg se lepődtem, mikor feltekintve, ezt olvastam a homlokzatán: *Nyugodtjas Ref. Papok, Papi Özvegyek és Árva Otthona*.

A sorsstestvér bizalmával és meleg érdeklődésével léptem át a küszöböt. Vajjon Ábrándországban, hogy élhetnek az én nyugalmat kiérdemelt öreg testvéreim s ami még sokkal inkább szivemen fektet, hogy élhetnek „hazahívott” testvéreim özvegyei és árva gyermekei?

Nyitott szemmel és szívvvel jártam be az árnyas kertet, melynek pihenő padjain elégedett, nyájasarcu öregek beszélgetve üdögéltek, szeretettel figyeltem a munkára még kész apró foglalatosságait, boldogan mentem végig a tiszta lakószobákon, a nagy közös-ebédlőn, a társalkodó s egyben munkatermen s áhitattal léptem be a csendes oratóriumba, ahol rég-meghalt édesanyám két élő testvére elmélyedve, boldogan-könyezve imádkozott.

Talán vétkeztem, mert megloplam az eget, hogy kihallgattam a suttogó hálaírádság töredezett szavait, de vétkem árán legalább megtudtam, hogy az a hajlék csakugyan Otthon, melyben tisztaságban boldog emberek élnek, hogy e testvériségben összeforrott nagy családban nem fáj olyan nagyon az *árvaság*, mert a sok öreg testvér igyekszik pótolni az árváknak az elvesztett szülei gondot és szeretetet, nem olyan nehéz az *özvegység*, mert a bánatos lelkek emelik egymást és megosztják az elhagyatottság roskasztó terhét, nem olyan keserves az *öregség*, mert itt soha nem szűnik meg a biztatás,

az egymásért való gond és imádság és nem olyan félelmes az utolsó elválás, a *halál* sem, mert innen mindenki felfelé néz és „*hazafelé*” tart, az igazi otthon felé.

S hogy az áhitatot végzett két kedves lélekkel beszédbe bocsátkoztam, azt is megtudtam, hogy itt az *élet* sem olyan nagyon nehéz. Nincs luxus, de nélkülözés sincsen. Az élet durva, gyötrő gondjai, a mit eszünk, mit iszunk, mivel ruházkodunk emésztő problémái le vannak véve a fáradt, gyöngye vállakról. Mindenki pontosan megkapja egyetemlegesen megállapított járulékát, melynek felerészéből befizeti a mérsékelt ellátási díjat. A ruházati szükségleteket, közös forrásból szerevezve, szintén jutányosan kapják. Mint betegsegélyző s temelkező egyesületi tagok, az otthon falain belül ingyenes orvosi kezelésben s temelkezésben részesülnek.

Az árvák előtt, helyben lévén minden, ott áll a szellemi, ipari, kereskedelmi pályákon való érvényesülés lehetősége. Az arra érdekesek az otthon vezetői által rendkívüli segélyezésre ajánltanak.

Az otthonba lépés természetesen nem kötelező. Akinek boldogabb életlehetősége van, kívül marad, családjá, rokonai körében. Rendes járulékát ottan is megkapja. De az otthon ajta nincs soha bezárva előtte. Ha magára marad, vagy ha egyszer terhére válik, az otthon várja, az otthon minden gyermekét mindig várja. Sokat tudtam még még az otthonról, házirendjéről, a benne lakók nyugodt, harmónikus szeretetben összeforrott, imádságos életéről olyan dolgokat, melyektől egyszer ragyogott, másszor könnyfátyolos lett a szemem, milyen kár, hogy egyszer bucsuzni kellett. Ábrándországból haza kellett térni, nem helyezhettem el a sok, élettél küzködő, szanaszét hányódó, nyomorgó testvéremet és nem hozhattam le nekik a boldog otthont. Jaj, hogy magasan jártam, jajj, hogy lezuhantam s jaj, hogy itt bármerre nézek, mindenfelől panaszkodik, sir, jajgat s érző és cselekvő szivek után kiállt a sivár kegyellen, sokszor szégyenteljes *Valóság*.

Évek óta fájó szívvel hallgatom egy szegéey, elaggott, állandóan beteges és nyugalomra méltán vágó öreg testvérem panaszait. Teljes tudatában van erőtlenségének. Érti, hogy kötelességének eleget tenni immár képtelen. Látja, hogy gyöngeségének sajnálatos következményei egyre jobban mutatkoztak a gyülekezetben, nyugalomba vonulása tehát a közszempontjából is kívánatos. Szívesen el is menne, ha remény-sége lehetne rá, hogy nyugdíjából hátralévő napjait biztos fedél alatt, tisztaságban egyszerűségben leélheti. De hová menjen, hová vigye gyöngeségét, nyomoruságát, mikor, ha számolni kezd azonnal bizonyossá lesz, hogy nyugdíja nemcsak fedelet és ellátást nem ad, de alig lenne elég doktorra, patikára. Maradni kénytelen s a fáradt test, mint nehéz robotot, vonja az egykor gyönyörűséges igát, szolgálni kénytelen, míg a gyenge hang végleg el nem hal az ajkán s a lélek le nem rázza a a tehetetlen porhüvelyt. Hogy addig mi történik a gyülekezetben, hányan kerülnek szekták hálójába, hányan vadulnak hitetlenségbe, hányan vesznek el hitünk, talán fajunk számára is örökre, mindezekért józan ésszel ugyan ki tehetné őket felelőssé?

Szomoruan figyelem egy pár öregrendü özvegyünknek keserves életét. Hányódnak-vetődnek, falúról-városra, városról-falura, néha országról-országra s tengetik életüket, legtöbbször teherként, alamizsna

kenyéren. Tele van a szemük könnyel, a szájuk jajjal, nincs remény-ségük, megnyugvásuk, már csak a halálban. Hívják is, várják is, imádkoznak is érte. De néha olyan kegyetlenül késedelmes a halál! Pedig, hogy mennének... és hogy adnák őket... Hogy meg tudja ölni a nyomoruság az életkedvet és a szeretetet!... Milyen keserű sors, mikor meg se haltunk, máris eltemettek, elfeledtek és megszün-tek szeretni bennünket. Jaj, de fájdalmas, mikor így, időelőtt temetnek, különösen papiözvegyeket!... Dehát ki tehetné közülünk ezért józan ésszel egyedül csak a sokszor élni alig tudó, nyomoruságban tengődő temetőket felelőssé?

Hát árváink sorsa? Óh beh keserű, óh beh siralmas sors! Ki tudja hányan, ki tudja merre s ki tudja hogyan küzdenek a létért? Jó, hogy nem nézünk utána közelről az életüknek! Vagy talán nagy kár, hamarabb tette indulnánk, ha csokorra kötve látnánk a sokszinű nyomoruságot! A fiuk még csak jobban állják az életharcot. Ha elbuk-nak, könnyen felállanak. De a lányok! Hallottunk leányárvákról, kiket a nyomor városokba üzött. Előbb cselédekké lettek. Aztán még mélyebbre hajoltak a kenyér és ruha után, elbuktak s a ragyogó Bá-belek sepredékeivé váltak.

En is tudnék beszélni szomorú, fájdalmas tényekről. Lejtőről, züllésről, mocsárba sülyedésről. De miért beszéljek róluk? Miért szóljam meg őket? Miért helyezkedjem a vádolók, az erénybirák, a pálcatorók, a megkövezők kényelmes álláspontjára? Van-e jogom hozzá? Tehetem-e józan ésszel *csak őket* felelőssé? Mit tettünk ér-tük? Dobtunk-e utánuk erős mentőhálót, hogy kiszabadítsuk őket a nyomor kerítő karmai közül? Ugy-e, nem dobtunk? Csak alamizsná-
kat: Alamizsnákkal pedig nem emelhetjük fel őket *soha* a becsületes, hozzájuk méltó élet biztos fundamentumára.

Lelkésztestvéreim! Vessünk már véget az alamizsnaosztogatásnak! Tegyük már valamit, ami egészen méltó hozzánk! Határozzunk már végre rokkantjaink, özvegyeink, árváink dolgában az érző szivünkkel s ne a számító eszünkkel. Eleget nézegettük, eleget piszkáltuk, eleget szaggattuk már ezt a mi közös, nagy, égő, vérző, vádoló, égreakiáltó sebünket. Hajoljunk most már rá, borítsuk be és gyógyítsuk meg szerető, meleg, áldozatos sziveinkkel.

Ne mondjuk, hogy nem tehetjük! Ne induljunk segítő utra, ne fogjunk gyógyításhoz hitelenséggel! Istennek hála, *van lehetőségünk*, csak egész lelkünk legyen a munkára, s teljes szivünk a tőlünk tel-
helő jókedvű áldozatra. (Folytatjuk.)

Életbiztosítás lelkészek számára. Amidőn mi nyugdíj-emelésről, önbiztosító intézetről stb. tárgyalunk, nem lesz érdeketelen egy most kapott hiradás, mely szerint a budapesti Kálvin-téri parochiális tanács, a köré-ben működő lelkészek részére nyugdíjpótló biztosítás kötését

határozta el; mégpedig dr *Ra-vasz* László parochus lelkész-nek 40,000, *Göde* Lajos püspöki másodlelkésznek 30,000 pengő erejéig úgy, hogy az évi járulékok felét a parochiás kör pénz-tára, másik felét a biztosított fizeti.

Iskolai év végén.

Juniusnak vége. Bezárultak a tudomány csarnokai, az iskolák ajtói. Végigmegyünk egy-egy folyosón, betekintünk egy-egy tanterembe: kihalt élet, néma üresség, a csend szinte bántja fülünket. A nagy némaságban önkéntelenül föltámad az a gondolat az emberi kebelben, hogy a tanuló ifjak, leányok, akik itt helyett foglaltak nem-e ilyen megsemmisülő zárkózottságot vittek el magukkal a szülői otthonba. Él-e bennök hit, boldogító reménység arra, hogy a vakációs hónapok alatt megújodott friss munkakedvvel sorakozzanak ismét majd szeptember idején a tudomány csarnokaiba. Találkoznak-e örömlelkedéssel újból szeretett tanítóikkal és tanáraikkal, akik egy iskolai szorgalmi időszak alatt olyan nagy lelki odaadással, türelemmel oktatták őket. Akik súlyos gondok alatt a „nincsen” problémájával küzdve viselték a családi gondok anyagi terheit. És mégis hivatásuk magaslatán állva átérző jóságos atyai szeretettel vették gondjaik alá a tanulni vágyó gyermek ifju sereget.

Mind olyan gondolatok, amelyekre annyiféle lehet a felelet, ahány a gondolkozó fő, ahányan foglalkoznak és vesznek tudomást a tanuló, tanár és tanító sorsáról, egy befejezett iskolai évről. Láttam anyát, aki egész év alatt aggódó félelemmel küldte iskolába gyermekét, féltve annak gyöngye fizikumát a megerőltetett tanulástól. Láttam olyan gyermeket is, aki könnyhullatások között ment az egzámenre, mert félt a vizsga eredményétől. Az édes szüle gondtól üzött fejjel jajdul fel attól a gondolattól, hogy fia tanulása sok áldozatkészsége, egy egész iskolai év, veszendő kárba esett. Szomorú miniatűr képek ezek. Hol itt a hiba? A társadalom hivatott rétege rá megfelelően.

Boldogan emlékszem vissza gyermekkoromra. Hatvan évvel ezelőtt Horkai bácsi volt a tanítóm M. Szigeten. Amit az akkor tanított, beszélt, játszott velünk gyermekekkel, mindenre ma is, mint ember boldogan emlékezem, az oktató, nevelő eszközöket ma is érvényesítem. Áldott az ő emlékezete előttem. A bezárult iskolai év alatt több iskolát látogattam. Az ember lelke föllelkesült, amint szemlélhette az öntudatosan felelő gyermekeket. Értelmes arcukról vidámság, öröm, nyugalom sugárzott. Nem ült keblükön félelem és rettegés. Aztán a hatás, amikor az iskolaszéki elnök bezáró szava után előállott egy leányka, majd meg egy fiugyermek s amikor szivből fakadó szavakkal köszönetet mond az ő tanítójának és bucsuzik iskolás társaitól. Sokan voltak jelen hallgatók, édesanyák együtt, mindannyinak a szemében a látottak felett a boldogság jóleső könnye ragyogott. Az ilyen jelenetek felett éreztem, következtettem arra a gondolatra: Istenem, ha minden szüle ugy látna, érezne és jelen lenne, ha az édesapák halaszthatatlannak mondott dolgaik miatt közönyösen távol nem maradnának, de mennyire más lenne, megváltozna az iskolaügy előrehaladása... Így azonban a nagy közönyösségen a lelkesülésnek minden jószándéka csak a múlt emlékezetén sinylődik, erőt nem vehet és megoldatlannak marad az a nagy probléma: mi lesz velünk, ami iskoláinkkal, ha minden évben egy-egy alma matert, egy-egy

falusi iskolácskát elveszítünk, ha nem lesznek tanítóink, ha Sanyaró Vendel módra a gyermeknevelés szent ügyével még a nélkülözések árán sem foglalkozhatnak tanítóink. Mi lesz velünk? Várjuk keresztyéni nagy türelemmel a csuda erőt, vagy közelg a Szentlélek ereje, talán rajtunk is van s megvigasztal bennünket az új iskolai esztendőre.

Oh, ha úgy lenne!

Diószeg, 1928 jun. 25.

Kiss Lajos,

ref. igazg. tan.

HIREK

Tíz év. Kedves és bensőséges ünnepelést rendeztek a nagyvárad olasz-i parókhialis kör hivei nagyrabecsült lelkészüknek *Csernák Bélának* és a közszeretben osztozó ne-jének. Az olasz-i parókhialis kör hivek nevében *Szilágyi Géza* presbyter mondotta az üdvözlő beszédet, rámutatván *Csernák Béla* 10 éves áldásos munkásságára. Azután átnyujtotta az emlékül adott nagy ezüst tálat, ezzel a mindent kifejező felirattal: 1918–1928. „Szeretett lelkipásztorunknak nagyliszteletű *Csernák Béla* úrnak a nagyvárad olasz-i parókhialis kör hivei.” A *Csernák Bélánának* szánt másik ajándéktárgynak, ezüst kenyértálcának felirata ez: 1918–1928. „Szeretett lelkipásztorunk hitvesének és hű munkatársának a nagyvárad olasz-i parókhialis kör hivei.” A hivek előtt valóban nagy szeretetben álló *Csernák Béláné* úrnőt *dr. Olasz Béla* egyházker. tanácsbíró presbyter köszöntötte költői lendületű szavakkal, magasztalva az ünnepeltnek női erényeit, az egyházi élet és jótékonyosság terén kifejtett munkáját. Az ünnepeltet az elérékenyülésig meghatotta az őket körülvevő szeretetnek ilyen őszinte megnyilatkozása, amit *Csernák Béla* kifejezésre

is juttatott köszönő szavaiban, de megemlítette azt is, hogy 10 évi munkássága alatt sokszor tapasztalta, hogy presbyterei, hivei szeretettel segítették őt munkájában s ez a tudat ad neki erőt a jövőre is. Különösen jól esik neki, hogy feleségéről is megemlékeztek, mert egy jó papné sokszor többet tehet, mint maga a lelkipásztor. (—y)

Templomszentelés Érolasziban. 1928. június 3-án szentelte fel Főtiszt. *Sulyok István* püspök ur az érolasz-i református gyülekezet 180,000 Lei költséggel megújított templomát és orgonáját. A felszentetésben segítettek Püspök urnak Nt. *Végh József* esperes ur és *Orosz Lajos* érkeserüi lelkész ur; míg a délutáni istentiszteletet *Sillye Gábor* és *Bakos József* lelkészek végezték. Főtiszt. Püspök urat a gyülekezet és a környék nagy számban összegyűlt népe szívből jövő nagy tisztelettel fogadta. A székelyhidi állomáson *dr. Viciu* járási főszolgabíró, *Pappszász Lajos* egyházm. gondnok és a lelkész vezetésével a teljes presbitérium várta. A község bejáratánál a község előljárósága, a templom előtt felállított diadal-kapunál esperes ur vezetésével a megjelent lelkészek s a lelkes gyülekezeti tagok s vendégek

üdvözölték. Felemelő hatással volt a gyülekezetre a lélekemelő istenitisztelet s a kedves püspöki látogatás s 1824. dec. 25. után (akkor volt itt a tiszai ág. ev. püspök) 1928. június 3-án volt az igazi ünnepe a gyülekezetnek.

Pályázati hirdetés. A nagyváradai Prot. Jótékony Egyesület pályázatot hirdet az általa fenntartott fiu-árvaházban megüresedett helyekre. Pályázhatnak 7-ik életévüket betöltött református vagy ág. ev. vallásu apátlan-anyátlan, vagy félárva. Pályázati kérvényhez melléklendők: születési bizonyítvány, keresztlevél, iskolai bizonyítvány, orvosi bizonyítvány (hogy a folyamodó egészséges), az illetékes lelkész ajánlólevele (mely a pályázó életviszonyait, családi és anyagi körülményeit igazolja). Pályázhatnak vidékiek is. Az így felszerelt kérvények Csernák Béla ref. lelkész hivatalába (Oradea—Nagyvárad,

Eminescu-park 32. sz.) küldendők be 1928 július 20-ig. Nagyvárad, 1928 jun. 29. *Az Elnökség.*

Néhai Bokross Benedek hegyközsáldobági lelkész árván maradt leányai a következő sorok közlésére kérték lapunkat: „Édesapánk Bokross Benedek református lelkész elhalálása miatt nővéremmel együtt Nagyváradra költözünk. Kérjük a Nagyliszteletű Lelkész urakat, ha tudnak községeikben olyan szülőket, akik gyermekeiket iskoláztatás végett Nagyváradra adják, úgy értesítsék őket, hogy mi teljes ellátásra kis leányokat, valláskülönbség nélkül elvállalunk. A feltételeket levélbeli megkeresésre közöljük. Kérjük az értesítéseket Bokross Mária címére Oradea—Nagyvárad, Kórház-utca 39. sz. alá küldeni. Mivel megélhetésünk nagyon nehéz, kérjük a Lelkész urak szíves pártfogását“.

■ ■ ■ ■ H I V A T A L O S R É S Z ■ ■ ■ ■

Református Püspöki Hivatal Nagyvárad.

Pályázat a ciavosi —csávosi ref. egyház kántortanítói állásra. Javadalom: 15 kat. hold 1343 □-öl szántó föld haszonélvezete, haszonértéke 15,500 Lei. Az egyházmegye által az Egyházkerületől kérelmezett kiegészítés 19,690 Lei. Stóla a kerületi szabályrendelet szerint. Bérelt lakás a szükséges melléképületekkel külön belső-telken, melynek karbantartása és évenkénti kétszeri meszeltetése az egyház kötelessége, melynek pénztárából fizettetik a javadalmi föld adója is. **Kötelesség:** A vegyes, osztatlan hét (7) osztályu iskola tanterv szerinti vezetése, a törvényes rendeletek teljesítése, kántori teendők, egyházi jegyzőség. Vasárnapi iskolai és egyháztársadalmi teendőkben együttműködése a lelkésszel s utóbbinak helyettesítése akadályoztatása esetén. Népkönyvtár kezelése. Tekintettel arra, hogy a tanítók száma kevés, könnyen előkészíthetők, de idegen, illetve más felekezetűek beiratkozása esetén azok tandíjának fele része a tanítót illeti. Pályázhatnak okleveles férfi- vagy nőtanítók, a román nyelven tanítandó tantárgyakat román nyelven tanítani képes igazolvánnyal, a katonai szolgálat alóli szabadságoltatási igazoló okmánnyal a református lelkész hivatalhoz (Oficiul parochial reformat) Ciavos—Csávós, Jud. Torontal-megye. Pályázati határidő július hó 28-ika. Az állás augusztus hó 15-re elfoglalandó. Presbyterium.

Pályázat a nyüved-kügypusztai tanítói állásra. **Javadalom:** A) tanítói fizetés: 1. Minden gyermektől tandíjpénz 200 Lei. (Átlag 20 növendék) A régi díjlevél 1, 2, 3, 4. pontjainak megváltásául. 2. 1 1/2-öl tűzifa beszállítva természetben. 3. Szabad lakás kerttel. 4. Kerületi segély 10,000 Lei. B) Kántori fizetés: 5. 8 hold agrárföld, melynek bérletét és adóját az egyház fizeti. 6. Minden ágytól 1 véka buza, vagy ennek napi ára (35 ágy). 7. Stóla, egyhker. megállapítása szerint. C) Kötelezettség: Az I—VI. osztályok tanítása az egyházkerület utasítása szerint. Lelkész akadályoztatása esetén az istentiszteletek végzése vasárnap délelőtt. Az állásra csak férfi tanító pályázhat. Pályázatok a bihari ref. lelkészi hivatal címére küldendők 1928 július 20-ig. Az állás betöltése felett a nyüvedi ref. presbyterium határoz. (U. állomás Tamaşeu—Paptamási.) Az állás a választás jogerőre emelkedése után, legkésőbb szeptember 1-ére elfoglalandó. Presbyterium.

Pályázat. A potău - patóházai ref. egyház presbyteriuma pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett kántortanítói állásra. **Javadalom:** 1. Lakás természetben (2 szoba, előszoba, konyha, kamara) s a szükséges melléképületek és konyhakert. 2. 15 q. tiszta rostált buza. 3. 5 q. tiszta szemes tengeri. 4. 5 köblös szántóföld haszonélvezete, melyet a gyülekezeti tagok megszántanak s a haszonélvező által adott maggal elvetnek. 5. Faváltság 500 Lei. 6. Tandíjváltás 250 Lei. 7. Temetői kaszáló. 8. 2 legelő jog. 9. Stóla kerületi díjszabás szerint. 10. Esetleges állami, vagy kerületi segély. Földek s lakás mindennemű adóját az egyház fizeti. **Köteletség:** Az egyházi törvényekben s a felettes hatósági rendeletekben lefektetett kántori-tanítói szolgálatok elvégzése, egyházépítő munkában segédkezés, vasárnapi iskola és énekkar vezetés, lelkész akadályoztatása esetén helyettesítés. Megjegyzendő, hogy iskoláinkban a tanítás ezidőszert szünetel s annak újól megnyithatása érdekében a szükséges eljárás folyamatban van. Pályázhatnak a törvényekben előirt követelményeknek megfelelő férfi-tanítók, akiknek esetleg hiányában, kántori teendők végzésére (orgonával!) képes nőtanítóval is betöljük az állást. Pályázati határidő e hirdetés megjelenésétől számított 3 hét. Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó. A szükséges mellékletekkel felszerelt kérvénnyel ref. lelkészi hivatal Potău - Patóháza, p. u. Aranyosmeggyes (Medişul aurit), jud. Sătmar küldendők. Presbyterium.

Pályázat. A tóti-i (Tăuteu) ref. egyház pályázatot hirdet az üresedésben levő kántor-tanítói állásra. **Javadalom:** 1. 10 és 1/2 kat. h. föld melyből 4 h. kaszáló. 2. 4 erdő legelőjog. 3. 28 köből tiszta buza, 6000 Lei készpénz. 4. Stóla az egyházkerület megállapítása szerint. 5. Lakás természetben. **Köteleessége:** a III—VII. vegyes osztályok vezetése. Presbiteri jegyzőség. Énekkar szervezése. Lelkésznek minden egyházi dologban segédkezés. Pályázati határidő július 30. Az állás választás után azonnal elfoglalandó. Tăuteu (Tóti) 1928. június 25 Presbitérium.

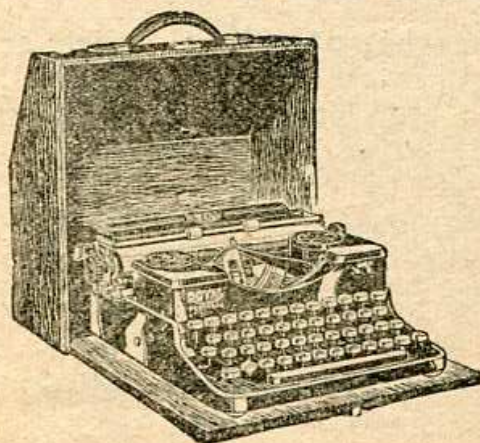
Értesítés! A crăitorolt—királydaróci kántortanító pályázat lejárata, július 31-ig meghosszabbítva.

Pályázat a posalakai ref. egyházmegye kántor-tanítói állására. Fizetés: 1. Természetbeni modern lakás. 2. 16 és $\frac{1}{2}$ véka buza. 3. 16 és $\frac{1}{2}$ véka szemes tengeri. 4. 2302 Lei fa, széna, és személyi pénz. 5. 1150 Lei munkaváltság. 6. Hat hold jó minőségű szántóföld, adóját egyház fizeti. 7. 2 és $\frac{1}{2}$ méter tűzifa beszállítva. 8. Minden iskolás gyerektől $\frac{1}{2}$ véka buza, $\frac{1}{2}$ véka szemes tengeri, 1 drb. csirke és 30 Lei pénz. Gyermek szám 50—60. 9. Stóla. 10. Kiutalás esetén államsegély. **Kötelesség:** az I—VII. oszt. osztatlan iskola tanítása, kántori teendők végzése, lelkész helyettesítése, egyházi jegyzőség, vasárnapi iskolában segédkezés, énekkar szervezése, vezetése. Pályázni szándékozók szabályszerű okmányokkal felszerelt kérvényüket Poşalaca ref. lelkészi hivatalhoz, u. p. Tileagd, jud. Bihor, küldjék be. Személyes megjelenés szükséges, utiköltséget csak a megválasztott kap. Pályázat határideje a hirdetés megjelenésétől számított 15 nap. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Presbyterium.

Pályázati hirdetés. Az erdőszádai református leányegyház tanítói állásra pályázatot hirdet. **J a v a d a l o m:** Teljes ellátás (koszt, lakás, fűtés, világítás) és havi 1000 Lei az egyház pénztárából. **Kötelesség:** I—VII. vegyes osztály tanítása az érvényben levő szabályok szerint. Pályázhatnak fi- és nő tanítók. Pályázati határidő augusztus 15. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. A teljesen felszerelt kérvények, valamint az érdeklődések a nagybányai református lelkészi hivatalhoz intézendők. A presbyterium.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Dr Raosaz László: Agenda 792 Lei, Forgács: A belmisszió és cura pastoralis kézikönyve 792 Lei, valamint a tahitótfalui Sylvester-nyomda és a budapesti Bethlen-nyomda összes kiadványai kaphatók a nagybányai református egyház iratterjesztésében.

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

»Royal Portable«

írógép egyváltozatos modellje. Tökéletes, tartós, jó és hordozható. Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképvislet:

GOLDSTEIN, ORADEA
Str. Avram Iancu 5. Telefon: 2-97.

Megjelent magyar nyelven, csinos kiállításban

Kis értekezés a gyermek életének lelki kölcsönösségeiről

című munka, mely első Romániában, mely a gyermek-lélektant magyar nyelven tárgyalja. Írta: Dr SPERANTIA JENŐ a nagyváradi Jogakadémia és Theologia filozófia tanára. Fordították: Erdős Iván író és Wetztenkircher Mór liceumi tanár. — Tanároknak, tanítóknak, de bárkinek is nélkülözhetetlen mű, aki a gyermekekkel, azok lelkiéletével foglalkozik. A mű románnyelvű kiadása igen keresett és kedvelt szakkönyv, mely a „Casa Școalelor“ (Tanítók Háza) kiadásában jelent meg 1925-ben ölezer példányban s az első kiadás már elfogyott. A mű a szaksajtó teljes elismerésével látta ki. — E munkát a közokt. Miniszter Úr 2386—1928. számú ajánlatára nyomattuk ki magyar nyelven, mely szinte pótolhatatlan magyarnyelvű pedagógusok számára. A mű ára 40 Lei és a portó

Vizsgai jutalomkönyvnek elemi iskolák alsóbb osztályai részére ajánlom Csathóné Tóth Mária igazg.-tanulónő által írt Tanulságos és erkölcsnemesítő MESÉK ÉS ELBESZÉLÉSEK című munkát. Az összeg előzetes beküldése mellett ára 12 Lei francó szállítva Minden 10 darabhoz 1 ingyen péld. Utánvetés rendelésnél a portót felszámítom

A tanügyi főhatóság által 6077—1926 és 11.986—1927. szám alatt approbált román-magyar szövegű iskolai nyomtatványaim teljesen megfelelnek a legújabb tantervnek, valamint haladást mutató íráslapok és írószerek, melyeket legméltányosabb árak mellett hozok forgalomba.

Megrendelhető: **BÉRES KÁROLY egyházkerületi könyvkiadónál**
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor)-utca 14.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 27

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—MAGYVARAD

Strada Dimitrie Cantemir
(Beöthy Ödön-utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 27

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyt. Református Lelkeszi Hivatalnak

Tinca—Tenke

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégibb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t

Alapított 1840-ben

a leglisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelevények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sípok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 27

Harang és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu—Nagyszeben

szállít templomi harangokat ga-
rantált békeöntözésben, művészi
kivitelben a legmesszebbmenő jót-
állás mellett. Hosszu évi tapaszt-
alatok ezen szakmában első-
rendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat

Képviselet: Satu-Mare—Szatmár,
Arany János-utca 22. szám alatt.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

A presbiteri szekta igazi arculata.

A nagyváradi reformátusok gyülekezeti lapjában az ugynevezett presbiteri szektára vonatkozólag egy hirecske olvasható, mely szerint magyar református egyházunkból ezideig — reméljük, sőt hisszük, véglegesen ennyien — 57-en léptek be a szektába. Ez a — lapidáris nyelven szólva: sikertelenség előre látható és tudható volt. A hirecskének ez az adata hát örvendetes minden szomorúsága mellett is. Hanem van erről a Gyenge-féle szektáról ebben a hirecskében egy másik jelentős adat is, amely szerint a szekta imaházának, a nagyváradi magyar reformátusok közadakozásából épült „Szeretetház”-ának falán a következő hirdetés olvasható: „Román testvéreinket kérjük, hogy vallásukat el ne hagyják.”

Ha semmi mást nem tudnánk erről a szektáról, csupán ezt, akkor is tisztában lehetnénk ennek lényegével. Bel és külföldi egyházi lapjaink azt a megállapítást, hogy ez a szekta nem a hitből eredő meggyőződés, vagy a szent kényszerűség szülötte, igazolja ez a román testvéreknek szóló gyöngéd figyelmeztetés. Mert mit is jelent ez? Nem többet és nem kevesebbet, minthogy a szekta vezetőjének: Gyenge Jánosnak egyéni önzése, keresztyénhez nem illő nagyravágyása hozta azt efemer jellegű életre. Hiszen e figyelmeztetés nyilván hirdeti, hogy neki csak addig és olyan hívek kellene, akik nem jelentenek reá nézve kellemetlenséget és mert ha románok is csatlakoznának hozzá, ez neki bájtt jelent,

ezért a románokra nézve nem lenne üdvözítő az ő igaz egyházának tagjává lenni. Tehát csak azok keressék a Gyenge-féle szekta útjain üdvösségüket, csak azok csatlakozzanak hozzá, akiknek csatlakozása a vezérre nem hoz

kellemtelenséget, csak dicséretet és elismerést.

most már látjuk a nagy szekta alapítójának és szektájának tisztán a lényegét s annak karakterét.

Ime egy szektaalapító, aki a maga próféta-ságáért és apostol-ságáért csak biztos kenyeret és zavartalan kényelmet igényel de a kellemtelenséget, azt már nem vállalja. Amikor Gyenge elkezdte szektaalapító munkáját, azt hangsúlyozta különösen, hogy a stóláért és a fizetésért szolgáló lelkészek karában ő már tovább nem lehet, mert ő, a nagy önzetlen, az inficiált papságunk lesüllyedését nem nézheti. Valóban úgy beszélt, mint akinek Krisztusból csak a töviskorona kell. S imé, egy kis hirecske nyomán tudja meg a világ, hogy Gyengének nemcsak töviskorona nem kell, de egy kis tövisecske sem kell, mert ő is a modern időknek az az apostola, aki a szent önzetenséget prédikálja, de titkos vágya a bársonyszékek puha kényelme mely minden árt megér.

Drága árt és csunyán fizetett érte. Bemocskolta régi fészket, egykori palástos testvéreit, jóltevőit s most ráadásul elítéli önmagát és fajtestvéreit Mert elítélése is önmaga által az a gyöngéd figyelmeztetés, amellyel az ő szektájába csak a magyarokat invitálja, azt ugyanis nem hihetjük el, hogy a románokat méltatlanoknak itéli hivei közé felvenni. Lám, mennyivel mások még a mezitlábás szekta apostolok is, akik a képzelt töviskoronáig elmennek.

Mikor Gyenge János szektáját megalapította, azt prédikálta hiveinek a nagy napon, hogy fekete koporsóval álmodott, amelyben a halott magyar református egyház feküdt és várta a nagy eltemettetést. Azonban még ma is élünk s ha bár már ott szeretne állani egykori kenyéradója koporsójánál és minden úton és módon készitené is Gyenge János az alkalmat, élni fogunk akkor is, mikor Gyenge 57 hivével a dicstelen múlté lesz. Csak folytassa így tovább, fedje fel lelke egész valóját azok előtt is, akik őt nem ismerték vagy félreismerték. Mindenesetre örülünk hogy véle az Úr nem várt ama nagy aratásig a mi sorainkban való tartással.

Peleskey Sándor

Előfizetőinkhez! Ismételten és nyomatékosan kérjük a hátraleékos előfizetési díjak sürgős

|| beküldését, mert a lap nyomdaköltségeivel nagy kiadásaink vannak.

Ábránd . . . Valóság . . . Lehetőség . . .

Irla: Ar dai Aladár.

[Folytatás.]

Hogy a célt minél előbb és minél teljesebben elérhessük, két uton kell szerintem, felé indulnunk. Az egyiket járnunk kell főként lelkes munkával, a másikat a tőlünk telhető legnagyobb anyagi áldozattal.

Hogy munkabírásukat elveszített, vagyontalan fáradt testvéreink megpihenhessenek, hogy hajléktalan özvegyeink, árváink ne hányódjanak-velődjenek szanaszét a világban s ne legyenek terhére az előbbiek gyülekezetüknek az utóbbiak családtagjaiknak, építenünk kell számukra mielőbb egy *otthont*.

Tudjuk, milyen sokat jelent, különösen manapság, ha valakinek biztos békességes fedél van a feje felett, tudjuk, mennyivel könnyebb azonos jövedelem mellett egy nagy családnak az élete, ha a család minden tagja együtt van, mintha mindenik tagnak külön-külön kell az élet fentartásáról gondoskodni, gondolhatjuk, milyen más, mennyivel könnyebb és kellemesebb az élet sorsközösségben lévő testvérszivek, mint a hozzánk nem tartozó, velünk nem törődő, fásult idegenek között s elképzelhetjük, mennyire fájdalmas lehet azt érezni, hogy teher vagyunk a környezetünknek, legyen ez a környezet akár egy rokoncsalád, akár egy hosszú ideig hiven szolgált gyülekezet. Praktikus és érzelmi szempontok egyaránt indokolják az otthon szükségességét! S talán nem is lenne szükség gyors építkezésre? Lehet kerületünk birtokában s rendelkezése alatt olyan eredeti célját nem szolgálható épület, mely méltányos haszonbér mellett a rászorultaknak átmenetileg gyors fedelelet nyújthatna. Az otthon építési alapot azonban ez esetben is sürgősen meg kellene teremteni. Egyfelől a lelkészek és gyülekezetek kötelező járulékaiból s ezen felül önkéntes adományaiból, másfelől egyháztársadalmi gyűjtőakció folytán. Ez utóbbinál lenne szükség a fentemlített lelkes munkára. Minden gyülekezetünkben a célt leg-sikeresebben szolgálni tudó lelkészeink közreműködésével *otthon napokat* tartanánk, mikor módosabb s intelligensebb hiveinket személy szerint is megkeresnénk. Özvegyeink és árváink köztudott nyomorát tekintve, biztosra veszem, hogy lelkes munkával az otthonalapot pár év alatt összehozhatnánk. Egyik utunk végén tehát pár év múltán ott állana a nyugodt, biztos, békességes *Fedél*.

A másik vezetne a nyugodt, biztos, mindennapi *Kenyérhez*. Ezt az utat nagy anyagi áldozatokkal járnánk mindaddig, míg teherbíró képességünk megfeszítésével megerősítenénk s tisztességes élellehetőséget biztosítólag funkcióképessé tennénk a nyug- és gyámintézeti alapot.

Képtelenek volnánk erre? Hogy képes rá egy vagyontalan munkásember, hogy dologképtelen agg szüleit sorsához illendőleg eltartsa? Hogy képesek rá más társadalmi kategóriák sorsközösségben élő tagjai, hogy egymásután összefogjanak és elesettjeikről szintén sorsukhoz illendőleg gondoskodjanak?

Csak mi *lelkészek* volnánk képtelenek a mieinkről sorsunkhoz illendőleg gondoskodni? Csak mi ne tudnánk érettük erőnket megfeszítve áldozni s pár éven át, míg megerősödik alapunk, évi 8–10,000 Leit magunktól elszakítani? Mit tennénk, ha csak harmadrészét ve-

hetnénk el földjeinkről a nyár és őszi áldásának? Mit tennénk, ha nem emelkednék, sőt ha egyáltalán nem volna segítségünk? Ugye, akkor is élnénk valahogy? Állásokban lévő, egészséges, munkaképes emberek éhen mégse halnának? Biztosan állítom, hogy ennek a fájdalmas ügynek kielégítő megoldása sem fog bennünket fönkrejuttatni.

Nem tudom mennyi évi járulékra lehet szükség az alap megerősítéséhez? De azt tudom, hogy nem jut mindenikünkre egy igényjogosult eltartása! Ötünkre ha jut egy. Pedig, ha mindenikünkre jutna, még azt is bírni kellene! Ismerek lelkésztestvért, aki javadalmából gyermekeket taníttat s nagy családja mellett munkaképtelen szülőjét is tisztességgel tartja. Tudom, nehéz neki az élet! Sok bajjal, gonddal és munkával él! De él! És biztosan tudom, hogy ez a lelkésztestvérünk még erre a célra is akar és fog tudni áldozni.

Ne beszéljünk hát arról, hogy nem tudjuk, nem bírjuk megerősíteni a nyug- és gyámintézeti alapot. Vannak becsületbeli dolgok, amiket tudni és akarni kell. Ennek a kérdésnek megfelelő megoldása a lelkes karnak ilyen további halogatást nem tűrő, becsületbeli ügye. Intézni kell! A tőlünk telhető legjobban és leggyorsabban intézni.

Minden vitán felül áll, hogy önbiztosításunk kielégítő egyetemes megoldása csak úgy, mint jelenlegi elesettjeink felemelése csak nyug- és gyámintézetünk megerősítése útján képzelhető. Akinek itteni kötelezettségének teljesítésén túl módja marad még egyéb privát jellegű biztosítások kötésére is, ám tegye, maga és családja helyzetét még inkább javítja vele. Ez azonban amazt épen partikuláris és nem kötelezhető jellegénél fogva nem pótolhatja.

Számolgotásokra szándékosan nem akarok kitérni. A nyugdíjintézeti bizottságban lesznek erre nálam tájékozottabb és körültekintőbb emberek. Én sokónk nevében csak azt kérem: *ugy számoljanak az illetékesek, hogy ne legyen okunk már tovább pironkodni.*

Jól tudjuk, hogy polyvából és sárból csak nyomoruságos kunyhót, kalibát lehet építeni. Mi biztos fundamentumon épült, erős háznak szeretnők látni mielőbb a nyug- és gyámintézetet. Vállaljuk is érte úgy a munkát, mint az áldozatot: a cement és téglá hordást. Tessék az utakat, módokat végig gondolni, aztán tervet, költségvetést készíteni s elénktárni kötelezéseinket. Akarjuk és fogjuk teljesíteni erőnkhez mérten. Az erősebb rövidebb, a gyengébb hosszabb idő alatt. A kishitűek sopánkodását tudom elfogja nyomni az Isten segítségével rendületlenül bizók örömteljes kiáltása.

* * *

Behunyom testi szememet, hogy megnyilhassék a lelki... Tisztes ruhás, boldogan könyező kedves menet vonul előttem... Fáradt, öreg, hajlott patriárchák vezetik testvéreik özvegyeit és árváit rácsos kapun, fákkal beültetett kerten át egy barátságos emeletes házba. A hajlék uj, de ismerős, mintha láttam volna! S csakugyan, hogy feltekintek, homlokzatán ott sorakoznak a frissen rakott betűk: „Nyugdíjas Ref. Papok, Papi özvegyek és Árvák Otthona“.

(Vége.)

Közgyűlésünk.

Julius 11-én tartottuk meg egyházkerületünknek azt a közgyűlését, amelyre már hónapok óta azzal a reménységgel készültünk, hogy ezen a közgyűlésen már végre-valahára „post tot discrimina rerum” beszámolhatunk kerületünk törvényes becikkelyezéséről. Ez azonban, sajnos, most is még mindig reményeink homlokterében áll. A közgyűlést, amelyre az alkotótagok szinte teljes számban egybesereglettek, *Püspökünk* szárnyaló imádsága nyitotta meg, majd *Domahidy Elemér* főgondnok elnöki megnyitójában elparentálta a nemrég elhunyt *Bede László* egyházkerületi tanácsbíró máramarosszigeti lelkészt és az unitáriusok elhunyt püspökét *kilényi Ferencz Józsefet*. A kegyeletes megemlékezések után örömmel mutatott rá a belmissziói munkálkodásunk sok örvendetes jelenségére és áldására. Súlyos és kemény szavakkal ítélte el az egyházunk romlására törekvő szabad-egyházi mozgalmat, mint a hűtlenség és eltévelyedés gonoszindulatu *merényletét*. Rámutatott arra is, hogy a kultusztörvénnyel évszázados, martirok vérével megszentelt és az európai nagy nemzetek nemzetközi szerződéseivel is elismert ősi autonómiánk az új törvény keretei között súlyos körülmények közé jutott. Erős bizalmát nyilvánította az irányban, hogy a készülő végrehajtási utasítás bizonyos enyhületet fog hozni. Az elnöki megnyitó után tudomásul vette a közgyűlés *Pappszász Lajosnak* érmelléki egyházmegyei gondnokká történt megválasztását. A néhai *Bede László* halálával, valamint a gondnokká megválasztott *Pappszász Lajos* lemondásával megüresedett egy lelkészi és egy világi tanácsbírói tisztségre folyó évi szeptember hó 30-i lejárattal szavazást rendelt el. Tudomásul vette, hogy a kultusztörvény életbelépett. Ezután a *Baldácsy-alapítvány* ügyét tárgyalták. *Sulyok István* püspök ur beszámolt annak a személyes tárgyalásnak eredményéről, amelyet *dr Thúry Kálmán* egyházker. ügyész társaságában *dr Baltazár Dezső* tiszántuli egyházkerületi püspök és konventi elnökkel folytatott ez év május elején. *Dr Baltazár Dezső* a szóbeli tárgyalás rendjén elég kedvező ígéretet tett arranézve, hogy régi jogos igényünk testvéries megegyezéssel, ha visszamenőleg nem is, de már ettől az évtől kezdődőleg a méltányosság alapján elintéződik. Foglalkozott is tudomásunk szerint a tiszántuli egyházkerület június 26-iki ülése ezzel a kéréssel, amelyről kerületünk ez ideig hivatalos értesítést nem kapott, de úgy hirlük, hogy más megoldási módot határozott el a tiszántuli egyházkerület, mint amely a mi igényeinknek és a tett ígéretnek megfelel. Közgyűlésünk természetesen bevárja az ügy okmányszerű elválasztását és csak azután teszik meg a változott helyzetnek megfelelő lépéseket, amire nézve közgyűlésünk már most teljes felhatalmazást adott a püspöknek és az ügyésznek. Meleg üdvözléssel eskette fel az egyházkerületi közgyűlés *dr ajtai Nagy Gábor* nagybányai ügyvédet egyházkerületi tanácsbírói tisztébe. A tanácsbírói eskü letétele után, a püspök üdvözlő szavaiban

rámutatott arra, hogy dr. ajtai Nagy Gábor tanácsbíróvá választása csak természetes és logikus következménye és elismerése annak a komoly egyházas munkának, amit már régóta teljes elismeréssel figyelt és vett tudomásul az egyházkerület. Dr. ajtai Nagy Gábor rövid, megkapó válaszában és köszönetében szülővárosa [Nagybánya] tanácstermének feliratára hivatkozik. Ott ugyanis nem a közismert latin mondás: „Justitia regnorum fundamentum” van felírva, hanem az, hogy: Mutuus amor civium tutissimum regnorum fundamentum”. Ez a kölcsönös szeretet, amely a legbiztosabb alapja minden kormányzásnak, lesz az ő vezércsillaga, mert úgy érzi, hogy ebben a magas egyházi közületben is ez az érzés sokszorozhatja csak meg az eredményeket.

Ezután a püspöki jelentést terjesztette elő Csernák Béla egyházkerületi főjegyző. Az egyházkerület életének minden fontos mozzanatára kiterjedő jelentés beszámolt a Püspök urnak bukaresti tárgyalásairól, az adminisztrációs államsegély kiutalásának kieszközléséről, a Kultuszminiszter urnak azon megismélt ígéretéről, hogy egyházkerületünk becikkelyezését a parlament nyári rövid ülészaka alkalmából fogja beterjeszteni a törvényhozó testületek elé. A legapróbb részletekre is kiterjedő gondossággal számol be dr. Gyenge János egyházellenes mozgalomáról, teljes tárgyilagossággal közölve azt is, hogy az egyháztagok megtévesztésére törekvő, egyéni célok szolgálatában álló áruló aktus ezideig összesen a családtagokkal együtt 57 református egyént választott el ősi református anyaszentegyházunktól. Megnyugvással emlékezik meg a püspöki jelentés az egyházkerület összes egyházainak egyöntetű, a szabad-egyházi mozgalmat súlyosan elítélő nyilatkozatairól, amelyek fényes cáfolatai azon dr. Gyenge János által hirdetett állításnak, hogy Váradon ezrek és a vidéki gyülekezetek és lelkészek nagy száma támogatja őt reformátori paródiájában.

Főlemelő érzések között hallgatta a közgyűlés a Püspök ur jelentésének a bánáti egyházmegyében és a nagyszalontai egyházmegyének Arad-hegylajai részében június hó első felében végzett generális látogatásáról beszámoló részét. A viruló élet erőteljes verőfénye mellett a korán anyásított egyházak sötét defloreálása pusztuló templomaikkal, pásztor nélküli gyülekezeteikkel és a füstölgő üszkők között, hogy a pusztulás réme még megdöbbenőbb legyen az „egyke” súlyos átkával. A lelkekre nyomakodó nehéz látomást fel felvillanó fénnel kergeti el a bánáti református lelkészek emberfeletti munkájának glóriája és ennek a sok bajjal és nyomorusággal meglátogatott, a mindennapi kenyérért kemény csatákban küzdő pár ezer református hívőnek egyházához ragaszkodó hűséges lelke, amely lélek tényeiről gigantikus hősi époszt lehetne írni. Örömmel állapítja meg a püspöki beszámoló azt is, hogy magas egyházi hivatalának megbecsülésével és megtisztelésével találkozott a más egyházi, állami polgári és katonai hatóságok részéről. Sehol egy disszonáns hang, sehol semmi politika. Mindenütt

megtisztelés, megértés, amely tény biztató záloga annak, hogy a konszolidációhoz szükséges lelki harmónia csak áldást fog hozni a közeli jövőben. Örömmel látta a közgyűlés, hogy a mi püspökünk ezt a végtelenül terhes és kimerítő utat, amidőn több helyen kellett naponta háromszor is prédikálnia, presbyteri gyűléseket tartania, látogatásokat tenni és küldöttségeket fogadni, fiatalos frissességgel és a fáradság legkisebb következménye nélkül teljesítette. A látogatása során kelt sok áldás látható megállapítása indította a bánáti egyházmegyét arra, hogy ékeszavú költőpapja *Szombati Szabó István* tolmácsolja a most meg nem látogatott egyházközségek azon forró óhajtását, hogy a generális vizitációt még ebben az esztendőben tartsa meg a Püspök ur náluk is. Ezután a püspök tanügyi jelentése következett, melynek rendjén a generális vizitáció verőfénye sötét borulatra változott. A gond sötét árnyai szántanak mély barázdát a közgyűlési atyák homlokára, mintha haláltusáját vivó súlyos betegünk volna. Panaszaikat ismét feliratilag fogjuk feltárni a Miniszter ur előtt. Mint egy pusztuló faj fájdalmas siráma hallatszik a nagyszalontai egyházmegye közgyűlésének jegyzőkönyvéből, „hogy a református gyermekek elfelejtenek magyarul írni és olvasni és a vallástant nem tudják emiatt megtanulni”. A volt magyar szekciák megszűnnek és ahol a református magyar gyermekek nagy száma miatt jogos lenne a magyar szekcia felállítása, az erre irányuló kérelmekre válasz sem érkezik. A tanügyi jelentések során, melyet e sorok írója terjesztett elő, tudomásul vette az egyházkerületi közgyűlés, hogy középiskoláink alsó tagozatai az új törvény értelmében gimnáziumokká alakulnak át és hogy a szatmári református főgimnázium, három évszázados főiskolai jellegének megtartása végett, minthogy kerületünknek egyetlen fiuközépiskolája, a liceumi tagozatnak is I—II. osztályát már a jövő iskolai évben megnyitja.

Napirendre tért a közgyűlés az érmelléki egyházmegyének ugy a tankönyvek, mint a vallástani tanterv revíziója tárgyában benyújtott határozatai fölött. Elhatározta azt is a közgyűlés, hogy a jelenleg teljes passzivitásban levő tanítóegyesületeket egyházmegyénként meg kell szervezni. A szervező gyűlésen megjelenő tanítók fuvar és készköltségeit az egyházak tartoznak megtéríteni. Kimondotta *Kiss Lajos* igazgatótanító kérésére, hogy a 129—1927. sz. egyházkerületi határozat 5 ik pontjában megszabott minimális évi tanítói fizetést (35.190 leit) minden iskola-fenntartó tartozik megadni tanítójának és hogy a közigazgatási keresetek megelőztessenek, ezen határozat végrehajtását az esperesi kar szigorú ellenőrzése alá helyezte a közgyűlés. Ez után az egyházkerületi pénzügyi bizottság jelentése alapján tárgyalta a közgyűlés az 1927. évi számadást és az 1928. évi költségelőirányzatot. Mód és lehetőség lévén arra, hogy az egyházközségek és az egyházkerületi pénztár minden újabb megterhelése nélkül segítsen a számvevői jelentésben feltüntetett összeg keretein belül a közgyűlés a központi tisztviselők fölemelkedett

lakkér- és a pénzügyigazgatóságnál az utolsó banniig nyilván-
tartott fizetésükre kivetett és már foglalás alatt álló horribilis
adóterhein, a tisztviselők azt kérték, hogy a mutatkozó feleslegből
ezen tényleges terheiket megközelítőleg sem kielégítő segítséget
adjon a közgyűlés és azt, hogy fizetéseiket a régi szolgálati idő,
családi állapotnak megfelelőleg rendezze. A pénzügyi bizottság
azt javasolta, hogy amíg a kerület elismerése tényé nem válik,
ne rendezze a fizetéseket a kerület a szociális szempontok
figyelembevételével, de a mutatkozó felesleget kinek-kinek utalja
ki a kerület pénztárából. A pénzügyi bizottság ezen javaslatával
szemben dr Harcsár Géza egyházkerületi főjegyző a 18 g—1927.
sz. egyházkerületi határozat merev fenntartása mellett érvelt
azzal, hogy a tisztviselői fizetések ott megállapított mérve mellett
a mutatkozó felesleghez a tisztviselőknek nem lehet igényök és
szavazásra kerülven a sor 19 szavazattal 18 elleneben, tehát
egy határozattá lett győzött dr Harcsár Géza álláspontja. A tiszt-
viselők kérésének ezen elutasítása, nagyon fájó emléke az egyház-
kerületi közgyűlésnek, — legalább nekünk tisztviselőknek az.

Megerősítette a közgyűlés a szatmári ref. főgimnázium
fenntartótestületének és igazgatótanácsának új szervezeti sza-
bályzatát és ezzel kapcsolatban az egyházkerület képviselőjében
további hat évre delegálta az igazgatótanácsba Bartha Kálmánt,
Tankóczy Gyulát és Tereh Gézát. Megerősítette a szatmári leány-
gimnázium és felső kereskedelmi iskola igazgató és tanárválasztá-
sait. Nagy aggodalommal értesült hittanhallgatóink internátusi
elhelyezésének akadályairól és a nehéz probléma megoldására
tárgyalást kezd az erdélyi egyházkerület vezetőségével.

Minthogy sok panasz érkezett a kerülethez amiatt, hogy
gyülekezeteink normális életét valósággal megbénítja az a rop-
pant súlyos körülmény, hogy a hatóságok nem engedélyezik a
presbyteri gyűléseket, felirattal fordul a kerület a belügyminisz-
ter urhoz a gyűlések engedélyezése tárgyában.

A segélyosztó és kulturadó-bizottság javaslatait elfogadta
a közgyűlés, megerősítve a tanítók gyorssegélyének szétosztási
elveit és összegeit, de azt is kimondotta a közgyűlés Széll György
esperes indítványára, hogy a jövőben az esetleges segélyosztá-
soknál nem választja külön a kántori és tisztán tanítói javadal-
makat. Az új vallástani kézikönyvekre vonatkozólag határozattá
lett, hogy azokat házi kezelésbe veszi a kerület, mert így ol-
csóbbakká teheti a tankönyveket.

A nyugdíjintézet fejlesztésére nézve a nagybányai egyház-
megye esperesének és lelkészértekezletének, az érmelléki egyház-
megye közgyűlésének határozata és a hivatalos lapunkban
elhangzott sok megszívlelésre méltó indítvány alapján, matema-
tikai mérleg készítésére hívta fel a kerület a pénztárnokot és
számvevőt annak megállapítására, hogy a bruttó kongrua 10
%-ának, mint évi tagdíjnak alapján, amennyire emelkednek az
ellátmányok, megoldható-e a jelenlegi 45, a nyugdíjintézet kötelekén
kívül álló özvegy rendszeresebb segélyezése és a tanárok és tani-
tók nyugellátásának nehéz kérdése. A vett utasítás alapján meg

kapják az egyházmegyék is ezt az előmunkálatot, hogy még az ez évi őszi közgyűléseiken véleményt nyilvánthassanak és esetleges kiegészítő javaslataikat is felterjeszthessék, mert az új rendszerű ellátások megállapításának sürgősségét minden illetékes tényező mélyen átérzi. Elfogadta és megerősítette a közgyűlés a nyugdíjintézeti tőke kölcsönkihelyezési szabályzatát, melynek értelmében egyházközségek, bajbajutott lelkészek és magánosok megfelelő biztosíték mellett kölcsönt kaphatnak. A nyugdíjintézeti zárszámadások alapján, minden a nyugdíjintézet kötelékébe tartozó özvegy az alapszabályszerű ellátmányon kívül még 5—5000 lei és minden árva 2—2000 lei rendkívüli segélyt kap az elmúlt 1927. évre.

A missziói bizottság ügyeit *Debreczeni István* szatmári lelkész, lapunk főszerkesztője, mint az egyházkerületi missziói bizottság előadója terjesztette elő. A referádákból örömmel látta a közgyűlés, hogy a belmisszió kérdéseivel szemben megtört a régebbi közöny. A munka áldásai szembeszökőek, de — sajnos — még mindig vannak lelki ugarok, hiszen egyházaink $\frac{1}{4}$ része be sem küldte a vasárnapi iskolai és biblia köri jelentő ivateket. Előadó javaslatát elfogadva e határozta a közgyűlés, hogy ez év szeptemberének 14, 15 és 16. napjain Nagyszalontán nagyszabású presbyteri konferenciát rendez. Ennek a konferenciának keretébe illeszkedik bele a tanítók és papnók konferenciája is. Végül nagy vallásos ünnepély zárja be a konferenciát.

Nagy érdeklődéssel tárgyalták az orsovai egyesült protestáns egyházak ügyét, amely sok szomorú tanulsággal szolgált arra, hogy hová vezet vagyoni dolgainkban a mi késői ébredésünk. Ugy látszik itt sem kerülhetjük ki a pert.

Szabolcska Mihály nyugdíjazását megerősítette a kerület és elismerését nyilvánította a temesvári egyházközségnek lelkészével szemben tanusított generozitásáért.

Végül a beterjesztett díjlevelek megerősítése után a Püspök hálaadó imádsága rekesztette be a közgyűlést.

A bírósági ügyek jó előkészítése lehetővé tette, hogy a két tanács, pár óra alatt el tudta intézni az eléje utalt vitás ügyeket.

* * *

Nem lenne teljes ez a beszámoló, amely hosszadalmassága mellett is csak vázlatos képe az alapos munkát végzett közgyűlésnek, ha meg nem említené azt a nagyon kellemes pár órát, amit a kerület plénuma, mint *Salyok István* püspök vendége tölthetett a legszivesebb házigazdának ez alkalommal a kellemes fekvésű Borsy-kertben megterített gazdag és jóízű asztalánál. Nem csupán az ételek voltak kifogástalanul jóízűek, de maga a vendéglátó gazda szellemes pohárköszöntőivel ismét beigazolta azt, hogy nemcsak aranyszáju főpap, hanem arany kedélyű ember is, aki a zöld asztalnál tud szédítő mélységekben járni, de mint vidám bölcs, tud könnyedén csapongni, sőt ha az alkalom úgy hozza, lecsapni is. *Domahidy Elemér* főgondnok is hebizonyította, hogy a hófehér haj és bajusz alatt még érintetlen a régi jó kedély.

Nagy Vilmos.

Pálffy István presbiteriánus prédikátor levele.

Tekintetes Bakó István református kántortanító urnak
Carei.
Igen tisztelt Tanító ur!

Mint méltóztatik tudni, a berei lelkészi állásról lemondtam és május 25-én Nagyváradra költöztem, ahol dr Gyenge János lelkésztestvéremmel együtt a romániai magyar presbiteriánus egyházban mint lekipásztor munkálkodom. Még a Beréből való elköltözésem előtt levélben kért engem dr Gyenge János lelkésztestvérem, hogy ajánljak neki a komoly, vallásos lelkű tanítótestvérek közül olyanokat, akik zeneértő emberek és így énekarok vezetésére is alkalmasak, valamint az igehirdetésre, akiket ő a tiszta kálvini szervezetű presbiteriánusok egyházában mint lévita-lelkészeket havi 7—8000 lei tisztességes kezdőfizetéssel alkalmazna. Én már akkor Tanító urra gondoltam első sorban és ezt Váradon létemben közöltem is élőszóval dr Gyenge kollegámmal. A mi presbiteri egyházunkban iskolák nincsenek és egyelőre nem is lesznek, mi lekipásztorok munkatársainkat első sorban tanítótestvéreink közül óhajtjuk kiválasztani, tudatában lévén annak, hogy a reformáció korában is a reformátorok nem csupán papokból, hanem nagyszámmal iskolamesterekből, tanítókból is kerültek ki. Mi hisszük is, hogy a megalázóan nyomoruságos tanítói állásokat el is fogják hagyni szívesen erre az apostoli munkára hivatást érző tanítótestvéreink közül számosan, akiket boldogít az a tudat, hogy egyházunkban minden egyházi hatalomtól mentesen mint velünk egyenrangú reformátor és lekipásztortestvérek dolgozhatnak iskolai gondok nélkül tisztán az evangélium terjesztése érdekében. Amennyiben a közeljövőben — úgy lehet, már az ősz folyamán — aktuálissá válnék több tanítótestvérünknek lekipásztorként való beállítása, úgy kérem tanító urat már most: legyen szíves bizalmasan megírni, hogy hajlandó-e annak idején közibünk jőni és mint lekipásztor működni.

Most pedig van egy másik kérésem is tanító urhoz. Az t. i., hogy legyen szíves *valamilyen örüggyel* elkérni akár a nagykárolyi lelkészi hivataltól, akár más helyről azt a szabályrendeletet, amely a nagykárolyi egyházmegyében, személyi változások esetére, a papi és tanítói földfizetések mikénti megosztását írja elő. Ez a szabályrendelet a berei lelkészi hivatalban nem volt meg. Úgy látszik: elveszett; de megvan a többi lelkészi hivatalokban. Legyen szíves azt megszerezni és abból kiírni azt, hogy az őszi és tavaszi vetésekből engem — aki 1928 május 25-ig voltam, mint lelkész, Berében — milyen hányad illet meg.

Szivességét előre is köszönve és a nyújtandó választ a legszigorubb bizalmassággal kezelve, vagyok az igen tisztelt Tanító urnak

Oradea—Nagyvárad,
Str. Simeon Ștefan
[Bethlen-utca] No. 11.

kiváló tisztelettel

Pálffy István,
a romániai presbiteriánus egyház
lelkipásztora.

Pecsét: Biserica presbiteriană din Oradea. — Nagyvárad
Presbiteriánus Egyház.

*

Ime, ilyen ígéretekkel *prozelitáskodik* a Szabad Egyház, melynek prédikátoraira jellemző, hogy a céljaik eléréséhez „*ürügy*“-eket keresnek.

E levelet a vallásügyi Miniszter ur figyelmébe ajánljuk.

H I R E K

A pótszavazást elrendelő esperesi körlevélből tudtam meg, hogy egyházmegyénk kebelbeli egyházainak egy része az egyházmegyei lelkészi jegyzői állás betöltésénél reám szavazott. Amidőn ezt az illetékeseknek hálásan megköszönöm, arra tekintettel, hogy mint gyülekezetem új pásztora a gyülekezeti élet kiegészítésével ma még minden időmet gyülekezetemnek kell szentelnem kérem, hogy a pótszavazásnál személyemtől eltekinteni méltóztassanak. Hálas tisztelettel: Szatmárhegyen, 1928. július 9-én. *Peleskey Sándor* lelkipásztor.

Beiratkozások a nagyváradai református leány-középiskolában (gimnáziumban) szept. 1—8. napjain délelőtt 9—12 óráig tartanak. I. osztályos, vagy idegen iskolából jövő tanulóknak iskolai, születési és újraoltási bizonyítványt kell benyújtani. Beiratáskor 250 Lei beiratási díj

fizetendő. Tandíj egész évre 1500 Lei, mely indokolt esetben havonként is fizethető. Felhívjuk az érdekelt szülők figyelmét, hogy szeptember 8-ig gyermekét mindenki irassa be, mert szeptember 8-ika után csak az inspecturátusi engedéllyel lehet.

Ez intézettel kapcsolatos és vele egy épületben levő **Református Leányinternátusba** felvétetnek bármely középiskolát látogató növendékek felekezetre való tekintet nélkül. Ellátási díj havonként: készpénz 1100 Lei; természetben: 10 kgr. kenyérliszt, 5 kgr. 0-ás liszt, 1 kgr. zsír, 5 kgr. burgonya és 12 tojás. A természetbeni járandóságok a piaci ár szerint készpénzzel megválthatók. Felvételért a nagyváradai református internátus igazgatóságához kell folyamodni szeptember 8-ig. A kérvényhez csatolandó keresztlevél és a szülők vagyoni állapotát igazoló lelkészi ajánló levél. Jelentkezéseket mind a két intézetbe elfogad az igazgatóság naponta délelőtt 11—12 óra között az igazgatói hivatalban.

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Közigazgatási : 3376—1928. I. sz. KÖRRENDELET *Valamennyi nt. esperesi és lelkési hivatalnak.* Az egyházkerületi közgyűlés elé tartozó ügyek érdemleges tárgyalását hátrányosan befolyásolja, sőt igen sokszor meg is akasztja az a körülmény, hogy az E. T. I. t.-c. 43. §-ában megkívánt névszerinti szavazást vagy egyáltalában nem, vagy hibásan folytatják le, illetve hibásan jegyzőkönyvezik. Így például sokhelyt felsorolják ugyan a gyűlés jegyzőkönyvében az „igen”-nel szavazókat, de nem tüntetik ki, hogy a szavazás névszerint történt, holott az „igen”-nel szavazók névszerinti felsorolása felállásamegejtett szavazás eredménye is lehet. A jegyzőkönyvnek tehát kifejezetten kell tartalmaznia annak megállapítását, hogy névszerinti szavazás történt s névszerint kell felsorolva lenniök az „igen”-nel és „nem”-mel szavazóknak is. Ugyancsak gyakori eset, hogy megerősítés végett felterjesztett díjlevelek a vonatkozó presbiteriumi határozat nélkül érkeznek be; a díjlevelekből pedig nem tűnik ki, vajjon az előbb említett törvényszerinti szavazással állapította-e meg a presbitérium. Ilyenkor, természetesen, érdemi elbírálás alá sem vonhatók, hanem pótlás végett visszaadatnak. Tekintettel arra, hogy ilyen formalhibák miatt az ügy elintézése — anélkül, hogy sokszor igen nagy kárával — egy, sőt több éves halasztást is szenvedhet, szükségesnek látom figyelmeztetni a nt. Esperes és Lelkész urat a fentebb említett alaki követelményekre és kérem, hogy azokat a jövőben szigorúan szem előtt tartani sziveskedjenek. Oradea—Nagyvárad, 1928 július 13. Atyafiságos szeretettel: *Sulyok István* s. k., püspök.

Közigazgatási : 3393—1928. I. sz. KÖRRENDELET *Valamennyi nt. esperesi hivatalnak.* Utóbbi időben többször előfordult, hogy a lelkési állomások megüresedése (elhalálozás, lemondás, nyugdíjazás vagy más helyre történt távozás következtében) vagy betöltése a nt. esperesi hivatalok részéről olyan időben jelentetik be püspöki hivatalomnak, hogy az képtelen e személyváltozásokat a minisztériumnak az előirt 15 napi határidőn belül bejelenteni s emiatt — saját hibáján kívül — ki van téve nehézményező észrevételeknek és mindannyiszor elmaradhatatlan figyelmeztetéseknek. Felhívom tehát az említett nt. Hivatalokat, hogy a jövőben a lelkési és segédlelkési személyváltozásokat, azok beállta után azonnal sziveskedjenek hivatalomhoz bejelenteni a megfelelő okmányok csatolásával és a szükséges tájékoztatással (pld. lelkési állomás betöltésénél: az ujonnan választott lelkész nős-e, hány családi- és hány korpótlékra jogosult stb.). Oradea—Nagyvárad, 1928 július 13. Atyafiságos szeretettel: *Sulyok István* s. k., püspök.

Tanügyi 3364—1928. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebetbeli elemi iskolai iskolaszéki Elnökségnek Tekintetes Igazgatóságának és Középfoku Iskolák Nagyságos Igazgatóságainak.* A közoktatásügyi Miniszter ur 73,210. sz. rendeletével, megakadályozni akarván azt, hogy megfelelő képesítés nélkül egyetlen iskolában se működhessenek tanárok és tanítók, elrendelte, hogy a szept. hó 1-én hivatalba lépők csak előzetesen elnyert miniszteri engedély alapján kezdhetik meg működésüket. Minthogy a biharvármegyei Revizorátustól közvetve is megkaptam 3569—1928. sz. alatt ezen rendeletet, fölhivom az összes elemi és középiskolák vezetőségeit, hogy az ujonnan alkalmazott tanítók és tanárok okmányait (akiknek az okmányai az iskola igazoló irataival a minisztériumhoz fel nem terjesztettek) nevezettek megválasztása után azonnal és közvetlenül terjesszék föl autorizálás végett az illetékes revizorátusok vagy Inspectoratusok útján a minisztériumhoz. E rendelet végrehajtásáért az iskolaszéki elnökök és igazgatók személyesen felelősek. Oradea—Nagyvárad, 1928. július hó 13. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Pályázat. A domahidai református egyház presbitériuma pályázatot hirdet kántor-tanítói állásra. 1. Javadalom: 1. Természetbeni lakás. 2. Minden beírt tanuló után 5 Lei beiratkozási díj = 300 L. 3. Kilenc q tiszta buza = 6300 Lei. 4. Kilenc q szemes tengeri = 4500 Lei. 5. Minden tanuló után 1—1 ölü csirke = 1000 Lei. 6. 24 hold (1200 □-öles) szántóföld, kaszáló és legelő = 25,000 L. 7. Hat darab legelő illetőség = 900 Lei. 8. Készpénz, negyedévi előleges részletekben 2400 Lei. 9. Temetési stóla egyházkerület által megállapítva = 700 Lei. 10. Esetleges államsegély. **Kötelesség:** az I—VII. vegyes osztályok egyházi és állami törvények szerinti tanítása a törvényes óraszámban. Az összes kántori teendők végzése. Egyházi énekkar vezetése. Egyházi jegyzőség, Vasárnapi iskola vezetése. Lelkész komoly akadályoztatása esetén és kanonikus napokon szószéki szolgálat. **Megjegyzések:** A fenti terményekből 3 és fél q buza és 2 q szemes tengeri csak az államsegély kiutalásáig élvezhető. Az államsegély elnyeréséig a szántóföldek egyszeri megszántása és boronálása. Földek mindennemű adóját az egyház fizeti. Pályázhatnak az egyházi és állami törvényeknek megfelelő képesítéssel bíró férfi tanítók. Pályázati határidő f. évi aug. 3. Próbaéneklés, harmoniumozás és választás aug. 5. Megválasztott utiköltségeit az egyház megtéríti. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Teljesen felszerelt pályázati kérvények a lelkészi hivatal címére küldendők. Domanești, Jud. Sălaj, 1928. július 9. Presbitérium.

Pályázat a ciavoși—csávosi ref. egyház kántortanítói állásra. Javadalom: 15 kat. hold 1343 □-öl szántóföld haszonélvezete, haszonértéke 15,500 Lei. Az egyházmegye által az Egyházkerulettől kérelmezett kiegészítés 19,690 Lei. Stóla a kerületi szabályrendelet szerint. Bérelt lakás a szükséges melléképületekkel külön belső-telken, melynek karbantartása és évenkénti kétszeri meszeltetése az egyház kötelessége, melynek pénztárából fizettetik a javadalmi föld adója is. **Kötelesség:** A vegyes, osztatlan hét (7) osztályu iskola tanterv szerinti vezetése, a törvényes rendeletek teljesítése, kántori teendők,

egyházi jegyzőség. Vasárnapi iskolai és egyháztársadalmi teendőkben együttműködése a lelkésszel s utóbbinak helyettesítése akadályoztatása esetén. Népkönyvtár kezelése. Tekintettel arra, hogy a tanulók száma kevés, könnyen előkészíthetők, de idegen, illetve más felekezetiük beiratkozása esetén azok tandíjának fele része a tanítót illeti. Pályázhatnak okleveles férfi- vagy nőtanítók, a román nyelven tanítandó tantárgyakat román nyelven tanítani képes igazolvánnyal, a katonai szolgálat alóli szabadságoltatási igazoló okmánnyal a református lelkészi hivatalhoz (Oficiul parochial reformat) Ciavos—Csávos, Jud. Torontalmegye. Pályázati határidő július hó 28-ika. Az állás augusztus hó 15-re elfoglalandó. Presbyterium.

Pályázat a niued-kügypusztai tanítói állásra. Javadalom: A) tanítói fizetés: 1. Minden gyermektől tandíjpénz 200 Lei. (Átlag 20 növendék) A régi díjlevél 1, 2, 3, 4. pontjainak megváltásául. 2. 1 1/2-öl tűzifa beszállítva természetben. 3. Szabad lakás kerttel. 4. Kerületi segély 10,000 Lei. B) Kántori fizetés: 5. 8 hold agrárföld, melynek bérletét és adóját az egyház fizeti. 6. Minden ágytól 1 véka buza, vagy ennek napi ára (35 ágy). 7. Stóla, egyhker. megállapítása szerint. C) Kötelezettség: Az I—VI. osztályok tanítása az egyházkerület utasítása szerint. Lelkész akadályoztatása esetén az istentisztelet végzése vasárnap délelőtt. Az állásra csak férfi tanító pályázhat. Pályázatok a bihari ref. lelkészi hivatal címére küldendők 1928 július 20-ig. Az állás betöltése felett a nyüvedi ref. presbyterium határoz. (U. állomás Tamaşeu—Paptamási.) Az állás a választás jogerőre emelkedése után, legkésőbb szeptember 1-ére elfoglalandó. Presbyterium.

Pályázati hirdetés. Az erdőszádai református leányegyház tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalom: Teljes ellátás (koszt, lakás, fűtés, világítás) és havi 1000 Lei az egyház pénztárából. Kötelesség: I—VII. vegyes osztály tanítása az érvényben levő szabályok szerint. Pályázhatnak fi- és nő tanítók. Pályázati határidő augusztus 15. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. A teljesen felszerelt kérvények, valamint az érdeklődések a nagybányai református lelkészi hivatalhoz intézendők. A presbyterium.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

»**Royal Portable**«

írógép egyváltós modellje.
Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképvislet:

GOLDSTEIN, ORADEA
Str. Avram Iancu 5. Telefon: 2-97.

Ez év szeptember havában kiadásomban fog megjelenni Nagy Vilmos egyházkerületi tanügyi előadó-tanácsos ur miniszterileg (89—1928. sz. a.) approbált

KIS MAGYAR NYELVGYAKORLÓJA

az elemi iskolák II., III., IV. osztályai használatára

A könyvek ára oly alacsonyra lesz megszabva, hogy azokat még a leg-szerényebb anyagi viszonyok között levők is könnyen megszerezhették.

Megjelent magyar nyelven, csinos kiállításban

Kis értekezés a gyermek életének lelki kölcsönösségeiről

című munka, mely első Romániában, mely a gyermek-lélektan magyar nyelven tárgyalja. Írta: Dr SPERANTIA JENŐ a nagyváradi Jogakadémia és Theologia filozófia tanára. Fordították: Erdős Iván író és Wetztenkircher Mór liceumi tanár. — Tanároknak, tanítóknak, de bárkinek is nélkülözhetetlen mű, aki a gyermekekkel, azok lelkiéletével foglalkozik. A mű románnyelvű kiadása igen keresett és kedvelt szakkönyv, mely a „Casa Școalelor“ (Tanítók Háza) kiadásában jelent meg 1925-ben ötezer példányban s az első kiadás már elfogyott. A mű a szaksajtó teljes elismerését vívta ki. — E munkát a közokt. Miniszter Ur 2386—1928. számú ajánlatára nyomattuk ki magyar nyelven, mely szinte pótolhatatlan magyarnyelvű pedagógusok számára. A mű ára 40 Lei és a portó.

A tanügyi főhatóság által 6077—1926 és 11.986—1927. szám alatt approbál

román-magyar szövegű iskolai nyomtatványaim

teljesen megfelelnek a legújabb tantervnek, valamint haladást mutató íráslapok és írószerek, melyeket legméltányosabb árak mellett hozok forgalomba.

Megrendelhető: **BÉRES KÁROLY** egyházkerületi könyvkiadónál
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor)-utca 14.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült

templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 28

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir
(Beöthy Ödön-utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 28

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Bihor Tinca—Tenke

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégibb és legnagyobb

harangöntődeje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerevények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 28

Harang és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu—Nagyszeben

szállít templomi harangokat ga-
rantált békeöntözésben, művészi
kivitelben a legmesszebbmenő jót-
állás mellett. Hosszu évi tapaszt-
alatok ezen szakmában első-
rendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat

Képviselő: Satu-Mare—Szatmár,
Arany János-utca 22. szám alatt..

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-ulca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. Megjelenik minden héten szombaton.

A kereszt.

Vajjon gondolt-e rá az az egyszerű földművelő, aki learatott s kérékbe kötött búzáját először rakta keresztetekbe, hogy ezzel a munkájával milyen nagyszerű, mélyértelmű analógát teremtett? Azt hiszem, praktikus szempontoktól vezetve, egész véletlenül és öntudatlanul jött rá arra a megállapításra, hogy a földi kenyérnek is, csakugy, mint ama mennyeknek, a kereszt lesz legtalálhatóbb szimbóluma. Még elképzelni is bajos lenne, hogy egy egyszerű ember elméjében öntudatosan született volna meg ez a mélységekig és magasságokig érő, felséges gondolat. E csodálatos véletlen nagyszerű harmóniájának megteremtésében feltétlenül isteni akarat érvényesült. Az a keresztirakó, munkától kérges, barna kéz, — minden kétséget kizárólag — mennyei szándéknak volt engedelmes eszköze.

Hát azt ki tudná biztosan megmondani, vajjon a földi, vagy a mennyei kenyérnek jelképe lett-e először a kereszt? Lehet, hogy már a kis József emlékezetes álmában nemcsak kéréket kötött, hanem kereszteteket is rakott bátyjaival Kanaán dus mezéjén. Lehet, csak jóval később s egészen másfelé épültek meg szántóföldjeink e legdrágább ékességei. Az idő, hely és sorrend nem is nagyon fontos. Annál fontosabb, hogy *valamiképen, csodálatos módon a kereszt közös szimbólumává vált a legnagyobb lelki és testi áldásnak.*

Különös volna, ha egyszer valahol megszólalna az utszéli fészület s beszélni kezdene a körülötte hallgató buzakeresztetekhez. Ne nézzetek rám, — kezdené — olyan idegenül, hiszen én nektek testvéretek vagyok. Ti a földi kenyeret jelentitek az embernek, — én ama mennyeit. Felettetek állok, mint a lélek a test felett; túléllek benneteket, mint a lélek is túléli a testet. Ugy

állók itt közöttetek, mint egy földbe gyökerezett s mégis felette álló mementó, kényszeritem a jövő-menőket, hogy a portól néha elszakadjanak, magasabbra nézzenek, hogy meglássák, a föld felett ég van és lélek a test felett. Az értetek dolgozó, aggódó s bennetek gyönyörködő embernek újra meg újra eszébe juttatom a mennyei kenyeret. Hirdetem, hogy bár ti ezren néztek rám, a több mégis én vagyok. Áldásotokkal csak az tud igazán élni, aki előbb már az enyémmel élt, nélkülem nem lehet a gazdának igaz öröme és boldogsága bennetek. A vigan nótázó aratótokat is vigan figyelmeztetem, az élet útja Gecsemánékon, Kálváriákon, Golgotákon át vezet. A rajtam felejtkezőknek felfedem nagy titkomat, azt a boldogító kontrasztot, hogy az ember csak keresztet emelve, áldozatok mélységeit járva emelkedhetik magasba. S megmondom, hogy kereszt alá önként csak az hajolhat, áldozatok útjára csak az léphet, aki engem sohasem felejt, aki állandóan táplálja és erősíti lelkét a mennyei kenyérral.

Valljuk, értjük testvér, — válaszolnak a buzakeresztnek — s tudjuk, hogy neked minden jöttád igaz. Bárcsak megértenének s boldogító leckédet ne felejténék el sohasem az emberek. De lásd, olyan oktalanok, olyan figyelmetlenek, olyan szerencsétlenek! Minket szeretnek, értünk dolgoznak, aggódnak, bennünk gyönyörködnek, boldogan számlálgatnak, de hiába zizegünk, beszélünk nekik, lásd a mi szavunkat sem értik. Milliárd keresztünk megannyi papja prédikálja világszerte: „*Ora et labora!*“ S hányan nem hallgatnak a figyelmeztetésre. Dolgoznak, de nem imádkoznak, ha kérnek is, nem adnak hálát! Ömlik a verejték, jajgat a hitetlen panasz, zugva folyik a robot, — szegény emberek — nem bírják megtanulni az önkéntes, imádságos munkát.

És mégis, — végzi a fakereszt — meg kell nekik tanulni nemcsak ezt, de az utolsó, legnagyobb leckét is. Azt, hogy a kereszt nemcsak minden áldás szimbóluma, de az élet egyetlen fundamentumát fenttartó oszlopa, titokzatos formája és bizonyos célja. Szeretet, hűség, szolgálat, áldozat, — mint egy világokat átérő, láthatatlan beszélő kereszt négy ága — ezek lesznek majd vezérlő igéik.

S akkor ráeszmél majd az összeszorított marku önző ember, hogy amikor karját ölelésre s szolgálatra tárja belőle is kirajzolódik az Istentől rendelt, örök áldás szimbólum: a kereszt.

Ardai Aladár.

Előfizetőinkhez! Ismétellen és nyomtatékosan kérjük a hátralékos előfizetési díjak sürgős

|| beküldését, mert a lap nyomdaköltségeivel nagy kiadásaink vannak.

Református lelkészek testülete.

Erdélyi testvéreink körében alig van ma nagyobb kérdés, mint „Szövetség“ vagy „Egyesület“ legyen-e az egy szükséges dolog, amely őket, a lelkész testvéreket egy nevezőre hozná. Mi nem akarhatunk, de nem is akarunk ebbe a már már talán vége felé közeledő, vitába beleszólni. De azért nekünk is meg van a magunk véleménye ebben a kérdésben s ha speciel királyhágómelléki is ez a vélemény, talán erdélyi testvéreink is felfedezik benne az arany középút helyességét.

Azt mi is érezzük és erdélyi testvéreink pártokra szakadt táborával mondjuk, hogy: „a testületi közszellem ápolására sohasem volt kényszerítőbb erejű az idő, mint éppen most s ezenkívül a fogékony-ság is éppen ma a legnagyobb.“ E kényszer szavát halljuk mi is és a testbeöltözés áldott idejét sóvárogjuk. Ám a mi elgondolásunk a „hogyan“ kérdésre más, mint az erdélyi testvéreink két táboráé. Mi nem vagyunk épp' az evangéliumi szabadság szent elvénél fogva sem egy félhivatalos „Szövetség“ barátai, amely a nekünk merőben idegen szerzetszerű megkötött padi élet rendszerét vezetné be breviáriumos órákkal: de nem szimpatikus előttünk az evangéliummal ellentétes és a szabadosság elvén felépülő „Egyesület“ sem. Nem, mert akár az egyik, akár a másik alakulat nem lenne a kálvinista keresztyénség talajából nőtt formáció. De meg a mi mai államjogi helyzetünkben az ilyen alakulatok csak addig élhetnének, amíg az esetleges hatalmi, hatósági beavatkozások akarná. Épp' azért, mert a helyes megoldás drága alkalmát megkaptuk most Istentől abban, hogy a törvényhozó zsinatunk munkája előtt vagyunk, azon kell gondolkoznunk: miképen volna megoldható az egyház főfunkcionáriusainak, a lelkipásztoroknak tömörülése aként, hogy az államhatalom által jóváhagyott egyházi törvényeink garantálnák annak az anyaszentegyházra és a pásztor testvérek hitbeli gyarapodására jótékony, hatalom kénye által el nem vágható életét.

Ezt pedig a következő módon látnám megoldhatónak:

Régi egyházi törvényeinkkel szemben (amelyek t. i. ma is érvényben vannak) általános az a kifogás, hogy az világi törvények mintájára van megalkotva, tartalma és rendszere teljesen a világi törvények szellemében mozog, nincs abban szó az egyház belső, lelki építéséről, csak a külsőkben való gazdagításról. Ugy, hogy általános véleménynek mondható az, hogy ezt a nagy hiányt a most összeülő törvényhozó zsinatunknak pótolni kell. Ez pedig csak az által érhető el, ha a jelenlegi E. T.-hez egy új törvénycikk csatolják az „Egyház belső építéséről“.

Ebben a törvénycikkben amíg megállapítatnék az egyháztagság bibliai, hitvallási kelléke, azután a gyülekezeti hitépítés módja, a gyülekezeti egyházfegyelem, végül egyik fejezetként beiktatnék be egy a „lelkésztestületről“ szóló rész is.

Ebben a fejezetben kimondatnék, hogy a romániai egyetemes református egyházban (tehát mindkét egyházkerületben) minden egyházmegyében működő összes lelkészek, egy egyházmegyei lelkésztestületet alkotnak, amelynek minden lelkész hivatalból tagja. Ezek az

egyházmegyei lelkész-testületek ügyeik intézésére, három évi időtartamra elnököt, titkárt, jegyzőt, pénztárnokot és öttagu intézőbizottságot választanak, megállapítják az évi tagdíjat s egyszer legalább évenként, a megállapítandó ügyrend szerint értekezletet tartanak, melyen büntetés terhe alatt minden kebli lelkész megjelenni köteles.

Az ilyenképen megtartott egyházmegyei lelkésztestületek törvény szerinti kötelesek volnának értekezleteiken időről-időre megvitatni:

a) a testület működése terén észlelt olyan hitéleti jelenségeket, amelyek az egyházak lelkészeit hitépítő munkájukban segíthetik, vagy hátráltatják;

b) azokat a szellemi irányzatokat, amelyek az egyes tudományágakban, vagy a közéletben, művészeti vagy társadalmi téren kulturális vagy vallás erkölcsi szempontból az egyházakat, vagy a lelki életet érintik;

c) az evangélium érvényesítése és az Isten országa terjesztése körül itthon és a külföldön felmerült jelentősebb eseményeket, a theol. tudomány haladását;

d) a gyülekezeti vezetés és lelkipásztorkodás mindenkor elméleti és gyakorlati kérdéseit, az egyházzal kapcsolatos egyesületek munkáit és azok eredményeit, az egyes gyülekezeti szervek felállításának és foglalkoztatásának módjait és módszereit;

e) az irodalom (tudományos és szépirodalom) időközi haladásának, esetleg egyes jelentős könyveknek ismertetését, különösen a hitépítő egyházi irodalom megerősítésének és terjesztésének kérdéseit;

f) az időközben megalkotott állami törvények vagy már ismertetett törvényjavaslatok egyházra vonatkozó kihatásait, mindenfoku közoktatás ügyeit;

g) a többi keresztyén egyházzal való együttműködés lehetőségeit;

h) az egyházak, egyházi tisztviselők, különösen lelkészek, lelkész-özvegyek és árvák társadalmi és anyagi helyzetének kérdéseit;

i) az egyházi törvényhozás és közigazgatás főbb intézkedéseit;

k) az egyházmegyei, egyházkerületi közgyűlések és az egyetemes konvent által az értekezletek elé utalt kérdéseket.

Az összes lelkésztestületek értekezleteinek jegyzőkönyvei és az ilyenül kimondott előadások az egyetemes lelkésztestületi elnökséghez terjesztendőek, aki azokat a konventi belmissziói bizottságnak adná ki a konventi plénum elé terjesztés végett, az egyházépítés hatósági támogatásának előkészítésére.

Az intéző-bizottságok, elnöki tanácsadók és főképen a testület tagjainak lelkipásztorhoz illő egyéni, családi és társadalmi élete felett való őrökösés, irányítás és segítség a főkötelessége.

Az e.-megyei lelkésztestületek elnökei hivatalból lennének tagjai az egyházmegyeék belmissziói bizottságnak, míg a kerület belmisszió-bizottságnak két tagja lenne a kebli egyházmegyeék lelkésztestületének elnökei közül. Minden évben legalább egyszer egyetemes lelkésztestületi gyűlés volna tartandó. E gyűlést először a konvent lelkészi elnöke, azután pedig a közgyűlés által választott elnök hívná össze és vezetné, az egyházmegyei testületekhez hasonlóan választott tisztikarral. Az egyetemes lelkészgyűlés jegyzőkönyve az egyetemes konvent elnöksége részére mindenkor megküldendő lenne.

Igy látnám én állandó szervezetbe tömörítését lelkészi karunknak olyanul, mint amely az Isten országa, az anyaszentegyház, a lelkészi kar szempontjából üdvös lehetne. Így látom főként azért, mert a cseszkői lelkészi karnak ilyen módon való egybehozásánál, melyben magam is, mint testületi elnök kezdeményező és tevékeny részt vettem, láttam azt, hogy ez a mód az, amely jelenlegi államközi helyzetünknek legjobban megfelel.

Ma már természetesen nem lévén meg nálam az ottani lelkésztestület szabályzata, csak visszaemlékezés nyomán irtam le a kivezető utat, de azt hiszem, tárgyalás alapjául a legmegfelelőbb mód lenne a lelkészi kar egybehozására.

Peleskey Sándor

Bakó István válasza Pálffy István csalogatásaira.

Pálffy István ur, a romániai presbiteriánus egyház lelkipásztora
Nagyvárad.

Szent *vallásomat* lelkem teljességéből szeretem, — küzdelemteljes hivatásomhoz mindvégig törhetetlenül ragaszkodom, — s egyiket sem cserélem fel soha semmi mással!

Ama földügyekre vonatkozó szabályrendeletet egyházközségünk lelkészi hivatalában kértem, de lelkész ur határozottan megtagadta a megjelölt célra való kölcsönadását.

Nagykároly, 1928 július 4-én.

Bakó István,
ref. kántortanító.

Az új kultusztörvény.

[Folytatás]

Férjes nők 18. élet évük betöltése előtt is megváltoztathatják vallásukat.

45. cikk. Ha bárki, az előző cikk feltételeit teljesítvén, más felekezetbe akar átlépni, e szándékát személyesen és két tanutól kísérvé bejelenti azon község anyakönyvi tisztjének, ahol lakik.

Az anyakönyvvezető az áttérési nyilatkozatról jegyzőkönyvet vesz fel, melyet a nyilatkozó és a két tanu aláír és a nyilatkozattól számított 8 napon belül másolatban megküldi azon felekezet lelkészének, amelyhez a nyilatkozó tartozik.

Az áttérés bejelentése történhetik a bíróság, vagy a közjegyző előtt tett autentikus nyilatkozat alakjában is, mely az anyakönyvvezetőhöz tételik le. Ha a lelkész tudósításától számított 30 napon belül a nyilatkozó nem határoz másképpen, ugy e dátumtól kezdve az áttérés törvényesen megtörténtnek tekintelik.

Az anyakönyvvezető ez esemben az illető kimutatásokban megteszi a megfelelő módosításokat, a nyilatkozat tevőnek az áttérésről hivatalos bizonylatot ad, tudósítván mind azt a lelkészt, akihez tartozott, mind azt, kinek felekezetéhez áttért.

Az állépési nyilatkozat hatálytalanítására ugyanezen formalitások vétetnek figyelembe.

E cikkben megállapított formalitások vonatkoznak azokra is, kik elhagynak valamely kultuszt, anélkül hogy másikra térnének.

A nyilatkozatok, vagy e cikk által kért iratok bélyegmentesek.

46. cikk. Ha valaki az egyik felekezetről a másikra tér át, köteles mindazon anyagi terheket hordozni, melyeket az elhagyott felekezettel szemben kötelezettségei és ennek alapszabályai megkívánnak azon év végéig, melyben az áttérés történt.

Tilos a felekezeteknek olyan hívők befogadása, kik elhagyván egy kultuszt, nem teljesítették a 45. cikkben előirt áttérési formalitásokat.

47. cikk. Azok a gyermekek, kiknek szülei egyazon valláson vannak, szülei vallását követik.

Ha a szülők közül az egyik más vallásra tér, az ő nembeli gyermekek 18 éves koruk alatt követik az áttért szülő vallását.

Ha a szülők nem egy valláson vannak, az apa joga meghatározni minden egyes gyermekre nézve külön, hogy a szülők két vallása közül a gyermek melyikhez tartozzék. Ezt azonban egyszer s mindenkorra teszi, amikor a gyermeket beiratja az anyakönyvi hivatalnál.

A házasságot megelőző bármilyen megállapodások, melyek meghatároznák a gyermek vallását, semmisek és meg nem történtek.

Ha a gyermek apja meghalt, e jog az anyára száll.

48. cikk. A törvénytelen gyermekek anyjuk vallását követik.

(Folytatjuk.)

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Ujlaky Miklós

testvérünk, a géresi ref. egyház lelkipásztora életének 47-ik, lelkipásztorkodásának 23-ik és boldog házasságának 21-ik évében a múlt hó 28-án testében koporsóba dőlt és lelkét visszaadva teremő-jének, hazaköltözött.

Megboldogult testvérünk Vitkán született, hol édes apja szintén pap volt. Elvégezvén a debreceni főiskolában a theológiát, esküdt felügyelőséggel tiszteltetett meg a jelzett főiskolán. Majd onnan Nagykárolyba jött s. lelkésznek. Innen vitte a géresi egyház szeretete el őt lelkipásztorának.

Több mint két évtizeden át itt élt annyira, hogy csak a legelkerülhetetlenebb dolgok, ha néha elszólitották a templom melletti paplakásából, kívül faluján, soha el nem tudták vele hagyatni tanuló szobáját s gyönyörű könyvtárát, hiveit és szeretteit, kiket most oly árván, egyedül hagyott.

Amire az Isten állítá, a megbizatást a neki adott Sakramentumokkal sáfárkodva állotta. Futotta futását, harcolta a nemes harcot s tanította meg a hitet. Ezekben volt hű mindhalálig, hogy legyen a síkságra lelépő Bük tövében lévő maroknyi magyarság s református-ság őriző pásztora.

Törékeny teste eget vivő, Krisztust látó lelket hordozott. Te-kintetéből az a bizonyos hit sugárzott felénk, hogy tudta kinek hisz.

Ez a hit az igehirdetőben Krisztusról bizonykodó életében vallástétel volt. A papi dolgozó szoba népiskola, a papiház asztala népkönyha volt sok ügyes bajos, sok éhező árva hive számára, beszéde, tanítása vigasztalás, megerősítés a lelki betegek, lelkiszennvedők, lelkiéhezők, szomjúhozók számára.

Bükalyi irói név alatt a szépet, jót keresők számára is sokszor tárta ki lelkét.

Szive melegét paplársai, barátjai és annyi szeretettel szeretett családja érezték legjobban.

Sok üzenete volt az Istennek sokak számára az ő szolgája életében. Sokan is „hullatják a bu könnyeit“ elhunytán sokan „öltének gyászruházatot“. Soknak lett oda ez élet ellobbanásában szive öröme siralomra fordulván az: „óh mert elesett a mi fejünknek koronája“, mit adott az Isten a gyülekezetnek és a családnak. Legyen a megboldogutnak hite szerint, hiv szolgálata szerint örök jutalmazása az Istentől, ki kegyelemmel gyógyítsa be azok lelki sebét, melyekben megpróbálja szerettei hitét: a gyászoló családban, a bánatos özvegy életén.

(Mándi Szabó M.)

HIREK

Lapunk felelős szerkesztője július 23-tól augusztus 23-ig terjedő szabadságát vidéken fogja eltölteni, mely idő alatt a felelős szerkesztői teendőket *Kovács József* egyházkerületi pénztárnok látja el, akihez a lap szellemi részét illető közlemények az egyházkerület központi hivatalába küldendők.

A Baldácsy-alapítóányról szóló, a lapunk múlt számában közölt közgyűlési tudósításunkban az ülésen vett hírek alapján azt irtuk, hogy a Tiszántúli Református Egyházkerület június 26-iki ülése nem igényeinknek és a tárgyalás rendén tett kedvező ígéreteknek megfelelőleg határozott. A való tényállás a most már megérkezett hivatalos értesülés alapján az, hogy a Tiszántúli Református Egyházkerület közgyűlése *érdemben nem is foglalkozott az üggyel, hanem a pénzügyi bizottság javaslata*

alapján kiadta azt véleményes javaslattétel végett a kerületi ügyésznek. Örömmel vesszük ezt a hirt, mint téves értesítésünk helyreigazítását, mert így továbbra is bizakodó reménységgel tekintünk ezen függő kérdés megoldása elé.

Beiratkozások a nagyváradai református leány-középiskolában (gimnáziumban)

szept. 1—8. napjain délelőtt 9—12 óráig tartatnak. I. osztályos, vagy idegen iskolából jövő tanulóknak iskolai, születési és újraoltási bizonyítványt kell benyújtani. Beiratáskor 250 Lei beiratási díj fizetendő. Tandíj egész évre 1500 Lei, mely indokolt esetben havonként is fizethető. Felhívjuk az érdekelt szülők figyelmét, hogy szeptember 8-ig gyermekét mindenki irassa be, mert szeptember 8-ika után csak az inspecturátusi engedéllyel lehet.

Ez intézettel kapcsolatos és vele egy épületben levő **Református Leányinternátusba** fel-

vétetnek bármely középiskolát látogató növendékek felekezetre való tekintet nélkül. Ellátási díj havonként: készpénz 1100 Lei; természetben: 10 kgr. kenyérliszt, 5 kgr. 0-ás liszt, 1 kgr. zsir, 5 kgr. burgonya és 12 tojás. A természetbeni járandóságok a piaci ár szerint készpénzzel megválthatók. Felvételért a nagyvá-

radi református internátus igazgatóságához kell folyamodni szeptember 8-ig. A kérvényhez csatolandó keresztlevél és a szülők vagyoni állapotát igazoló lelkeszi ajánló levél. Jelentkezéseket mind a két intézetbe elfogad az Igazgatóság naponta délelőtt 11—12 óra között az igazgatói hivatalban.

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 2592—1928-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkeszi hivatalnak.* Minthogy a statisztikai ürlapnyomtatványok kifogytak, az iskolát fent nem tartó egyházközseinket felhívom, hogy az egyházközség lélekszámát és a tankötelesek statisztikáját a lelkeszi hivatalokban visszamaradt múlt évi statisztikai gyűjtőív példányok rovatai szerint félív papíron 1 példányban terjesszék fel augusztus hó 15-ig hivatalomhoz. Ezen kimutatásokon az egyházkerületi közgyűlés f. évi 15. a) sz. határozatának megfelelőleg tüntessék fel azt is, van-e az állami iskolának magyar szekciája a jelenben, volt-e a múltban, mikor és miért szűnt meg. Oradea—Nagyvárad, 1928. július 16. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

Pályázati hirdetés az avasujvárosi (Oraşul-nou) ref. kántortanítói állásra. Fizetés: 1. Az egyháztagoktól a belhivatalnokoknak fizetni szokott tiszta buza $\frac{1}{3}$ -ad része 12 hektoliter és 40 liter (10 köböl) buza levonásával, mintegy 14—15 q à 800 lei, annyi mint 12000 lei. 2. Községi pénztártól évi 150 lei (megszavazva 5000 lei költségvetésen jóváhagyás alatt). 3. Helybeli vizimalom szombati vámja bérlete 367 kgr. tengeri à 500 lei = 1860 lei. 4. 8 öl kemény tüzifa a községtől beszállítva = 8000 lei. 5. Meszelési pénz = 209 lei. 6. Tandij 150 lei, 40 növendék után = 6000 lei. 7. Személyi pótlék állami kiegészítés elnyeréséig 5000 lei. 8. Lakás: 2 szoba, konyha, kamara, istálló, fásszin, kert gyümölcsössel a cinteremben. 9. 7 és fél magyar hold tagos föld, értékelve 4500 lei. 10. Kántori fizetés 35 lei és stóla az egyházkerület határozata szerint, mintegy 6000 lei. Összesen 43,745 lei. Kötelesség: III—VII. oszt. vezetése, fiúk és lányok együtt. Énekkar, vasárnapi iskola, kántori teendők, az egyházépítő munkában segédkezés, egyházi jegyzőség. Pályázhatnak román vizsgát tett okleveles tanítók. Mellékkereset szövetkezetnél esetleg könyvelői állás, havonta 2 nap a szövetkezetnél, 7000 lei díjazással. A pályázati határidő 3 hét. Az állás szeptember 1-én foglalando el. Pályázati kérvények Oraşul-nou. Jud. Sătmar lelkeszi hivatalnak küldendők. 1928. július 16. Presbyterium:

Pályázat. Az érköbölkúti—Cubulcut (Biharmegye) ref. egyház pályázatot hirdet a II-ik tanítói állásra. Javadalom: 1. 3 szobás lakás kerttel, melléképületekkel. 2. 11 kat. hold 1071 □-öl szántóföld és 2 kat. hold 86 □-öl kaszáló, melynek adóját az egyház fizeti. 3. 8 darab jószágra legeltetési jog. 4. 24 köből rozs, vagy annak szeptemberi piaci ára. 5. államsegély folyósításig 12 köből rozs, vagy annak ára drágasági segélyként. 6. 2 öl tűzifa beszállítva. Kötelessége: A presbyterium által reá bízandó osztályok vezetése, lelkész vagy kántor akadályoztatása esetén ezeknek helyettesítése, vasárnapi iskola és énekkar vezetésében segédkezés. Pályázhatnak az állami és egyházi törvényeknek megfelelő képesítéssel bíró férfi tanítók, kik katonai kötelezettségöknek eleget tettek, ilyenek hiányában az állás tanítónővel is betöltetik. Pályázati határidő augusztus 18. Állás szept. 1-én elfoglalandó. Felszerelt kéreynyek a ref. lelkészi hivatalhoz küldendők Cubulcut—Érköbölkút, Jud. Bihor. Vasuti állomás Székelyhid. Presbyterium.

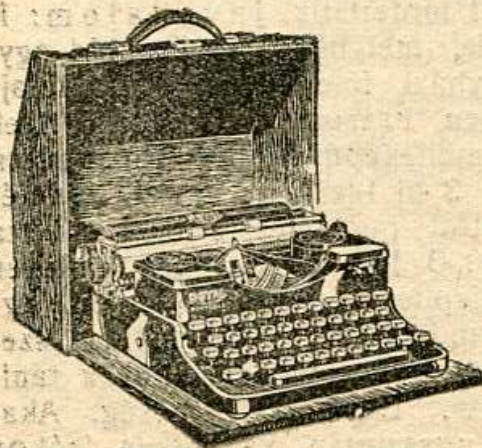
Pályázat. A capleni-i ref. egyház presbyteriuma pályázatot hirdet az üresedésben lévő orgonista kántor-tanítói állásra. Javadalom: 1. Három (3) kat. hold föld haszonélvezete = 3000 Lei. 2. Négyszáz (400) □-öl kertiföld beltelek haszonélvezete = 300 Lei. 3. Négy (4) okta legeltetési jog = 2800 Lei. 4. Minden iskolába járó gyermek után a szülőktől fél véka buza és fél véka rozs (20 gyermek után) = 3300 Lei. 5. Minden iskolába járó gyermek után egy ölős csirke = 600 Lei. 6. Készpénz az egyház pénztárából 25,300 Lei. 7. Temetési stóla szabályrendelet szerint. 8. Lakás, egy butorozatlan szoba az egyház által bérelve, vagy e helyett lakbér 2000 Lei. A földnek adóját az egyház fizeti. Összes jövedelem 35,300 Lei. Kötelesség: Az I—VII. osztályu vegyes iskola vezetése, kántori teendők végzése fiszharmoniummal. Kanonikus órákon, lelkész akadályoztatása esetén templomi istentisztelet végzése, vasárnapi iskola vezetése lelkész segítségével. Pályázhatnak román nyelvi vizsgát tett férfiak és nők e hirdetmény közzétételétől számított 3 hét alatt. Személyes megjelenés kívánatos. A tanköteles gyermekek száma a f. évben 25. Vasutállomás Carei-Mari (Nagykároly) Kaplonytól 3 kilométernyire. Az állás szeptemberben elfoglalandó. Capleni—Kaplony p. u. Carei-Mari. 1928. július 15. Presbyterium.

Pályázat. A hegyközszentimrei református egyház orgonista kántor-tanítói állásra ezennel pályázat hirdettetik. Javadalom: 1. 24 kat. hold szántóföld haszonélvezete, melyből 7 és $\frac{1}{2}$ hold egyházi, 16 és $\frac{1}{2}$ hold agrár föld. Az egyházi föld adóját a föld tulajdonos egyház, az agrár földért ellenben haszonélvező tanító fizet. 2. 3 szoba, konyha, speiz, pince stb. melléképületekből álló modern lakás és konyhakert haszonélvezete. 3. 3 öl tűzifa az egyház erdejéről beszállítva. 4. $\frac{5}{8}$ faizás és legeltetési jog élvezete. 5. 2 q buza az egyház magtárjából. 6. Készpénz 6000 Lei, évnegyedes előleges részletekben. Stóla egyházkerület megállapítása szerint. Kötelesség: Egyházi és állami tanügyi hatóságok rendeletei, illetve utasítása szerinti tanítása a vezetésére bízott fiu növendékeinek. Ismétlősök tanítása orgonista-kántori teendők ellátása. Egyházi jegyzőség. Akadályoztatás, illetve betegség esetén, ugyszintén kanonikus órákon

lelkész helyettesítése. Irodai munkálatokban lelkésznek esetleges segédkezés. Katonai szolgálati viszonyokat igazoló okmányokkal, ugyancsak szintén román nyelvi vizsgálatokat tanúsító bizonyítványokkal, tanítói oklevéllel, szolgálati bizonyítványokkal ellátott pályázatok, jelen hirdetés megjelenésétől számított 15 napon belül a hegyközségi elnökei református lelkészi hivatalhoz küldendők. Az állás a választás után azonnal elfoglalandó. Sântimreu, 1928. július 15. Presbyterium.

Pályázati hirdetés a dobrai ref. egyház presbyteriuma az üresedésben levő kántor-tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalom: 1. Természetbeni lakás, részben kerttel. 2. Kertváltás 20 Lei. 3. 44 hektoliter (33 mázsa) rostált buza természetben. 4. Borváltás 127 Lei 50 bani. 5. Tandij 200 Lei. 6. 4 öl tűzifa beszállítva természetben. 7. Szántó föld 1 kat. hold 1247 □-öl. 8. Rét 822 □-öl. 9. 897-öl legelő. 10. Stóla 1585 lélek után kerületi megállapítás szerint. 11. 50 véka csöves tengeri. 12. 50 drb. ölös csirke. 13. 50 gyermek után a 5 Lei = 250 Lei s ha 50 növendéke nincs, úgy 50 ig egyház kiadja, még pedig a tengeri vékáját 50 Leiel, az ölös csirke drb.-ját 15 Leiel, az 5 Leieket pénzüi. 14. Készpénz egyház pénztárából havi 96 Lei 05 bani = 1152 Lei 60 bani. 15. Ötödéves korpótlék a 1200 Lei. Kötelesség: Az V., VI., VII. vegyes osztályok vezetése, esetleg az iskolaszék által kijelölt osztályok vezetése. A kántori teendők ellátása. Egyházi jegyzőség s az azzal járó teendők elvégzése. Lelkész akadályoztatása esetén és a kanonikus órákon lelkész helyettesítése. Ismétlődő iskola vezetése, ezért külön községi költségvetésben jelenben 1500 Lei megszavazva. Egyházi énekkar felújítása s vezetése. Vasárnapi iskola, belmissziói és egyháztársadalmi munkában lelkésznek segédkezése. Csak férfi tanítók pályázhatnak, kik a román nyelvet bírják s a románnyelvi vizsgájukról érvényes bizonyítványt mutatnak fel. Próbára megjelenés előnyös, próbái utiköltsége csak az elválasztottnak térítettik meg. Kántortanítói képesítettséget s az államnyelv bírást igazoló okmányokkal és szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt pályázatok a katonai viszony, életkor és családi állapot feltüntetésével augusztus 5-ig adandók be ref. lelkészi hivatalhoz Dobra, p. u. Supunel de jos, Jud. Sălaj. Állás azonnal elfoglalandó. Presbyterium.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

»**Royal Portable**«

írógép egyváltós modellje.
Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképvislet:

GOLDSTEIN, ORADEA
Str. Avram Iancu 5. Telefon: 2-97.

Ez év szeptember havában kiadásomban fog megjelenni Nagy Vilmos egyházkerületi tanügyi előadó-tanácsos ur miniszterileg (89—1928. sz. a.) approbált

KIS MAGYAR NYELVGYAKORLÓJA

az elemi iskolák II., III., IV. osztályai használatára

A könyvek ára oly alacsonyra lesz megszabva, hogy azokat még a legszéresebb anyagi viszonyok között levők is könnyen megszerezhetik.

Megjelent magyar nyelven, csinos kiállításban

Kis értekezés a gyermek életének lelki kölcsönösségeiről

című munka, mely első Romániában, mely a gyermek-lélektan magyar nyelven tárgyalja. Írta: Dr SPERANTIA JENŐ a nagyváradai Jogakadémia és Theologia filozófia tanára. Fordították: Erdős Iván író és Wetztenkircher Mór liceumi tanár. — Tanároknak, tanítóknak, de bárkinek is nélkülözhetetlen mű, aki a gyermekekkel, azok lelkiéletével foglalkozik. A mű románnyelvű kiadása igen keresett és kedvelt szakkönyv, mely a „Casa Școalelor” (Tanítók Háza) kiadásában jelent meg 1925-ben ötezer példányban s az első kiadás már elfogyott. A mű a szaksajtó teljes elismerését vívta ki. — E munkát a közokt. Miniszter Úr 2386—1928. számú ajánlatára nyomattuk ki magyar nyelven, mely szinte pótolhatatlan magyarnyelvű pedagógusok számára. A mű ára 40 Lei és a portó.

A tanügyi főhatóság által 6077—1926 és 11.986—1927. szám alatt approbált

román-magyar szövegű iskolai nyomtatványaim

teljesen megfelelnek a legújabb tantervnek, valamint haladást mutató íráslapok és írószerek, melyeket legméltányosabb árak mellett hozok forgalomba.

Megrendelhető: **BÉRES KÁROLY** egyházkerületi könyvkiadónál
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor)-utca 14.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők

ajánlják háboru előtti művészi kivitelben és minőségben készült

templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől 30 napon belül. Az árak a legolcsóbb napi ár. Jótállási idő: 15 év. Szavatolnak a hangok tisztaságáért és összhangjáért. Hajlandók kedvező fizetési feltételeket adni. 29

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir

(Beöthy Ödön-utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat 29

st. Oficiului Parochial Reformat
 tisztt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Tinca—Tenke

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerevények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 29

Harang és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu—Nagyszeben

szállít templomi harangokat ga-
rantált békeöntözésben, művészi
kivitelben a legmesszebbmenő jót-
állás mellett. Hosszu évi tapaszt-
alatok ezen szakmában első-
rendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat

Képviselő: Satu-Mare—Szatmár,
Arany János-utca 22. szám alatt..

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlőnye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Ami egy nemzetet megtart.

Egész világ úgy ismeri Izráelt mint a Jehova „választott” népét. És mégis sehol sincsenek „jó”-nak nevezve, mint azt joggal elvárná az ember. Ezt a kitüntető nevet ők maguk sem igényelték maguknak. Még Ábrahám sem, még Dávid sem. Izraelnek világtörténelmi jelentősége: az ő rendkívül érzékeny morális felfogása és finom megértő képessége a láthatatlan iránt. Ezek a kiváló lelki tulajdonságok képesítették őt arra, hogy az isteni kinyilatkoztatásnak páratlanul alkalmas eszköze legyen.

Finom erkölcsi érzékük azonban nem azt jelentette, hogy rosszat elkövetni képtelenek voltak, hanem azt, hogy tisztán megértették, *szenvadás nélkül nem tehetnek rosszat*. Belső elkeseredés, lelki gyötrődés volt a vége náluk minden ballépésnek. Ez pedig len üdvös bünbánatra s lelki meglágyulásra vezette őket. Súlyos szavakkal illelhetjük őket gyarlóságaikért. És amikor a legsúlyosabbat mondtuk ellenük, még mindig nem mondtunk olyan súlyosakat, minőket ők mondtak saját maguk ellen. Már pedig az embert nem a vétke szerint ítéljük meg, hanem az utána való viselkedés szerint. Nem az akció, hanem a reakció szerint.

Legtipikusabb reprezentánsa Izraelnek Dávid király. Az tette ezt a sokat botlott, mégis roppant rokonszenves királyt „Isten szive szerint való” emberré, hogy megértette, nem képes könnyü lélekkel vétkezni. Nem képes rosszat elkövetni és aztán felemelt fővel vigan tovább menni, mintha mit sem cselekedett volna. Ellenkezőleg, azt tapasztalta, hogy van benne „valami”, ami rögtön megragadja, a porba dobja, reálipor, mignem bocsánatért nem esdekel „Valakihez”, akit gyötrő lelke jogos Urának vall. Ez volt Izraelnek a pszikhéje. Ez tette őt naggyá; Istennek választott népévé.

Isten iránt való végtelen érzékeny, finom felfogása és nem

abszolút korrekt magaviselete választotta őt el a többi népektől *Lelkiismeretet* adott öröktül a világnak. Erre a becses lelki kincsre pedig akképen tett volt szert, hogy a megrovó szó sohasem hallgatott el köztük. Hogyha az, amit csináltak, a multak magasztos erkölcsi sztandárdjával (mintamérték) nem egyezett meg, kárhoztató szavai az Illyéseknek rögtön megszólaltak. Ha megjót csináltak, a Nehémiások megértették velök, hogy annál még jobbat is tehetnek. Minden siker ekként csak lépcsőül szolgált a még sikeresebbhez. „Örökkévalóságot plántált az Ur a lelkökbe.“

Igy formálódnak ki a „választott népek“. Szent idálizmus által. Szent sóvárgás által mindig valami jobb, tisztább, istenibb után. Ilyen lelkület utján képes Isten magát kinyilatkoztatni. Az ilyen népnek a története a legjobb életkalauz. Arra tanítja ez a nemzeteket, hogy fentmaradásra csak az lesz alkalmas, amelyik megbirja érezni, hogy sokkalta finomabb, becsesebb, értékesebb valami is rejlik még a lelkében annál, amit immár elérni képes volt.

Ez tart meg minket is. Ez biztosít tartós helyet a nagy világban a mi számunkra is. Becsüljük meg azokat, akik bűneinkért a lelkünket véresre korbácsolják . . . féltő szeretetből. Legyünk mindig hajlandók vétkeinkért magunkat mélyen megalázni. Sohasem legyünk magunkkal megelégedve. Más szóval higgyünk Istenben. Ekkor más nemzetek csodálása, barátsága, hálája fog — Isten után — minket legbiztosabban fentartani. Mert akkor megértik, hogy mi olyasmit képviselünk köztük, ami nem vész el soha, örökké.

Bokor Sándor.

Az új kultusztörvény.

(Folytatás és vége.)

49. cikk. Talált gyermekek, ha semmi utmutatás nincs az ő, vagy szülei vallására nézve, annak a vallását követik, ki őket nevelésre felfogadta, ha valamely azilumba helyeztetek el, vallásuk megállapítása a következő kritériumok szerint történik:

a) ha az azilumot valamely felekezeti intézmény tartja fenn, ugy az illető intézmény kultuszát követik;

b) ha az azilumot a község, vagy a megye tartja fenn, ugy e község, vagy megye lakószói többségének vallását követik;

c) ha az azilumot az állam tartja fenn, ugy a gyermekek az ortodox hitet követik.

50. cikk. Adoptálás esetén a teljesen árva gyermekek 18 éves koruk alatt az adoptáló vallását követik, ennek az anyakönyvvezető előtt kifejezett kívánságára.

Ha mindkét házastárs közös megegyezéssel adoptálja, úgy az árva gyermekek vallása a 47. cikknek megfelelően határozatik meg.

Befejező intézkedések.

51. cikk. Az összes felekezetek kötelesek szervezeti szabályzataikat összhangba hozni jelen törvény rendelkezéseivel, a végrehajtási utasítás publikálásától számított egy éven belül és felterjeszteni azt a kultuszminisztériumhoz approbálásra és királyi dekrétummal való megerősítésére, mely a minisztertanács véleménye alapján adatik meg.

Az approbálás célja annak megállapítása, hogy a szabályzatban nincsenek a törvénnyel ellentétes rendelkezések.

Utólagos módosítások a szervezeti szabályzatban ugyanezen eljárással eszközölhetők.

52. cikk. A román állam határán tullevő egyházi javak, melyek valamely ez országbeli kultuszhoz tartoznak, valamint egy kívül levő felekezetnek ez országban levő javai jogi helyzete speciális egyezmények által rendeztetik.

53. cikk. A baptista egyházak a minisztertanács 1927. november 21-én kelt 2680. szám alatt elismert jogaik fenntartatnak.

A baptista egyház alapszabályzata, melyet e tanács approbált, összhangba hozatik jelen törvény rendelkezéseivel és felterjesztetik a kultuszminisztériumhoz új approbálásra.

54. cikk. A kultuszminisztérium e törvény kihirdetésétől számított 6 hónapon belül megállapítja és elrendeli azon normákat, melyek szerint a hierárikus szervezettel nem bíró — zsidó és muzulmán — kultuszok eljárassanak szervezeti szabályzataik összeállítása végett.

A zsidó kultusz szervezete olyanképen történnék, hogy e kultusznak ugyanazon községben levő követői egyetlen egyházközséget alkossanak, megtartván az ő speciális szervezetükkel az ő-királyságban levő spanyol és az erdélyi ortodox egyházközségek.

55. cikk. A zsidó kultusz szervezeti szabályzatának összeállításáig és approbálásáig és amíg egyházi képviselőt választanak maguknak, e szabályzat értelmében, a zsidó kultusz reprezentánsa a szenátusban az ő-királyságbeli zsidó egyházközségek egyesületének egyházi képviselője lesz.

56. cikk. A zsidó kultusz által fenntartott intézmények által szerzett összes javak, ingóságok és ingatlanok, melyek ma valamely fizikai személy, társulat, vagy magánosok nevében vannak, jog szerint és bármilyen formások teljesítése nélkül az illető zsidó egyházközség tulajdonába lépnek azon a napon, mikor az egyházközség, mint jogi személy megalakul.

E birtokviszony változások minden illetéktől mentesek.

Az e cikkben foglalt rendelkezések az ő-királyság területén lévő református (kálvin) és ev. lutheránus parochiák által szerzett ingó és ingatlan javakra is vonatkoznak, azok kivételével, melyek a háború idejében (1916 - 1918.) lefoglaltak.

57. cikk. E törvény intézkedései az ortodox egyházat is érintik, amennyiben nem ellentétesek ez egyház szervezetének speciális törvényeivel.

58. cikk. A kultuszminisztérium által összeállítandó végrehajtási utasítás kifejti és részletesen megmagyarázza e törvény elveit és intézkedéseit.

59. cikk. E törvény kihirdetése előtt érvényben volt bármilyen természetű összes törvények, szabályzatok, regulamentek, rendeletek és intézkedések, amelyek a mostanival ellentétesek, hatálytalanítva vannak és maradnak. — Aláírások. (Vége.)

BELMISSZIÓ

Negyedévi jelentés a Jugoszláviai Református Egyházmegyéről.

1928 április—május—június.

A jugoszláviai református egyházmegye esperesi tisztségre *Ágoston Sándor* feketicsi lelkészt választotta meg.

E legutóbbi negyedév legkiemelkedőbb eseménye volt a Keresztyén Ifjúsági Egyesületi munkának az egyházmegyében való bevezetése s ezzel egyben a szerb evangéliumi körökkel való kapcsolat létrehozása.

Szerbia fővárosában Beográdban évek óta van a Keresztyén Ifjúsági Egyesületnek egy szervezete, mely már több szerb ifjút megnyert az ügynek úgy a fővárosban, mint a vidéken. Terjeszkedése azonban nem olyan gyors, mint kellene. Pedig a legelőkelőbb körökben igen nagy becsülésnek örvend. *Olga*, szerb hercegnő nem régebben azt mondta: Két hely van Beográdban, ahol valami fény dereng: az egyik a Biblia Társulat, a másik a Keresztyén Ifjúsági Egyesület, ahol az evangéliumot hirdetik.

A Keresztyén Ifjúsági Egyesületi mozgalomnak Jugoszláviában most nagy lendületet adott az, hogy a református egyházmegye meghívta *P. H. Sitters* urat a beográdi Keresztyén Ifjúsági Egyesület angol igazgatóját egy körutra, melyben bejárták a népesebb református egyházakat. Meghívták erre a vallásügyi minisztériumot is, mely dr *Hranisavljević* inspektor által képviseltette magát. Meghívták továbbá a magyarországi Keresztyén Ifjúsági Egyesületet is, mely *Dobos Károly* titkárt küldte le a mozgalom támogatására.

A református egyházak nagyon lelkesen fogadták a beográdi és budapesti vendégeket s a körut végén Subotican (Szabadka) nagy ifjúsági záró konferenciát tartottak. A zárókonferencián elhatározták, hogy református (magyar és német) ifjak a nyáron Dalmát tengerparton közös tábort csinálnak, hogy a szerb ifjakkal barátságot kössenek Krisztus által. Viszont a szerb ifjak meghívták erre a táborozásra a budapesti Keresztyén Ifjúsági Egyesület útján több magyar ifjút is. A táborozás alkalmával egy 10 napos vezető kurzus lesz magyar és német ifjak számára, melynek vezetésére a beográdi Keresztyén Ifjúsági Egyesület felkérte *Dobos Károly* budapesti utazó titkárt.

Azóla a református egyházmegyében több Keresztyén Ifjúsági egyesület alakult, melyek mind a beográdi központhoz csatlakoztak s ezzel a mozgalom Jugoszláviában új lendületbe jött. A dalmát tengerparton pedig a szerb, magyar és német ifjak együtt táboroznak, együtt

élvezik a tengert s a tábor tüzeknél együtt imádkoznak. Az egyházmegye az összes theologusoknak, segédlelkészeknek s tanítójelölteknek anyagi segítséget adott, hogy a táborozáson, illetve a vezető kurzuson jelen legyenek s ily módon a jövő lelkész és tanító nemzedék már előre belekapcsolódjék az ifjusági munkába.

Ez a negyed év az ifjusági munka jegyében folyt le s vallási és nemzeti vonatkozásban a Keresztyén Ifjusági Egyesület jelszava győzött: „Mindnyájan egyek legyenek“. János XVIII:21.

Feketics, 1928 július 15.

Ágoston Sándor
esperes.

Belmissziói iskola. A jövő 1928—29. tanévben kellő számú hallgató jelentkezése esetén a budapesti református theologiai akadémiaival kapcsolatban álló belmissziói iskola újból megnyílik. A felvételi jelentkezéseket a belmissziói iskola igazgatósága Budapest, IX., Ráday-u. 28. sz. címre kell küldeni szeptember hó 15-ig. A jelentkezéshez születési, keresztelési vagy anyakönyvi kivonatot, iskolai bizonyítványt és lehetőleg lelkészi ajánlólevelet is kell mellékelni. Jelentkezhetnek férfiak és nők, akik életük 18-ik évét betöltötték és akik legalább a polgári iskola négy osztályát elvégezték. A beírás és az iskola megnyitása szeptember 28-án, délután 5 órakor lesz; az előadások október 1-én kezdődnek. A tanév 2 félévre oszlik és június hónapban zárul. Az előadások ideje: szombat kivételével délután 2—3 óra. A hallgatók iskolai kötelezettségük pontos elvégzése és a tanévet záró vizsga letevése esetén bizonyítványt kapnak. Azoknak a hallgatóknak, akiknek tanítói oklevelük van, a végbizonyítvány egyházkerületünkben a nem református elemi iskolákban esetleges katechetai alkalmazásra is ad minősítést. A hallgatók a beíratásért és indexért 20 P-t fizetnek; ez a díj indokolt esetben elengedhető. Az iskola igazgatója: B. Pap István theol. tanár.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Ballagi Bladár dr a budapesti tudomány-egyetem tanára, a kálvintéri egyházzrész gondnoka jun. 21-én hosszú szenvedés után hazatért az ő Urához. Temetése 23-án volt az egyetem aulájából, hol dr. Ravasz László püspök hirdette az ígét. Jel. 10. r. 9—11. v. alapján.

Nagy Vilma Viola, Nagy Lajos felsőbányai lelkész leánya jun. 29-én ritka türelemmel viselt hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése július 1-én délután volt. Szülein kívül két testvére és rokonái gyászolják.

Bartóky József, tiszántuli egyhk. tanácsbíró, v. b. t. t., nyug. államtitkár 63 éves korában f. hó 4-én hosszas szenvedés után elhunyt. Sok áldott országos akció megkezdése és véghezvitele fűződik a nevéhez. Nyugalmi éveiben egymás után adta ki elbeszélő köteteit, melyek közül a Magyar fabulák c. könyve igazi klasszikus alkotás. Tagja volt a Kisfaludy- és Petőfi Társaságnak. Elhunyt a igazi veszteség.

A vesztes sziveket vigasztalja meg s az elhunytakat ölelje magához az üdvösségre a kegyelem Istene.

KÜLFÖLD

Lutherilmet készítettek Németországban, egyik természetes láncszeméül a nagy német történelmi filmeknek (Friedricus stb.). A hozzáértők szerint a film alapos történelmi tanulmányok nyomán készült, nagyon szép művészi munka, amelynek szerzője és egyben rendezője *Kyser*, nagy gondot fordított arra is, hogy a római katolikus németység érzékenységét ne sértse. Ez a gondosság azonban hiábavaló volt: a katolikus papság Németországszerte vehemens akcióba lépett a film ellen s elérte azt, hogy a müncheni rendőrség egyenesen betiltotta a film előadását s a bajor kormány később ugyanezt tette egész Bajorország területére nézve, amelynek lakossága pedig 28.62 % -ban protestáns. A német evangéliumi szövetség „a lehető legelősebb óvást” emeli a római önértetnek e hallatlan elbizakodottságra valló túltengésével s erélyesen rámutat, hogy „ez az egész eljárás tulajdonképpen azt célozza, hogy a mi kétharmadrészében protestáns országunkban a német evangélikus történelmet csak római katolikus jóváhagyással lehessen bemutatni s hogy különösen még a reformáció protestáns szellemű előadásának is alkalmazkodnia kelljen a katolikus felfogáshoz”. Érdemes ezzel szembeállítani azt a tényt, hogy a tulnyomóan református Solton elő lehetett adni egy kifejezetten római katolikus propaganda-filmet s a magyar protestánság erről csak akkor szerzett tudomást, mikor már a rendezés lelkiismeretlenségéből folyt katasztrófa is megtörtént, nagy többségükben református vallású áldozatokkal!

Dr Révész Imre.

A husvét megünneplése Szovjetországban. A rémuralom féktelen terrorja ellenére is szokatlanul nagy ünnepléssel ülte meg a husvétüi ünnepeket a jobbérzésü orosz nép. Hogy ez mily nagy ijedelmet és felháborodást keltett az istentelen vezetőség körében, mutatja a szovjet hivatalos lapjának következő töredéke: „A vallási front szemünk láttára erősödik és nyilvánvaló, hogy a jelenlegi istenellenes propaganda nem elégséges. Szükséges, hogy minden vállalatnál a legjobb elvtársak munkálkodjanak istenellenes irányban. Ezt pártkötelességnek kell tekinteni. Csak erős istenellenes sejtek biztosíthatnak erős istenellenes szervezetet. Fontos, hogy különleges színpad alakíttassék istenellenes szindarabok és látványok előadására. Épp oly fontos különleges filmszervezet létesítése, hogy ilyenmü filmeket is elő lehessen állítani. Ellenségeink élénk tevékenységével szemben intenzív vallásellenes működést kell kifejtenünk... Itt az ideje, hogy a vallásellenes propagandát ki vigyék a tömeg közé. A fiatalságot, a tanítókat, a mezőgazdasági mérnököket, az orvosi kart bele kell szervezni a vallásellenes organizációba... Életre-halálra kell harcolni a vallás minden formája ellen. A harc a vallás ellen a ma feladata és nem szabad félretenni...”

(Egyh. Ért.)

A temetési koszorúkkal üzőtt oktalán tékozlást néhány év óta szépen megállította Svédországban Hedin kisasszony, a nagy Ázsia-kutató Hedin Sven testvére. Hosszu és alapos propagandával elérte, hogy Svédországban ma már a legelőkebb

körökben is szokássá vált a halotti koszorura szánt pénzt egy ugynevezett „Blumster Funder“ (virágalap) számára adni, amely jelenleg már annyira megerősödött, hogy egyéb emberbaráti és szociális célok munkálása mellett több mintaszerű munkástelepet is — valóságos kis városokat — tudott létesíteni. A gazdag és előkelő svéd emberek ma már legtöbbször végrendeletileg hagyják meg haláluk esetére a koszoruk és virágok mellőzését s az azokra szánt összegeknek a „Blumster Funder“-hez való csatolását. Mináunk is csak egy-két okos, előkelő és helyes kálvinista gondolkozású egyénnek kellene elindulna a példaadással és egy kis propagandával, s előbb utóbb bizonyosan volna eredménye. Az erdélyi református egyházkerület leánynevelő intézete fölemelésében igen jelentékeny szerepük volt azoknak az összegeknek, amelyek két erdélyi püspök temetése alkalmával folytak be koszoruváltság címén erre a célra az örökké élő és munkálkodó Isten dicsőítésének áldott lehetőségévé magasztalva föl — ahogy igazi kálvinisták között illik — még a gyászt is. (Révész Imre dr.)

HIREK

Lapunk felelős szerkesztője július 28 tól augusztus 23 ig terjedő szabadságát vidéken fogja eltölteni, mely idő alatt a felelős szerkesztői teendőket *Kovács József* egyházkerületi pénztárnok látja el, akihez a lap szellemi részét illető közlemények az egyházkerület központi hivatalába küldendők.

Külön lenyomásban megjelent az új *Kultustörvény*. Kapható az egyhk. iratterjesztésében. Darabonként 8 Lei-ért.

A magyarországi „Országos Ref. Lelkészegyesület“ ebben az évben *Hódmezővásárhelyen* tartja nagyszabású lelkeszi konferenciáját, amellyel kapcsolatban urvacsorázó ünnepélyes istentisztelet, nagy kálvineumi ünnepély és országos presbiteri választmányi értekezlet lesz. Ezen nagygyűlés augusztus 30-tól szeptember 4-ig tartatik. A legapróbb részletekig kidolgozott programot, amely az Országos Refor-

mátus Lelkészegyesület hasonlíthatatlan nagyméretű aktivitásáról tanuskodik a „*Lelkészegyesület*“ július 17-iki számában tette közzé *Baltazár Dezső püspök egyesületi elnök* és *Csikesz Sándor* egyetemi tanár az *Orle főtitkára*. A konferencián csak azok a református lelkeszek, nők, családtagok és világiak vehetnek részt, akik augusztus 12-ig a megszabott 8 pengő jelentkezési díjat beküldik az Országos Református Lelkészegyesület gyűlési irodájának Hódmezővásárhelyre. Akik a mezőhegyesi kiránduláson is részt akarnak venni, azok még külön 6 pengőt tartoznak beküldeni a jelentkezéssel egyidejűleg, kirándulási részvételi díj címén. Ezen a kiránduláson azonban csak maximum 250 jelentkező vehet részt.

Az anglikán Prayer book sorsa. Hírt adtunk volt róla, hogy az anglikán püspöki kar (az anglikán egyház) ősrégi szertartásos könyvét, a *Prayer book*-ot revideálta. Ámde nagyon pópás

izü lett az új könyv, miért is az angol parlament a múlt év decemberében elvetette azt. Férfias bizonyoságot téve ezáltal országvilág előtt az angol nemzet protestáns voltáról. Ekkor visszakerült a szertartásos könyv újra a püspöki karhoz újabb revideálás végett. Ez azóta megtörtént. Az anglikán papság elfogadta és folyó év június 14-én újra a parlament elé terjesztette. Ámde úgy találta a képviselőház, hogy éppen azok az erősen pápás izü tételek maradtak meg benne, amik miatt először is ellene szavazott. Ezért aztán 266-an 220 ellenében, vagyis 46 szótöbbséggel újra elvetették azt. Legerősebb kifogást emeltek a sákramentumok *reservációja* ellen. Témerdek sokat vitatták már ezt a kérdést, anélkül, hogy megállapodásra birtak volna jutni. Nem egyéb ez, mint annak dogmai kimondása, hogy az urvacsorai kenyér és bor a lelkész megáldása után lelki eledellé lesz; mystikus erő közöltetik vele; Krisztus lelke költözik beléje. Mindez benne marad állandóan, kitorölhetetlenül. Tehát abban a megmaradt kenyérben és borban is, amit a betegek számára szent tartókban fentartanak. Ez a reserváció. Ez a nagy ütköző. Ebben látnak az angolok pápás izt

és ezért szavazták le másodszor is a Prayer bookat. Meglepő, hogy az ellene szavazók tulnyomó része anglikán világi férfit volt. Az anglikán papság nagyon hajlik Róma felé, a világi elem azonban nem engedi félrevezetni az egyház hajóját. Nagyszerű példaadás ez nekünk is, hogy nem szabad a nagy egyházi mozgalmakat világi testvéreinknek tétlen közönyességgel nézniök, hanem energikusan sikra kell szállaniök evangéliomi hitünk mellett. *B. S.*

Felhívás könyvcserére.

Szombati Szabó István lugosi ref. lelkész azzal a kéréssel fordul volt debreceni tanuló társaihoz, akinek birtokában az 1908-ban megjelent „Pirkadatkor“ és az 1909-ben megjelent „Szomorú Füzek Alján“ című verskötetei meg vannak, hogy e könyveket, amelyekből ő egyetlenegy példánnyal sem rendelkezik s amelyekre mulhatatlanul sürgős és fontos szüksége volna, címére minél előbb elküldeni sziveskedjenek. A jelzett verskötetek minden egyes beküldött példányáért Szombati Szabó István az Erdélyben megjelent „Életem“, „Régi Japán Költők“ és „Lavinák Éneke“ című versköteteit ajánlja fel csereképen. Cim: Lugoj, Spl. C. Brediceanu (Andrássy-sétány) 3. sz.

■■■■ H I V A T A L O S R É S Z ■■■■

Református Püspöki Hivatal Nagyvárad.

Tanügyi: 3552—1928-II. sz. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli Nt. Iskolaszéki Elnökségnek. Alkalmazkodás végett szó szerinti szövegében közlöm a zilahi revizorátusnak a miniszteri és inspektori rendeletekben alapuló 2717—1928 sz. felhívását a következőkben: „Főtiszteletű Püspök ur! Tisztelettel van szerencsém az alábbiakban hiteles másolatban közölni az inspektorátus 7225—1928. sz. rendeletét azzal a kéréssel, hogy az abban foglalt rendelkezések kellő időben való foganatosítását tessék az 1928—29. iskolai évre elrendelni, hogy azokban az

iskolákban, amelyet Főtiszteletűséged fenntart csak a román nyelv kellő ismeretével rendelkező tanszemélyzet alkalmazható és szigorú felügyeletet méltóztatnék gyakorolni abban az irányban, hogy a törvénynek idevonatkozó rendelkezéseit a legnagyobb rigorozitással hajtsák végre. Az inspectorátusnak fent említett rendelete a következőképen szól: „Revizor ur! A közoktatásügyi minisztérium magánoktatási vezérigazgatósága f. évi július 2. ról 81145. sz. alatt arról értesített, hogy az inspectorok jelentéseiből megállapított miszerint igen sok kisebbségi elemi iskola, főként a magyar tannyelvűek az ország történelmét és földrajzát nem románul, hanem az iskola tannyelvén adják elő. Hívja fel kategorikur módon az összes iskolafenntartókat, hogy hasonló törvénysértés esetén a miniszter nemcsak az iskolával szemben fog büntetést alkalmazni, hanem az illető tanítóval szemben is, mégpedig kivétel nélkül és ismétlőknek fogja nyilvánítani az illető osztály összes tanulóit, elhalasztva azok vizsgálatát egy következő vizsga terminusra. Inspector șef helyett Tulbure s. k. Oradea—Nagyvárad, 1928. július 23. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Pályázat a biharpüspöki—Episcopia-Bihor ref. Presbitérium pályázatot hirdet II-ik fi-tanítói állásra. **Javadalom:** 1. Természetben modern lakás mely áll: 3 szoba, konyha, 2 kamara, fürdőszoba és üveges terraszból. A szükséges gazdasági melléképületek és konyhakert. 2. 16 hold szántóföld (1100 négyszögölével) haszonélvezete, melynek adóját haszonélvező fizeti. 3. Készpénz és természetbeni járandóságok helyett 12.000 Lei. 4. 4 [négy] méter tűzifa. 5. Államsegély megérkeztéig cca. 10.000 Lei tandíj. 6. Énekszós halottak után stóla egyh. kerületi szabályzat szerint. 7. Két darab jószágra legelőjog. **Kötelesség:** 1. A presbitérium által kijelölt osztályok vezetése. 2. A lelkész vagy a kántor-tanító betegsége, vagy akadályoztatása esetén az istentisztelet végzése. 3. Egyházépítő munkában segédkezés, és a vasárnapi iskola vezetése. 4. Énekszós halottak temetése. 5. Vasárnap és ünnepnapokon délelőtt és délután a két harangzás között a templomba gyülekező népnek énekvezérül szolgálni. 6. Ének vagy zenekar szervezése és vezetése. Pályázhatnak az állami és egyházi törvényeknek megfelelő képesítéssel bíró férfitanítók, akik katonai kötelezettségüknek eleget tettek. Pályázati határidő, próbaéneklés, orgonázás és választás augusztus 5. én délelőtt 11 órakor. Az egyház csak a megválasztott utiköltségét féri meg. Állás szeptember 1. én foglalandó el. Teljesen fölszerelt pályázati kérvények ref. lelkészi hivatal címére: Episcopia Bihor [jud. Bihor] küldendők. **Megjegyzés:** Biharpüspöki határállomás, Nagyváradtól 3 km. re fekszik. Posta, vasuti állomás helyben van s az iskola 4 tanerős. Presbitérium.

Pályázat. A bihardiószegei ref. egyház pályázatot hirdet a nagyleány-tanítói állásra. **Javadalom:** 1. Szép, háromszobás lakás és kert az iskolaépületben. 2. 1440 kg. buza természetben (értéke 10800 Le.) 3. 1440 kg. csöves tengeri megváltva ok-

tóberi folyó árban [cca. 3600 Lei]. 4. Tíz hold szántóföld, amelyből $8\frac{1}{2}$ hold agrár föld, melynek adóját és haszonbérét egyház nem fizeti és érte nem szavatol [10,000 Lei]. 5. Három öl tűzifa természetben [3900 Lei]. 6. Egy közlegelő [130 Lei]. 7. Készpénz évi 6770 Lei. A javadalom összes értéke kb. 35,200 Lei. Kötelessége: a reábizandó osztályok vezetése, ezidő szerint a III—VII. leányosztály; kézimunka tanítása. Lelkész és kántor akadályoztatása esetén azoknak helyettesítése. Pályázhatnak nostrifikáló vizsgát tett és a szükséges okmányokkal rendelkező nős tanítók. Férfi pályázó hiányában esetleg tanítónőt választ az egyháztanács. Pályázati határidő augusztus hó 12., amikor a választás megejtetik. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Teljesen felszerelt pályázati kérvények a ref. lelkészi hivatal címére küldendők. Diosig [Bihardiószeg] 1928. jul. 22. Presbyterium.

Pályázat. A capleni-i ref. egyház presbyteriuma pályázatot hirdet az üresedésben lévő organista kántor-tanítói állásra. Javadalom: 1. Három (3) kat. hold föld haszonélvezete = 3000 Lei. 2. Négyszáz (400) □-öl kertiföld beltelek haszonélvezete = 300 Lei. 3. Négy (4) okta legeltetési jog = 2800 Lei. 4. Minden iskolába járó gyermek után a szülőktől fél véka buza és fél véka rozs (20 gyermek után) = 3300 Lei. 5. Minden iskolába járó gyermek után egy ölös csirke = 600 Lei. 6. Készpénz az egyház pénztárából 25,300 Lei. 7. Temetési stóla szabályrendelet szerint. 8. Lakás, egy butorozatlan szoba az egyház által bérelve, vagy e helyett lakbér 2000 Lei. A földnek adóját az egyház fizeti. Összes jövedelem 35,300 Lei. Kötelesség: Az I—VII. osztályu vegyes iskola vezetése, kántori teendők végzése fiszharmoniumma'. Kanonikus órákon, lelkész akadályoztatása esetén templomi istentisztelet végzése, vasárnapi iskola vezetése lelkész segítségével. Pályázhatnak román nyelvi vizsgát tett férfiak és nők e hirdetmény közzétételétől számított 3 hét alatt. Személyes megjelenés kívánatos. A tanköteles gyermekek száma a f. évben 25. Vasutállomás Carei-Mari (Nagykároly) Kaplonytól 3 kilométernyire. Az állás szeptemberben elfoglalandó. Capleni—Kaplony p. u. Carei-Mari. 1928. július 15. Presbyterium.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

»Royal Portable«

írógép egyváltós modellje.
Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselet:

GOLDSTEIN, ORADEA
Str. Avram Iancu 5. Telefon: 2-97.

Ez év szeptember havában kiadásomban fog megjelenni Nagy Vilmos egyházkerületi tanügyi előadó-tanácsos ur miniszterileg (89—1928. sz. a.) approbál

KIS MAGYAR NYELVGYAKORLÓJA

az elemi iskolák II., III., IV. osztályai használatára

A könyvek ára oly alacsonyra lesz megszabva, hogy azokat még a leg-szerényebb anyagi viszonyok között levők is könnyen megszerezhetik.

Megjelent magyar nyelven, csinos kiállításban

Kis értekezés a gyermek életének lelki kölcsönösségeiről

című munka, mely első Romániában, mely a gyermek-lélektan magyar nyelven tárgyalja. Írta: Dr SPERANTIA JENŐ a nagyváradai Jogakadémia és Theologia filozófia tanára. Fordították: Erdős Iván író és Wetztenkircher Mór liceumi tanár. — Tanároknak, tanítóknak, de bárkinek is nélkülözhetetlen mű, aki a gyermekekkel, azok lelkületével foglalkozik. A mű románnyelvű kiadása igen keresett és kedvelt szakkönyv, mely a „Casa Școalelor“ (Tanítók Háza) kiadásában jelent meg 1925-ben ötezer példányban s az első kiadás már elfogyott. A mű a szaksajtó teljes elismerését vívta ki. — E munkát a közokt. Miniszter Ur 2386—1928. számú ajánlatára nyomattuk ki magyar nyelven, mely szinte pótolhatatlan magyarnyelvű pedagógusok számára. A mű ára 40 Lei és a portó.

A tanügyi főhatóság által 6077—1926 és 11.986—1927. szám alatt approbál

román-magyar szövegű iskolai nyomtatványaim

teljesen megfelelnek a legújabb tantervnek, valamint haladást mutató íráslapok és írószerek, melyeket legméltányosabb árak mellett hozok forgalomba.

Megrendelhető: **BÉRES KÁROLY egyházkerületi könyvkiadónál**
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor)-utca 14.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 30

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVARAD

Strada Dimitrie Cantemir

(Beöthy Ödön-utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 454.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 30

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Bihor
 Tinca—Tenke

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

Alapított 1840-ben

a leglisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelevények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sípok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 30

Harang és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu—Nagyszében

szállít templomi harangokat ga-
rantált békeöntözésben, művészi
kivitelben a legmesszebbmenő jót-
állás mellett. Hosszu évi tapaszt-
alatok ezen szakmában első-
rendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat

Képviselő: Satu-Măre—Szatmár,
Arany János-utca 22. szám alatt..

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizelési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizelési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

3748—1928 sz.

Körlevél

az esperes, lelkész, tanító, világi, egyházi tisztviselő és presbyter atyámfiaiak és hiveinknek.

Szeretett Atyámfiai! Egyházkerületi közgyűlésünk elhatározta, hogy a múlt évben Szatmáron tartott belmissziói konferencia után f évben központi fekvésű helyen ismét megrendezi kerületi belmissziói konferenciáját. E határozat alapján atyafiságos szeretettel meghívom az esperes, lelkész, tanító, világi tisztviselő és presbyter atyámfiait és általában érdeklődő hiveinket a Nagyszalontán f. évi szept. 13—16. napjain tartandó *egyházkerületi belmissziói* — lelkészek, tanítók, papnék, presbyterek — konferenciájára.

A konferencia programja a következő:

Érkezés szept. 13-án. Aznap este megnyitó áhitat.

A konferencia kezdődik szept. 14-én reggel.

14-én délelőtt 8—9-ig áhitat.

9 kor a konferencia megnyitása.

$\frac{1}{2}$ 10— $\frac{1}{2}$ 11 ig két előadás hozzászólással.

1. Igehirdetésünk.

2. A lelkipásztori látogatás.

Délután 3 órakor a vasárnapi iskolai munka megbeszélése.

Ugyanekkor párhuzamosan a tanítók konferenciája.

6 órakor áhitat.

15-én: 8—9-ig áhitat. 9— $\frac{1}{2}$ 11 ig két előadás.

1. Miket tehetünk az urvacsorával élők számának növelésére.

2. A szegények gondozása.

Délután 3—6 ig két előadás.

1. A bibliaköri munka.

2. A lelkészek barátsága és testületi szellemének ápolása.

Ugyanekkor párhuzamosan a papnék konferenciája.

6-kor áhitat. Este 9 órakor irodalmi estély.

16 án: vasárnap délelőtt ünnepélyes istentisztelet urcsorosztással. Délután 3 órakor a presbyteri konferencia megnyitása és utána két előadás.

1. A presbyter egyéni, családi és gyülekezeti élete.

2. A presbyter belmissziói feladatai.

Délután 6 órakor bezáró vallásos ünnepély a templomban.

Az előadók és igehirdetők és ugy az irodalmi, mint a vallásos ünnepélyen közreműködők neveit rövid időn belül közölni fogom.

A konferencián résztvevők elszállásolását a nagyszalontai presbyterium, illetve egyházközség szives előzékenységgel vállalta. Felhivom azért a résztvenni szándékozókat, hogy részvételüket a nagyszalontai lelkészi hivatallal közöljék azzal, hogy melyik napon és melyik vonattal fognak megérkezni [A vonatok érkeznek Nagyvárad felől 13:32, 17:43 [gyors], 18:40 [vegyes]. Arad felől 13:25, 19:45 órakor.] Felhivom lelkipásztor társaimat, hogy lehetőség szerint feleségeiket is vigyék el a konferenciára, hogy a részükre tervezett konferencia annál áldásosabb legyen.

Szeretettel felhivom fentnevezett atyámfiat, hogy e konferencián minél nagyobb számban vegyenek részt és külön felhivom egyházközségeink presbyteriumait, hogy a presbyteri konferenciára küldjék el képviselőiket, hogy ugy anyaszentegyházunk, mint a saját maguk nagy feladatait minél jobban megismerjék és hitükben, vallásos meggyőződésükben református öntudatukban megerősödjenek s anyaszentegyházunk jövőjét és Isten országát annál gazdagabb lélekkel munkálhassák.

Az Ur tegye áldottá összegyülekezésünket.

Oradea—Nagyvárad, 1928 augusztus 2.

Atyafiságos szeretettel

Sulyok István,

püspök.

Megkedőü a Nagyvárad-réi református Imaház építése. A város által adományozott epreskerti részen a tegnapi nap megkezdték az imaház és lelkészlak építését, Krause műépítész által készített terv alapján. A munkálatok egyes ágai közismert iparos emberek kezeiben vannak. A réti reformátusok nagy lelkesedéssel vették tudomásul az építkezés megkezdését. A réti ref. lelkészi hivatalhoz nap-nap után érkeznek az adományok. Alig 48 óra alatt több mint 50,000 lelt és 60 kocsi anyagadományt jelentettek be. Az alapkö letételekor Szabó Lajos s.-lelkész hálaadó istentiszteletet tart, valószínűleg már nov. 1-én a feépített új templomban dicsérhetik a rétiiek az Istent.

Egy kis pedagógia.

A párisi latin fertály pompás terület a könyvbuvárok számára — írja Spurr lelkész a British Weekly legutóbbi számában. Az indította őt erre a nyilatkozatra, hogy ő maga is sok értékes leletre bukkant már ott. Legutóbb is egy rendkívül érdekes neveléstani művet talált, amit valami Lehotzky nevű lengyel ember írt. A francia fordítás címe a következő: „*Pour former une âme*”. [A lélek-alakító számára.]

Olyan alapos ismerője a gyermeki léleknek a szerző, ami szinte paratlan a pedagógiai irodalomban. Mélyenjáró lélekbuvár és elsőrendű családapája egyben. Semmit sem hagy figyelmen kívül, ami csak a gyermek-nevelésre tartozik. Szól a gyermek testi neveléséről, játékaikról, az iskoláról, a pajtásokról, a nevelésről, a családi életről, a vallásról. Mindezeket egyetlenegy szempontból tárgyalja. Ez az egységesítő szempont az, hogy *a szülék, tanítók, nevelők, fő-fő kötelessége a gyermek legbensőbb énjének, vagyis a lelkének a kialakítása, megszilárdítása, hogy soha semmi támadás meg ne gyengíthesse azt*. Minden atomja a gyermek lényének teljes engedelmességgel viseltessék az iránt a lélek iránt amely isteni eredetű lévén nem elégszik meg, szennyves csatornával lakóhely gyanánt, hanem palotát kíván magának.

Rendkívül egészségesek a nevelési elvei ennek a kis könyvnek. Apáink idejében ugyanis még az volt a nevelési fő elv, hogy a gyermek maradjon hátról, ne tolakodjék előre. Ma meg ellenkezőleg az a vélemény, hogy szabad utat kell engedni a gyermeknek, nem szabad visszaszorítani semmi tekintetben sem. Lehotzky professzor meg azt mondja, egyik sem helyes; az igazság középütt van.

Komolyan megkérdezi tőlünk, ismerjük-e mi igazán gyermekeinket, a *lelköket*. Azt, ami a jó és rossz szokásaikon túl rejlik bennök. Tragikus komolysággal köti a lelkünkre, tisztán megértjük-e, mint jelent valójában a gyermeknevelés, bevezetni az életbe egy érzékeny emberi teremtest. Mert létrehozni egy gyermeket nem elégséges. Egyénisége kialakításának súlyos kötelessége is a lelkünkre nehezedik. Valóságos *büntény* a szüle részéről, ha nem szenteli egész lelkét oda gyermekei jövő sorsának. Gyermekeink ugyanis felnőnek. Barátaink, munkatársaink, *vádolóink* lesznek.

Van-e alkalma az egészséges fejlődésre annak a gyermeknek, akit zsarnoki módon visszaszorítanak, mint apáink tettek; avagy annak, akit meggondolatlanul egészen szabadjára engednek, mint a mai szülők. Ezt a fontos témát fejtegeti legbővebben a Lehotzky könyve. Vezető gondolatai a következők.

Minden gyermek szabad független lény — Isten után. Nem a szülék tulajdona az. Nem azt teheti vele, amit akarnak. A szülék dolga csak az, hogy segítségükre legyenek az önerejükön leendő független megélhetés megszerzésében. Egyéniségét minden gyermek magával hozza a világra. A mi kötelességünk megismerni azt és *irányítani* a maga módja szerint, amíg szilárd

egyéniséggé, jellemmé nem alakul az ki, amely méltó a mennyei Atyához, meg ahoz a társadalomhoz, amelyben született. Nehéznek tetszik eleinte ez a feladat, de lassanként igazi lelki gyönyörűséggé válik.

Az ugynevezett gyermek „bűnök“ voltaképpen potenciális erények, amik még fegyelmezetlenek. Megfelelő irányítás mellett rendkívül hasznos lelki erőkké válnak.

A testi fenyték nagyon rossz orvosság. A legtöbbször ugyanis felingerült lelki állapotban gyakoroljuk, amit a gyermek rögtön észrevesz. Akkor aztán már erkölcsi erejét elvesztette. A durva túlerő fegyelmezetlen megnyilatkozásának tartja, nem pedig erkölcsi fensőbbiségnek. Csak egy felelete van rá: egyenlőtlen harc az a nyers erő és a tehetetlen gyengeség között.

Irányítás tehát a főelv a nevelésben. Ez nem vall sohasem kudarcot. Ezáltal a szüle és a gyermek között állandó bizalmas vonzódás fejlődik ki. Ugy irányíthatják pedig a szülék gyermekeik lelkét, hogyha irányítják a játékaikat, ösztöneiket, hajlamait, érzelmeiket, vallásos áhitataikat. A szülei otthont úgy kell berendezniök, hogy abban a gyermek már a jövő társadalmi életre készítessék elő. Ugy kell Istent megismertetni velök, hogy soha semmiféle kétség meg ne ingassa hitöket. Ő benne.

Egyszóval „a szülék ne kígyók legyenek, akik hizelegnek a gyermeknek és ezáltal megrontják azt, sem lángpaltosu angyalok ne legyenek, akik egyetlenegy tévedésért kiűzik gyermekeiket a paradicsomból. Hanem legyenek Istentől küldetett őrangyalok“.

Bokor Sándor.

BELMISSZIÓ

Törvénytervezet a magyarországi ref. egyház missziói munkájáról.

ÁLTALÁNOS HATÁROZATOK.

1. §. A magyarországi református egyház, engedelmeskedve a Szentlélek Úr Istennek, megintetve önnön multjának bizonyosságaitól és meggondolva jelen helyzetének válságos voltát, a Szentírás és az ezt tisztán és hiven tolmácsoló történelmi református hitvallás alapján elhatározza magát a megváltó Úr Jézus Krisztus nagy missziói parancsolatának [Máté evangéliuma 28 rész 18–20. versek] teljesítésére.

2 § Az egyház missziói tevékenysége két fő ágra oszlik: a belmisszióra és a külmisszióra.

ELSŐ RÉSZ.

A belmisszió.

A) A belmisszió egyházi jellege, célja, feladata, módjai.

3. §. A belmisszió a magyarországi református egyház munkájának lényeges alkatrésze.

4 §. A belmisszió célja az, hogy a magyarországi református egyház névleges, holt tagjait Isten kegyelme által valódi, élő egyháztagokká tegye.

5 §. A belmisszió főadata, a 4 §-ban megszabott céljához képest a keresztyén élet és a református öntudat tervszerű ébresztgetése és állandó erősítése úgy az egyházközségben, mint a bel- és külföldi szórványokban.

6 §. A belmisszió módjai:

a) Az Isten örök szeretetéről, a Jézus Krisztus evangéliumáról való bizonyoságtétel az Isten igéjének szóban és írásban való terjesztése, valamint imádkozó és dolgozó keresztyén élet által; a templomi igehirdetés és az iskolai vallásitanítás hatásainak továbbterjesztése, áldásainak megőrzése, Isten dicsőségére és az egyház építésére fölhasználása.

b) Az egyháztagok egymáshoz, gyülekezetükhöz és a keresztyén, elsősorban református egyházi egyetemességhez való odatartozásának öntudatra juttatása erősítése, szervezése; ez által az egyháztagoknak a missziói feladatok szolgálatába állítása; belmissziói intézmények létesítése, belmissziói munkások képzése és kiküldése.

c) A szociális tevékenység, melynek körébe tartozik: a csecsemők, anyák, elhagyottak, betegek, özvegyek, árvák gondozása és védelme, a szegények segélyezése, az elzülöttek és a zülöttek és a züllet veszélyének kitétek megmentése, a fogházmisszió, a mértékletességi munka, a vasárnap megszentelése érdekében kifejtendő tevékenység; általában mindaz, ami alkalmas Istennek tetsző, a református keresztyén névhez méltó a magyar nemzetnek és hazának javára szolgáló emberi társas élet megteremtésére.

d) Az önkéntes áldozatkészség fölébresztése és szervezése a missziói munka anyagi forrásainak biztosítására.

B) A belmisszió szervei.

7 §. A belmisszió szervei: az egyház hatóságai, az országos református missziói szövetség, hivatalos és önkéntes munkások.

I. Az egyházi hatóságok.

8 §. A belmisszióval foglalkozó egyházi hatóságok: a presbitérium, az egyházmegyei közgyűlés, az egyházkerületi közgyűlés és az egyetemes konvent, mely legutóbbi hatóság a missziói ügyeket legfelsőbb fokon vezeti és intézi (I. t. c 75. §. g) pont).

9 §. A 8 § ban felsorolt egyházi hatóságok a belmissziói munkát a saját törvényes hatáskörükben kezdeményezik, irányítják és reá felügyelnek.

10 §. A 9. § ban megszabott belmissziói munkakör ellátása végett ezen egyházi hatóságok missziói bizottságokat alakítanak. Ezen missziói bizottságok szervezetének, munka- és ügyrendjének megállapítására, illetőleg a bármikor fölmerülő

szükséghez képest átalakítására az egyetemes konvent hatalmaztatik föl.

11. §. A belmissziói munka országosan egységes programjának évről-évre való megállapítása az egyetemes konvent joga és kötelessége, ugyszintén e program végrehajtásának az alsóbbfoku hatóságoktól való évenkénti számonkérése is. (Folytatjuk.)

Az egyetemes konvent zsinatelőkészítő törvénykezési albizottságának jelentése az egyházi V. törvénycikk revíziója tárgyában.

Főtiszteletű és Méltóságos Zsinat!

Az előző zsinatokon alkotott, az egyházi törvénykezést szabályozó törvénycikkek mindegyike nem novella, hanem önálló törvénycikk formájában került be Egyházi Törvénykönyvünkbe. Ezt cselekszi az egyházi törvénykezést szabályozó eme új törvényjavaslat is.

Már a legutóbbi zsinat belátta, hogy az egyházi törvénykezésünket szabályozó V. t. c.-nek bizonyos fogyatékoságai vannak, ezért ezeknek pótlása, illetve helyesbitése céljából javaslatot készítettett Kálnoki Bedő Sándor zsinati taggal. Ez a javaslatot a Darányi Ignác elnöklésével működő bizottság tárgyalta is és azon bizonyos változtatásokat eszközölt. Az egyetemes konvent zsinatelőkészítő bizottsága 1927. november 8-an tartott ülésében külön albizottságot választott az egyházi törvénykezésünket szabályozó törvénycikk előkészítése érdekében. Az előkészítő bizottság a konventi határozata 4. pontja értelmében a belmisszióügyi albizottsággal egyetértően lesz hivatott az egyháztagok fegyelmezésének kérdését közösen letárgyalni. A törvénykezési albizottság 1928. március 22 én tartott ülésében beható tanácskozás tárgyává tette a törvénykezési albizottság tagjaival eleve közölt javaslatot. A törvénykezési albizottság részéről némi módosításokkal elfogadott javaslat az alábbi tekintetekben tér el a jelenleg érvényben levő V. t. cikkünktől és a legutóbbi zsinat számára készült Kálnoki Bedő Sándor-féle javaslattól, hogy

a) külön tárgyalja azokat a törvénykezési jogszabályokat, amelyek a szervezetre vonatkoznak, ezzel kapcsolatosak és rokontermészetűek ;

b) külön részben tárgyalja a bírósági eseteket ;

c) teljesen különválasztja azokat a jogszabályokat, amelyek tisztán a bírói eljárásra vonatkoznak és ezeket helyesebb sorrendben tárgyalja.

Az egyházi V. t.-cikkel és a Kálnoki Bedő-féle javaslattal szemben a lényegesebb eltérések a következők:

1. A bírói eljárásban megvalósítja a paritás elvét a lelkeszi és a világi elem közt.

2. Az elnökség idősebb tagjának tárgyalásvezetői jogát permissive akarja megvalósítani.

3. A birói összeférhetetlenséget a törvényben szabályozott eseteken kívül a felek kérelmére is megállapíthatónak véli.

4. A konventi bíróságok összes tagjait fegyelmi ügyekben jogegységi határozat hozatalára jogosítja föl és ennek módját szabályozza.

5. A felügyeleti és a bírósági fegyelmi körben szabályozza az intés jogát és az ebben követendő eljárást.

6. Erre való tekintettel a fegyelmi büntetéseknél mellőzi a rosszalást.

7. Külön szabályozza az egyháztagok és a szolgák fegyelmi eseteit és büntetését.

8. A bírósági esetek közzé beiktatja a kényszernyugdíjazás lehetőségét és feltételeit, valamint a követendő eljárást.

9. Az ügyész, mint vádhatóság szerepét szabatosabban határozza meg.

10. Törvénybe iktatja, hogy az ügyész hivatalból elrendelt fegyelmi eseteknél köteles az elrendelő hatóság mellé rendelt fegyelmi bírósághoz fellebbezni.

11. A költségek kérdését újból szabályozza.

12. A vizsgálóküldöttségek eljárását szakértők, tanúk kihallgatásánál részletesen szabályozza.

13. A tárgyalás menetét, tanúk, szakértők kihallgatását szabatosabban körülírja.

14. A tanácskozás és a tárgyalás jegyzőkönyvére vonatkozóan szabatos utasításokat tartalmaz.

15. A birói határozatok kellékeit és kezelésének módját előírja; kimondja, hogy a birói határozatok mindenkor írásban kézbesítendőek, aminek mellőzése a múltban is sok zavarra adott okot.

16. A fellebbezés beadásának határidejét pontosan megjelöli.

17. Kimondja, hogy a közigazgatási bírósági ügyekben a szolgáltatási kérdésben hozandó ítélet elválasztható.

18. A perújítási kereset beadását, tárgyalását újból szabályozza.

19. A jogerős birói ítélettel megállapított feddés végrehajtását szabályozza, fegyelmi jegyzék vezetését rendeli el.

20. A telfüggesztés eseteiben követendő eljárást újból szabályozza.

21. A fegyelmi eljárás megszüntetését, a nyugdíjazottak ellen folyamatba tehető eljárást újból szabályozza.

22. Az életbeléptetést részletesen szabályozza.

Javaslatainkat a Főtiszteletű és Méltóságos Zsinat nagybecsü jóindulatába ajánlva, tisztelettel maradunk az Egyetemes Konvent zsinatelőkészítő törvénykezési albizottságának 1928. március hó 22-én tartott üléséből;

Dr Kováts J. István s. k.

előadó,

Dr Bernáth Géza s. k.

elnök,

KÜLFÖLD

Centennáriumok. A tudomány, a művészet és az erkölcs egy-egy nagyszerű képviselőjének ülte és üli e tavaszon egymástól alig néhány nappal elválasztott centennáriumait a művelt világ. Száz esztendőszületési évfordulója van a világhírű francia történetfilozófusnak, lélektani, esztétikai, irodalom- és műtörténeti írónak *Taine* Hippolyte Adolfnak. Műveiben a természettudományos pozitivizmus és abszolút de'eterminizmus hirdetője volt, de — legalább irodalmilag — a keresztyénség és különösen a protestantizmus ethikai idealizmusát is méltányolni tudta. E szempontból különösen érdekesek azok a fejtegetései, amelyekben a német-alföldi kálvinista lelkeségnek az ottani festőművészettel való kapcsolatát mutatja ki. Életéből kevéssé ismert nevezetes adat, hogy bár maga katolikus családból származott, a gyermekeit protestáns vallásos nevelésben részesítette: ő maga ugyan egyik egyházzal sem állott benső lelki kapcsolatban, de úgy volt meggyőződve, hogy a vallás az emberi kultúrának, tehát a művelt ember nevelésének is egyik alaptényezője. Ugyanez okból, feleségével együtt szorgalmasan olvasta a Bibliát is. Négyszáz esztendeje halt meg a magyar családból, Békés vármegye ma már nem létező Ajtós községéből eredt *Dürer* (= *Türer*) Albert, a német renaissance egyik legnagyobb festő és rajzoló művésze, akinek csodálatosan mély lelkesége a humanizmus és a római katolicizmus világnézete között sok hányódás és keresés után végre is a reformáció evangéliumában találta meg a nyugalomát és kielégülését. A renaissance nagyjai közül a Biblia művészi tolmácsolásában senki sem hatolt olyan mélyre, mint ő: különösen páratlanul állanak e tekintetben a Jelenések könyvéhez készített megrázó erejű metszetei. A protestantizmusnak és a magyarságnak egyformán büszkesége, noha magyar eredetének nyomait a germán föld, faj és szellem hatása teljesen fölszivta benne — Végül százesztendőszületési évfordulata van a *Butlerné Grey Josephine* születésének, aki a múlt század egyik legnemesebb keresztyén és protestáns nőalakja: nevéhez és hősiességéhez fűződik az abolitionista mozgalomnak — a rendőrileg szabályozott prostitúció és a leánykereskedelemelleni küzdelemnek — a megalapítása. A szép, kedves, művelt ifjú asszonynak egyetlen leánykája, Éva a szeme előtt lett halálos szerencsétlenség áldozata — s ő ettőlfogva fájdalmának még nagyobb fájdalmak és nyomoruságok enyhítésében keresett enyhületet. Így lett az előkelő anglikán pap és egyetemi tanár felesége a szerencsétlen bukott nők barátja és védangyala s guny, gyűlölet és üldöztetés áradatával dacolva, a prostitúció és az u. n. kettős morál lángszavu ostorozója. Ezekre az addig képmutatón leplezett förtelmekre ő ébresztette föl a keresztyén világ lelkiismeretét s neki lehet köszönni Isten után, hogy ma a rendőrileg engedélyezett bujaság Európa legműveltebb országaiból száműzve van. Bár volna már hazánkban is! (ri.)

HIREK

Kaptuk a következő sorokat: „Poklostelek községünkben lakik egy szegény világtalan ref. leánytestvérünk Székely Ágnes öreg beteg édesanyjával, kinek számára a megélhetési és létalap teljesen hiányzik. Gyülekezetünk a maga csekély ereje és sok irányu igénybevételéhez képest hozzájárul ugyan létüknek fenntartásához, azonban e hozzájárulás összege oly csekély, hogy az szinte számba sem vehető (évi 600—800 lei) tőlünk pedig több teljességgel nem telik. Így e szerencsétlen testvérünk már rég idők óta ugyan, de különösképpen ujabban a legsötétebb nyomorban szenved. Édesanyjával együtt nincs egy betevő falatjuk, nincsenek meg a legszükségesebb ruházati cikkeik általában hijával vannak mindennek, ami az életet legkevésbé is elviselhetővé tenné számukra“. Felkérjük a jó szíveket, hogy a részükre küldendő adományokat a Református Püspöki hivatal pénztárához jutassák el. Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior No. 1. (Ór-utca 1. szám).

Ötmillió dolláros terv. Az amerikai presbiteriánusok egy katedrális építését tervezik Was-

hingtonban tiz holdnyi területen. A költségvetés 5 millió dollárra rug, mely összeget az „Általános Presbiteriánus Szövetség“ fogja fedezni.

A mohamedán asszonyok mozgalma, melyet a fátyol viselés ellen indítottak, mind szélesebbkörre terjed. Legutóbb a boszniai mohamedán asszonyok követelték nyilvános határozatukban a fátyolviselés és ehhez hasonló dolgok eltörlését.

Franciaországban idejekorán kiirtották a protestánsokat. A majdnem tiszta róm. kath. országban joggal várhatók a születések dicséretreméltó szaporodása. A tényleges helyzet pedig az, hogy a francia közoktatásügyi miniszter által közölt adatok szerint a francia elemi iskolák közül 69 ben egy-egy, 95 ben kettő kettő, 167-ben három-három tanuló van 1927 februárjában 1182 olyan iskola volt, amelynek nem volt egyetlen tanulója sem, erről nem szól semmit, illetve bölcsen hallgat a híres Pezenhoffer.

HIVATALOS RÉSZ

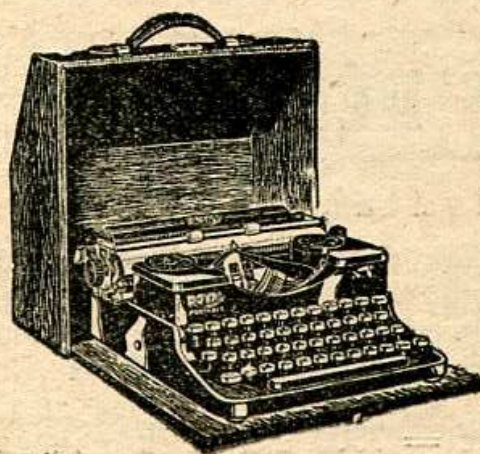
Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Pályázat. A paptamási-i ref. egyház presbyteriuma pályázatot hirdet a lemondás folytán megürült orgonista-kántortanítói állásra. Javadalom: 1. Tanítói fizetés: 1. Tiszteséges átrenovált három szobás lakás, melléképületekkel pincével magtárral = 300 Lei. 2. Tandij kárpótlás címén, addig míg az államsegélyt a tanítók megkapják, 3 kat. h. 742 □-öl föld, értéke = 3500 Lei. 3. Közmunka

váltság 41 Lei 20 b. 4. 16 kat. h. 1227 □-öl szántó és kaszáló à 1000 Lei = 17,000 Lei. 5. Ismétlők oktatásáért a községtől 20 Lei. 6. Két és fél méter öl kemény tűzifa a községtől = 3500 Lei. 7. Készpénz 10 Lei 40 b. 8. Három hold legelő illetőség 5 nagy jószágra és 1 kocára = 1000 Lei. II. Kántori fizetés: 1. 20 köből buza és 20 köből zab helyett fizet az egyház 1000 Leit. 2. Nyolc kat. h. föld, melyet az Agrár-bizottság adományozott, de melyért az egyház nem szavatol à 1000 Lei = 8000 Lei. 3. Stóla az egyházkerület által megállapítva circa = 2000 Lei. Összes tanítói és kántori fizetés értékelve 36,471 Lei. 4. Esetleges államsegély. Mindennemű adónak a felét az egyház fizeti. A megválasztandó utód köteles leendő Zsigó Károly elődnek beruházás címén 1200 Leit fizetni. III. Kötelelessége: A IV, V, VI, VII. osztályu fi- és leány vegyes iskola vezetése, vallás-tanítása. Ismétlősök oktatása (fiuké). Vasárnapi iskola vezetése. Minden kántori énekvezéri teendők, temetés énektanítás, a már meglévő énekkar tovább fejlesztése, lelkész akadályoztatása és kanonikus órákon Isteniszteletek végzése, lelkésznek minden belmissziói munkában segédkezés stb. Pályázhatnak az egyházi és állami törvényeknek megfelelő képesítéssel bíró férfi tanítók, kik katonai kötelezettségöknök eleget tettek. Pályázati határidő aug. 19. Próbaéneklés, orgonázás és választás aug. 26. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Teljesen felszerelt pályázati kérvények a ref. lelkészi hivatal címére küldendők. Tămășeu—Paptamási, jud. Bihor. (Posta, vasut helyben.) 1928 jul. 30. Presbyterium.

Pályázat. A tóti-i (Tăuteu, Margittai járás) ref. egyház pályázatot hirdet az üresedésben levő kántor-tanítói állásra, melyre nők is pályázhatnak. J a v a d a l o m: 1. 11 kat hold föld. 2. 28 köből tiszta buza. 3. 6000 Lei készpénz. 4. 4 erdő legelőjog. 5. 3 öl tűzifa beszállítva. 6. Stóla az egyházkerület megállapítása szerint. 7. Lakás természetben. Összes jövedelem 42,000 Lei. K ö t e l e s s e g e: III—VII. oszt. vegyes iskola vezetése s a kántor-tanítói állással járó minden munka. Amennyiben az állás nőtanítóval töltetik be, ki a kántorságot nem hajlandó végezni, a kántori teendőket a községben levő jó énekes ember fogja végezni igen csekély díjazásért. Pályázati határidő aug. 15. Tăuteu—Tóti 1928 július 30. Presbyterium.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

»Royal Portable«

írógép egyváltós modellje.
Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselet:

GOLDSTEIN, ORADEA
Str. Avram Iancu 5. Telefon: 2-97.

Ez év szeptember havában kiadásomban fog megjelenni Nagy Vilmos egyházkerületi tanügyi előadó-tanácsos ur miniszterileg (89—1928. sz. a.) approbált

KIS MAGYAR NYELVGYAKORLÓJA

az elemi iskolák II., III., IV. osztályai használatára

A könyvek ára oly alacsonyra lesz megszabva, hogy azokat még a legszegényebb anyagi viszonyok között levők is könnyen megszerezhetik.

Megjeleni magyar nyelven, csinos kiállításban

Kis értekezés a gyermek életének lelki kölesönösségeiről

című munka, mely első Romániában, mely a gyermek-lélektant magyar nyelven tárgyalja. Írta: Dr SPERANTIA JENŐ a nagyváradi Jogakadémia és Theológia filozófia tanára. Fordították: Erdős Iván író és Wetztenkircher Mór liceumi tanár. — Tanároknak, tanítóknak, de bárkinek is nélkülözhetetlen mű, aki a gyermekekkel, azok lelkiéletével foglalkozik. A mű románnyelvű kiadása igen keresett és kedvelt szakkönyv, mely a „Casa Școalelor“ (Tanítók Háza) kiadásában jelent meg 1925-ben ötezer példányban s az első kiadás már elfogyott. A mű a szakajtó teljes elismerését vívta ki. — E munkát a közokt. Miniszter Ur 2386—1928. számú ajánlatára nyomattuk ki magyar nyelven, mely szinte pótolhatatlan magyarnyelvű pedagógusok számára. A mű ára 40 Lei és a portó.

A tanügyi főhatóság által 6077—1926 és 11.986—1927. szám alatt approbált

román-magyar szövegű iskolai nyomtatványaim

teljesen megfelelnek a legújabb tantervnek, valamint haladást mutató íráslapok és írószerek, melyeket legmértányosabb árak mellett hozok forgalomba.

Megrendelhető: **BÉRES KÁROLY** egyházkerületi könyvkiadónál

Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor)-utca 14.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi kivitelben és minőségben készült

templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől 30 napon belül. Az árak a legolcsóbb napi ár. Jótállási idő: 15 év. Szavatolnak a hangok tisztaságáért és összhangjáért. Hajlandók kedvező fizetési feltételeket adni. 31

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir
(Beöthy Ödön-utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó és jelzálogkölcönöket

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat 31

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytsist. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelevények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 31

Harang és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu—Nagyszében

szállít templomi harangokat ga-
rantált békeötözésben, művészi
kivitelben a legmesszebbmenő jót-
állás mellett. Hosszu évi tapaszt-
alatok ezen szakmában első-
rendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat

Képviselő: Satu-Mare—Szatmár,
Arany János-utca 22. szám alatt..

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

A nagyváradai egyházszakadás.*

Lapunk olvasói mitőlünk is, egyébbünnen is több ízben és vonatkozásban értesülhettek már arról, hogy a folyó év elején a nagyváradai reformátusoknak egy dr Gyenge János okleveles református lelkész körül tömörült kis csoportja a nevezett lelkész vezetésével kivált a történelmi magyar református egyház kötelékéből s önálló, szabad „presbiterianus” egyházat alakított.

Ezzel az eseménnyel, amely a magyar protestantizmus négyszázados történelmében eleddig páratlanul áll, a királyhágómelléki és erdélyi református egyházi sajtószervek — s adataik felhasználásával magyarországi laptársaink közül is többen — ismételten és nagyon részletesen foglalkoztak. Mi eleddig, főképp azért nem mentünk bele ennek a kérdésnek tüzetesebb tárgyalásába, mert a kezünkhöz eljutott lapközleményekben az esetet csak az egyik oldalról — a történelmi egyház oldalról — láttuk megvilágítva. Kétségtelenül oly elismert tekintélyű és teljesen szavahihető helyekről jöttek ezek a megvilágítások, hogy számunkra egyénileg minden további várakozás és vizsgálódás fölöslegessé tételével eldöntötték a kérdést s kimerítően és megnyugtatóan tisztázták a tényleges helyzetet. A nyilvánosság elé azonban ezt az egyéni meggyőződésünket nem akartuk odatárni mindaddig, amíg a másik, a szakadást véghezvitt tábor részéről is nem jutunk hozzá valami olyan dokumentumszerű megnyilatkozáshoz, amelynek alapján azután lehetségessé válik számunkra a kétoldalu szemlélet s ennek fölhasználásával olvasóink egészen megnyugtató tájékozása is.

* Dr Gyenge János és Pálffy István füzetet adtak ki új egyházuk megalakulásáról. E füzetrel kapcsolatban sok mondanivalónk, megjegyzésünk volna, de ezek helyett leköszöljük egy távolabbi szemlélőnek és ítélőnek: Dr Révész Imrének a Debreceni Profl. Lap múlt heti számában megjelent magas színvonalú, fenti című vezércikkét.

Most végre előtűnk fekszik egy ilyen, a másik táborból jött dokumentum is. Dr Gyenge János és Pálffy István lelkipásztorok ily című füzet: „A tiszta kálvini szervezetű romániai magyar presbiteriánus egyház megalakulása és életharca“ [Cenzurat. Kosmos nyomda lapkiadóvállalat r. t. Oradea, 8°. 64 lap] Ebben a füzetben a szakadás feje és nemrég melléállított munkatársa [volt berei református lelkész, az elszakított Szatmárból] részletesen előadják egyházalapításuk történetét, az azt megelőzőleg s azóta folyt és folyó küzdelmeiket, közlik az új „egyház“ hitelveit, szervezeti szabályzatát, fegyelmi rendjét és egyéb vonatkozó tudnivalókat és igyekeznek e nevezetes lépésük okait és körülményeit minden oldalról megvilágítani, — az apológia mellett a polémia fegyvereit is ugyancsak sűrűn forgatva.

Már most, öntudatos magyar református embernek, aki egyháza történelmében és tanításaiban csak türethősen is iskolázott és annak jelenét nyitott szemmel figyeli, egyáltalában nem nehéz pusztán csak ennek a füzetnek figyelmes áttanulmányozása alapján is — a másik tábor nyilatkozatainak teljes figyelmen kívül hagyásával — megalkotnia erről az esetről a maga nagyon tiszta és határozott véleményét.

A szakadás vezérmotívumát a füzet 4 ik lapján ezekben adják az írók: „A romániai magyar református egyházban mind máig nem láttunk határozott célkitűzést és Isten Lelkétől ihletett komoly munkát a hit- és erkölcsi élet megújítására nézve. Megpróbáltuk e lelki megújulást meggyökereztetni kitartó hittel és munkával bent a református egyházban, de szomorúan kellett tapasztalnunk, hogy ennek utját állta egyfelől az ideje nagy részét aktagyártással töltő mai egyháznak a keretbeli merevsége, másfelől az a gyűlölettől fűtött elvi ellentét, mely munkánkkal szemben megnyilatkozott... Ezek után nem volt más hátra, mint kiválni a régi keretből...“

Ez után a nagyon határozottan és megfontoltan hangzó kijelentés után az ember természetesen rendkívül érdeklődve várja, mik voltak hát a szakadás előzményei? Várjuk a leírását egy olyanféle hősie és önzetlen, hosszú elvi küzdelemnek, aminőt a nagy újabbkori református szabad egyházak alapítói — a Chalmersek és a Kuyperek — folytattak egyházuk belső megújulásáért éveken át, míg végre a történelmi egyház mereven visszautasító magatartása bele nem kényszerítette őket a szakadásba. Várjuk részletes, dokumentált előadását annak, hol, miképen, milyen eszközökkel, milyen önfeláldozással és mennyi makacs ellenállásra találva próbálták megújítani dr Gyenge

Jánosék Erdély- és Királyhágó-szerte a magyar református egyházi életet, amelyben — mint fenti szavaikból következik — csak egyedül őknek volt „határozott célkitűzésük és Isten lelketől ihletett komoly munkájuk a hit- és erkölcsi élet megújítására nézve!“ Várjuk a leírását egyfelől az ellenálló egyházi hatóságokkal és hivatalos személyekkel, másfelől önmagukkal vivott nagy, nehéz harcaiknak, amelyek során bizonyára minden más lehetőséget megpróbáltak, mérlegeltek és Isten előtt tuskodó imádságban ezerszer, meg ezerszer meghordoztak, mielőtt rá merték volna szálni magukat egy olyan óriási felelősséggel terhes és végzetteljes sulyu lépés megtételére, aminő egy történelmi egyház egységének megbontása — még akkor is, ha ez az egyház nem református, nem magyar és nem román uralom alatt él, a trianoni kisebbségek szomorú sorsában!

Mindezt azonban egészen hiába várjuk, mert ezek helyett a következő három lapon egyszerűen csak arról számol be a füzet, hogy milyen helyi okok siettették a presbiteriánus „egyház“ megalakulását? Itt azután elő van adva annak a bizonyos nagyváradi presbiterválasztásnak rövid és semmivel sem dokumentált „története“, amelynek során dr Gyenge Jánost, mint a nagyváradi egyház egyik segédlelkészét és egyik parochiális körének vezetőjét s az ő közvetlen híveit állítólag sorozatos sérelmek érték a hivatalos egyház részéről, melyeknek tetőpontja Sulyok István püspöknek az az intézkedése volt, hogy dr Gyengét Nagyváradról segédlelkézi minőségben Szatmárhegyre helyezte át. „Miután — így végződik e nevezetes beszámoló — a réti körzet presbiterei az áthelyező rendeletet a püspökkel visszavonatni nem tudták, a dr Gyenge János személye és igazságos ügye körül csoportosult egyháztagok, megelégtelve az egyházban régóta folyó sok igazságtalanságot, kimondták, hogy kiválva az őket mostohán kezelő egyházból, megalakítják ősi hitelveik alapján a független presbiteriánus evangéliumi egyházat“.

Nos, ahol egy egyházzszakadást a saját vezérei így és ennyivel tudnak csupán a nyilvánosság előtt indokolni, ott semmi sem kényszeríthet bennünket arra, hogy benne Isten Lelkének a művét lássuk és történelmi szükségszerűségét elismerjük. Sőt ellenkezőleg: minden okunk megvan annak a föltevésére, hogy ez az egyházzszakadás, amely egy lelkész „személye és igazságos ügye körül csoportosult egyháztagok“ magatartása következtében állott elő, olyan emberek műve, akik legnagyobb részükben egyáltalán nem tudják, mit cselekesznek; egy kisebb

részükben pedig — vezetőikkel együtt — talán nagyon is jól tudják...

Viszont a füzetnek azt a súlyos tényállítást, amely egyedül van odaállítva az egyházszakadásnak némi elvi alátámasztásként: hogy t. i. a romániai magyar református egyházban nincs határozott célkitűzés és Isten Lelkétől ihletett komoly munka a hit- és erkölcsi élet megújítására nézve — legnagyobb ékesszólással maguk a szerzők cáfolják és hazudtolják meg akkor, midőn művek további során terjedelmes idézeteket közölnek a magyar és főként az erdélyi református egyház mai vezető egyéniségeinek tollából. Ezek az idézetek magukban is — és még annak számára is, aki ezt egyébképpen nem tudná — kivétel nélkül nagyszerűen bizonyítják azt, hogy a magyar református egyház mai felelős vezetői Királyhágón és trianoni határon innen és túl, teljesen tisztában vannak az egyház életében az elmúlt száz év folyamán bekövetkezett súlyos szellemi és erkölcsi hanyatlással és romlással s igenis határozott célkitűzéssel igenis komoly munkára serkentenek a fölemelkedés, ébredés, gyógyulás és megújulás érdekében.

A nagyváradi schisma vezetői tehát odáig mennek elvakultságukban, hogy nem veszik észre, mennyire a saját ítéletüket írják meg akkor, amikor a saját igazolásuk végett arra hivatkoznak, hogy X. Y. Z. püspökök, theologiai tanárok stb. milyen éles és kiméletlen szavakkal bélyegzik meg az egyházunkban elterpeszkedett bajokat s hangoztatják, hogy itt a tizenkettedik óra a gyökeres reformra!

S azután ki ne tudná — ha csak egy parányi figyelemmel és szeretettel van is az elszakított magyarság mai élete iránt —, hogy ezek a szavak nem csak szavak; ki ne hallott volna már Romániához szakadt református véreink lelki megújulásáról és egyházi újjászületéséről, amely még a magyarországinál is sokkal gyorsabb léptekben és nagyobb arányokban bontakozik ki s amely többé már nem egyes élőhitű és nagybuzgóságu magánszemélyek munkájának és imádságának tárgya csupán, hanem a hivatalos egyház hivatalos vezetőitől évek óta a legnagyobb komolysággal, tervszerűséggel és céltudatossággal kitűzött és fáradhatatlanul munkált reformációi program?!

Egy emberöltővel ezelőtt, tudjuk, még nem ez volt a helyzet az ezeréves főnnállását akkor ünnepelt Magyarország egységes református egyházában. De azért még abban a helyzetben is megbocsáthatatlan véték lett volna nemcsak dr Gyenge, hanem dr Chalmers- és dr Kuyperszabásu egyéniségek részéről

is ennyi előzmény után és ennyi indokolással felidézni egy szakadást¹ Hogy pedig ezt ma, Isten Szentlelkétől vezérelt s a történelmi alapokhoz szilárdan és öntudatosan ragaszkodó megújulásunk áldott korszakának kellős közepében merték megtenni — úgy állítva be a dolgot, hogy a megújulás céltudatos munkája és akarása, legalább is a „romániai“ református egyházban, egyedül csak önáluk található — ez már nemcsak megbocsáthatatlan, hanem egyenesen minősíthetetlen eljárás.

Rámutassuk é aztán még külön is arra, hogy mit jelent ez a szakadás a kisebbségi magyar sorsnak a szempontjából? Aki e tekintetben talán nem látna egészen tisztán, annak elég megint csak magát a füzetet elolvasnia: nyilatkozatait a magasabb és alsóbbfokú és hatóságokkal szemben, még az indokolását az új „egyház“ tagjai ama határozatának, „hogy az 1928—29. iskolai évtől kezdve gyermekeiket az állami iskolákba iratják be!“

Tovább menve, rendkívül éles világításba helyezi az egész mozgalom erkölcsi értékét és elvi komolyságát maga az az egyszerű számtani tény is, hogy a füzet 64 lapja közül körülbelül 18 nem áll egyébből, mint a dr Gyenge János személyes ügyeivel való foglalkozásból s a királyhágómelléki és erdélyi egyházkerületek püspökeinek s egyébb, méltán köztiszteletben álló vezető embereinek [természetesen védekezés címén való] ádáz és alantas személyes támadásából, fizetésügyek felhánytorgatásából s más hasonlóan elvi magaslatra emelt kérdések tárgyalásából.

Ezekből a lapokból sem a Chalmers és a Kuyper, hanem inkább a Herostrates lelke szól.

Azt a lelket pedig már nevéen nevezni is óvakodunk, amelyik a füzet 21—23. lapjain tükröződik, abban a fejezetben, amelyik ezt a szívenütő címet viseli: „Nagy Károly erdélyi református püspök hitetlensége“. Szentségtörő kezek egy olyan sirt dulkanak fel itt, amelyet négy ország magyarjainak felekezeti különbség nélkül áztatott és áztat még most is a könnye. Dogmatikai előadásai alapján igyekszik romboló, bibliaellenes hitetlenséget bizonyítani arra az emberre, aki irtózatos lelki, majd testi szenvedések között is véglegellettéig heroikus hűséggel szolgálva egyháza és nemzete ügyét, a személyes, élő és dia-

¹ Csak a millenium évében kiadott dr Szabó Aladár-féle Új Óramutatót kell elolvasni, hogy azonnal lássuk, mi a különbség a reformátori és a szakadás-szellem között! Pedig akkor még sokan azt a hangot is forradalminak tekintették és szakadásra vezetőnek hitték!

dalmas Krisztushit világló példajaként élt és halt meg. Teszi pedig ezt szemrebbenés nélkül ugyanaz a dr Gyenge, aki maga megmondja, hogy ő a Nagy Károly tanítványa volt s aki ez eljárásának képtelen és hihetetlen durvaságát elégnék tartja egyszerűen azzal menteni, hogy hiszen ő ezeket Nagy Károly püspökről már 1924-ben, halála előtt 2 esztendővel is megírta a nyilvánosság előtt s Nagy Károly ennek ellenére sem tartott nyilvános bűnbánatot és nem vont vissza semmit korábbi tanításaiból!!

Látnivaló, mily sokért nem adná dr Gyenge János, hogyha a négy országban széttagolt magyar reformátusság valamelyik jelenlegi, élő püspökére vagy más vezető emberére tudna ráolvasni ugyanilyen fajta „hitellenséget”. — De nem tud. Köztudomásu tény, hogy ma nincs a magyar reformátusság egyházi vezéremberei között olyan, aki egy vagy több alkalommal ne szögezte volna le nagyon keményen a maga bibliás és hitvallásos álláspontját s másféle lelki ébredést és egyházi megújodást akarna, mint egészen hitvallásos és száz százalékgig református szelleműt. Pedig milyen nagyszerű igazolása volna az ő egyházszakadásának, hogyha legalább egy, egyetlenegy ilyen akadna! De hát, ha már eleven végkép nem akad ilyen, jó lesz a halott is. Ezért kerül a Nagy Károly áldott emlékezetére a dr Gyenge János könyvében a gyalázat sara, — amelyről már ebből is, de egyébként is nyilvánvaló, hogy nem a megdobálhat szennyezi be! Hiszen — legyenek máskülönben a Nagy Károly dogmatikai felfogásával s az azok alapját tévő Schweitzer—Pfleiderer—Kovács Ödön-féle rendszerekkel szemben tiszta kálvini szempontból akármily erős kifogásaink — mégsem lehetett oly tökéletesen hitellen és oly szörnyüségesen romboló az a theológiai tanítás,¹ amelynek lelkéből lelkedzetek a mai magyar református egyházi, hitbeli és confessionalis megújodás számára nemcsak Ravasz László és Makkai Sándor püspökök, nemcsak a kolozsvári theológiai fakultás mai híres fiatal vezérkara, de még — Uram bocsá' — maga a reformátor és egyházalapító dr Gyenge János is!

Nagyon sokat lehetne még írni a nagyváradi schismatikusokról a saját kiadványuk alapján. Lehetne ismertetni és bírálni

¹ Hadd hozzuk itt emlékezelbe mindenk számára azt a lényt, hogy az Institutio első modern magyar fordítója (az 1536-iki első kiadásé) éppen a boldogult Nagy Károly volt s ugyanő írt két nagyértékű — magyar nyelven uttörő és máig hezagpótló — monographiát is a Kálvin theológiájáról! (amelyre, mint tudjuk, sem a Révész-, sem a Pruzsinszky-féle életrajzok nem terjeszkednek ki bővebben).

a hitvallásukat, az egyházszervezetüket s az új „egyház” első jellegzetes életmegnyilvánulásait. Érdemes volna bővebben foglalkozni néhány olyan jellemző ténnyel, mint pl. az, hogy „a tiszta kálvini szervezetű presb. egyház” alapítója e füzetben egy exegetikai kérdés eldöntése végett egy 1835-ben megjelent római katolikus és egy, az ötvenes években megjelent közismerten szélső racionalista írásmagyarázati munkát idéz tekintélyképpen, vagy, hogy az alakuló istentiszteleten tartott prédikációjában egy álomlátásával argumentál, „melyet felébredésekor még azon éj folyamán közölt hitvestársával” stb. stb. De talán kár volna mindezen részletekbe belemennünk, amikor meggyőződésünk szerint a nagyváradi schisma értékére és szellemére nem ezek a részletek vannak elsősorban hivatva fényt deríteni, hanem azok a tények, amelyekre az előbb rámutattunk. Ezeket a tényeket pedig kivétel nélkül a saját bizonyágtételük szolgálta számunkra. Mi máris elmondhatjuk róluk, hogy „tennen nyelved vallása tesz bizonyágot ellened!” [II. Sám. 1:16.] — vajha ez ítélet irgalmas Úra ne mondaná el róluk a számadás ama napján: „A te szádból itéllek meg téged, gonosz szolgál!”

Dr Révész Imre.

Törvénytervezet

a magyarországi ref. egyház missziói munkájáról.

II. Az országos református missziói szövetség.

12. §. A belmisszió haladásának, fejlődésének és anyagi forrásainak biztosítása céljából a 10. §-ban említett missziói bizottságok tartoznak missziói szövetségeket szervezni. Az egyházközségi [gyülekezeti], egyházmegyei és egyházkerületi összes missziói szövetségek együtt alkotják az országos missziói szövetséget.

13. §. Az országos missziói szövetség úgy részeiben, mint egészében teljesen az egyház testéhez tartozik s annak fennhatósága alatt áll. Jogi képviselői és anyagi ügyeinek intézői minden fokon az illetékes egynázi hatóságok.

14. §. A szövetség vezetősége minden fokon az illetékes egyházi hatóság missziói bizottsága, illetőleg annak tisztikara.

15. §. Az egyházközségi, egyházmegyei és egyházkerületi missziói szövetségek az illető egyházközség-, megye-, kerület nevét viselik.

16. §. A missziói szövetségek főadata az, hogy gyakorlatilag megoldják és a részletekben keresztülvigyük mindazokat a missziói feladatokat, amelyet a jelen törvény rendelkezései és

az egyetemes konvent évenkénti utasításai [11. §] megjelölnek, továbbá azokat, amelyeket a saját különleges munkaterükkel kapcsolatban önként vállalnak magukra.

17. §. Az egyházközségi missziói szövetség tagjai lehetnek: alapító, pártoló és munkás tagok.

18. §. Alapító tagok azok, akik az országos szövetség részére egy, az egyetemes konvent által időről-időre meghatározandó, nagyobb egyszersmindenkori adományt fizetnek be.

19. §. Pártoló tagok azok, akik egy, az egyetemes konvent által időről-időre meghatározandó hetenkénti adománnyal támogatják a szövetséget.

20. §. Munkás tagok azok, akik egy, az egyetemes konvent által időről-időre meghatározandó hetenkénti adomány mellett rendszeres munkát is vállalnak a szövetség érdekében.

21. §. Alapító- és pártoló tag lehet minden református valásu fizikai és jogi személy.

(Folytatás).

A Nagyvárad-réti imaház alapkövének letétele.

A város egykori epreskertjében a folyó évi augusztus hatodik napján este fél hét órakor az építendő új imaház kiásott fundamentum árkaik sűrű gyülekezet állta körül, élén egyházközségünk lelkészelnökével, *Sulyok István* püspök úrral, aki mellett ott voltak lelkész és presbytertársai, az új parochiális kör családjainak képviselői, férfiak és nők, öregek és gyermekek, más vallásuak is számosan, akik eljöttek, hogy a nagyvárad reformátusok örömeiben osztozzanak.

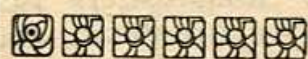
A XC. zsoltár elhangzása után imádságra nyitlak Püspök ur ajkai, hogy a hálától és örömtől megáradott lelkeket oda emelje az elé az Isten elé, akinek csodálatos kegyelme, hogy gyülekezetünk immár a negyedik hajlékot emelheti az Ur tiszteletére. Megindult lelkünk úgy érezte az imádság hatása alatt, hogy ma is az a Lélek lebeg felettünk, aki annyi századon át vele volt gyülekezetünkkel, áldva, segítve megszentelve ezt.

Püspök ur imádsága után *Csernák Béla* lelkész olvasta fel Esdrás könyve harmadik részének 11–13. verseit, azt a jelenetet idézván az ünneplők elé, mikor a babiloni fogságot látott nép éneklések és dicséretmondások között rakta le az Ur házának alapkövét, fenszóval magasztalván az Urat az ő jóságáért és irgalmasságáért; amikor is az építők nagy fenszóval örvendeznek és sirnak vala, s örömiük szava messze földre meghallatott. Lehetetlen, hogy az alapkövet lerakók örömeinek szavát meg ne hallják azok, akik Isten jóságát és irgalmasságát látják abban, hogy noha súlyos terheket hordoz is e nagy időkben gyülekezetünk, mégis az Ur negyedik hajlékának megépítéséhez foghatott hozzá. De meg kell hogy hallják azok is, akik a csufolódók székében ültek, és gunyosan kérdezgették: hol vagyon a te Istened? akik a nagyvárad egyházközség bom-

lását, romlását, pusztulását várták, s imé az Úr épülést, gyarapodást, fejlődést adott az ő népének!

Isten igéjére visszhangként zugott az ének: Erős várunk nekünk az Isten!

Majd következett a fundamentomkö letétele hogy jelképezze előttünk azt az örök kősziklát, amelyen kívül senki más fundamentumot nem vethet, amely a mi Urunk Jézus Krisztus, aki tegnap és ma és mindörökké ugyanaz, akin egyedül lehet romolhatatlan épülete a mi református anyaszentegyházunknak.

HIREK

Választások. A nagybányai egyházmegyében a megüresedett jegyzői tisztségre *Visky Ferenc* egri, világi tanácsbíróul *Kovácsy Ákos* máramarosszigeti főgondnok, tanítóképviselőkül *Kádár Károly* egri i és *Szöke József* ombódi tanítókat választották meg.

Pályázat. A nagyvárad ref. egyháztanács mint a nagyvárad leánygimnázium fenntartó testülete pályázatot hirdet a leánygimnáziumban üresedésben levő rendes tanári tanszékre. Pályázhatnak mennyiségtan, fizikára, esetleg a francia nyelv tanítására is képesített ref. vagy evangélikus vallásu okleveles középiskolai tanárnők. Pályázati kérvények a nagyvárad egyháztanács elnökségéhez címezve, a nagyvárad leánygimnázium igazgatóságához (Str. - Prefecturii No. 1) küldendő *augusztus hó 20 ig*, ahol a pályázat egyéb feltételeiről is tájékozódás nyerhető. Oradea—Nagyvárad, 1928 augusztus hó 8. *Az Igazgatótanács Elnöksége.*

Beiratkozások a nagyvárad református leány-közép iskolában (gimnáziumban) szept. 1—8. napjain délelőtt 9—12 óráig tartanak. I. osztályos, vagy idegen iskolából jövő tanulóknak iskolai, születési és újraol-

tási bizonyítványt kell benyújtani. Beiratáskor 250 Lei beiratási díj fizetendő. Tandíj egész évre 1500 Lei, mely indokolt esetben havonként is fizethető. Felhívjuk az érdekelt szülők figyelmét, hogy szeptember 8-ig gyermekét mindenki irassa be, mert szept. 8-ika után csak az inspectorátusi engedéllyel lehet.

Ez intézettel kapcsolatos és vele egy épületben levő **Református Leányinternátusba** felvétetnek bármely középiskolát látogató növendékek felekezetre való tekintet nélkül. Ellátási díj havonként: készpénz 1100 Lei; természetben: 10 kgr. kenyérliszt 5 kgr. 0-ás liszt, 1 kgr. zsir, 5 kgr. burgonya és 12 tojás. A természetbeni járandóságok a piaci ár szerint készpénzzel megválthatók. Felvételért a nagyvárad református internátus igazgatóságához kell folyamodni szeptember 8-ig. A kérvényhez csatolandó keresztlevél és a szülők vagyoni állapotát igazoló lelkészi ajánló levél. Jelentkezéseket mind a két intézetbe elfogad az Igazgatóság naponta délelőtt 11—12 óra között az igazgatói hivatalban.

Amerikai tapasztalatok. Amit egy lelkész 35 év alatt tanult: 1. Amikor a telefonon valaki „testvérnek” szólítja őt, azonnal tudja, hogy egy új

mozgalom az egyik vasárnapi perselypénzért folyamodik. 2. Mennél nagyobb a külső pompa és látványosság az esküvők és temetések alkalmával, annál kisebb a stóla. 3. A gondviselés evangélioma iránt érzéketlen emberek nyernek a szerencsejátékoknál. 4. Ha a fiatalok arra hivatkoznak, hogy a rossz idő tartja őket otthon, úgy hazudnak. 5. Sok

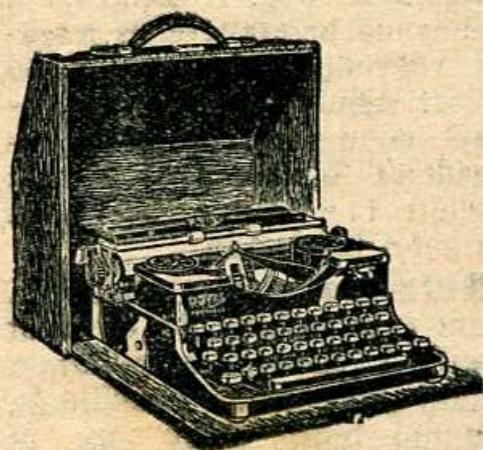
gyászoló a temetés után csak egyszer jön templomba. 6. Folytonos beszéd jó eszköz arra, hogy eláruld, hogy milyen keveset tudsz. 7. Mennél jobban felpöffeszkedik valaki, annál hamarabb széptattan, mint a buborék. 8. A legjobb mód, ahogyan erkölcsi bizonyítvány kiállításáért folyamodókkal eljárhatunk, az, ha elutasítjuk őket. (Vasárnap)

■■■■ HIVATALOS RÉSZ ■■■■

Református Püspöki Hivatal Nagyvárad

3765—1928. sz. Közigazgatási. KÖRRENDELET. A nt. esperesi és lelkési hivataloknak. Bukaresti ügyvivőnk kérelmére közlöm a vasuti arcképes igazolványok kérvényezésére vonatkozólag az alábbi „Tudnivalókat”. „Tudnivalók vasuti arcképes igazolványok kérésénél: 1. A minisztériumok csak olyan egyéneknek s csak azok családtagjainak utalnak vasuti igazolványt, akik fel vannak már véve a „Stát”-ba. 2. Minden egyes igazolvány kéréséhez szükséges dolgok a) egy fénykép, aláírva a tulajdonos által. A feleség románosan írja férje *családi nevét* és saját *keresztnevét*. b) díjnyugta árában: felnőttek 27, gyermekek 12 leit küldjenek be. c) egyéenkénti kérelmezés esetén küldendő még 8 lei okmánybélyegre és 20 lei kiállítási költségre. 3. Feleség, vagy gyermek igazolványát csakis a lelkész igazolványa számának közlése mellett lehet megfolyamodni. 4. Elveszett igazolványokat csak a lelkészek és feleségeik részére pótolják, gyermekek részére semmi esetre sem. 5. Szolgálati igazolvány mellett, bárki kérését közvetlenül is elintézhetem. Bucuresti, 1928 aug. 2. Bulev. Basarab No. 37. Tőkés Ernő esperes, egyházkerületi ügyvivő.” Oradea—Nagyvárad, 1928 augusztus 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

»Royal Portable«

írógép egyváltós modellje. Tökéletes, tartós, jó és hordozható. Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselet:

GOLDSTEIN, ORADEA

Str. Avram Iancu 5. Telefon: 2-97.

Ez év szeptember havában kiadásomban fog megjelenni Nagy Vilmos egyházkerületi tanügyi előadó-tanácsos ur miniszterileg (89—1928. sz. a.) approbált

KIS MAGYAR NYELVGYAKORLÓJA

az elemi iskolák II., III., IV. osztályai használatára

A könyvek ára oly alacsonyra lesz megszabva, hogy azokat még a leg-szerényebb anyagi viszonyok között levők is könnyen megszerezhetik.

Megjelent magyar nyelven, csinos kiállításban

Kis értekezés a gyermek életének lelki kölcsönösségeiről

című munka, mely első Romániában, mely a gyermek-lélektan magyar nyelven tárgyalja. Írta: Dr SPERANTIA JENŐ a nagyváradí Jogakadémia és Theologia filozófia tanára. Fordították: Erdős Iván író és Wetztenkircher Mór liceumi tanár. — Tanároknak, tanítóknak, de bárkinek is nélkülözhetetlen mű, aki a gyermekekkel, azok lelkületével foglalkozik. A mű románnyelvű kiadása igen keresett és kedvelt szakkönyv, mely a „Casa Școalelor“ (Tanítók Háza) kiadásában jelent meg 1925-ben ötezer példányban s az első kiadás már elfogyott. A mű a szakajtó teljes elismerését vívta ki. — E munkát a közokt. Miniszter Ur 2386—1928. számú ajánlatára nyomattuk ki magyar nyelven, mely szinte pótolhatatlan magyarnyelvű pedagógusok számára. A mű ára 40 Lei és a portó.

A tanügyi főhatóság által 6077—1926 és 11.986—1927. szám alatt approbált

román-magyar szövegű iskolai nyomtatványaim

teljesen megfelelnek a legújabb tantervnek, valamint haladást mutató íráslapok és írószerek, melyeket legmértányosabb árak mellett hozok forgalomba.

Megrendelhető: **BÉRES KÁROLY** egyházkerületi könyvkiadónál
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor)-utca 14.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 32

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir

(Beöthy Ödön-utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 32

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Tinca—Tenke
Jud. Bihor

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégibb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait ¹⁰

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelevények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 32

Harang és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu—Nagyszeben

szállit templomi harangokat ga-
rantált békeötözésben, művészi
kivitelben a legmesszebbmenő jót-
állás mel'ett. Hosszu évi tapaszt-
alatok ezen szakmában első-
rendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat

Képviselőt: Satu-Mare—Szatmár,
Arany János-utca 22. szám alatt..

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-ulca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Önbiztosítás díjlevélvisszállítással!

Hivatalos lapunk utolsó számaiban sok tintát fogyasztottunk a lelkészek életbiztosítási kérdésének megvitatására. Olyan kedvenc témának bizonyult ez, amelyen sokan gondolkoztak el komolyan és adtak megvalósításra igazán érdemes tanácsokat. *Hogy a végén nem lesz belőle semmi — az bizonyos.** Pedig milyen rettenetesen szükséges volna. Az égre kiált már az a nyomor, melyet néhány papi özvegy érez. Pedig-pedig ez a mi szegyenünk. De hagyjuk most az erről való beszédet, *elég keserves lesz majd viselni!*

Azért gondolom, [bár ne jól gondolnám] hogy nem lesz belőle semmi, mert ennek a megvalósítása egy újabb és olyan megterheltetést jelent reánk nézve, amelyet a meglevő fizetésből vállalni sok lelkész már nem lesz hajlandó és nem is képes. Olyan szegyenletes állapot, hogy vannak lelkészek, akiknek az államtól járó néhány ezer lei kongruán kívül alig van valami más bevételük; hiveiktől éhen veszhetnének, mert azok, arról a díjlevélről, mely még jó 10 évvel ezelőtt, természetben biztosította a lelkészcsalád tisztességes megélhetését — ma már hallani sem akarnak, legfeljebb a régi megváltási ár magyar korona értékét 1:2 arányban számítva leiben adják meg. Van lelkész, aki 30—40 évvel ezelőtt elfoglalt állását, melyet a hivek a rendes földjárandóságon kívül 250 arany koronával, 20 köből buza, 20 köből tengeri és 10 öl fával fizettek, ma — becsületes szolgálatban megroskadásának idején — csak 750 lei évi pénzüsszeggel fizetnek, úgy, hogyha nem volna kongruája, mehetne kapálni!

Hogyan gondolhat ilyen helyzetében az ember arra, hogy halála után biztosítsa családjá jövőjét, mikor még a jelenét sem tudja biztosítani.

* Én nem merném ezt ilyen kategórikusan kimondani. Szerk.

Vissza kell állítani teljes egészében, — minden megcsontítás nélkül — a lelkészi és tanítói díjleveleket mindenütt, ahol a lélekszám és a földviszonyok olyanok, mint voltak a megváltás idején. Semmivel sincs kevesebb kötelessége sem lelkésznek, sem tanítónak ma, mint volt a régi időben, — sőt! Nincs kevesebb felelőssége sem, — sőt! Ha a lelkész az egyházban, a tanító az iskolában nem áll a talpán, mi lesz?! *Hát miért van hát soknak, nagyon soknak félannyi fizetése, mint volt régen?! Mert öreg? mert beteges? annál inkább meg kell adni régi, jogos járulékát, mert az egyház szolgálatában lett azzá. Vissza a régi díjlevelhez! Vagy természetben vagy pénzben [de igazi értékben] megváltva!* Teljesen az államsegélyre utalni azt a lelkészt, akinek 5 gyermekből 4-et taníttatani kell — nem lehet! 1500 leivel havonta és lakással fizetni azt a tanítót vagy tanítónőt, aki ma gyermeket magyarul tanít imádkozni, énekelni, — megszegyenítő bűn. Mig ilyen helyzeteket látunk, addig minden önbiztosításra és önmegadóztatásra való gondolás hiábavaló, a róla való elmélkedés csak írott malaszt lesz. Adjon minden egyház lelkipásztorának és tanítójának *díjlevel szerinti* fizetést, amely ma és mindenkorra biztosítja a megélhetést s akkor készséggel fog áldozni mindegyikünk fokozottabb mértékben a kétségtelenül korszerűsítendő nyugdíjintézetre.

Szücs Antal.

Törvénytervezet a magyarországi ref. egyház missziói munkájáról.

22. §. Munkás tagok csak olyan református vallásu legalább 18 éves férfiak és nők lehetnek, akik konfirmáltak, az istentiszteleteket rendszeren látogatják, az uri szent vacsorával rendszeren élnek, minden egyéb egyháztagsági kötelességüket is hiven teljesítik, a gyülekezet előtt feddhetetlen életükről közismertek, továbbá egyéni református keresztyén jellemüknél fogva különösen alkalmasaknak ítéltetnek arra, hogy hitükről bizonyosságot tegyenek s a rájuk bízott missziói munkát Isten előtti felelőségérzettel elvégezzék.

23. §. A munkás tagokat az egyházközségi missziói bizottság veszi föl, az előző § ban felsorolt feltételeknek szigoruan szem előtt tartásával. Ahol e feltételeknek megfelelő egyének nincsenek, ott egyházközségi missziói szövetség nem alakítható.

24. §. Az egyházközségi missziói bizottság az ismételten lényeges mulasztásokat elkövető munkás tagokat köteles a szövetségből kizárni. A kizárás ellen tizennégy napon belül felebezés adható be az egyházközségi bírósághoz és innen az egyházmegyei fegyelmi bírósághoz, amely a kizárás tekintetében végérvényesen dönt.

25. §. Az egyházközségi missziói szövetség évenként, összes tagjainak jogosult részvételével, két közgyűlést tart: egyet szeptember hónapban a munkaév teendőinek megállapítására és a pénztári számadás jóváhagyására, egyet pedig június hónapban az évi munka eredményének számbavételére, a nyári teendők megbeszélésére és a pénztári költségvetés megállapítására.

26. §. Az egyházmegyei missziói szövetség magában foglalja az egyházmegye területén alakult összes egyházközségi missziói szövetségeket, illetőleg azoknak tagjait, akiket körzetekre osztva időközönként testvéri találkozásokra, értekezletekre vagy tanfolyamokra gyűjt egybe.

27. §. Az egyházmegyei missziói szövetség három évenként közgyűlést tart. E közgyűlés tagjai:

- a) Az egyházmegyei missziói bizottság tagjai
- b) Az egyházközségi missziói szövetségek elnökei és minden 500 tag után 1—1 képviselője, aki azonban csak munkás tag lehet. [A megkezdett 500 as szám egésznek számít.]
- c) Az egyház testéhez tartozó misszió egyesületek képviselői [l. 45—46. §§]
- d) Az egyházmegye kötelékében működő tanítóknak és tanároknak ugyanannyi képviselője, ahánnyal az egyházmegyei közgyűlésen képviseltetnek [a tanárképviselők az illető tanintézetek szerint].
- e) Az egyházmegye területén működő elismert szabad missziói egyesületek és mozgalmak [l. 47—49. §§] 1—1 képviselője.

28. §. Az egyházmegyei missziói szövetség közgyűlésének tárgyai: istentisztelet; jelentés és határozathozatal az egyházközségi szövetségek végzett munkásságáról és minden egyéb, az egyházmegye által vagy az egyházmegyében folytatott missziói munkásságról, valamint az anyagi ügyekről; az országos szövetségektől benyújtott javaslatok tárgyalása.

29. §. Az egyházkerületi missziói szövetség magában foglalja az egyházkerület területén alakult összes alsóbbfoku missziói szövetségeket, illetőleg ezeknek tagjait. [Folyt köv.]

Uj tékozlófiak.

A bibliai tékozló fiu esete ismétlődött meg a napokban szemeink előtt. Egy régi jó nagyváradi telepi református hívünk, a Sátán kísértésének engedve, meggondolatlanul elszakadt egyházától és a presbiteriánus szekta tagjai közé lépett. Ősei örökségét eltékozolva, eldobva magától a szerető édesanya, az anyaszentegyház minden ajándékait, belépett a szekta tagjai közé. A várt boldogságot azonban nem találta meg új szolgálati helyén. A régi örökség, a régi szeretet emlékei kísértőként visszajártak s nem hagyták nyugodni még a nyugalomra rendelt éjszakákon sem. Lelkiismerete szólott, felébredt a jobbik ész s elindult visszafelé az elhagyott otthon felé, vissza a drága anyaszentegyházba, hogy ott leljen végre háborgó lelke nyugalmat.

A figyelemre méltó történet, amint alább következik, hadd álljon itt hiveink okulására, intő példa gyanánt.

K. M. teleti testvérünket az év elején Isten iker gyermekekkel áldotta meg. Az egyházunkba való ünnepélyes felvételt, a keresztelést az akkor még réti s. lelkészi állásban levő dr Gyenge János végezte el. K. felesége a szülés után beteg lett s betegsége alatt is meglátogatta a s. lelkész. Nem sokkal azután, hogy dr Gyenge egyházunkból kilépett s új „egyházat” alakított, az egyik gyermeket az Ur magához szólította s az anya úgy óhajtotta, hogy a temetést a volt református lelkész végezze. Ez azonban akadályba ütközött s hogy mégis ő végezhesse a szertartást, a felesége hosszas rábeszélésére mult hó 18-án K. megjelent az állami anyakönyvvezető előtt s bejelentette, hogy kilép a református egyház kebeléből. Az áttérés megtörtént, a temetés végbe ment. A szomorú, gyászba sújtott lelkek azonban nem találták meg lelkük nyugalmát. Nemcsak a gyermek elvesztése okozott fájdalmakat, hanem az a tudat is, hogy régi egyházuktól elszakadtak. A régi egyház visszahívó szava szüntelen szívökbé csengett, nemcsak nappal, de éjjeleken át is. Valahányszor utjuk az épülő imaház előtt vitt el, mindig megjelent a vádat emelő kéz s mintha látták volna szemük előtt menni ezt a szót: Jacuse! Vádat emelek.

A mult vasárnap augusztus 5 én, a Hevesi-telepen tartott istentisztelet után megjelent K. M. feleségével a lelkész előtt s fájdalmukat feltárva tanácsát és segítségét kérték súlyos helyzetükben. A segítség gyorsan jött, mert még nem mult el az áttéréstől számított 30 nap s így két tanu jelenlétében történt bejelentéssel visszatérhetett az anyaszentegyházba. A visszatérés f. hó 10-én meg is történt s K. M. megtért testvérünk családjával együtt visszatért a hűtlenül elhagyott református egyházba.

Mintha csak hallottuk volna a tékozló fiu szavát: „atyám vétkeztem az ég ellen és te ellened...” És az atya újra visszafogadta szeretetébe, az anyaszentegyház pedig szeretettel öleli magához „az elveszett és megtaláltatott” gyermekét! Méltó, hogy mi is, mint a bibliai vendégek örvendezzünk az ő visszatérése felett s közben újra figyelmeztessük a gyengéket, erőtlenekeket: Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne essetek“.

Ime az ének szava mellett felcsendült az igazság: Az Ur csodásan működik! Az ő kegyelme visszahozza, elméjüket megvilágosítja az eltévelyedetteket!

(d.)

KÜLFÖLD

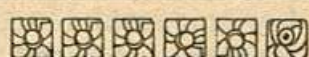

Babonáság az autókban. Bizonyára sokaknak feltűnt már az a jelenség, hogy a legtöbb autó belsejében egy vagy két játékbabaszzerű ugynevezett pojáca, vagy efféle embert ábrázoló kisjátéktárgyak függenek, amelyeknek az eredete és célja sokak számára rejtélyesnek látszik. Nos, tehát megmagyarázzuk. E pojácák alkalmazása az autókban egy bizonyos fajta modern babonásra vezethető vissza. Tudjuk, hogy művészek, sportemberek és másoknak is van ugynevezett babonás kabalájuk.

Sokszor hisznek abban, hogy ha valami ügyük így és így kezdődik, akkor nem sikerül. Mások apró, furcsa tárgyakat, állati vagy emberalakokat, szobrocskákat stb. hordoznak magukkal, abban a hitben, hogy azok „szerencsét hoznak“. Ilyenfajta célja van tehát az autók ablakában lógó pojácáknak vagy selyembabáknak is. Az a hit fűződik hozzá, hogy aki azokat magával viszi, elkerüli az autószerencsétlenséget, vagy az ugynevezett autódefektet, azaz hibát, mely a gépet esetleg utközben érheti. Külföldön már vannak kereskedők, akik egyenesen ezzel az ígérettel hirdetik babonás emberek számára ezeket a pojácákat, amelyeknek különböző neveik is vannak. Egész társaság van már az ilyen babákból, mind különböző névvel elnevezve. Ez az oka tehát annak, hogy az autók legnagyobb részében Magyarországon is ilyen tárgyakat találhatunk. S bármennyire is humorosan akarják sokan ezt fölfogni, bizonyos, hogy e szokás mögött valójában a modern babonáságnak egy fajtája rejtőzik, amely mint minden babonáság is, éppen ezért elítélendő és így kerülendő. Református ember tehát ne használjon az autójában eféle dolgokat sőt beszéljen le másokat is, különösen, ha ilyenfajta célból használnák azokat.

HIREK

Lelkészeiktatás Apában.

Az apai reformátusok az elmúlt vasárnap iktatták be a Papolczy Zoltán utódául elváltatott lelkészüket Gulya Gézát. A beiktatási ünnepély minden részletében impozáns és megható volt. Az új lelkész vasárnap reggel érkezett Apába, amikor is az állomáson nagy néptömeg várt rá és Szabó Endre beszolgáló lelkész köszöntötte őszinte baráti érzelmekkel az új állomáshelyére érkező lelkészt. Kánya Juliánna egy szép virágcsokrot nyújtott át az új lelkésznek, aki meghatóttan mondott köszönetet a meleg fogadtatásért. Az apai református dalárda üdvözlő dalt énekelt Török Bernát karnagy vezetésével, melynek elhangzása után hosszú kocsisorban vonult be az új lelkész és kísérete diszes lovas bandérium vezetésével s fehér ruhás leányok sorfala mellett a parochiára, ahol

az apai református asszonyok gazdag reggelivel látták el az érkezőket. Délután 10 órakor kezdődött a beiktató istentisztelet, amelyen a templomot szorongásig megtöltő gyülekezet és az apai dalárda éneke után Boros Jenő szatmári lelkész, esperesi megbízott mondott alkalmi imádságot és mutatta be az új lelkészt a gyülekezetnek. Ezután Gulya Géza lelkész tartotta meg tartalmas beköszöntő beszédét Róm. I. r. 15—16. versei alapján, határozott ékesszólással hirdető az evangéliumot, amely Istennek hatalma minden hívőnek idvességére. Az ifjú hévvel előadott szép beszéd mély hatást tett a gyülekezetre. Az apai dalárda éneke után Boros Jenő lelkész beiktató beszédével és a gyülekezet énekével fejeződött be a megható istentisztelet. A templomi istentisztelet után presbyteri gyűlés volt az iskolában, ahol Szabó Endre felügyelő lei-

kész üdvözölte ismét Gulya Gézát, átadván neki a hivatal pecsétjét. Gulya Géza válaszában megköszönte a szíves üdvözlést és elkötelezte magát arra, hogy valamint az egyház szellemi vezetését, úgy az anyagi ügyek intézését is a legnagyobb lelkiismeretséggel fogja végezni s kérte ehhez a presbyterek támogatását. Délben közebéd volt a vendégek tiszteletére, melyet az apai református asszonyok állítottak elő izlésesen, a felszolgálást pedig a lányok végezték ügyesen. Az izléses, jó ebédet számos pohárköszöntő fűszerezte, melyekben az új lelkészt, a vendégeket és az apai gyülekezet tagjait éltették a felszólalók. Délután 3 órakor nagyszabású vallásos összejövetel volt a templomban, amelyen a gyülekezet énekén kívül a dalárda 2 énekszámmal, *Gulya Géza* imádsággal, *Szabó Endre* igehirdetéssel, *Szabó Ilonka* orgonajátékkal, *Lénárd Margit* szólóénekekkel, *Erdődyné-Kerekes Erzsébet* pedig szavalattal működtek közre, mindannyian szépet és tökéleteset nyujtván. Este 6 órakor nagyszerű műkedvelő előadás zárta be az egész napot betöltő ünnepélyt, amely szintén sok elismerést szerzett úgy a

szereplőknek, mint a betanítást és rendezést végző *Szöke József* helybeli tanítónak.

Családi házat a lelkészeknek. Mint értesülünk, nagyjelentőségű tervvel foglalkozik a magyarországi Országos Református Jóléti és Gazdasági Tanács. Lakáshoz óhajtja juttatni a nyugdíjas lelkészeket s özvegyekre jutott papnékat. 15 év alatt 220, 330, vagy 440, pengő évi díj fizetése mellett minden tag hozzájuthatna az ő igényének megfelelő lakáshoz. Az akciót a „Lelkészegyesület” intézi a befolyt pénzeket valamelyik egyházkerületi pénztár kezeli. Kellő számú jelentkező esetén 1929 ben megindul az építkezés. Bizony ha özvegy lelkészeink szomorú sorsára gondolunk, ha eszünkbe vesszük, hogy mi sors vár nyugdíjas lelkészeinkre s ha nézzük kínos vergődését egyháznak s megrokkant lelkészeink, megnyugvással tekintünk a jövőbe, mert Isten segítségével, s takarékoskodással lehetővé lesz a paróchiális lakás elhagyása után, e nehéz időkben, hogy hol hajtsa lefejét a lelkészi család. Isten kegyelme váltsa valóra e szép gondolatot!

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 3868—1928-II. szám. *Valamennyi kebelbeli középiskolai tanár és elemi iskolai tanító figyelmébe.* Szó szerinti szövegében közlöm a nagyváradai inspectorátusnak a kisebbségi iskolák tanárainak és tanítóinak nostrifikációs vizsgája tárgyában kiadott 8502—1928. sz. rendeletét a következőkben: „Igazgató ur: A közoktatásügyi minisztérium 1928. évi augusztus hó 7-én 66205. sz. alatt megjelent rendeletével egyezően tisztelettel hozzuk a tudomására, hogy a minden fokozatu kisebbségi iskolai tantestületi tagok részére a nemzeti tárgyakból megtartandó

vizsgálatok f. évi augusztus hó 30 án fognak kezdődni. A kolozsvári és a második régió területén levő vármegyékben [Bihar, Szilágy, Szatmár, Máramaros] működő tanárok és tanítók vizsgálója Kolozsváron tartatik. Komolyan felhívjuk a figyelmét arra, hogy ezen a vizsgán tartoznak megjelenni mindazok a kisebbségi tanárok és tanítók, akik 1923-tól 1928 ig nem kaptak bizonyítványt a román nyelvből és akik 1925. évi december 20 án még nem töltötték be 55. életévüket, vagy tanügyi működésüknek 30. évét. Felhívjuk a figyelmét, hogy ezen a vizsgálaton kivétel nélkül tartoznak megjelenni a vallástanítók, a mesterek, a tanárok, a kisegítő tanárok és az óraadó tanárok. Egyénekenként értesítve késedelem nélkül mindegyikőjüket. Azok akik nem jelennek meg ezen a vizsgálaton, nem működhetnek a következő iskolai évben. A vizsgálatok a 48076—1924. sz. miniszteri rendeletnek megfelelőleg tartatnak, amely rendelet annakidején közöltetett minden kisebbségi iskolával és megjelent az 1924. évi junius hó 1-iki 118. sz. Monitorul Oficialban. Ezen rendeletnek idejében való végrehajtásáért az iskola Igazgató urak felelősek. Gheorghe Bota inşpector şef. Pop Teodor s. s. hivatalfőnök". E rendelet alapján iskoláink és a tanszemélyzet nagy érdekeire tekintettel a legszigorubban elkötelezem az eddig vizsgálatot nem tett, vagy sikerrel nem tett tanárokat és tanítókat, hogy ezen a vizsgálaton okvetlenül jelenjenek meg. Hivatalom a vizsgálatra való jelentkezéseket egyetlen esetben sem közvetíti s így a kolozsvári vizsgáló bizottság elnökségével lépjenek érintkezésbe. Felhívom az iskolafenntartókat, hogy a sikerrel vizsgázó tanárok és tanítók kész kiadásait fedezzék. Oradea—Nagyvárad, 1928 augusztus 13. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 2416—1928. sz. *Valamennyi kebelbeli elemi és középfoku iskolai hatóságnak.* Az iskolai költségvetések elkészítése és felterjesztése tárgyában hivatalomhoz intezett *szóbeli és írásbeli megkeresésekre* válaszolva szigoru mihez tartás végett megismételem az e tárgyban kiadott korábbi rendeletemet a következőkben: „A Közoktatásügyi Miniszter ur az erdélyi református egyházkerületnek a M. O. T. végrehajtási utasításának 44-ik szakasza alapján megengedte, hogy az összes iskoákról csak egy összesített költségvetést adjon be. Minthogy a Miniszter urnak ezen engedménye, a törvény rendelkezésere támaszkodván, reánk is vonatkozik, az iskolai költségvetések felterjesztésére vonatkozó 605—1927. sz. körrendeletemet így módosítom: Az iskolák költségvetését az iskolák az állami iskolai hatóságokhoz nem adják be, csupán 2 példányban terjesztik az esperesi hivatalokhoz. Az esperesi hivatalok a költségvetések főrovatait, vagyis a rendes és rendkívüli kiadások és bevételek főösszegeit egyházmegyékként összesítik és az összesítést az iskolák költségvetésének 1—1 példányával hivatalomhoz augusztus 31 ig beküldik. Az egyházközségek a 2—2 költségvetést augusztus 10-ig küldik az esperesi hivatalokhoz. Ezenkívül minden iskola készítsen 1 példány románnyelvű költségvetést az iskolalátogatók

esetleges betekintésére. A középiskolák augusztus 20 ig terjesz-
szék fel hivatalomhoz költségvetéseiket. Oradea—Nagyvárad,
1928 augusztus 14 Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s.
k., püspök.

Tanügyi: 3896—1928. sz. KÖRLEVÉL. Az *elemi iskolák
nagyfiszteletű iskolaszékeinek*. A közoktatásügyi Miniszter ur uta-
lással az állami elemi iskolai törvény végrehajtási utasításának
12. § ára a 7 évet be nem töltött, de testileg, szellemileg fejlett
gyermek beírását illetőleg 88.877—1928. sz. alatt a következő
rendeletet adta: „Avem onoarea a va instanța, că pentru dis-
pensa de vârstă a elevilor cari n'au implinit 7 ani, spre a fi
inscriși in școale, veți cere dispensa pentru fiecare caz in parte.“
„Van szerencsénk értesíteni, hogy azon 7 évet még be nem töl-
tött tanulók kor engedélyét, kiket az iskolába beírni akarnak,
minden egyes esetben külön kell kérni“ Kérem tehát Nagyfisz-
teletedet, hívja fel az ilyen gyermekeket beírni akaró szülők
figyelmét, hogy idejében meg a beírást megelőzőleg adjanak
be a felvételt kérest az illetékes revizorátushoz, mellékelve a
tanuló születési kivonatát és hatósági orvosi bizonyítványt. Ahol
bármilyen [állami, felekezeti] ovóda [van, nem lehet 7 evnél fia-
talabb gyermeket beírni. Az igazgatók legyenek segítségre a
szülőknek a kérvény megszerkesztesében. A kérvényekre 8 leies
okmánybélyeg kell. Oradea—Nagyvárad, 1928 augusztus 16.
Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

3886—1928. sz. **Pályázati hirdetés** a nagybányai ref.
egyházmegyébe kebelezett nagytarnai ref. lelkészi állásra.
Javadalom a megerősítés alatt álló díjlevél szerint: 1. Készpénz
az egyház pénztaraból évnegyedenként előre fizetve 120 lei.
[Magtaralap kamata] 2. Az egyháztagoktól 8 métermázsa buza.
3 6 öl elsorendű keménytüzita beszallitva. 4. Tisztességes lakás
2 kat. hold 34 öl □ belsejéggel. 5. A nagytarnai 151. sz. telek
jegyzőkönyvben foglalt szántótd 10 kat. hold 360 öl □. 6. Tőke-
képző segély az egyház pénztarából 280 lei. 7. Kongrua az
államtól, melyért az egyház nem szavatol. Az állás azonnal el-
foglalandó. Pályázati kérvények a hirdetés közzétételétől számi-
tott 3 héten belül oklevéllel, szolgálati bizonyítvánnyal együtt
Széll György espereshez Orașul-nou—Avasujváros, Szatmár-
megye küldendők. Kelt Oradea—Nagyvárad, 1928 augusztus hó
14. Sulyok István, püspök.

3889—1928. sz. **Pályázati hirdetés** a nagybányai ref.
egyházmegyébe kebelezett maramarosszigeti ref. lelkészi
állásra. Javadalom a megerősítés alatt álló díjlevél szerint:
1. Természetbeni lakás, 4 szoba, konyha, kamara, fürdőszoba,
melléképületek s kert béregyenértéke 6000 lei. 2. Természetben
évi 10 öl fa 8000 lei. 3. Villanyvilágítás természetben 1000 lei.
4. Stóla egyházkerületi határozat szerint átlag 3000 lei. 5. 32
hold föld, nagyobb részben kaszáló s kisebb részben szántó.
A földeket a lelkész saját kezelésébe veszi. A földek után az
egyház fizeti az adót 6000 lei. 6. 50 métermázsa buza ára sze-

rint 50 000 lei. Összesen 74,000 lei. 7. Kongrua az államtól, melyért az egyház nem szavatol. Az állás 1929 január 1-én foglalandó el. Pályázati kérvények a hirdetés közzétételétől számított 3 héten belül, oklevéllel, szolgálati bizonyítvánnyal együtt Széll György espereshez Oraşul nou—Avasuiváros, Szatmármegye küldendők. Kelt Oradea—Nagyvárad, 1928 augusztus hó 14. Sulyok István, püspök.

Pályázat. A bihardiószeqi ref. egyház pályázatát meghosszabbítja a nagyleány tanítói állásra. **Javadalom:** 1. Szép, háromszobás lakás és kert az iskolaépületben. 2. 1440 kg. buza természetben [értéke 10,800 Lei]. 3. 1440 kg. csöves tengeri megváltva októberi folyó árban [cca. 3600 Lei]. 4. Tíz hold szántóföld, melyből 8 és fél hold agrárföld, melynek adóját és hasznbérét egyház nem fizeti és érte nem szavatol [ért. 10,000 Lei]. 5. Három öl tűzifa természetben [3900 Lei]. 6. Egy közlegelő [130 Lei]. 7. Kézpénz évi 6770 Lei. A javadalom összes értéke kb. 35.200 Lei. **Kötelessége:** A reábizandó osztályok vezetése, ezidő szerint a III—VII. leányosztály; kézimunka tanítása. Lelkész és kántor akadályoztatása esetén azoknak helyettesítése. Pályázhatnak nostrificáló vizsgát tett és a szükséges okmányokkal rendelkező tanítók. Férfi pályázó hiányában esetleg tanítónőt választ az egyháztanács. Pályázati határidő aug. 26., amikor a választás megejtetik. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Teljesen felszerelt pályázati kérvények a ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Diosig—Bihardiószeg, 1928 augusztus 15. Presbitérium.

Pályázat a köröstárkányi ref. tanítónői állásra. **Kötelességek:** III—VII oszt. tanítása. Vasárnapi iskola vezetése. Lelkésznek belmissziói munkában segédkezés. **Javadalom:** 1. Kényelmes szép lakás $\frac{1}{4}$ hold kerttel. 2. 18 köböl (à 120 liter) termény: fele buza, fele szemestengeri. 3. 8 köbméter tűzifa. 4. Évi 12,000 Lei (tizenkettő ezer) készpénz havi előleges részletekben. Állam által megkivánt vizsgáról bizonyítvány szükséges. Pályázatok e hirdetés megjelenésétől számított 15 napon belül, a köröstárkányi [Târcaia u. p. Beius] ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. **Megjegyzés:** Köröstárkány a Fekete-Körös partján. Belényes várostól 3 km. távolságra fekszik. Köröstárkány, 1928 aug. 10. Szakács Dénes, ref. lelkész.

Pályázat. A domahidai református egyház presbitériuma pályázatot hirdet kántor-tanítói állásra. **Javadalom:** 1. Lakás: két szoba, konyha, kamara, melléképületek az újonnan épített iskolában 200 □-öl kerttel. 2. Minden beírt tanuló után 5 Lei beiratkozási díj = 300 Lei. 3. Kilenc q tiszta buza = 6300 L. 4. Kilenc q szemes tengeri = 4500 Lei. 5. Minden tanuló után 1—1 öl csirke = 1000 Lei. 6. 18. hold [1200 □ öles] szántóföld, 6 hold [1200 □ öles] kaszáló és legelő = 30,000 Lei. 7. A szántóföldeknek a hivek által teljesítendő őszi és tavaszi megsántása = 5500 Lei. 8. Hat darab legelő illetőség = 900 Lei

9. Készpénz, negyedévi előleges részletekben 2400 Lei. 10. Temetési stóla egyházkerület által megállapítva = 700 Lei 11. Esetleges államsegély. Kötelesség: Az I-VII. vegyes osztályok egyházi és állami törvények szerinti tanítása a törvényes óraszámban. Az összes kántori teendők végzése. Egyházi énekkar vezetése. Egyházi jegyzőség. Vasárnapi iskola vezetése. Lelkész akadályoztatása esetén és kanonikus napokon szószéki szolgálat. Megjegyzések: A fenti terményekből 3 és fél q buza és 2 q szemes tengeri csak az államsegély kiutalásáig élvezhető. A szántóföldeknek a hivek által teljesítendő őszi és tavaszi megszántása csak férfi-tanító számára történik az államsegély elnyeréséig. Földek mindennemű adóját az egyház fizeti. Pályázhatnak az egyházi és állami törvényeknek megfelelő képesítéssel bíró férfi és nő tanítók. Pályázati határidő f. évi aug. 25. Próbaéneklés, harmóniumozás és választás aug. 26. Megválasztott utiköltségeit az egyház megtéríti. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Pályázati kérvények a lelkészi hivatal címére küldendők, vagy személyesen elhozandók. Domanești, Jud. Sălaj 1928. aug. 12. Presbitérium.

Pályázat. A nagyszalontai református egyház presbitériuma pályázatot hirdet egy elemi iskolai helyettes tanítói állásra. **Javadalom:** hónaponként 3000 Lei készpénz és 500 Lei lakbér az egyház pénztárából fizetve. **Kötelesség:** az iskolaszék által kijelölt egy osztálynak a tanítása az érvényben levő tanterv szerint, segédkezés a vasárnapi iskola vezetésében és ünnepek rendezésében. Pályázhatnak nosztrifikáló vizsgát eredményesen letett, református vallású férfitanítók. Megjegyzendő: ezen állás előnyös különösen azon kezdő, fiatal férfitanítóknak, kik oklevelüket a közelmúlt években szerezték, tehát a román nyelvet többé-kevésbé bírják is, mert egy évi hiv. és eredményes munka után végleges, jófizetésű állást nyerhetnek a nagyszalontai ref. egyház tizenegy tanerős felekezeti iskolájánál. Okmányokkal fölszerelt kérvények augusztus 31-ig a nagyszalontai ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Salonta, Bihar 1928 augusztus 15.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

»**Royal Portable**«

írógép egyváltós modellje.
Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselőt:

GOLDSTEIN, ORADEA

Str. Avram Iancu 5. Telefon: 2-97.

Ez év szeptember havában kiadásomban fog megjelenni Nagy Vilmos egyházkerületi tanügyi előadó-tanácsos ur miniszterileg (89—1928. sz. a.) approbált

KIS MAGYAR NYELVGYAKORLÓJA

az elemi iskolák II., III., IV. osztályai használatára

A könyvek ára oly alacsonyra lesz megszabva, hogy azokat még a leg-szerényebb anyagi viszonyok között levők is könnyen megszerezhetik.

Megjelent magyar nyelven, csinos kiállításban

Kis értekezés a gyermek életének lelki kölcsönösségeiről

című munka, mely első Romániában, mely a gyermek-lélektan magyar nyelven tárgyalja. Írta: Dr SPERANTIA JENŐ a nagyváradi Jogakadémia és Theologia filozófia tanára. Fordították: Erdős Iván író és Wetzenkircher Mór liceumi tanár. — Tanároknak, tanulóknak, de bárkinek is nélkülözhetetlen mű, aki a gyermekekkel, azok lelkiéletével foglalkozik. A mű románnyelvű kiadása igen keresett és kedvelt szakkönyv, mely a „Casa Școalelor” (Tanítók Háza) kiadásában jelent meg 1925-ben ötezer példányban s az első kiadás már elfogyott. A mű a szaksajtó teljes elismerését vívta ki. — E munkát a közokt. Miniszter Úr 2386—1928. számú ajánlatára nyomattuk ki magyar nyelven, mely szinte pótolhatatlan magyarnyelvű pedagógusok számára. A mű ára 40 Lei és a portó

A tanügyi főhatóság által 6077—1926 és 11.986—1927. szám alatt approbált

román-magyar szövegű iskolai nyomtatványaim

teljesen megfelelnek a legújabb tantervnek, valamint haladást mutató íráslapok és írószerek, melyeket legmértányosabb árak mellett hozok forgalomba.

Megrendelhető: **BÉRES KÁROLY** egyházkerületi könyvkiadónál
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor)-utca 14.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült

templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 33

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir
(Beöthy Ödön utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratú váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 33

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkeszi Hivatalnak
 Jud. Bihor Tinca—Tenke

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait ¹¹

Alapított 1840-ben

a leglisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerevények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 33

Harang

és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu—Nagyszében

szállít templomi harangokat ga-
rantált békeöntözésben, művészi
kivitelben a legmesszebbmenő jót-
állás mellett. Hosszu évi tapaszt-
alatok ezen szakmában első-
rendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat

Képviselet: Satu-Mare—Szatmár,
Arany János-utca 22. szám alatt.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Eredménytelen pályázatok.

Ha a hivatalos lap pályázati hirdetményeit figyelemmel kísérijük, szomoruan kell tapasztalnunk, hogy azok akár tanári, akár tanítói állásra szólnak, majdnem teljesen eredménytelenek. Legalább ezt következtethetjük abból a tényből, hogy a pályázati határidő a kívánt eredményre nem vezetett s a legtöbb esetben azt prolongálni szükséges. Ebből tehát megállapítható, hogy ma már a jelentkező utánpótlásra megfelelő számú végzett vagy okleveles egyének rendelkezésre nem állanak s így körülbelül eljutottunk ahhoz a ponthoz, mikor a szükséglet kielégítése lehetetlenné vált.

Minél tovább gondolkozunk ezen a fájdalmas megállapításon, annál inkább érezzük, hogy a jövő perspektívája mindegyre sötétebb és kétségbeejtőbb. Egyházkerületi közgyűlésünk mintegy két esztendővel ezelőtt már számolt ennek a helyzetnek bekövetkezésével és a „*tanulmányi segélyalap*“ létesítésével igyekezett preventív intézkedést tenni, hogy az innen fenyegető katasztrófa meglepetésszerűleg ne találhasson bennünket. A határozat papiroson megvan, de ennek végrehajtását részint a közöny, részint talán a komoly belátás hiánya is lehetetleníti. A püspöki hivatal nem egyszer élt e tekintetben figyelmeztetéssel a maga körleveleiben. Az egyhker. közgyűlés szintén nyomatékosan mutatott rá a halogatás következményeire. Mindhiába: gyűlekezeteink részéről megmozdulás nem történt a mai napig sem. Pedig csak az nem látja, aki nem akarja, hogy „ardet Ucalegon“. A veszedelem immár falainkon van és a tűz legdrágább kincsünk, iskoláink fennmaradását veszélyezteti.

Amíg mi meditálunk és kunktátoroskodunk, addig a testvér erdélyi egyházkerület már a múlt esztendőben meg-

tette az eredményhez elvezető lépéseket az által, hogy úgy a tanár- mint tanítóképző-intézeteknek az évi utánpótlást biztosító számu tanítványait a legmesszebbmenő anyagi segélyben részesíti, voltaképen taníttatja és gondoskodott arról is, hogy ezeknek munkáját iskolái számára biztosítsa. Igaz, hogy az erdélyi egyházkerületnek ez az expediens könnyebben megy, mert az anyagi előfeltételek sok oknál fogva rendelkezésükre állanak, míg nálunk minden olyan intézmény, amely létérdekeinkkel összefügg, hittestvéreink emelkedettebb gondolkozásában és áldozatkészségében találhatja fel egyedül a maga forrását.

Sokszor halljuk nyomatékos argumentum gyanánt fölméltetni egyházközseinknek, illetőleg hiveinknek fokozatosan alábbszálló anyagi helyzetét, amelynek teljesítő képessége jóformán kimerült. Nem vitatkozunk, sőt megengedjük, hiszen magunk is jól látjuk, hogy általában magyar kisebbségünk vagyoni állapota és kereseti lehetősége napról-napra mindjobban hanyatlik. A nagyobb vagyonu patrónusokat az agrárreform eltüntette. A még megmaradt és nem expatriált intellektuelek kezéből csaknem teljesen kiesett a kenyér az állami hivatalokból való eltávolítás és a leromlott gazdasági viszonyok között más pályán el nem helyezkedetés következtében. Az iparos osztály kilencven százalékban a kálváriát járja. Csak egy van még, habár az is súlyosan megterhelve, — gazdálkodással foglalkozó népünk, amely relative legjobban megáll a változott helyzetben. De ha mindezeket koncedáljuk is, odáig ezidőszerint nem sülyedtünk le, hogy a lét és nemlét nagy kérdésében az eddiginél továbbmenő áldozatot nem bírhatnánk el.

Mindig megszivlelendőnek tartottuk ezt a figyelmeztető szót: *ne quid nimis*. A tulhajtások és tulerőszakolások kegyetlenül megbosszulhatják magokat. A legbecsületesebb meggyőződéssel állítjuk azonban, hogy az az áldozat, amelyet egyházkerületi közgyűlésünk „a tanulmányi segélyalap” részére minden családban élő református egyháztag a család lélekszáma után egy leuban kér, semmiképen sem feszíti annyira az áldozat húrját, hogy annak pattannia kellene. Mit jelent ez az egy leu egy család háztartásában; még akkor is, ha valaki ezzel válaszol: sok kicsi sokra megy?! A jelen esetben nem a kívánt áldozat nagy és immár elbírhatatlan, hanem szinte megdöbbentő az a sorainkban elterjeszkedő közönyösség, amellyel intézményeinknek tragikus sorsát szemléljük.

Elismerjük, hogy gyülekezeteink nagyobb részében meg van a törekvés tanintézeteink megtartása iránt. Egész tisztelettel hajlunk meg és kalapot is emelünk azok előtt az áldozatok előtt, amelyeket egyházközségeink az egyház veteményes kertje, az iskola érdekéből meghoznak; de ha adottságunkban megérteni nem akarjuk, hogy tanintézeteink megtartása nemcsak attól függ, hogy az eddiginél is tisztességesebb fizetést adjunk tanárainknak és tanítóinknak, hanem létföltételéhez tartozik az is, hogy a megüresedő helyeket betölthessük: akkor a konzekvenciák levonásával el kell fogadnunk azt a premisszát is, hogy különös gondoskodásunk tárgyát kell képeznie az utódok nevelésének, Ez pedig nem történhetik meg másképen, mint a neveltetés költségeinek csaknem a teljes átvállalásával; tudván, hogy erre a pályára legnagyobb részben szegényebb szülék gyermekei lépnek. Abban az esetben, ha ezt a lehetőséget elő nem teremtik, legyünk készen, hogy tanintézeteink kapui nem kívülről jövő hatások alatt, hanem saját tehetetlenségünk miatt záródnak be és hullanak ki egymásután kezeinkből. Azok az eredménytelen pályázatok hatalmas mementók, hogy ne csak felvigyéljük, hanem valahára a cselekvés mezejére is rálépünk s ne essék zokon, ha a segélyezésért hozzánk forduló ifjuság saját jövőjének előkészítése érdekében bizonyos lekötöttség elfogadásával oda fordul, ahol megértő lélekkel a cél elérését lehetővé tenni igyekeznek.

Egyházmegyei közgyűlés.

A nagybányai egyházmegye f. hó 14-én tartotta évi rendes közgyűlését Szatmáron Széll György esperes és Boros Zoltán legidősebb tanácsbíró elnöklete és az alkotó tagok csaknem teljes számu részvétele mellett.

A közgyűlést a XC. zsoltár eléneklése után az esperes imádsággal és hosszabb beszéddel nyitotta meg. Felsorolta egyházi életünkben, vagy a vele való vonatkozásból előállott változásokat s így első sorban az egyház és állam közötti viszonyt szabályozó kultusztörvényt, hangsúlyozva, hogy ez nagy körültekintésre int bennünket. Kerületünk törvénybe cikkelyeztetése még mindig késik s e miatt a zsinat még nem ülhetett össze. Pedig hiányát nagyon érezzük, most szükség volna egységes adózásra a domestica céljára, szükség volna nagyobb áldozásra a lelkész- és tanítóképzésre. Örömmel jelentette, hogy lelkészértekezletünk kezdeményezésére megtételtek az előkészítő lépések egy életképesebb nyugdíj- és gyámintézet kifejlesztése iránt. Megállapítja, hogy az egyházmegyében a külső egyházi élet fejlődést mutat, de

szükség van a belső élet megújítására is. A kálvinizmus fáján ezen a részen vannak sárguló levelek és száradó ágak, melyeknek eltüntetéséről, a fának kivirágzásáról gondoskoni kötelességünk. Egy új nemzedéket kell nevelnünk, mely közelebb álljon az evangéliumhoz. Valástanításunk több kívánni valót hagy fenn, melyet csak a vasárnapi iskolák intenzívebbé tételével lehet pótolni. Felhívja a világiakat, a presbitereket, hogy álljanak oda ez intézmény mellé és ennek felvirágoztatását tekintsék missziójuknak. Végül megemlékeznek tanítóink sajnálatos helyzetéről. Megélhetésük nehéz, kis egyházaink teljesítő képessége csekély, de a református magyar embernek ragaszkodni kell a felekezeti iskolához.

A megjelentek számbavétele után, örömmel értesült közgyűlés a szavazalbontó bizottság jelentéséből, hogy egyh. világi tanácsbíróvá Kovássy Ákos máramarosszigeti főgondnok, lelkészi jegyzővé Visky Ferenc egri-i lelkész, tanítóképviseelőkké pedig Kádár Károly egri-i és Szőke József ombódi tanítók választották meg. Kovássy Ákos és Visky Ferenc az esküt letévén, Széll György esperes meleg szeretettel köszöntötte őket új tisztségükben és az egyház érdekében kifejtendő minden jó munkájukra az Isten áldását kérte. Az elválasztottak hálásan köszönték meg az üdvözlést az irántuk megnyilvánult bizalmat és készséggel ajánlották fel magukat az anyaszentegyház szolgálatára. Ezenkívül Kovássy Ákos eskütétele alkalmából 10,000 Lei-es alapítványt is tett azzal a rendeltetéssel, hogy annak kamatai a nagybányai egyházmegyében szolgált lelkészek özvegyeinek és árváinak segélyezésére fordítassanak, kikötvén egyszersmind azt is, hogy az első segélyezett a tragikusan elhunyt szigeti lelkész, Bede László özvegye legyen.

Csaba Adorján egyh. gondnok lemondását nagy sajnálkozással vette tudomásul a közgyűlés és érdemeinek a jegyzőkönyvben való megörökítése után, elrendelte a szavazást az egyh. gondnokságra.

Az esperesi jelentés kapcsán elrendelte a közgyűlés, hogy adventben és bõjltben bibliamagyarásokat, az egész évben hetenként legalább háromszor reggeli istentiszteletet tartsanak. 11 egyházban, hol vasárnapi iskola nincs, ezeket feltétlen meg kell szervezni, ugyancsak az énekkarokat is.

Az időközi változásokról szóló esperesi jelentésből fájdalmasan értesült a közgyűlés Boros Jenő amaczi, Papolczy Zoltán apai, Gyöngyössy Gyula nagykolcsi és Bede László máramarosszigeti lelkészek elhunytáról és emléköknök kegyeletes megörökítése után szeretettel üdvözölte az állomás helyre elhívott Siető Pál amaci, dr Koronka Pál adorzáni, Gulya Géza apai és Gyöngyössy Bálint nagykolcsi lelkészeket.

A segédlelkészi és tanítói karban történt változások bejelentése után Makray Anna pettyéni, Szilávik Mihály kiskolcsi és Adorján Mihály adorzáni tanítók az esküt letévén, esperes által buzdítottak magasztos, de nehéz hivatásuknak lelkiismeretes betöltésére.

A Boros Jenő lemondása folytán, egyházmegyei kerületi képviselővé Sárközi Lajos, pótképviselővé Lázár Imre, az Ajtai Nagy Gábor lemondása folytán pedig dr Helmeczy József, pótképviselővé pedig Lázári Nagy Béla választották meg.

A tanítói díjlevelek egységes értékelésére az elnökség vezetése mellett bizottság küldetett ki, melynek tagjaiul megválasztottak: Major Ferenc, dr Harcsár Géza és Kádár Károly

Az egyes egyházakból beérkezett ügyek letárgyalása után köz-
ebéden vettek részt a közgyűlés tagjai. Délután pedig az egyház-
megyei bíróság hozott ítéletet néhány közigazgatási és fegyelmi
ügyben.

Törvénytervezet a magyarországi ref. egyház missziói munkájáról.

30. §. Az egyházkerületi missziói szövetség három éven-
ként közgyűlést tart.

E közgyűlés tagjai:

a) Az egyházkerületi missziói bizottság tagjai.

b) Az egyházmegyei missziói szövetségek 1—1 képviselője,
aki azonban csak munkás tag lehet.

c) Az egyház testéhez tartozó missziói egyesületek képv-
selői [l. 45—46. §§].

d) Az egyházkerület kötelékében működő tanítóknak és
tanároknak ugyanannyi képviselője, amennyivel az egyházkerület
közgyűlésén képviseltetnek [a tanárképviselek tanintézeteik szerint.

e) Az egyházkerület területén működő elismert szabad mis-
ziói egyesületek és mozgalmak [l. 47—49. §§] 1—1 képviselője.

31. §. Az egyházkerületi missziói szövetség közgyűlésének
tárgyai: istentisztelet; jelentés és határozathozatal az egyház-
kerületben működő összes szövetségek végzett munkásságáról
és minden egyéb, az egyházkerület által vagy az egyházkerü-
letben folytatott missziói munkáról, valamint az anyagi ügyekről;
az országos missziói szövetségtől véleményezésre letett és az
egyházmegyei szövetségek által felterjesztett javaslatok tár-
gyalása.

32. §. Az országos református missziói szövetség magában
foglalja a magyar református egyház kebelében alakult összes
alsóbbfoku missziói szövetségeket, illetőleg azoknak tagjait; az
egyház testéhez tartozó missziói egyesületek [l. 45—46. §§], va-
lamint az elismert szabad missziói egyesületeket és mozgalmakat
[l. 47—49. §§].

33. §. Az országos református missziói szövetség három
évenként közgyűlést tart.

E közgyűlés tagjai:

a) Az egyetemes konvent missziói bizottságának tagjai.

b) Az egyházkerületi szövetségek képviseletében az egyház-
kerületi missziói bizottságok tagjai, továbbá minden egyházmegyei
szövetség részéről 1—1 képviselő, aki azonban csak mun-
kás tag lehet.

c) Az egyházkerületi szövetségek részéről választandó ugyan-
annyi tanító- és tanárképviseelő, ahány zsinati tanító- és tanár-
képviseelője van az illető egyházkerületnek; továbbá az országos
jellegű főiskolai missziói szövetségek [l. 43. §] annyi képviselője,
amennyi az egyházkerületek száma.

d) Az elismert [országos jellegű] belmissziói egyesületek és
mozgalmak annyi képviselője, amennyi az egyházkerületek száma.

34. §. Az országos szövetség közgyűlésének tárgyai: istentisztelet; összefoglaló jelentés és határozathozatal az országosan végzett missziói munkáról; jelentés az országos református missziói alap állapotáról; az egyetemes konvent elé terjesztendő javaslatok tárgyalása.

35. §. Az e törvény életbeléptét követő első évben az egyházmegyei, a második évben az egyházkerületi, a harmadikban az országos szövetségi közgyűlések tartandók és így tovább.

III. Hivatalos és önkéntes munkások.

36. §. A belmissziói munkát hivatalos és önkéntes munkások végzik.

37. §. A hivatalos munkások a következők:

a) Az II. törvénycikk 137. §. a) c) d) e) f) g) pontjaiban felsorolt lelkészek és theologiai főiskolai [egyetemi hittudománykari, lelkészképzőintézeti] tanárok.

b) Missziói lelkészek, akik önálló hatáskörrel valamely különleges missziói munka ellátására [egyetemes konventi, egyházkerületi, egyházmegyei misszió szolgálata, hazai vagy külföldi szórvány-gondozás, missziói egyesületek vagy intézetek vezetése stb.] alkalmaztatnak. (V. ö. az I. tc. 137. §. b) pontjával.)

c) Missziói segédlelkészek, akik a missziói lelkészek mellé segítőársul rendeltetnek.

d) Az egyház iskoláinak tanárai és tanítói; az önálló énekvezérek.

e) Diakonusok és diakonisszák, akik e hivatásra református szellemű s az egyház követelményeinek minden tekintetben megfelelő kiképzést nyertek, olyan, lehetőleg hazai képzőintézetekben, amelyek az egyház testéhez tartoznak, vagy annak felügyelete alatt állanak.

38. §. E hivatalos munkások közül azoknak is, akikre nézve ezt az Egyházi Törvények más vonatkozásban külön nem rendelik és szabályozzák, minden egyházi ténykedésüket és az ebből származható fegyelmi eseteket illetőleg az Egyházi Törvények hatálya alatt kell állaniok és rendszeresen [díjlevéllileg] biztosított javadalommal kell birniok. A lelkészi oklevéllel birók valamennyien az országos lelkészi nyugdíj- és özvegy-árvagyámintézet jogosított, illetőleg kötelezett tagjai.

39. §. Önkéntes munkások az országos református missziói szövetség munkás tagjai és az elismert szabad missziói egyesületek és mozgalmak református vallásu rendes tagjai.

C) Az iskolai missziói szövetségek.

40. §. Az egyház testéhez tartozó minden középiskolában, polgári iskolában, tanító [nő] képzőintézetben a vallástanárok [a vallástanító lelkészek] kötelesek az igazgató és tanári kar kötelezett támogatásával ifjúsági missziói szövetséget szervezni, illetőleg a már meglévő missziói jellegű egyesületeket [köröket] missziói szövetségben egyesíteni.

41. §. A nem református középiskolák, polgári iskolák, tanító- (nő) képzőintézetek református növendékei között a vallás-tanító lelkészeknek hasonló szövetségek szervezésére kell törekedniök.

42. §. A református iskolákban létesült missziói szövetségek annak az egyházmegyének, illetőleg egyházkerületnek missziói hatósága és missziói szövetségébe tartoznak, amelyik az illető tanintézetnek egyéb tekintetben is elsőfoku felettes hatósága. A nem református iskolákban létesült missziói szövetségek pedig az illetékes egyházkerület missziói hatósága alá és szövetségébe tartoznak.

43. §. A főiskolai református ifjuság körében létesülő missziói szövetségek az egyetemes konvent missziói hatósága alá tartoznak s amennyiben országos jelleggel bírnak, az országos missziói szövetségnek alkotó tagjai.

44. §. Az iskolai missziói szövetségek szervezetét és munkakörét, a konventi misszió bizottságnak és az egyetemes tanügyi bizottságnak egyetértő javaslatára az egyetemes konvent állapítja meg és szabályozza.

(Folytatjuk.)

HIREK

A belmissziói konferenciával kapcsolatosan közöljük, hogy a vendéglátó nagyszalon-tai egyházközség presbyteriumának elnöksége felhívja és kéri a résztvenni szándékozókat, hogy részvételüket *szept. 1-ig* jelentsék be a lelkészi hivatalnak. Az elszállásolást és az ellátás nagyrészét az egyház és a hívek vállalják.

Dr Baltazár Dezső püspök ezelőtt 17 esztendővel augusztus 15-én foglalta el magas tiszttségét. Erről a nevezetes évfordulóról, mint más esztendőben, ugy most is megemlékeztek a püspök tisztelői s részint személyesen, részint írásban fejezték ki jó kívánataikat. Amelyhez mi is csatoljuk a magunkét.

Szabolcska Mihály ünnep. Ókéske község nagy fiának: Szabolcska Mihálynak tiszteletére

1928. év szeptember hó 6-án Szabolcska Mihály ünnepet rendez, mely alkalommal emléktáblával jelöli meg az ősi Szabolcska-házat. Megnyitó beszédet tart és az emléktáblát leleplezi dr *Ravasz László* püspök.

Dr. Kecskeméthy István, Márk evangéliuma fordítását már kiadta. Ez az új fordítás az evangéliumnak ősi, eredeti alakjába való visszaállítása. Az egyes szakaszok fölé irt jegyzetek a legjáratlanabb embert is hamarosan és kevés fáradtsággal rávezetik arra, hogy az evangélium szívébe belásson. Külföldön egyre másra jelennek meg az újabb meg újabb biblia fordítások, mert „amely nép a bibliát nemcsak varázsszernek tartja a mestergerendán, vagy a mándlizsebben, hanem igazán szereti, él vele, gyönyörködik

benne, magába akarja szívni egész lelkét: az azt minél frissebb, üdébb, eredetibb formájában akarja olvasni. Nem ritka eset, hogy valaki megtanul görögül, sőt talán még héberül is, hogy a bibliát eredeti nyelvén olvashassa. De hát a magyarnak nincsenek ilyen egetvívó szenvedelmei.

Az a kevés, aki ilyenre is gondol, vesz egy Kautzsch—Weizsäcker-féle Textbibelt [német szövegű fordítás] és beéri azzal" [Kis Tükör]. Ragadjuk meg a kitünő alkalmat és rendeljük, terjesszük a kitünően sikerült új fordítását, mely a Bethania budapesti könyvkereskedésében kapható.

KÜLFÖLD

Az angol képviselet elfogadta azt a javaslatot, amely husvét ünnepét április második szombatja után következő vasárnapra teszi. A javaslatot a chanterbury-i érsek készítette. Az ügyben a vatikánal leendő tárgyalások fölvetelével Bourne kardinális bizatott meg. Meg fogják keresni a gör. keleti egyházat is. Az angol kormánynak az a szándéka, hogy egy nemzetközi konferenciát hívjanak ez ügyben össze addig is, míg a javaslatból törvény lesz. (Le Christianisme au 20 siecle.)

A Chanterbury-i érsek beadta lemondását. E lemondás oka valószínűleg a Prayer-Book (Imádságoskönyv) reformjának sikertelensége. A főök azonban az, hogy az érsek magas kora miatt hagyja el állását, hogy az utódjára hagyja a Lambeth konferencia előkészítését, amely 1930-ban lesz. Az utódja már ki is van jelölve és ez dr. Gordon Lang a yorki érsek. yorki érsekké viszont William Temple manchesteri érsek neveztetett ki. (Le Christianisme ect.)

Kínában nagy nyomor lép fel a háború után. Milliókra megy azon kóborlók száma, akik az országban szerte csatangolnak, hogy élelmiszert keressenek. Több ember a fák hancsát és gyökerét eszi a mezőkön. Johnson, a segélybizottság elnöke tízmillió dollárt ajánl a nyomor enyhítésére. (L'Eclairer.)

HIVATALOS SZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 4032—1928. II. szám. *Valamennyi kebelbeli Nt. Iskolaszéki Elnökségnek* KÖRLEVÉL. Minthogy többszöri felszólításom ellenére sem jelentik be az iskolaszékek a tanítéváltozásokat és így hivatalom a hiteles adatokat legtöbb esetben csak késedelmesen kapja meg, ez alkalommal utóljára figyelmeztetem és kérem a Nt. Iskolaszéki Elnök Urakat, hogy a személyi változásokat minden esetben hivatalommal 48 óra alatt közölni sziveskedjenek. Oradea—Nagyvárad, 1928 augusztus 24. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

Tanügyi: 3868—1928. II. szám. *Valamennyi kebelbeli Nt. lelkészi hivatalnak és Tekintetes iskolai Igazgatóságnak.* A hivatalomhoz intézett kérdésekre tájékoztatásul közlöm, hogy augusztus hó 30-án Kolossváron (illetve a temesvári tankerület körzetébe tartozóknak Nagyszebenben) azoknak a tanítóknak kell vizsgáznok, akik az 1923-tól 28 ig terjedő években a román tárgyakból nostrifikáló vizsgálatot nem tettek. És bár a miniszteri rendelet kifejezetten nem intézkedik, véleményem szerint ez alkalommal nem vizsgáznak azok a tanítók sem, akik tanítói oklevelőket 1923 júniusától kezdődőleg szerezték meg. Hasonlóképen ez a felfogásom az elemi vagy középiskolákban nem a miniszter által kinevezett vallástanítókként működő lelkészekre és vallástanító kántorokra nézve is. A miniszter által kinevezett katekétáink azonban tartoznak vizsgálatot tenni. Oradea—Nagyvárad, 1928 augusztus 24, Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

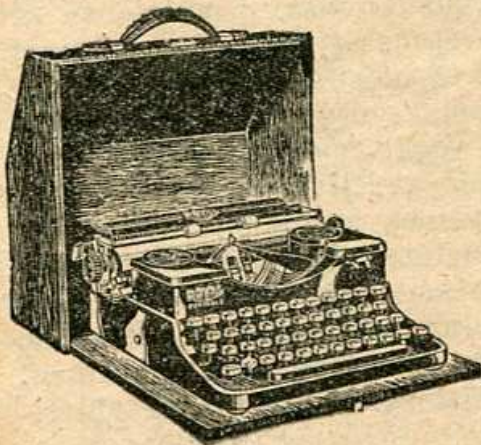
Tanügyi: 4031—1928. II. szám. KÖRLEVÉL. *Valamennyi kebelbeli középfoku és elemi iskola Tekintetes Igazgatóságának.* Az 1928—1929. iskolai évben használandó és használható kézikönyvek jegyzékét hivatalos lapunk szeptember 1-én megjelenő számában fogom közölni. Felhivom tehát az illetékeseket, hogy az általam közzéteendő jegyzékben nem szereplő tankönyvek használatától fegyelmi büntetés terhe alatt tartózkodjanak. Oradea—Nagyvárad, 1928. augusztus 24. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

Pályázati hirdetés. A nagyszalontai reform. egyházmegyében levő pankotai egyház presbyteriuma pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett orgonista-kántortanítói állásra. *Javadalom* akás 2 szoba, konyha, kamara stb. és kert természetben. Értéke a díjlevélbe be nem számítottan 6000 lei, 24 kis hold (1100 □ öles) szántóföld, melynek adóját haszonélvező kántortanító fizeti, jelenleg bérbeadva 3 évre 30,000 lei évi haszonbérért, készpénzfizetés a föld haszonbérének az ugyanannyi szolgálati évvel bíró államtanító fizetéséig való kiegészítése, az egyház pénztárából havi előleges részletekben, stóla az egyházkerületi díj szabás szerint kb. évi 600 lei. **Köteletség:** Az I—VII. oszt. osztatlan vegyes iskola növendékeinek (kb. 40) a kerületi tanterv szerint való tanítása, templomban és temetéseken az összes kántori teendők végzése (jelenleg harmónium kísérettel), vasárnapi iskola vezetésében és belmissziói tevékenységben segédkezés, egyházi jegyzőség, kánonikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat s végül egyházi énekhar szervezése és lelkész segédkezése mellett való vezetése. Pályázhatnak az egyházi és állami törvények követelményeinek megfelelő képesítésű a román nyelvet jól bíró s katonai kötelezettségöknek eleget tett férfitanítók. A kellően felszerelt pályázati kérelmek szeptember 15-ig adandók vagy küldendők be a reform. lelkészi hivatalhoz Páncota, jud. Arad. Próbáéneklés, harmóniumozás és választás szept. 16-án. Utiköltség csak a megválasztottnak térül meg. Az állás azonnal elfoglalandó. Pankota, 1928. augusztus 20. Presbyterium.

Pályázat. Az érköbölkúti Cubulcut (Biharmegye) ref. egyház, a II. ik tanítói állásra pályázatát meghosszabbítja. **Javadalom:** 1. 3 szobás lakás kerttel, melléképületekkel. 2. 11 kat. hold 1071 ööl szántóföld és 2 kat. hold 86 ööl kaszáló, melynek adóját az egyház fizeti. 3. 8 drb jószágra legeltetési jog. 4. 24 köböl rozs vagy annak szeptemberi piaci ára. 5. Drágasági segélyként államsegély folyósításig 12 köböl rozs vagy annak szeptemberi ára és 9000 [kilencezer] Lei készpénz. 6. 2 ööl tűzifa beszállítva. **Kötelessége:** a presbyterium által reá bízandó osztályok vezetése, lelkész vagy kántor akadályozása esetén ezeknek helyettesítése, vasárnapi iskola és énekkar vezetésében segédkezés. Pályázhatnak az állami és egyházi törvényeknek megfelelő képesítéssel bíró férfitanítók, kik katonai kötelezettségöknek eleget tettek. Ilyenek hiányában az állás tanítónővel is betöltetik. Pályázati határidő szeptember 8. Állás azonnal elfoglalandó. Felszerelt kérvények a ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Cubulcut Érköbölkut, jud. Bihar, vasuti állomás, Säcueni [Székelyhid]. Presbyterium.

Pályázat. A nagyszalontai református egyház presbitériuma pályázatot hirdet egy elemi iskolai helyettes tanítói állásra. **Javadalom:** hónaponként 3000 Lei készpénz és 500 Lei lakbér az egyház pénztárából fizetve. **Kötelesség:** az iskolaszék által kijelölt egy osztálynak a tanítása az érvényben levő tanterv szerint, segédkezés a vasárnapi iskola vezetésében és ünnepek rendezésében. Pályázhatnak nosztrifikáló vizsgát eredményesen letett, református vallású férfitanítók. Megjegyzendő: ezen állás előnyös különösen azon kezdő, fiatal férfitanítóknak, kik oklevelüket a közelmúlt években szerezték, tehát a román nyelvet többé-kevésbé birják is, mert egy évi hiv. és eredményes munka után végleges, jófizetésű állást nyerhetnek a nagyszalontai ref. egyház tizenegy tanerős felekezeti iskolájánál. Okmányokkal felszerelt kérvények augusztus 31-ig a nagyszalontai ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Salonta, Bihar 1928 augusztus 15.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

»Royal Portable«

írógép egyváltós modellje.
Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselet:

GOLDSTEIN, ORADEA
Str. Avram Iancu 5. Telefon: 2-97.

Ez év szeptember havában kiadásomban fog megjelenni Nagy Vilmos egyházkerületi tanügyi előadó-tanácsos ur miniszterileg (89—1928. sz. a.) approbált

KIS MAGYAR NYELVGYAKORLÓJA

az elemi iskolák II., III., IV. osztályai használatára

A könyvek ára oly alacsonyra lesz megszabva, hogy azokat még a leg-szerényebb anyagi viszonyok között levők is könnyen megszerezhetik.

Megjelent magyar nyelven, csinos kiállításban

Kis értekezés a gyermek életének lelki kölcsönösségeiről

című munka, mely első Romániában, mely a gyermek-lélektant magyar nyelven tárgyalja. Írta: Dr SPERANTIA JENŐ a nagyváradi Jogakadémia és Theologia filozófia tanára. Fordították: Erdős Iván író és Wetztenkircher Mór liceumi tanár. — Tanároknak, tanítóknak, de bárkinek is nélkülözhetetlen mű, aki a gyermekekkel, azok lelkületével foglalkozik. A mű románnyelvű kiadása igen keresett és kedvelt szakkönyv, mely a „Casa Școalelor“ (Tanítók Háza) kiadásában jelent meg 1925-ben ötezer példányban s az első kiadás már elfogyott. A mű a szaksajtó teljes elismerését vívta ki. — E munkát a közokt. Miniszter Ur 2386—1928. számú ajánlatára nyomattuk ki magyar nyelven, mely szinte pótolhatatlan magyarnyelvű pedagógusok számára. A mű ára 40 Lei és a portó

A tanügyi főhatóság által 6077—1926 és 11.986—1927. szám alatt approbál

román-magyar szövegű iskolai nyomtatványaim

teljesen megfelelnek a legújabb tantervnek, valamint haladást mutató íráslapok és írószerek, melyeket legméltányosabb árak mellett hozok forgalomba.

Megrendelhető: **BÉRES NÁROLY egyházkerületi könyvkiadónál**
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor)-utca 14.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült

templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 34

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir

(Beöthy Ödön utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 34

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkeszi Hivatalnak
Jud. Bihor Tinca—Tenke

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődeje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelevények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, Timisoara.

Kifünő hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 34

Harang és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu—Nagyszeben

szállít templomi harangokat ga-
rantált békeöntözésben, művészi
kivitelben a legmesszebbmenő jót-
állás mellett. Hosszu évi tapaszt-
alatok ezen szakmában első-
rendű munkát biztosítanak.

Kérjen külön ajánlatokat

Képviselő: Satu-Mare—Szatmár,
Arany János-utca 22. szám alatt.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

A konferencia előtt.

Anyaszentegyházunk megújulásának és a lelkek ébresztésének drága alkalmai azok az összegyülekezések, melyeket kongresszus, konferencia, nagygyűlés név alatt szerte az egész világon és közelebbről a széttagolt magyar református egyház különböző részein évről-évre megrendeznek az erre hivatott szervek és testületek. Akik már részt vettek ilyeneken mindnyájan szellemiekben meggazdagodva, lélekben megerősödve tértek haza, hogy megújult erővel folytassák a munkát, melyet az Úr nagy felelősséggel bízott reájuk. Mindnyájan átéltek valamit abból, amit a megdicsőülés hegyén éreztek az Úr Jézussal a kiválasztott tanítványok és boldogan tettek bizonyosságot róla: „jó nekünk itt lenni!”

Egyházkerületünk a mult évi első kísérlet után most készül megtartani második, most már egyetemesebbnek szánt több irányu belmissziói konferenciáját. Sajnos még nem tehetjük meg, hogy egy egész hetet tölthessünk el közösen az Úr ügye felől való együttes tanácskozásban és így Isten országának sok fontos kérdését, egyházunk sok megoldásra váró problémáját nem vehettük fel megtárgyalás alá és nagyon természetesen el kellett hagynunk a magunk dolgainak megbeszélését is, de a sorrend összeállításánál mégis igyekeztünk a legégetőbb kérdéseket és ezekben egyházunk életét felölelni. A konferencia lelkeszi részében arra szeretnénk és Isten segítségével fogunk is feleletet adni egymásnak, hogy a mai református lelkipásztornak, mint kell sáfárkodni Isten igéjével és mint kell a különböző koru és helyzetű hivei között Isten nevében és az Úr Jézus lelkével forgolódnunk. Nincs senki közöttünk, akinek nehézségei, aggályai ne lennének és nincs senki, aki ne tudna egy gondolatot, lelkéből egy szikrát adni, mellyel másokat megerősít. Nincs senki, aki

otthon, egyedül munkálkodva és gyakorta megfáradva, néha talán csüggedve is, ne vágya kicserélni gondolatait testvéri szívvel egy-egy szolgatársával. Ime itt lesz a drága alkalom, midőn ezt kölcsönösen nyújthatjuk egymásnak, midőn tüzet nyerhetünk egymás hite tüzétől, lelkesedést egymás lelkétől és erősíthetjük azt a testvéri kapcsolatot, melyet éppen ma és éppen nekünk nem szabad hagyni, hogy meggyengüljön.

A lelkipásztorok mellett hitveseikre és általában a nőkre is új és nagy feladatok várnak egyházunk építésében és jövődjében. A konferencián ők is irányítást, utmutatást nyerhetnek az előttük sok tekintetben ismeretlen munkában és új meglátásokban fognak részesülni hivatásuk felől.

Szeretnénk tanítóink előtt is feltárni azt a lelki mezőt, melynek munkálásába nekik is oda kell állaniok. Reájuk nehezedik ma legnagyobb mértékben az élet. Tudjuk, hogy a gondok sokszor még a napi robotos munkában is bénítólag hatnak reájuk és éppen ezért távol maradnak sokan ez újabb tehernek látszó munkától. Hiszem, hogy, ha közelebbről és mélyebben megismerik a belmisszióban reájuk is váró feladatokat, meggyőződnek róla, hogy ez nem teher, hanem erőforrás és tapasztalni fogják, hogy anyagiakban is olyan arányban javul a helyzetük, amilyen mértékben veszik ki részüket a lelkek ébresztéséből.

Nem kisebb, sőt sok tekintetben nagyobb fontosságú presbyter atyánkfiaiainak összegyülekezése és értekezlete. A gyülekezetek közötti testvéri kapcsolatot ők ápolhatják legjobban és ők fejleszthetik tovább a lelkekben és a hivek életében legjobban az általunk hintegetett ige és vallásos élet magvait. Sajnos legkevésbé ezt látták és tudták hivatásuknak és mert sokszor az ellenkezőjét tették, azért lett sok lelkes és buzgó magvető munkája eredménytelen. Egyre gyakrabban és erőteljesebben kell rámutatnunk erre s egyre több presbyter lelkében kell felragyogtatni hivatásának szépségét, hogy ez a valóban tisztaság ne csak öntelt büszkeséget, hanem nemes és szent elkötelezettséget jelentsen mindegyik számára. Mindent el kell tehát követnünk, hogy minél több presbyter jelenjen meg ezen a részükre tartandó konferencián.

És mindent meg kell tennünk, hogy gyülekezeteink, egyházmegyéink vezetői, képviselői minél többen ott lehessünk. Mindennek fölött alázatos szívvel kell kérnünk Istent, hogy segítsen erre bennünket. Tőle is csak úgy várhatunk, ha mi is áldozunk neki lelki és anyagi javainkból örömmel és boldogan.

Ezt meg kell tennünk, ha nem akarunk elmaradni más egy-

ház mögött. A kath. népszövetség ugyanazokban a napokban fogja tartani gyűléseit Nagykárolyban és több, mint 8000 résztvevőre számítanak. A mi gyülekezésünk nem oly széles rétegű, de ez a szám bennünket is figyelmeztet!

És meg kell tennünk, ha élni akarunk! Legalább egyszer egy évben oda kell állanunk egymás mellé távoli vidékek lelkeszeinek, tanítóinak, presbytereinek, hogy megmondjuk egymásnak és meg tapasztaljuk, ha távol vagyunk is egymástól testileg, de lélekben közel, nagyon közel vagyunk, annyira, hogy egyek vagyunk. Meg kell mutatni hiveinknek, hogy állandóan a szívünkben vannak, hogy gyötrő gondok emésztenek bennünket felőle, a lelke az élete, a sorsa, a jövődjé, az üdvössége felől. Találkoznunk kell legalább egyszer a lelkiekben egymással. Meg kell fognunk egymás kezét, úgy hogy ezt a kézfogást a lelkünk is megérezze és ennek áldott ereje kössön össze és elválhatatlanokká tegyen bennünket!

Fel e nagy találkozásra, e boldog kézfogásra.

D. I.

Búcsúzás. Egyházkerületünkől más munkakörbe távozva és ennek folytán a hivatalos lap felelős szerkesztői tollát is letéve, ezután mondom „Isten hozzád“-ot lapunk minden munkatársának, előfizetőjének és barátjának. Köszöntöm szeretettel lelkész, tanár és tanító testvéreimet. Isten óvja és áldja mindnyájokat. Nagyvárad, 1928. augusztus 31-én. Nagy Vilmos.

Törvénytervezet a magyarországi ref. egyház missziói munkájáról.

D) Missziói egyesületek és mozgalmak.

45. §. Bármely, az egyházzal szoros és hivatalos kapcsolatban álló, régebben fennálló vagy ezután keletkező missziói jellegű egyesület (pl. nőegyletek, ifjusági egyletek stb.) az illető fokon az országos missziói szövetségnek nemcsak egyes tagjai által, de a maga egészében is tagja lehet, ha kötelezi magát a szövetség céljainak hű szolgálatára és az évi tagdíjat fizető összes tagjai után (l. 19—20. §§.) járó heti adományokat félévenkénti befizetéssel felerészben az illető foku szövetség, felerészben az országos missziói alap céljára rendszeren beszolgáltatja (l. 53. §. b).

46. §. Az ilyen, egészen az egyház testéhez tartozó missziói egyesületek, amennyiben az országos missziói szövetségbe, annak valamelyik fokán, tagként fölvetettek, ha csak helyiek, az egyházközségi missziói szövetség közgyűlésén összes rendes tagjaikkal résztvehetnek, ha pedig szervezetük több egyházközséget vagy egyház-

megyét felölel, az illető foku szövetségi közgyűlésen magukat minden 500 tagjuk után (megkezdett 500-as szám egésznek számítván) egy kiküldöttel képviseltethetik.

47. §. Bármely, az egyháztól szervezetileg és hivatalosan független, tiszta református vagy közös evangéliumi protestáns szellemű és összetételű magyarországi missziói egyesület, vagy mozgalom (az u. n. „szabad” egyesületek és mozgalmak) egyházilag elismertté lesz és az országos református missziói szövetség munkájában tagként résztvehet akkor, ha

a) bemutatott alapszabályait az egyetemes konvent, missziói bizottságának javaslatára, református vallási és egyházi szempontból kifogástalanoknak ismeri el s amennyiben már működő egyesületről vagy mozgalomról van szó, működéséről ugyanezt állapítja meg;

Folytatása következik.

HIREK

Veress Imre bucsuzása. Az irinyi egyház lelkipásztora Veress Imre, több mint 50 évi buzgó és hűséges sáfárkodás után nyugalomba vonult, Szerényen zajtalanul, de igazi keresztyéni lélekkel munkálkodott az Ur szőlőjében. Önzetlenségét bizonyítja az irinyi egyházközség, melyben nemcsak sokat épített, de sokat is áldozott. Sokszor lemondott a maga előnyeiről, jogos illetményeiről, csak hogy egyháza virágozzék. Jó szívének legjellemzőbb bizonyossága, hogy ahányszor egy-egy özvegy, vagy árva részére kértünk e lap hasábjain, mindig a legelsőik között küldötte el adományát őszinte bánkódással amiatt, hogy nem küldhet többet. Szerényen, csendben akart eltávozni, midőn nyugalomra lelkipásztor fiához költözött. Az egyházmegyebeli lelkipásztortestvérei azonban nem tudtak így elválni a velük összeforrott testvértől és a múlt hó 12-én csaknem mindnyájan felkeresték őt még egyszer otthonában, hogy igaz szeretettel elbucsúzzanak tőle. Délelőtt Borbély Sándor érdengelegi lelkész végezte az istentiszteletet alkalmi igehirdé-

téssel, délután pedig a távozó pásztor bucsuzott nyájától. Utána a lelkészlakon előbb Havas Gyula esperes, majd a fiatalabb generáció nevében Papp József gencsi lelkész köszöntötte boldog nyugalmat és Isten minden áldását kérve számára és szeretteire, Végül a bucsuzó testvér szólott meghatottan, könyek között köszönve meg szeretetüket s kérve emlékükből megtartását. Mi is szeretettel mondunk bucsut és Istentől békés nyugalmat és boldog öregséget kérünk számára.

Lélekézmeghívás. A szamosdobi gyülekezet a Gyöngyössy Bálintnak Nagykolcsra történt meghívásával megüresedett lelkészi állásra Bara József józsefházai lelkészt hívta meg. Isten áldása legyen az új pásztor munkájában.

A nagyszalonfal konferenciára e hó 8-ig még lehet jelentkezni a lelkészi hivatalban. Minden jelentkező tudassa érkezése pontos idejét.

KÜLFÖLD

Hollandiában az amsterdami olimpiai játékok alkalmával dr. Wissé utrechtli lelkész az apeldoorni theologia apologia tanára hatalmas beszédet tartott Golgota és Olimpias címmel. Az olimpiai játékokat olyannak tekinti, amelyekkel a nép a Golgotától eltér és a görög római testkultuszhoz és a materializmushoz hajlik, Korinthus ma romokban fekszik és ez intő jel, hogy az emberek elvesztették az Istent és a stadionokban küzdenek a koronáért. Ezen gondolatmenet alapján felszólította Vilma királynőt, hogy egyáltalában ne jelenjék meg az olimpusi játékokon. (Die Christliche Welt.)

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárada.
4038—1928.

A kebelbeli egyházak nagytiszteletű Lelkészi Hivatalainak és Iskolaszékeinek.

A királyhágómelléki ref. egyházkerület a főhatósága alá tartozó elemi népiskolákba s a más jellegű elemi iskolákba járó ref. vallású tanulók vallásoktatására az egyházkerületünk kiadásában megjelent következő vallástani kézikönyvek folytatólagos kötelező használatát rendeli el:

A református gyermek első valláskönyve, az elemi iskolák II. osztálya részére, írta Zöld Mihály, ref. lelkész. Ára 20 Lei.

Református Vallástani kézikönyv, az elemi iskolák III. osztálya számára, írta Nagy Vilmos, ref. tanítónőképző-intézeti igazgató. Ára 22 Lei.

Református Vallástani kézikönyv, az elemi iskolák IV. oszt. számára, írta Nagy Vilmos, ref. tanítónőképző-intézeti igazgató. Ára 22 Lei.

Egyháztörténet, az elemi iskolák V. osztálya részére, írta Nánay Béla, ref. vallástanár. Ára 28 Lei.

Református Keresztyén vallástan, az elemi iskolák VI. oszt. számára, írta Szappanos Károly, ref. vallástani-lelkész. Ára 28 Lei.

VII. oszt. függőben.

A középiskolák I. és II. osztályában pedig:

Az Ó-szövetségi kijelentés története — (Bibliai ismertetés). Kézikönyv a középiskola (polgári, gimnázium, lyceum, fiú- és leányiskolák) I. oszt. részére, írta Farkas Kálmán, főgimn. tanár. Ára 30 Lei.

Az Új szövetségi kijelentés története — (Bibliai ismertetés). Kézikönyv a középiskola (polgári, gimnázium, lyceum, fiú- és leányiskolák) II. oszt. részére, írta Farkas Kálmán, főgimn. tanár. Ára 30 Lei.

Minden tanuló köteles új *Énekeskönyvet* (zsoltár) venni; mely két formában szerezhető be.

A hangjegynélküli u. n. Királyhágómelléki Énekeskönyv (Béres Károly bizománya). Nagybetűs ára 98 lei, a kisbetűs ára 82 lei. (mindkettő vászonkötésben.)

Összes vallástani kézikönyveink a közoktatásügyi minisztérium 623—(835)—1926. számú rendeletével engedélyezve vannak és a Casa Corp. Didactic által kibocsátott 5 %-os bélyeggel el vannak látva és így azok minden követelménynek megfelelnek.

Az egyházkerület közgyűlése 57—1923. sz. határozatával Vallástani Kézikönyvek kiadásával és főbizományosságával *Béres Károly* nagyváradai könyvnyomdatulajdonost és könyvkereskedőt bizta meg. Főbizományosunk a Vallástani Kézikönyvek bizottságilag megállapított bolti áraiból nagybani vételnél 10 százalék engedményt köteles adni; míg a nagybetűs Énekeskönyvek ára tíz darabon felüli vételnél 91 lei, a kisbetűs Énekeskönyv pedig tíz darabon felüli vételnél 75 lei egyházaiknak és iskoláinknak.

Figyelmeztetjük az iskolák vezetőseit, hogy a mi kerületünk valláskönyveinek mellőzése a Népisk. Szerv. és Szolg. Pragmatica 166. §. i) pontja értelmében fegyelmi vétség.

Oradea—Nagyvárad, 1928 aug. 26.

Atyafiságos szeretettel:

Sulyok István,

püspök.

4059—1928.

Valamennyi kebelbeli nt. Iskolaszéki Elnökségnek és a tek. Tanítói Karnak.

Egyházkerületünk főhatósága alá tartozó elemi népiskoláinkban a tankönyvkiadó-bizottság, — addig is, míg református, magyar iskoláink szellemének és igényeinek mindenben megfelelő kézikönyvekről nem gondoskodhatunk, — az 1928—29. iskolai évre a következő és a mi saját kötelező magyar nyelvi tantervünknek mindenben megfelelő, miniszterileg approbált vagy approbálás alatt levő tankönyvek használatát ajánlja a kötelező használatra elrendelt kerületi vallástani kézikönyveken kívül:

I. OSZTÁLY.		Lei	approbálási szám:
I. o. Imádság	— — — — —	1'—	
Dr Caba A. Fonomimicai Abc.	— — — — —	32'—	311—1924
Dr Szentpéteryné—Gázdac Abc.	— — — — —	26'—	371—1926
Candray—Titz Számtan	— — — — —	22'—	966—1927
II. OSZTÁLY.			
Nagy Vilmos Kis Magyar nyelvtan (az egyházkerület magyar nyelvi tananyagával)	— — — — —	12'—	89—1928
Dr Caba—Nagy Magyar olv. (az egyházker. magyar nyelvi tananyagával)	— — — — —	26'—	89—1928
Dr Caba A. Abcdar	— — — — —	32'—	311—1924
Dr Szentpéteryné—Gázdac Olv.	— — — — —	38'—	371—1926
Caba—Coroiu—Nagy Biharmegye térképe	— — — — —	8'—	2844—1923
Stefănescu—Nicu—Bunea Biharm. földrajza	— — — — —	21'—	319—1924
Candray—Titz Számtan	— — — — —	28'—	966—1927

III. OSZTÁLY.

Nagy Vilmos Kis Magyar nyelvtan (az egyházkerület magyar nyelvi tananyagával)	— —	16'—	approbálás alatt
Dr Szentpéteryné—Găzdac Olv.	— — —	50'—	371—1926
Dan Pompiliu România földrajza	— — —	—'—	291—1927
România térképe	— — — — —	11'—	Unirea
Candray—Titz Számtan	— — — — —	30'—	966—1927

IV. OSZTÁLY.

Nagy Vilmos Kis Magyar nyelvtan (az egyházkerület magyar nyelvi tananyagával)	— —	16'—	approbálás alatt
Dan Pompiliu Cele Cinci Continente Geografia	— — —	46'—	291—1927
Dr Szentpéteryné—Găzdac Olvasókönyv	— — —	60'—	371—1926
Candray—Titz Számtan	— — — — —	32'—	966—1927

V. OSZTÁLY.

Dr Szentpéteryné—Găzdac Olvasókönyv	— — —	70'—	134—1926
Candray—Titz Számtan-mértan	— — — — —	34'—	966—1927

VI. OSZTÁLY.

Dr Szentpéteryné—Găzdac Olvasókönyv	— — —	75'—	134—1926
Candray—Titz Számtan-mértan	— — — — —	36'—	966—1927

VII. OSZTÁLY.

Dr Szentpéteryné—Găzdac Olvasókönyv	— — —	80'—	134—1926
Candray—Titz Számtan-mértan	— — — — —	38'—	966—1927

A vallástani órákra Énekeskönyvvel minden tanulónak el kell látnia magát.

Tanítóknak, tanítói és tanári könyvtáraknak megvételre ajánlom *Sperantia* tanár gyermeklélektani „*Kis értekezéseit*“. Kapható *Béres* Károly könyvkereskedésében. Ára 40 lei.

Oradea—Nagyvárad, 1928 aug. 25.

Atyafiságos szeretettel:

Sulyok István,

püspök.

4060—1928.

Valamennyi kebelbeli középfoku fiu- és leányiskola (lyceum, gimnázium vagy egyéb középfoku iskola) tekintetes Igazgatóságainak.

Addig is, amíg az egyházkerület megfelelő módon intézkedik, ideiglenesen az 1928—29. iskolai évre a tankönyvkiadó-bizottság, tekintettel arra, hogy *csak Romániában kiadott és miniszterileg approbált kézikönyvek használhatók*, az iskolák csoportosításával a következő vallástani könyvek használatát javasolja:

A) Gimnáziumok I—III. osztályai számára:

I. o. Farkas K.: *Ó szövetségi kijelentés.*

II. o. Farkas K.: *Uj-szövetségi kijelentés.*

III. o. Nánay B.: *Egyháztörténelem.*

A IV—VIII. osztályokra később intézkedem.

Ezen vallástani kézikönyvek *Béres Károly* egyházker. könyvkiadó-
nál szerezhetők be.

Oradea—Nagyvárad, 1928 aug. 28.

Atyafiságos szeretettel:

Sulyok István,

püspök.

Közigazgatási: 4045—1928. sz. *Valamennyi nt. esperesi hivatal-
nak.* Nagytiszteletű Esperes Ur! Tudomásvétele és az egyházközségek
sürgős értesítése céljából közlöm, hogy az egészségügyi és népjóléti
miniszter ur, f. hó 24-én 44369—1928 sz. a kelt leiratával, a könyör-
adománygyűjtések körül felmerült visszaélésekre való tekintettel, a
f. hó 23-án tartott minisztertanács határozatából, azokat további in-
tézkedésig teljesen letiltotta s egyben a gyűjtések letiltására a prefek-
tusi hivatalokat is utasította. Kifejezetten felkért ugyanakkor engem
is, hogy az új rendelkezésig gyűjtési engedélyt ne adjak ki. Oradea—
Nagyvárad, 1928. aug. 27. Atyafiságos szeretettel: Sulyok, püspök.

Tanügyi: 4102—1928. II. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai taní-
tónak.* KÖRLEVÉL. A biharmegyei revizorátusnak a mai napon vett
(a vizsgálat napján) és a közoktatásügyi miniszter urnak 88879/1928.
sz. rendeletére hivatkozó hivatalos értesítése alapján közlöm, hogy
azok a tanítók, akik nyilvánossági joggal felruházott felekezeti tanító-
képzőben 1926—27-től kezdődőleg szereztek oklevelet, fel vannak
mentve az u. n. nostrifikációs vizsgálat alól. A kellemetlen következmények
kikerülése végett jeleztem a revizorátusnál, hogy a rendeletet
elkészve kaptam meg. Oradea—Nagyvárad, 1928. augusztus 30.
Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

Tanügyi: 4065—1928 II. *Valamennyi kebelbeli biharmegyei elemi
iskolai tanítónak.* KÖRLEVÉL. A biharmegyei Revizorátus 4362—1928.
sz. rendelete alapján felhívom a tanító urakat, hogy a mai póstával
kiküldött Statul personalokat románul kitöltve hivatalomhoz, postafordultával
küldjék vissza. A gyermekek (Copii) rovatában, a minor rovatba (kiskoruak)
csak a 21 évet be nem töltöttek vehetők fel, a 21 évnél idősebbek a major
(nagykoruak) rovatba a studii și cursuri alá ezt kell beírni: Diploma.
A következő rovatba az iskolaév számát, amelyben megszerezte. A következő rovatba
(Cine a eliberat certificatul etc.) ezt kell beírni: Directoratul al școalei normale, in anul
_____ sub No. _____ (az oklevél száma). A következő oldalon levő rovatokba
sorrend szerint beirandók azok a községek, ahol eddig működött (román neveikkel).
A „titlul cu care a fost numit” rovatba a rendes tanítók ezt írják: „titular”,
a helyettes tanítók pedig ezt: „suplinitor”. A következő rovatokba a megfelelő dátumok
irandók, a „Nr. ordinului” etc. rovatba a választási vagy alkalmazási jegyző-
könyvi határozat száma irandó be. A „scrieri didactice literare” etc.

vonalakra a tanító nyomtatásban megjelent önálló pedagógiai munkáinak címe irandó. A serviciu militar rovatba megnevezendő, hogy mikor soroztatott be és milyen beosztással bír a román hadseregben, a rendfokozat megnevezéssel. A két utolsó rovat kitöltése csak különleges megbízás esetén töltendő ki. Az így kitöltött statot a tanító sajátkezűleg aláírva küldje be hivatalomba. A beírt adatokért a felelősség a kiállító tanítót terheli. Oradea—Nagyvárad, 1928. augusztus 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

4114—1928. sz. **Pályázati hirdetés** a nagyszalontai ref. egyházmegyébe kebeleztet belényesi lelkészi állásra. Javadalom a megerősített díjlevél szerint: 1. 28 kat. hold szántó föld haszonélvezete. 2. 3900—200130 rész legelő haszonélvezete. 3. 16—992 rész erdő haszonélvezete. Adóját mindeniknek az egyház fizeti. 4. 12 köből (120 literes) tiszta buza. 5. 12 köből szemes tengeri. 6. 24 köbméter kemény tűzifa beszállítva. E terményjárandóságok jelenleg még vannak váltva készpénzzel 24 000 Leiban. 7. Stóla az egyházkerület megállapítása szerint. 8. Modern szép lakás tágas kerttel, külső, belső takarítással. 9. Államsegély, melyért az egyház nem szavatol. Az egyháztól járó javadalom értéke 52230 Lei. **Köteleességek:** a belényesi anya, valamint a kisnyégerfalvi leányegyházban és a vaskóhi szórványokban az összes lelkészi teendők végezése. Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó. Belényes város a nagyvárad vaskóhi vasutvonal mentén kiesfekvésű bihari havasok lábainál fekszik. Van állami román nyelvű fiu, leányliceuma, tanítónőképzője, villanyvilágítása, aszfaltjárda. Pályázati kérvények e hirdetés megjelenésétől számított 3 héten belül oklevél vagy II. lelkészsképesítő vizsgái bizonyítvány másolatával és szolgálati bizonyítvánnyal együtt Kassay Béla espereshez, Tinca—Tenke, jud. Bihor küldendők. Kelt Oradea—Nagyvárad, 1928 augusztus hó 31-én. Sulyok, püspök.

Pályázat. A lemondás folytán megüresedett albis 2. tanítói állásra. Javadalom: 1. Kezdőfizetés 30 ezer lei havi előleges részletekben, az egyház pénztárából. 2. Lakás természetben, a házikert használatával. **Köteleessége:** az I—III. osztályu alsóbb vegyes iskola tanítása, vasárnapi iskola vezetése. **Pályázati határidő:** Szept. 15., az állás okt. elsejére foglalandó. Pályázhatnak férfi és nőtanítók. Pályázók az állam által megkívánt vizsgárolói bizonyítványukat, oklevelöket a ref. lelkészi hivatalhoz küldjék be kérvényökkel együtt. Albiş—Albis, 1928 aug. 27. Presbytérium.

Pályázati hirdetés. A bihari egyházmegyében levő mezőtelegdi református egyház presbytériuma pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett organista-kántortanítói állásra. Javadalom: 1. 3 szobából, konyhából és kamarából álló lakás. 2. 4 hold föld, melynek adóját az egyház fizeti. 3. Öt méter fa. 4. 20.400, azaz huszezer-négyszáz leu készpénz havi előleges részletekben. 5. Ezidő szerint évi 30.000, azaz harmincezer díjlevelen kívüli drágasági segély. 6. Kert kárptólás évi 1000, azaz egyezer leu. 7. Stóla egyházkerületi megállapítás szerint, **Köteleességei:** 1. I—VII. osztályu vegyes növendékek tanítása. 2. Az állami iskolákban a hitoktatás ellátása. 3. Istentiszteletek alkalmával és temetéseknél kántori teendők végzése. 4.

Mindennemű belmssziói munkában való segédkezés, énekkar vezetése és a lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. Pályázhatnak: nostrifikáló vizsgát tett református vallású férfi tanítók, akik katonai kötelezettségüknek eleget tettek. Pályázati határidő szept. 22, próba-éneklés és választás szept. 23. A megválasztott utiköltségét az egyház megtéríti. Állás azonnal elfoglalandó. Felszerelt kérvények a lelkészi hivatalhoz küldendők. Tileagd—Mezőtelegd, 1928 augusztus 29. Presbyterium.

Pályázati hirdetés. A nagyszalontai reform. egyházmegyében levő pankotai egyház presbyteriuma pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett organista-kántortanítói állásra. Javadalom lakás 2 szoba, konyha, kamara stb. és kert természetben. Értéke a díjlevélbe be nem számítottan 6000 lei, 24 kis hold (1100 □ öles) szántóföld, melynek adóját haszonélvező kántortanító fizeti, jelenleg bérbeadva 3 évre 30,000 lei évi haszonbérért, készpénzfizetés a föld haszonbérének az ugyanannyi szolgálati évvel bíró államtanító fizetéséig való kiegészítése, az egyház pénztárából havi előleges részletekben, stóla az egyházkerületi díjszabás szerint kb. évi 600 lei. Köteleesség: Az I—VII. oszt. osztatlan vegyes iskola növendékeinek (kb. 40) a kerületi tanterv szerint való tanítása, templomban és temetéseken az összes kántori teendők végzése (jelenleg harmónium kísérettel), vasárnapi iskola vezetésében és belmssziói tevékenységben segédkezés, egyházi jegyzőség, kánonikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat s végül egyházi énekkar szervezése és lelkész segédkezése mellett való vezetése. Pályázhatnak az egyházi és állami törvények követelményeinek megfelelő képesítésű a román nyelvet jól bíró s katonai kötelezettségeknek eleget tett férfitanítók. A kellően felszerelt pályázati kérelmek szeptember 15-ig adandók vagy küldendők be a reform. lelkészi hivatalhoz Pancota, jud. Arad. Próbaéneklés, harmóniumozás és választás szept. 16-án. Utiköltség csak a megválasztottnak térül meg. Az állás azonnal elfoglalandó. Pankota, 1928. augusztus 20. Presbyterium.

Pályázat. A nagyszalontai református egyház presbyteriuma pályázatot hirdet egy elemi iskolai helyettes tanítói állásra. Javadalom: hónaponként 3000 Lei készpénz és 500 Lei lakbér az egyház pénztárából fizetve. Köteleesség: az iskolaszék által kijelölt egy osztálynak a tanítása az érvényben levő tanterv szerint, segédkezés a vasárnapi iskola vezetésében és ünnepélyek rendezésében. Pályázhatnak nosztrifikáló vizsgát eredményesen letett, református vallású férfitanítók. Megjegyzendő, ezen állás előnyös különösen azon kezdő, fiatal férfitanítóknak, kik oklevelüket a közelmúlt években szerezték, tehát a román nyelvet többé-kevésbé birják is, mert egy évi hiv és eredményes munka után végleges, jófizetésű állást nyerhetnek a nagyszalontai ref. egyház tizenegy tanerős felekezeti iskolájánál. Okmányokkal felszerelt kérvények augusztus 31-ig a nagyszalontai ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Salonta, Bihar 1928 augusztus 15.

Az egyházkerületi Főtiszteletű és Méltóságos Tankönyvkiadó-Bizottság 4658—1928., 4659—1928. és 4660—1928. számú rendeleteiben használatra elrendelt összes

**Vallástani kézikönyvek,
Kis- és nagybetűs Énekeskönyvek,
TANKÖNYVEK
és iskolai nyomtatványok**

az előirt áron beszerezhetők:

Béres Károly könyvkereskedésében
a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál
Oradea-Nagyvárad, Str. Iosif Vulcan-utca 14.

Egyházaknak és iskoláknak 10% engedmény!

**BERGER
ÉS SPINDLER**

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült

templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 35

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir
(Beöthy Ödön utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 454.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 35

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Bihor Tinca—Tenke

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t ¹³

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerevények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

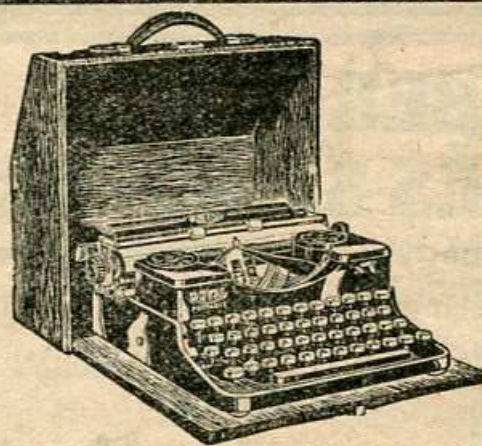
a rekvirált sípok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 35

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“
írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselőt:

GOLDSTEIN, ORADEA
Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: NAGY VILMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi, lelkészi hivatalnak és presbyteriumnak, valamint tanár, tanító, világi tisztviselő s presbyter atyánkfiaiainak és hiveinknek.

A szeptember 13—16. napjain Nagyszalontán tartandó **egyházkerületi belmissziói konferencia** részletes programját az alábbiakban közlöm:

13-án megnyitó áhitat este 6 órakor. Végzi: Kassay Béla a nagyszalontai egyházmegye esperese.

14-én reggel 8—9-ig áhitat, végzi Szabó Zoltán székelyhidi lelkész, egyházmegyei tanácsbíró, 9 órakor a konferencia megnyitása: Megnyitja Sulyok István püspök.

11— $\frac{1}{2}$ 1-ig A lelkipásztori látogatás. Bevezeti dr Bodnár Gábor jákóhodosi lelkész.

$\frac{1}{2}$ 10—11-ig Igehirdetésünk. Bevezeti Debreczeni István szatmári lelkész.

Délután 3— $\frac{1}{2}$ 5-ig. A vasárnapi iskolai munka megbeszélése. Bevezeti Szaplóczay Bertalan nagybányai lelkész.

$\frac{1}{2}$ 5—6-ig. A bibliaköri munka megbeszélése. Bevezeti Arday Aladár gyantai lelkész.

Ezzel egyidőben **tanítói konferencia**.

3— $\frac{1}{2}$ 5-ig. A tanító mint a lelkipásztor munkatársa. Bevezeti Török Bernát színérváraljai tanító.

$\frac{1}{2}$ 5—6-ig. A tanító belmissziói feladatai. Bevezeti Bakó István nagykárolyi tanító.

6 órakor áhitat. Végzi Nagy Zoltán belényesujlaki lelkész.

15-én reggel 8—9-ig áhitat, végzi Bagoly Bertalan borsi lelkész.

9— $\frac{1}{2}$ 11-ig. Az urvacsorázók számának növelése. Bevezeti Bokor Sándor feketegyarmati lelkész.

$\frac{1}{2}$ 11—12-ig. A szegények gondozása. Bevezeti Kiss Károly nagyváradai lelkész.

12—1-ig az Arany-muzeum megtekintése.

Délután 3—5-ig. A lelkészek barátsága és testületi szellemének ápolása. Bevezeti Nemes Elemér igazfalvai lelkész.

Ezzel egyidőben a **papnék és nők konferenciája**. Vezeti Pilder Mária erdélyi egyhker. belmissziói utazótitkár Ján. 4. r. 1—42. v. alapján.

5 órakor áhítat. Végzi dr Szabolcska László temesvári lelkész.

Este 8 órakor Irodalmi estély Kürthy Károly, Sárközi Lajos és Szombati Szabó István közreműködésével.

16-án, vasárnap délelőtt ünnepélyes istenitisztelet urvacsoraosztással. Imádkozik és predikál Sulyok István püspök, urvacsorai beszédet mond Csernák Béla egyhker. főjegyző.

Délután 3 órakor **presbyteri konferencia**. A konferenciát megnyitja Domahidy Elemér egyhker. főgondnok.

A presbyter egyéni, családi és gyülekezeti élete. Bevezeti dr Balogh Ernő borosjenői kórházi ig. főorvos, egyhm. tanácsbíró.

A presbyter belmissziói feladatai. Bevezeti Tereh Géza ker. isk. tanár, szatmári presbyter.

6 órakor befejező vallásos ünnepély. Imádkozik Végh József érmelléki esperes, ígét hirdet Papp József gencsi lelkész, előadást tart Pilder Mária „A kereszt titka“ címen. Szaval Szücs Antal mezőbajji lelkész.

Midőn a programmot közlöm, egyszersmind ismételten felhivom ugy lelkipásztortársaimat, mint egyházunk tanítóit, világi tisztviselőit és presbyter atyámfiat, hogy e konferencián lehetőleg minél nagyobb számmal jelenjenek meg. Felhivom gyülekezeteink presbyteriumait, hogy képviselőiket küldjék el és tehetségük szerint igyekezzenek anyagilag is lehetővé tenni kiküldötteik megjelenését.

Lelkipásztortársaimat felhivom, hogy a vasárnapi istenitiszteleten való megjelenés külső diszének emelése és minél impozánsabbá tétele végett feltétlen hozzák el palástjaikat.

Közlöm, hogy a konferenciák alkalmával iratterjesztés is lesz.

A nagyszalontai gyülekezet tagjai az elszállásolásról

és lehetőség szerint ingyen, esetleg mérsékelt díjért való ellátásról is gondoskodnak. A lelkipásztorokat vasárnap az egyházközség látja vendégül. Felhívom a résztvenni szándékozókat, hogy — amennyiben eddig nem tették, — f. hó 8-ig jelentkezzenek a nagyszalontai lelkészi hivatalban **érkezésük idejének pontos jelzésével**. A papnék konferenciájára ismételten felhívom az illetékesek figyelmét, kérve és várva megjelenésüket.

Az Úr tegye anyaszentegyházunk megújulásának áldott alkalmává összegyülekezésünket!

Atyafiságos szeretettel

Oradea—Nagyvárad, 1928 szeptember 1.

Sulyok István, s. k.,
püspök.

Nagyliszteletű

Nagy Vilmos tanügyi előadó úrnak

Nagyvárad.

Kedves Barátom!

A „Nagyvárad“ szeptember 1-én megjelent száma s az abban közölt hír, hogy rövid napok alatt bucsut veszel Nagyváradtól, a Királyhágómelléki Egyházkerülettől és attól a magaslatos — emberi erőt túlhaladó — munkakörtől, melynek keretében mi, tanítók, Tőled oly nagyon áldásos termést, eredményeket vártunk — megváltás; és új, ismeretlen kezekbe fog kerülni, kitől mi tanítók csak Istenbe bizva hisszük és várjuk a szeretet megértő áldásait. Vajha ugy lesz e?!

Akárhogy lesz, bizunk a Gondviselésben, bizunk abban, hogy eltávozásod meddő nyomokat nem hagy, hogy nyomorult tanítói sorsunk enyhítésére szándékolt tanácsodat, terveidet átruházhatod utódodra, ki szintén magas, széleskörű tudásával, szívvvel, lélekkel, szeretettel meg fog érteni bennünket és ugy bizhatunk s várhatjuk jó reménységgel azokat az üdvös munkálkodásokat, melyeket oly jól esett eddig Tőled várni.

Az a szeretet, amellyel a kerület tanitósága Téged körülvevett, kíséren új helyedre, a tanári székbe. Teremjen százszorosan annyi áldást, mint amennyit mi, a kerület tanitósága kívánni birunk.

Isten veled, légy boldog új otthonodban.

A kerület tanitósága nevében

Diószeg, 1928. szeptember 1.

szerető barátod

Kiss Lajos s. k.,

igazgató-tanító, egyházker. képviselő.

Tekintetes
Kiss Lajos igazgató-tanító urnak
 egyházkerületi képviselő

Bihardiószeg.

Kedves Barátom!

F. évi szeptember hó 1-én kelt s hozzám intézett bucsuzó soraidra a csekélységemet illető részekről eltekintve, az utódomra vonatkozólag Téged is és Rajtad keresztül minden tanítótestvéremet örömmel és megnyugvással értesíthetlek, hogy *Kursinszky Kálmán*, mint magyar tanító gyermeke és tanár ember születésénél és hivatásánál fogva élénken átérzi és minden dimenziójában veletek érzi a magyar tanítói súlyos sorsközösséget. Ezzel azt hiszem mindnyájatokat teljesen megnyugtattalak, hogy problémáitok és reményeitek munkálása hűséges és megbízható kezekbe került. Ami aztán engem illet, a soraidon keresztül felém áramló meleg szereteteket és kitüntető ragaszkodástokat érdemtelenségem legkedvesebb emlékei között viszem magammal új működési helyemre és kérlek benneteket, hogy tartsatok meg Ti is jó emlékezetetekben.

Isten veled, szeretettel ölel készsége barátod
 Nagyvárad, 1928 szeptember 5.

Nagy Vilmos s. k.,
 a Királyhágómelléki Ref. Egyhker.
 volt tanügyi előadó tanácsosa.

Jegyzet: Kiss Lajos levelét a levélíró óhajására, mint közérdekű sorokat a címzett vonakodása ellenére közöltük le. (Szerk.)

Kedves kollégáim!

Bemutatkozás gyanánt engedjék meg, hogy rögtön azzal kezdjem, ami Önöknek a legtöbb nehézséget okozza, iskoláinkat a legtöbb kifogásnak teszi ki s hogy önző legyek, az én dolgom legkellemtlenebb része s ez a román nyelvi tanítás gyenge eredménye, ami refrénként tér vissza az iskolalátogatási jegyzőkönyvekben.

Nem vagyok a mesés magdeburgi tölcsér birtokában, hogy ezt a nehézséget elháríthassam, de azért megpróbálok egy olyan eszközt ajánlani kedves kollégáimnak, ami — ha a kezdet nehézségein tulesnek — az eddigi tapasztalatok szerint nagy könnyebbségükre fog szolgálni a román nyelv tanításánál s ez a *direkt* módszer.

Körülbelül abban az időben, mikor az írás és olvasás tanításában a fonomimika, kezdett helyet foglalni a nyelvtanításban a direkt módszer. Amilyen viszonyban van a fonomimika a régi írvaolvasni tanításhoz, úgy aránylik a direkt módszer a régi módszerekhez. Célja főképen a nyelv elemeinek elsajátításánál kiküszöbölni a tanítás legnagyobb ellenségét, az unalmat. Tetszetős

képekre támaszkodva, kezdetben a gyermek életéből ellesett apró eseményeket tárgyal beszélgetés formájában, úgy hogy a gyermekek mintegy játszva tanulják meg a beszéd legfontosabb elemeit: a leggyakrabban előforduló nyelvtani alakokat. *Megtanulják* együtt a tanítóval, mert egy lecke tárgyalását nem szabad addig abbahagyni, míg a gyermekek először karban, aztán egyenként nem tudnak felelni a feltett kérdésekre, értelmesen, egész mondásokban, nem pedig bemagolt és összefüggéstelenül odavetett szavakban. Így mihamar mesére kerül a sor. Ezeknek a meséknek a szavait már az előző beszélgetések folyamán begyakoroltuk, magát a mesét képek és kérdések segítségével a gyermekekkel *megértetjük*, nem pedig lefordítjuk begyakorlásképen a mesét magukkal a gyermekekkel eljátszatjuk, úgy hogy a gyermekek megpróbálják a román beszédet önállóan, a tanító kikapcsolásával. Ilyen előkészítés után a történelmi leckék már könnyebben megértethetők, szemléltető képek, kérdések útján s a mozgalmasabb, erre alkalmas jelenségeket itt is le lehet játszani. A földrajznál már ugyis kezünkben van a térkép, erre kell alapítani az egész földrajzi oktatást, vigyázva arra, hogy a gyermek ne tapadjon a térképhez, de ne is féljen tőle. Természetesen a szükséges szakkifejezéseket már előzőleg egy olvasmány alapján elsajátítottuk.

Ezeknek a föltevéseknek az általunk ismert tankönyvek közül legjobban megfelel a mai körrendeletben ajánlott Déri-féle Manual. Ahoz, ami annak előszavában utasításképen meg van írva, csak azt fűzöm hozzá, hogy román nyelvben gyenge kollégáim minden utbaigazítást megkaphatnak a Cheresestiú-Déri-féle Vezérkönyv a román nyelv tanításához című műben [Cluj, Corvin, Lei 100.], mert ez a vezérkönyv abból a föltevésből indul ki, hogy maga a tanító nem tud semmit románul. Minthogy a cég a Manual után 15% ot ajánl fel a megrendelő tanítónak, nem lesz nehéz ennek bevezetésével előteremteni a Vezérkönyv árát.

Hangsúlyozom még egyszer: a kezdet nehézségei után tanító, gyermek munkája könnyebb, eredményesebb s ami nem csekélység, tetszetősebb lesz.

S ezzel a kezdődő tanévhez sok sikert kívánva, kérem kedves Kollégáimat, előlegezzék számomra azt a bizalmat, amit kiérdemelni legfőbb kötelességemnek fogom tartani. Kartársi szeretettel:

Kursinszky Kálmán,
megbízott tanügyi előadó.

Előfizetőinkhez! Ismételten és nyomatékosan kérjük a hátraleékos előfizetési díjak sürgős || beküldését, mert a lap nyomdaköltségeivel nagy kiadásaink vannak.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

MAJOR GYULA. Lapunk zártakor vettük a lesújtó hirt, hogy a bihari egyházmegye lelkeszi karának kitűnő tagja, *Major Gyula* paptamási lelkész, egyházmegyei tanácsbíró, egyházkerületi képviselő, volt h. esperes, e hó 6-án élete 72-ik évében néhány napi gyöngéledés után csöndesen elhunyt. A megboldogult előbb a pelbárthidai egyházban szolgált, honnét rövidesen elhívta az első egyházak sorába tartozó Paptamási. Egyike volt azoknak, akiket Isten különös tehetségekkel ruházott fel. Az ékes szóló és elragadó énekü lelkész hirt széles körben ismertté lett s kivált a Kálvineumért folytatott nagy propagandában vett tevékeny részt, gyakran szerepelgetvén művészi énekeivel és szavallataival a lelkészek árváinak javára rendezett estélyeken. Meleg, barátságos lélek éltette. Ez tette őt rokonszenvesé kartársai előtt. Aki egyszer megfordult házában, megismerte a református papi családok ősi hagyományainak ápoló családi körét, az többé nem feledhette sem őt, sem családjának kedves tagjait. Özvegyére és gyermekeire Isten vigasztaló kegyelme szálljon alá. Ő maga hallja meg Jézus szavát: „Ahol én vagyok, ott leszen az én szolgálóm is.” Temetése e hó 8-án délután 3 órakor lesz Paptamásiban.

Törvénytervezet

a magyarországi ref. egyház missziói munkájáról.

b) az egyesület vagy mozgalom kötelezi magát az országos református missziói szövetség céljaival egybehangzó működésre és arra, hogy a református vallásu, évi tagdíjat lizető összes tagjai után járó heti adományokat (l. 19—20. §§.) félévenkénti befizetéssel az országos református missziói alap pénztárába beszolgáltatja. Az ilyen adományok fele azonban az illető egyesület vagy mozgalom esetleges helyi fiókjai részéről a helyi egyházközségi missziói szövetséget illeti és közvetlenül beszolgáltatandó annak a pénztárába.

48. §. Az elismert szabad missziói egyesületeket vagy mozgalmakat az egyetemes konvent az országos missziói szövetség különböző fokozatain meghatározott missziói munkával bizhatja meg vagy abban segítségüket igénybe veheti.

49. §. Az elismert szabad missziói egyesületeknek vagy mozgalmaknak egyházhatóságilag jóváhagyott díjlevéllel biztosított javadalmazással s a magyarországi református egyházban érvényes lelkeszi oklevéllel bíró alkalmazottai misszió lelkészeknek (l. 37. §. b) tekintetnek, az illető egyházmegyébe bekebeleztetnek s az országos református lelkeszi nyugdíj- és özvegy-árva-gyámintézetnek jogosított tagjai. Az érvényes lelkeszi oklevéllel még nem bíró, de lelkeszi munkákat végző alkalmazottak missziói segédlelkészekül (l. 37. §. c) tekintetnek és az illető egyházmegyébe bekebeleztetnek.

Folytatása következik.

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárada.
4038—1928.

A kebelbeli egyházak nagytiszteletű Lelkészi Hivatalainak és Iskolaszékeinek.

A királyhágómelléki ref. egyházkerület a főhatósága alá tartozó elemi népiskolákba s a más jellegű elemi iskolákba járó ref. vallású tanulók vallásoktatására az egyházkerületünk kiadásában megjelent következő vallástani kézikönyvek folytatólagos *kötelező* használatát rendeli el:

A református gyermek első valláskönyve, az elemi iskolák II. osztálya részére, írta *Zöld Mihály*, ref. lelkész. Ára 20 Lei.

Református Vallástani kézikönyv, az elemi iskolák III. osztálya számára, írta *Nagy Vilmos*, ref. tanítónőképző-intézeti igazgató. Ára 22 Lei.

Református Vallástani kézikönyv, az elemi iskolák IV. oszt. számára, írta *Nagy Vilmos*, ref. tanítónőképző-intézeti igazgató. Ára 22 Lei.

Egyháztörténet, az elemi iskolák V. osztálya részére, írta *Nánay Béla*, ref. vallástanár. Ára 28 Lei.

Református Keresztyén vallástan, az elemi iskolák VI. oszt. számára, írta *Szappanos Károly*, ref. vallástanító-lelkész. Ára 28 Lei.

VII. oszt. függőben.

A középiskolák I. és II. osztályában pedig:

Az Ó-szövetségi kijelentés története — (Bibliai ismertetés). Kézikönyv a középiskola (polgári, gimnázium, lyceum, fiú- és leányiskolák) I. oszt. részére, írta *Farkas Kálmán*, főgimn. tanár. Ára 30 Lei.

Az Új szövetségi kijelentés története — (Bibliai ismertetés). Kézikönyv a középiskola (polgári, gimnázium, lyceum, fiú- és leányiskolák) II. oszt. részére, írta *Farkas Kálmán*, főgimn. tanár. Ára 30 Lei.

Minden tanuló köteles új *Énekeskönyvet* (zsoltár) venni, mely két formában szerezhető be.

A hangjegynélküli u. n. Királyhágómelléki Énekeskönyv (*Béres Károly* bizománya). Nagybetűs ára 98 lei, a kisbetűs ára 82 lei. (mindkettő vászonkötésben.)

Összes vallástani kézikönyveink a közoktatásügyi minisztérium 623—(835)—1926. számú rendeletével engedélyezve vannak és a Casa Corp. Didactic által kibocsátott 5%-os bélyeggel el vannak látva és így azok minden követelménynek megfelelnek.

Az egyházkerület közgyűlése 57—1923. sz. határozatával Vallástani Kézikönyvek kiadásával és főbizományosságával *Béres Károly* nagyváradi könyvnyomdatulajdonost és könyvkereskedőt bizta meg. Főbizományosunk a Vallástani Kézikönyvek bizottságilag megállapított bolti áraiból nagybani vételnél 10 százalék engedményt köteles adni;

míg a nagybetűs Énekeskönyvek ára tíz darabon felüli vételnél 91 lei, a kisbetűs Énekeskönyv pedig tíz darabon felüli vételnél 75 lei egyházainknak és iskoláinknak.

Figyelmeztetjük az iskolák vezetőségeit, hogy a mi kerületünk valláskönyveinek mellőzése a Népisk. Szerv. és Szolg. Pragmatica 166. §. i) pontja értelmében fegyelmi vétség.

Oradea—Nagyvárad, 1928 aug. 26.

Atyafiságos szeretettel:

Sulyok István,

püspök.

4059—1928.

Valamennyi kebelbeli nt. Iskolaszéki Elnökségnek és a tek. Tanítói Karnak.

Egyházkerületünk főhatósága alá tartozó elemi népiskoláinkban a tankönyvkiadó-bizottság, — addig is, míg református, magyar iskoláink szellemének és igényeinek mindenben megfelelő kézikönyvekről nem gondoskodhatunk, — az 1928—29. iskolai évre a következő és a mi saját kötelező magyar nyelvi tantervünknek mindenben megfelelő, miniszterileg approbált vagy approbálás alatt levő tankönyvek használatát ajánlja a kötelező használatra elrendelt kerületi vallástani kézikönyveken kívül:

I. OSZTÁLY.		Lei	approbálási szám:
I. o. Imádság	— — — — —	1.—	
Dr Caba A. Fonomimicai Abc.	— — — — —	32.—	311—1924
Dr Szentpéteryné—Găzdac Abc.	— — — — —	26.—	371—1926
Candray—Titz Számítan	— — — — —	22.—	966—1927
II. OSZTÁLY.			
Nagy Vilmos Kis Magyar nyelvtan (az egyházkerület magyar nyelvi tananyagával)	— — — — —	12.—	89—1928
Dr Caba—Nagy Magyar olv. (az egyházker. magyar nyelvi tananyagával)	— — — — —	26.—	89—1928
Dr Caba A. Abcdar	— — — — —	32.—	311—1924
Dr Szentpéteryné—Găzdac Olv.	— — — — —	38.—	371—1926
Caba—Coroiu—Nagy Biharmegye térképe	— — — — —	8.—	2844—1923
Stefănescu—Nicu—Bunea Biharm. földrajza	— — — — —	21.—	319—1924
Candray—Titz Számítan	— — — — —	28.—	966—1927
III. OSZTÁLY.			
Nagy Vilmos Kis Magyar nyelvtan (az egyházkerület magyar nyelvi tananyagával)	— — — — —	16.—	approbálás alatt
Dr Szentpéteryné—Găzdac Olv.	— — — — —	50.—	371—1926
Dan Pompiliu România földrajza	— — — — —	—.—	291—1927
România térképe	— — — — —	11.—	Unirea
Candray—Titz Számítan	— — — — —	30.—	966—1927

IV. OSZTÁLY.

Nagy Vilmos Kis Magyar nyelvtan (az egyházkerület magyar nyelvi tananyagával) — —	16.—	approbálás alatti
Dan Pompiliu Cele Cinci Continente Geografia	46.—	291—1927
Dr Szentpéteryne—Gäzdac Olvasókönyv —	60.—	371—1926
Candray—Titz Számltan — — — —	32.—	966—1927

V. OSZTÁLY.

Dr Szentpéteryne—Gäzdac Olvasókönyv —	70.—	134—1926
Candray—Titz Számltan-mértan — — — —	34.—	966—1927

VI. OSZTÁLY.

Dr Szentpéteryne—Gäzdac Olvasókönyv —	75.—	134—1926
Candray—Titz Számltan-mértan — — — —	36.—	966—1927

VII. OSZTÁLY.

Dr Szentpéteryne—Gäzdac Olvasókönyv —	80.—	134—1926
Candray—Titz Számltan-mértan — — — —	38.—	966—1927

A vallástani órákra Énekeskönyvvel minden tanulónak el kell látnia magát.

Tanítóknak, tanítói és tanári könyvtáraknak megvételre ajánlom *Sperantia* tanár gyermeklélektani „*Kis értekezéseit*“. Kapható *Béres* Károly könyvkereskedésében. Ára 40 lei.

Oradea—Nagyvárad, 1928 aug. 25.

Atyafiságos szeretettel:

Sulyok István,
püspök.

4060—1928.

Valamennyi kebelbeli középfoku fiu- és leányiskola (lyceum, gimnázium vagy egyéb középfoku iskola) tekintetes Igazgatóságainak.

Addig is, amíg az egyházkerület megfelelő módon intézkedik, ideiglenesen az 1928—29. iskolai évre a tankönyvkiadó-bizottság, tekintettel arra, hogy *csak Romániában kiadott és miniszterileg approbált kézikönyvek használhatók*, az iskolák csoportosításával a következő vallástani könyvek használatát javasolja:

A) Gimnáziumok I—III. osztályai számára:

I. o. Farkas K.: *Ó szövetségi kijelentés.*

II. o. Farkas K.: *Új-szövetségi kijelentés.*

III. o. Nánay B.: *Egyháztörténelem.*

A IV—VIII. osztályokra később intézkedem.

Ezen vallástani kézikönyvek *Béres* Károly egyházker. könyvkiadónál szerezhetők be.

Oradea—Nagyvárad, 1928 aug. 28.

Atyafiságos szeretettel:

Sulyok István,
püspök.

4059—1928. számhoz. *Valmennyi kebelbeli Nt. Iskolaszéki Elnökségnek és a Tek. tanítói karnak.* Fenti számú körrendeletem kiegészítéséül az 1928—29. iskolai évre ajánlom a román nyelv és történelem tanításához a III—IV. osztályban *Déri Iuliu: Manual de limba română és Déri Iuliu: Istoria Românilor* című kézikönyvet. Ára a két műnek egybekötve 52. füzve 48 Lei. Approbálási száma 88—1928., illetve 432—1928. Oradea—Nagyvárad 1928. szept. 8. Atyafiságos szeretettel: Csernák Béla s. k., egyházmegyei főjegyző, a püspök helyettese.

Pályázat. Az adrian—adorjáni ref. egyház presbyteriuma pályázatot hirdet az üresedésben levő orgonista-kántortanítói állásra. *Javadalom:* 1. Jó lakás és kert természetben = 125 Lei. 2. Hét kat hold és 1024 □-öl szántó föld, egytagban a falu mellett = 4687 Lei. 3. Készpénz az egyház pénztárából = 750 Lei. 4. Hivektől 1148 liter búza = 7175 Lei. 311 liter gabona = 129376 Lei. 558 liter szemes tengeri 209750 Lei. 5. Nyolc öl tűzifa beszállítva = 5360 Lei. 6. Egy szekér [3 sor] széna = 600 Lei. 7. Egy igásnap szám = 200 Lei. 8. Két legelőjog = 400 Lei. 9. Stóla szabályrendelet szerint. 10. Férfitanító részére 5000 Lei személyi pótlék államsegély kiutalásáig. 11. Jelenleg e. megyei segély 3200 Lei, melyért a presbyterium nem szavatol. Kötelessége: I—VII. osztályu vegyes iskola vezetése, kántori teendők végzése. Lelkész akadályoztatása esetén templomi istentisztelet végzése. Pályázhatnak románnyelvű vizsgát tett férfiak és nők e hirdetmény közzétételétől számított 3 hét alatt. Az állás azonnal elfoglalandó. Adrian, u. p. Livada, 1928 jul. 30. Presbyterium.

Pályázati hirdetés a köröstárkányi ref. tanítónői állásra. Kötelességek: III—VII oszt. tanítása. Vasárnapi iskola vezetése. Lelkésznek belmissiói munkában segédkezés. *Javadalom:* 1. Kényelmes, szép lakás $\frac{1}{4}$ hold kerttel. 2. 18 köböl termény: fele buza, fele szemes tengeri. 3. 8 köbméter hasáb tűzifa. 4. Évi 18000 [tizennyolcezer] lei készpénz havi előleges részletekben: A román nyelv tudása megkívánatik. Pályázatok e hirdetés megjelenésétől számított 15 napon belül, a köröstárkányi ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. *Megjegyzés:* Körös Tárkány község a Fekete-Körös partján Belényes várostól 3 km. távolságra fekszik. Körös Tárkány, 1928 aug. 31. Szakáts Dénes, ref. lelkész.

Pályázat. A lemondás folytán megüresedett hegyközujlaki leánytanítói állásra. *Javadalom:* 24000 Lei évi fizetés, havonta előleges részletekben. 2. Lakás természetben, 1000 □ kert használatával. Kötelesség: I—VII. oszt. leányok tanítása, vasárnapi iskola vezetése. Pályázati határidő szept. 23. Rendes pályázó nem lételén az állás helyettessel is betölthető. Állás okt. 1-re elfoglalandó. Pályázhatnak férfi és nőtanítók. Okmányokkal felszerelt kérvények a ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Uileacul de Munte, 1928 szept. 2. Presbyterium.

Az egyházkerületi Főtiszteletű és Méltóságos Tankönyvkiadó-Bizottság 4658—1928., 4659—1928. és 4660—1928. számú rendeleteiben használatra elrendelt összes

**Vallástani kézikönyvek,
Kis- és nagybetűs Énekeskönyvek,
TANKÖNYVEK
és iskolai nyomtatványok**

az előirt áron beszerezhetők:

Béres Károly könyvkereskedésében
a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál
Oradea-Nagyvárad, Str. Iosif Vulcan-utca 14.

Egyházaknak és iskoláknak 10% engedmény!

**BERGER
ÉS SPINDLER**

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 36

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVARAD

Strada Dimitrie Cantemir

(Beöthy Ödön utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsonőket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 36

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor Tinca—Tenke

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődeje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait ¹⁴

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerevények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 36

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“

írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.

Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselőt:

GOLDSTEIN, ORADEA

Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-ulca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Az Orsz. Ref. Lelkész-Egyesület hódmezővásárhelyi konferenciája.

A magyar ref. lelkipásztoroknak hódmezővásárhelyi táborozása a demonstrációban való egységbe fonódásnak örvendetes élet adta. Minden ellentét kiegyenlítődött és nagy önmegtágadó elszátsággal sorakozott fel minden árnyalat, irány és lelkület a közös veszedelem ellen, a közös, Istentől reánk bizott javak védelmére. Megérezte a konferencia, hogy a ref. keresztyénségnek többre kell törekednie, mint egyházának védelmére; kötelessége, hogy a háboruval, pogánysággal és szociális nyomorúsággal kompromittált egyetemes keresztyénség becsületét mentse meg. Ennek a becsületmentésnek azonban az önmagukban való bajok felkeresésére és feltalálására is kellett volna törekednie. A főtitkári megnyitó szerint az egymásnak való tömjénezés lelkét mindenképpen ki kell irtani. Az egyik ünnepi igehirdetés [Czeglédy S.] határozottan kijelentette, hogy 500 Baltazárnál és 500 Ravasz Lászlónál többet ér, ha a hivek nagy egyeteme visszatér a nagy, elfelejtett reformátori ideálokhoz. Ravasz László beszédében az evangéliumi mozgalmakat a lehetetlenségek lehetővé válásának nevezte. Krisztus ígérete [János XIV. 12.] az egyedüli biztosíték arra, hogy a református egyház a mai, talán minden eddiginél nehezebb korszakban elegendő erővel rendelkezék mérhetetlen missziójának megvalósítására.

Az egész konferenciának kiemelkedő körütekintésben és hatásban megközelíthetetlen előadása a Révész Imrée volt („Viszonyunk a római katolicizmushoz, a jezsuitizmushoz.”) Helyesen mutatott rá a tolerancia szónak és fogalomnak értelmére. Szemben a liberalizmus értelmezésével, hogy a tolerancia = türelem,

bebizonyította, hogy a tolerancia a hitben gyengébbek elhordozása. Idézte a vatikáni egyház hivatalos megállapítását, mely szerint a római egyház az emberiség egész vallásos fejlődését magába olvasztja. Mi nem erre pályázunk; sokszor éppen az emberiség vallásos aspirációival szemben kell védenünk a kijelentett vallás igazságait.

A református egyházi öntudat és mélyebb hitélet biztos fejlesztésére, a gyülekezeti ének erejére és annak elhanyaglására, a szöveg és ritmus kapcsolatának fontosságára és új énekeskönyvünk fogyalmozására Árokháty Béla mutatott rá. Kár, hogy előadása iránt, mely egy kisebb csoport programján szerepelt, meglehetősen mérsékelt volt az érdeklődés.

Csikész Sándor az igehirdetésről beszélt, melyben a magát egyre jobban képző lekipásztornak majdnem teljesen el kell tűnnie, hogy az Ige annál hatalmasabban ragyogjon fel. A háboruutáni ember nem nagyon remeg meg földi tekintélyek előtt, így a lekipásztora előtt sem. Ez a viselkedés megnyugtat, hogy a római egyház főpapi hatalmaskodása nem lel igazi visszhangra, de biztat is, hogy az emberi lelkünkön átcsorduló, nem emberek-től származó Igét annál szomjasabban várja a mai kor.

„A református nő a társadalomban“ címen Lukácsy Imre festette meg vonzóan, vagy elrettentően a magyar Máriák, Márták, Saloméék és Johannák típusát. Főleg a jótékonyásban való részvételt kívánja fokozottabb mértékben.

Kovács I István az Egyház pénzügyeiről beszélt és az egyes ker. felekezeteknek az állammal való viszonyáról mondott el adatokat.

A szentek hegedűje énekeskönyv szerzőjének, Szőnyi Benjaminnak másfélszázados sirjánál, ifj dr Szabó Adár tartott emlékbeszédet a szolgálat, szenvedés és Isten emberéről.

Baltazár püspök nagy beszéde, melyet a Mortalium animos pápai bulla előzményeiről, tartalmáról, értékéről szóló két előadás készített elő, rezignált megállapítása volt az álom eltűnésének, mely a keresztyén-egységnek a római egyház által való szentesítéséről is szólt. A kommunizmus után annyi lélek hitte őszintén, komolyan mindkét oldalról ennek lehetőségét. XI Pius segítségükre siet most azoknak a sötétebben látóknak, akik nem hitték el, mikor a velünk való minden kapcsolatot és érintkezést megtiltja. Ez a minket igazolása a pápának egy álommal tette szegényebbé ismét a magyar lelket.

Az ismerkedés, egymást rég nem látott ismerősök találkozására, a hódmezővásárhelyi ref. egyház viszonyainak megvilágítása, a meg nem oldott egyetemes egyházi problémáknak újból és újból előtérbe állítása, mind-mind áldásai az ilyen konferenciának a helyi gyülekezetre és vendégeire egyaránt. K. K.

„Ezt a vasárnap megrontást sikeresen megátoltuk“.

Ezt a diadalkiáltást röpi világgá nagy örvendezéssel a „British Weekly“ ez évi augusztus 11-iki számában a „Vasárnap megszentelésére alakult egyesület“. A magyarázata pedig a dolognak figyelemre méltó. Mint mindenütt az egész világon, úgy Angliában is, a legöntudatosabban, vallásos nemzet körébe befészkelődött az elvilágiasodás ördöge. Legelszomorítóbb jele ennek az angol vasárnap Szentségének megrontása mindenféle világi szórakozásokkal. Csak hogy amíg más nemzetek nem törődnek vele, vagy legjobb esetben tétlenül keseregnek rajta, addig az angol elszánt, heves harcot indít ellene. Minden elképzelhető módon propagálhatnak az egyházak a vasárnap megrontása ellen. Egyesületet alakítanak és teljes erővel küzdenek az elvilágiasodás ellen.

Heves akciójuk egyik igen jellegzetes esete az, amelyre a fenti cím céloz. Maga az eset a következő. Valamiféle agarászegylet elhatározta, hogy minden vasárnap agarászversenyt rendez Southend on Sea ben. Oriási plakátokon meg is hirdette azt. Mire a vasárnap megtartásának egyesülete akcióba lépett ellene. Amit csinált az annyira jellemző, hogy szórol szóra idézem a saját szavaikkal:

„Pár nappal ezelőtt — mondja egy araszos betűkkel nyomtatott plakátjuk — azt adták hírül, hogy augusztus 7-én agarászverseny lesz Southend on Sea ben. Nem kevesebbet jelent ez, mint zajos, tömegeket, egészségtelen izgalmakat, lármás lóástfutást az Úrnak napján. Nyerészkedéseket, fogadásokat, veszteségeket, erkölcstelen dolgokat. Ifjaink, lányaink tovább romolnak lélekben a vasárnap e vétkes megrontása által. Meg kellett ezt akadályoznunk minden áron. A napilapok (!) dicséretesen a segítségünkre siettek“.

Majd így folytatja tovább:

„A következőket csináltuk:

1. Kérelmet küldtünk a kormányhoz, a rendőrség fejéhez, Southend város polgármesteréhez, a kerület püspökéhez, hogy ne engedélyezzék ezt a szentségtörést. Szíves meghallgatásra találtunk mindenütt.

2. A propaganda-bizottság tagjai elmentek Southendbe és a lakosságot ellene hangolták a tervbevett istentelenségnek.

3. Ellenplakátokat ragasztottunk ki mindenütt, ahol csak az agaraszegylet hirdetése fel volt ragasztva.

4. Az összes vallásfelekezeteket tiltakozásra szólítottuk fel.

5. Egy monstre tiltakozó gyűlést tartottunk Southendben.

6. Elítélő véleményt kértünk a törvényes hatóságoktól.

7. Az összes hírlapok segítségünkre jöttek.

8. Mindenek felett sokat imádkoztunk, hogy az Úr napja megrontásának e terve dugába dőljön“.

„A vége az lett, — folytatja tovább a hirdetés — hogy a társaság tagjai elejtették a verseny tervét. Diadalmas megoltalmazása volt ez a vasárnap szentségének és csöndjének. Egyesületünk nem kimélt semmi fáradságot, sem pedig költséget; nem hagyott semmi követ megmozdítatlanul, hogy elérje azt az örvendetes sikert, amiben az Úr kegyesen részesítette most. Ez a siker arra fog bennünket buzdítani, hogy állhatatosan tovább folytassuk a szent harcot a vasárnaprombolók ellen“.

Egyben pedig segítségül hív mindeneket ehhez az evangéliomi munkához.

Csodálatosan életrevaló nemzet az, amelyik ilyenekre képes!

Jut nálunk eszébe valakinek ilyesmit csinálni?

Bokor Sándor.

Törvénytervezet

a magyarországi ref. egyház missziói munkájáról.

50. §. El nem ismert hazai missziói egyesületeknek és mozgalmaknak semmiféle egyházi tisztviselő sem tagja, sem tisztviselője nem lehet. Egyházi tisztviselő elismert missziói egyesületekben és mozgalmakban is csak illetékes fölöttes hatóságának engedélyével vállalhat tisztséget.

E rendelkezés visszaható erővel is bír.

51. § Nem vallásos jellegű társadalmi egyesületeknek és mozgalmaknak (főként a szociális ethika, paedagogia és egészségügy körébe vágóknak) alkalmi segítségét és közreműködését az egyház missziói céljainak munkálásában az országos missziói szövetség vagy egészében, vagy alsóbb fokozatain, de minden egyes esetben az egyetemes konvent külön határozata alapján igénybeveheti.

E) Az országos református missziói alap.

52. §. Az országos református missziói szövetség anyagi szükségletei az országos református missziói alaptól fedeztetnek.

53. § Az országos református missziói alap forrásai a következők:

a) A szövetségi alapító tagok egyszersmindenkori adományai.

b) A szövetségi pártoló és munkás tagok adományainak fele amely félevenként küldendő be az egyházmegyei szövetségek pénzkezelői útján az országos alap pénztárába. Az adományok másik felét a szövetségek saját gyülekezeti missziói céljaikra fordíthatják.

c) A templomokban e célra kitett missziói perselybe gyűlt adományok fele, amely félevenként küldendő be az egyházmegyei szövetségek pénzkezelői útján az országos alap pénztárába. Az adományok másik felét a szövetségek saját gyülekezeti missziói céljaikra fordíthatják.

d) Az egyes szövetségek által rendezett, beléptidijas vagy gyűléssel összekötött ünnepélyek és egyéb összejövetelek tiszta jövedelmének egy negyed része, amely a szövetségek pénzkezelői által esetről esetre küldendő be az országos alap pénztárába:

e) A közalapi járulékok 25 százaléka.

f) Alapítványok, hagyományok, adományok.

54 §. Az országos református missziói alapot az egyetemes konvent kezeli, missziói bizottsága útján. Az egyetemes konvent állapítja meg évről-évre az alapból fedezendő országos, egyházkerületi, egyházmegyei, vagy egyéb különleges missziói szükségleteket s a tőkésítendő összeg mekkoraságát; ugyan ő hagyja jóvá az alapnak a missziói bizottsága által elkészítendő költségvetését és számadását.

MÁSODIK RÉSZ.

A külmiszió.

55 §. A külmiszióknak, mint a magyar református egyház munkája lényeges alkatrészének, feladata az evangélium hirdetése és keresztyén szeretetmunkásság a zsidók, a mohammedánok és a pogányok között avégből, hogy megismerjék a Szentháromság egy Istent, hozzá megtérvén, megkeresztelkedjenek és élő tagjaivá legyenek Krisztusnak és az Ő anyaszentegyházának.

56 §. A magyarországi református egyház a külmiszióban való részvételét egy vagy több külföldi református testvéregyház e nemű munkájába való intézményes bekapcsolódással kezdi meg, célja azonban az, hogy úgy misszionáriusok képzésére, mint missziói állomások létesítése tekintetében mielőbb önállósuljon.

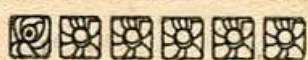
57 §. A külmiszió szervei a belmiszió szerveivel (I. 7—39. §§) azonosak. A 37. §. b) és c) pontjaiban említett „missziói lelkészeknek” és „missziói segédlelkészeknek” külmisziói vonatkozásban a „misszionáriusok” és a „segédmisszionáriusok” felelnek meg.

ZÁRÓ HATÁROZATOK.

59 §. E törvénycikk végrehajtásával s az ahhoz szükséges utasítások elkészítésével az egyetemes konvent bizatik meg.

60 §. E törvénycikk a kihirdetésétől számított három esztendő mulva lép életbe, mely idő alatt a végrehajtási utasítások elkészítendőek s az országos református missziói szövetség minden fokozatán megalakítandó.

Vége.

HIREK

Harangavatás Szamosdobi. F. hó 2-án a szamosdobi gyülekezet bensőséges örömnepet ült, midőn fel-emelő ünnepség keretében adta át rendeltetésének az elrekvirált harang helyett öntetett új harangját. Ez alkalomra a környékből is sokan gyülekeztek össze, úgy, hogy be sem fértek mindnyájan a templomba. Az istentisztelet keretében a gyülekezet éneke után Sárközi Lajos szatmárnémetii lelkész mondott költői imádságot, mely után Lénárd Margit, a dobiak egykori kedves lelkészének néh. Lénárd Edének a leánya énekelt, szívet, lelket gyönyörködtetve. Boros Jenő szatmári lelkész nagyhatású prédikációjában öntudatos és áldozatos keresztyén életre buzdította a híveket. Gyöngyössy Bálint helybeli lelkész a harangbeszerzés történetét ismertette. A tulajdonképeni istentisztelet végeztével történt meg a harangavatás, midőn a hívek éneke után Sárközi Lajos tartalmas és hatásos alkalmi beszéddel adta át a harangot rendeltetésének. A harang keresztapaságát Vas Márton presbyter vállalta, ki 5000 leít adott ez alkalomból a harang beszerzésre. Közébed után ismét istentiszteletre gyültek össze, melyen Bartus Jenő szatmári s. lelkész imádkozott áhitattal, az ígét pedig Szabó Endre kakszentmártoni lelkész hirdette építő hatással. Este táncmulatság volt.

Birtha István, volt szatmári főgymnáziumi tanárt a debreceni ref. főgymn. görög-latin tanszékére, egyhangulag megválasztották. Amily értékes erővel szaporodott a debreceni Református Főgymnázium, ugyan olyan pótolhatatlan értéket veszített a szatmári Főgymnázium, Továbbra is Isten gazdag áldását kérjük működésére.

A felsőbányai ref. egyház kerti mulatsága. Egyház kerületünk egyik nagyérdemű tanácsbírója dr. Ajtay Nagy Gábor látta azt a nehéz küzdelmet, melyet a felsőbányai ref. egyházunk, különösen templomának befedhetése céljából folytat: Pár héttel ezelőtt egy jövedelmezőnek ígérkező kerti mulatság rendezésére hívta fel presbyteriumainkat s kérvén az ő hathatós pártfogásukat. A felvetett eszmét csakhamar tett követte. Szept. 2-án meg is tartottuk a minden részben szép eredménnyel járt kerti mulatságot, egy arra alkalmas helyen. Nagybányáról a ref. presbyterium elnöksége lelkész és Nagy Gábor főgondnok vezetése mellett több presbyter, aztán a szomszéd város minden rangú s nemű lakosai, felekezeti és jogi különbség nélkül, oly sokan jelentek meg, hogy mi helybeliek szinte elvesztünk mellettük pedig innen is sokan voltak, legalább is 300-an vettünk azon részt. Különösen a nagybányaiak annyit fá-

radtak, áldoztak, hogy mi azt eléggé méltányolni, meghálálni soha se tudjuk. A kerti mulatság tisztajövedelme 40 ezer lei, nagymértékben segített elő bennünket célunk előbb viteleiben. Jutalmazza meg az Úr őket nemeslelkű támogatásukért. *Nagy Lajos*, ref. lelkész.

Családi házat a lelkészeknek. Mint értesülünk, nagyjelentőségű tervvel foglalkozik a magyarországi Országos Református Jóléti és Gazdasági Tanács. Lakáshoz óhajtja juttatni a nyugdíjas lelkészeket s özvegyekre jutott, papnékat. 15 év alatt 220., 300. vagy 440 pengő évi díj fizetése mellett minden tag hozzájuthatna az ő igényének megfelelő lakáshoz. Az akciót a „Lelkészegyesület” intézi, a befolyt pénzeket valamelyik egyházkerületi pénztár kezeli. Kellő számu jelentkező esetén 1929 ben megindul az építkezés.

A los-angelesi protestáns világkonferencia. Ismeretes, hogy a vasárnapi iskolák világkonferenciája a múlt hó 11—18 napjain zajlott le a legnagyobb siker mellett Los Angelesben, ahol ez alkalomra az öt világrészből 50 nemzet képviselői sereglettek össze. A világon nincs olyan állam, ahonnét ne ment volna delegátus e kongresszusra, természetesen a legtöbbben Amerikából mentek nemcsak a távolság

előnyel miatt, de azon erős és folyton hatalmasodó protestáns szellem következtében, mely mindjobban fűti az amerikaikat. Kalifornia államból 3921, Pennsylványából 471, Ohióból 153, Newyorkból 138, Washingtonból 100, Illinoisból 129 delegátus találkozott 53 angol kiküldöttel. A kongresszus nagyságára jellemző, hogy azon 40.000 protestáns jelent meg, amely nagy számot az értékel különösen fel, hogy e számban minden nemzet képviselve volt. Még az exotikus országok, mint India 21, Kína 53, Japán 193 protestánssal képviseltette magát, ami rendkívüli jelentőséggel bír a világ protestántizmus értékelésénél. A konferencia ideje alatt Los Angelesben a napilapok külön kiadásokban számoltak be a konferencia eseményeiről, amelyek rendkívüli hatásokat váltottak ki a megjelentek leközből. Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy a delegátusok 32.000.000 protestáns, vasárnapi iskolás növendéket képviseltek és a konferencián oly óriási volt a forgalom, hogy a helyszínen külön postahivatalt állítottak fel. A konferencia jelenvényén az öt világrész és a biblia fölött ott állott a „Jöjjön el a Te országod” felírás.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

D. J. Kóly. A beküldött 100 lelt köszönettel vettük és rendeltetési helyére eljuttattuk.

KÜLFÖLD

A debreceni ref. főgimnáziumban két tanári tanszék került betöltésre s a főgimnázium tanári kara ismét értékes új erővel szaporodott. A magyar-Latin tanszékre dr *Gulyás József* egy. m. tanárt, a sárospataki főgimnázium tanárát, a görög-latin tanszékre pedig *Birtha István* szatmári főgimnáziumi tanárt választották meg.

Amerikai magyar lelkész előadása Szegeden. A szegedi református templomban augusztus 26 án délután nagyhatású előadást tartott a város szülőtte, *Vasváry Ödön* református lelkész, aki évek óta az amerikai Clevelandban teljesít szolgálatot. *Bereczk Sándor* hódmezővásárhelyi hitoktatólelkész és *Csendes Ferenc* számai után lépett a közönség elé *Vasváry Ödön* és behatóan ismertette az amerikai magyar reformátusság életét. *Árokszállásy János* orgonajátéka és *Bakó László* szegedi lelkész bibliamagyarázata zárta be a vallásos ünnepséget.

Új gimnázium Debrecenben. Gr. *Klebelsberg Kunó* kultuszminiszter tervbe vette, hogy a debreceni állami tanárképző intézet mellé gyakorló gimnáziumot létesít a tanárjelöltek alaposabb kiképzése érdekében, ahol a szaktanárok felügyelete mellett a jelöltek tanítanak. Ezt az új iskolát a miniszter annál inkább is szükségesnek látja, mert az ottani gimnáziumok most a szokottnál is népesebbek.

Az orosz atheista szövetségnek 250,000 tagja van és esztendőnként körülbelül néhány 10,000 nyi agitátor nyer benne kiképzést, kiad három lapot, illetve folyóiratot, összesen több mint 20 millió példányszámban s ezenkívül 2 milliónyi példányszámu könyvet, röpiratot, röpcédulát terjeszt el. A szövetség, a szovjetkormánytól is melegen támogatva, minden alkalmat megragad a nagyarányú demonstrációra, így különösen a nagy keresztyén ünnepek alkalmával, amelyek atheista alapon, ellenképeit szokta megrendezni. A legutóbbi husvétkor Moszkva minden utcáján hangszerek voltak felállítva, amelyeken keresztül képzett atheista szónokok „leplezték le“ a husvét [a legnagyobb orosz keresztyén ünnep] „babonáságait“ s amellet nagy számmal rendezték a keresztyén ünnepet majmoló atheista „feltámasztási“ ünnepélyeket is. De azért a moszkvai keresztyén templomok — mint ezt maga az „Antireligiosnik“ c. folyóirat elismeri — husvétkor mégis zsufolva voltak! (Ri.)

IRODALOM

Az elátkozott óriások címen jelent meg dr. *Makkai Sándor* erdélyi református püspöknek legújabb könyve, amely azt a nyo'c előadást foglalja magában, amelyeket először a kolozsvári Református Nőszövetség rendezésében és javára tartott férfiak és nők részére 1928. januárius havában, a kolozsvári theologiai fakultás di ztermében, ugyanezekről a témákról, azután februárius, március és április havában Nagyenyeden, Székelyudvarhelyen, Tordán és Sepsiszentgyörgyön is tartott előadásokat, mindenütt a helyi Népszövetséggel, rendezésében és javára. A könyvben tárgyalt témák: 1. Az elátkozott óriások. 2. Emberi és isteni mértékek. 3. Fölszabadító kötelékek. 4. E angéliumi lakástörvény. 5. Vizzé változott tűz. 6. Szomorú lakodalom. 7. A kicsorduló pohár. 8. Isteni igazságtalanság. Dr. *Makkai* megragadó erővel viszi a lelkeket igazságról-igazságra. Bűnbánat, engedelmisség, szeretet az út, amelyen át a lelkeket eljuttatja Isten kapuja elé. Az illusztris szerző ez újabb nagy értékű könyvének ára 60 Lei.

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Pénztári: 4139—1928 III sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Esperesi és Lelkeszi Hivatalnak.* A Vallás és Szépművészeti Minisztérium 36385—1928. sz. rendeletét mihez tartás végett az alábbiakban közlöm. „Másolat a hadügyminisztérium 6707. sz. átiratáról. Sajnálattal értesültünk, hogy egyes polgári és egyházi hatóságok a katonatisztek és legénység házasságkötését felettes hatóságok engedélye nélkül eszközlik, amellyel a katonatisztek helyzetéről szóló törvény végrehajtásának 16 §-át megsértik. Ezen helyzet elkerülése végett tisztelettel kérjük sziveskedjék az illetékes hatóságokat rendeletileg értesíteni, hogy a jövőben katonatisztek és legénység házasságát felsőbb hatóság engedélye nélkül ne eszközöljék. Igazság és vitás ügyek főigazgatója helyett Macovei s. k. Az igazságügy III osztályfőnök Lt. Colonel Demetrescu s. k.“ Oradea—Nagyvárad, 1928. szeptember 12. Atyafiságos szerelettel: Sulyok István s. k., püspök,

Tanügyi: 4232—1928-II sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Iskolaszéki Elnökségnek, közép- és elemi iskola Tekintetes Igazgatóságának* Felhívom az Iskolaszéki elnökségeket, hogy e rendeletem kézhezvételétől számított 8 nap alatt jelentsék be a Nt. Esperesi hivataloknak, hogy a f. 1928-29. tanévre osztályonként hány tanuló iratkozott be közép- és elemi iskoláinkba. Oradea—Nagyvárad, 1928. szeptember 12. Atyafiságos szerelettel: Sulyok István s. k., püspök,

Pályázat. A nagybányai ref. egyházmegyében levő kőszegremetei presbitériuma pályázatot hirdet II. od. tanítói állásra. **Javadalom:** 1. Lakás természetben. 2. Készpénz 30.000 Lei. 3. 2 m³ tüzfifa, melyért az egyház nem szavatol Kötelesség: Az I—III. elemi iskola vegyes osztályok ker. tanterv szerinti tanítása s. egyh. építő munkában segédkezés. Az állás ideiglenes, de egy évi hű és eredményes munka után a most elválasztott tanító véglegesítése biztosra vehető. Pályázhatnak nostrifikáló vizsgát tett ref. férfi és nőtanítók. Kellően fölszerelt pályázati kérvények szeptember 29. ig küldendők a lelkeszi hivatalhoz. Választás szeptember 30. Állás azonnal elfoglalandó. Remetea oas [Jud. Sätmar] 1928. szeptember 7. Presbitérium.

Pályázati hirdetés. A tamásváraljai [Tamaşeni] ref. kántortanítói állásra. **Fizetés:** 1. 1720 liter buza hivektől. 2. 3 és fél hold régi egyházi föld haszonélvezete, melynek adóját az egyház fizeti. 3. 14 hold kényszerbérleti föld, melynek adóját a tanító fizeti. 4. tandíj minden gyermektől 1 véka szemes tengeri és egy csirke. Növendékek száma 45—50. 5. Az egyháztól 4 öl tüzfifa berzállítva. 6. Stóla egyker. határozat szerint 7. drágasági

pótlékul lelkésztől 1 köböl buza. Köteleesség: I—VI. vegyes osztályok vezetése. Énekkar vezetés és kántori teendők végzése. Az egyházépítő munkában segédkezés, egyházi jegyzőség. Pályázhatnak román vizsgát tett tanítók vagy tanítónők. Pályázati határidő szeptember 30. Okmányokkal felszerelt kérvények a ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Tamășeu [Tamásváralja] u. p. Batorc u 1928. szeptember 10. Jud Sătmar. Presbitérium.

Pályázat. A cheți magyarkécsi ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet az üresedésben levő organista-kántortanítói állásra. **Javadalom:** 1. Jó lakás s kert természetben, megfelelő mellékhelyiségek. 2. 10 katasztrális hold 1256 ööl föld, melynek adóját az egyház fizeti. 3. 25 hl. 60 liter gyült gabona [rozs] 4. Tandij készpénzben minden gyermektől pénz és csike helyett ez idő szerint 25 Lei és minden gyermektől egy véka csős tengeri. 5. Az ugar alá kerülő földek egyszeri szántása [ugarszántás], 6. 6 legelőjog a közös legelőn és 6 erdőjog helyett 600 Lei 7. 12 m³ fa beszállítva. 8. Készpénz fizetés egyháztól 60 Lei 9. Fizetékiegészítés egyháztól 2810 Lei, egyházkerülettől 725 Lei. 10. Stóla egyházkerület megállapítása szerint. **Köteleessége:** I—VII. osztályu vegyes iskola vezetése, kántori teendők végzése, énekkar szervezése. Lelkész akadályoztatása esetén s kanonikus napok délutánján istentisztelet végzése. Lelkésznek belmissziói munkában s vasárnapi iskola tanításában segédkezés. Pályázhatnak románnyelvű vizsgát tett férfiak, akik katonai kötelezettségüknek eleget tettek. Férfi pályázó hiányában nő is megválasztatik, így ezen állásra nők is pályázhatnak. Pályázati határidő e lap megjelenésétől három hét. Az állás azonnal elfoglalandó. A megválasztottnak uti és költözködési költsége megtérítetik. Cheți—Magyarkécz, u. p. Mărghita, állomás Mărghita. 1928. szeptember 10. Presbitérium.

Pályázat. A szalacsi ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett kántor-tanítói állásra. **Javadalom:** 1. Természetbeni 3 szobás lakás, konyha, kamara, pince, kert. 2. Földillelményt 7 kat hold föld és 921 ööl rét. 3. 8 kat hold kényszerbérleti föld, amiért az egyház nem szavatol. 4. 2 ööl tűzifa beszállítva. 5. Az egyház pénztárából havi előleges részletekben, évi 30,600 Lei 6. Stóla egyházkerületileg megállapítva. **Köteleesség:** A IV—VII. osztott iskola növendékeinek tanterv szerint való tanítása. Templomban és temetéseken az összes kántori teendők végzése. Énekkar vezetése, vasárnapi iskolában és belmissziói tevékenységben segédkezés. Kanonikus órákon s lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat, Allamsegély esetén a fizetés változik. Pályázhatnak az egyházi és állami törvények követelményeinek megfelelő képesítésű, a román nyelvet jól bíró s katonai kötelezettségüknek eleget tett férfi tanítók. Pályázati határidő a lap megjelenésétől számított két hét. Választás jogerőre emelkedése után az állás azonnal elfoglalandó. Sălacea—Szalacs, 1928. szeptember 11. Presbitérium.

Az egyházkerületi Főtiszteletű és Méltóságos Tankönyvkiadó-Bizottság 4658—1928., 4659—1928. és 4660—1928. számú rendeleteiben használatra elrendelt összes

**Vallástani kézikönyvek,
Kis- és nagybetűs Énekeskönyvek,
TANKÖNYVEK
és iskolai nyomtatványok**

az előirt áron beszerezhetők:

Béres Károly könyvkereskedésében
a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál
Oradea-Nagyvárad, Str. Iosif Vulcan-utca 14.

Egyházaknak és iskoláknak 10% engedmény!

**BERGER
ÉS SPINDLER**

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 37

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir

(Beöthy Ödön-utca) 2. sz.

Alakult 199. évben

Telefon szám 4-54.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsonőket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 37

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb
harangöntődeje

ajánlja saját találmányu :za'adalmazott

harangjait ¹⁵

Alapított 1840-ben

a legtiszább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerevények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

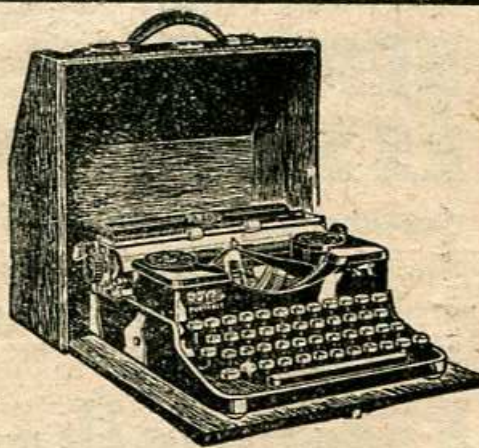
a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zölköznek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 37

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“
írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselő:

GOLDSTEIN, ORADEA
Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. Megjelenik minden héten szombaton.

A nagyszalontai konferencia után.

Másodszor gyülekeztek össze kerületünk lelkipásztorai és presbyteriumainak kiküldöttei közelből és távolról, hogy letelepedjenek lélekben anyaszentegyházunk Fejének az Ur Jézus Krisztusnak lábainál és kitarva szívüket a Szentlélek Isten előtt megteljesedjenek az ő áldásával és erőt nyerjenek Isten országának tovább terjesztésére. Második belmissziói konferenciája ért véget egyházkerületünknek Isten sok lelki áldásától kísérvé — de tulajdonképen ez volt az első igazi konferencia. A múlt évben Szatmáron történt összesereglés nagyon is inkább csak egy ünnepély tartozéka és demonstratív megnyilvánulás volt, míg ez teljesen fedte a konferencia fogalmát nemcsak a szó szerinti értelmében, hanem abban a lelki tartalomban is melyet az egyházi, illetve vallásos konferenciák jelentenek. A lelki értékgyarapodás mellett, mellyel mindenki meggazdagodott, nem kevésbé jelentős a gyakorlati érték, melyet egyfelől a gondos előtanulmányozásra mutató és sok tudást bizonyító bevezető előadások, másfelől egymás tapasztalatainak kicserélése által nyertünk egymástól.

Minden bizonnyal legáldásosabb volt a *lelkészi* konferencia. Az előadások után felhangzott, sokszor feltört mindvégig nivós és tárgyilagos hozzászólások mutatták, hogy a lelkekben fellobogott a Lélek tüze, ott hevített a Krisztushoz való hűség melege és ott izzott a hivatás szeretete. Nem a hiu bölcsekedés, vagy az ismeret fitogtatása, hanem a Lélek kényszere és az egymás segítségére törekvés nyitotta meg az ajkakat és a néma résztvevők is alázatos engedelemmel adták át magokat az Ur Jézusnak és boldog örvendezéssel vitték haza a nyert új indításokat. Egyik följegyzésre való kedves jelenség volt, hogy a világiak közül többen már ezen is részt vettek mindvégig kitaró

odaadással és csak természetes, hogy még többet nyertek, mint a lelkészek.

A *tanítói* konferencia — mint első — most még csak a magvető munkáját végezte. Elismeréssel adózunk azoknak a tanítótestvéreinknek, akik szűkös anyagi helyzetük mellett is áldoztak erre a célra. Szeretettel öleljük körül a fiatalabb generáció megjelent tagjait, kiknek szívében még a robotos élet által meg nem apasztott idealizmus festi szépre a jövőt és akiknek lelkén átsuhant az új idők lehelete.

Kedves és megáldott volt a *papnéknak* is első és a szélesebb körre kiterjedő *nők* konferenciája, melyet *Pilder Mária* erdélyi utazótitkár testvérünk vezetett. Az előbbin felragyogott előttünk az Ur Jézus dicsőségének fényében a papné-ideál, az utóbbin pedig a nagyszámban jelenlevő nők szívében édes vágyakozás ébredt hirdetni a megismert és megtalált Urat.

A *presbyteri* konferencia fölemelő hatásokat adott. Már az a tény, hogy együtt láthatták egymást az egyházak kormányzó testületeinek képviselői Máramarosszigettől Lugosig, kölcsönösen nagy erőforrásul szolgált a jelenlevőkre. Amikor feltört az ajkakon az ősi zsoltár: Tebened biztunk, ott éreztük a hangok zugó áradatában az ősök megpróbált hitét a mai utódok hívő és törhetetlen bizodalját, az együvé tartozás, egymásra utaltság nagy áldását és valami mély áhítatos meghalottság töltötte el a szívünket, hogy bennünket erre az áldásra méltóztatott Isten. Jóleső és sokatmondó látvány volt az is, mikor a csak erre a napra begyűlt presbyterek és pásztorok, kik pár nappal előbb váltak el egymástól, a viszontlátás örömeivel üdvözölték egymást és a lelkészek odatelepedve a presbyterek közé valóban a jó pásztor és a hűséges nyáj képe tárult elénk.

Sok-sok áldást nyert a vendégül látó gyülekezet is, mely kitüntető, meleg szeretettel fogadta hajlékaiba és látta el minden földi jóval az oda gyűlteket. A testi táplálékért hasonló bőséggel kapta a lelki eledelt a reggeli és esti áhítatokon és különösen az ünnepi istentiszteleten és vallásos ünnepélyen. Hét-köznaponként is nagyszámmal sorakoztak fel, vasárnap pedig szorongásig megtöltötték a hatalmas templomot és oly nagy számmal járultak az Urasztalához, amire alig volt példa. A nyert áldásoknak egyik bizonyága az is, hogy soha nem volt ily nagy a perselyadakozás összege.

Az irodalmi estélyen író papjaink legjava emelte fel és gyönyörködtette a hiveket és szerzett élvezetes estét, bizonyágot nyerve a bennünk levő kulturális értékek felől.

A konferencia értékének megállapítására talán legjellemzőbb a hatóság képviselőjének, a helybeli főszolgabírónak a gyülekezet egyik tagjával közölt nyilatkozata. Elejétől végig jelen volt minden előadáson és nagy figyelemmel hallgatta azokat. Azt hitte — mondotta — hogy teher és bilincs lesz rajta az a kiküldetés, amely leköti, de szárny lett, amely emelte. Bámulva látta, hogy milyen sok kiváló emberük van a reformátusoknak.

Mindent összevéve, magunk is bizonyosságot tehetünk róla, hogy értékes és megáldott volt összegyülekezésünk. Többet megtettünk, mint amennyit reméltünk. Legyen érette köszönet mindazoknak, akik ezt elősegítették és legyen hála és dicsőség érette a mindnyájunkat megsegítő és megáldó Istennek.

Debreczeni István.

Mit prédikáljon a prédikátor?

A kálvinista istentiszteletnek magasztos központja mindig a prédikáció sákramentuma marad. Miként a római katolikusnál a mise.

Azért megyünk templomba, hogy együk az életnek kenyerét. Nem a megszentelt ostya formájában, hanem Isten ígéje formájában, ahogyan azt Isten prófétái tolmácsolják nekünk. Mikor a lelkipásztor felemelkedik a szószékbe, akkor azt várjuk, hogy valami „történjék” velünk. Éppen amiként a római katolikus várja, hogy történjék vele valami, amikor az áldozár elmondta utolsó misztikus zsolozsmáját és a Krisztus „valóságos” testét magához veszi.

Az istentiszteletnek az a felfogása óriási terhet rak a prédikátorra. Ha semmi sem „történik” ugyanis a hívővel, keserű kudarcot fog érezni lelkében. Nagyon nehéz dolog pedig megállapítani, hogy vajon a gyülekezettel „történt-e” valami. Csak úgy lehetséges ez, ha a prédikátor és hallgatóság egyaránt tisztában van azzal, hogy mire van szükségük, mit várnak a prédikáció sákramentumától. Mit akar a mai gyülekezet prédikátorától hallani? — Miről kell tehát a mai prédikátornak prédikálnia?

Mielőtt erre a kérdésre felelnénk, rajzoljuk elébünk nagy vonásokban egy mai templomi gyülekezet lelki képét. Vannak abban ifjak és öregek. Valamennyien ismerősök a modern eszmékkel; gyötörtetnek modern kísértésektől és lelki zürzavaroktól. Ezek legelsősorban azt óhajtják tudni: *miért legyenek jók?* Föltétlenül meggyőző bizonyítékot akarnak hallani arra nézve, hogy föltétlenül higgyenek a jóságban, annak boldogító erejében. Azt is mondhattam volna, hogy higgyenek Jézus Krisztusban. Mert a kettő egyre megy.

Miképpen próbálják ezt a célt elérni a prédikátorok? Nézzünk meg egy néhány gyakoribb típust.

1. Nagyon üdvös dolgot végeznek azok, akik a dolgot *emberi* oldalán fogják meg és azt hirdetik, hogy az ember képes a jóra. Szeretetre, bátorságra, önfeláldozásra Jézus Krisztusban aztán felmutatják, mivé lehet az ember. Tökéletes szeretetté, legyőzhetetlen bátorsággá, világot megváltó önfeláldozássá. De azt is kihangsúlyozzák, hogy minden emberi jóság isteni *meg-töltést* igényel. Anélkül sikertelen marad.

2. Mások Krisztus mivoltának *páratlanságáról* érvelnek. Ki-mutatják, hogy Őt nem multa még soha senki felül. Evangélioma abszolút érték, felüláll minden kétségeskedésen.

3. Ismét mások így érvelnek: *Aki Krisztust látta, látta az Atyát*, Jézus Istennek tökéletes kinyilatkoztatása. Nem annyira a tanításaira, mint inkább az életére célozva ezáltal. Mivel ekként Jézus tökéletes egységben van az Atyával, Ő maga Isten létének legékesebb bizonyítéka és Isten mivoltának teljes kinyilatkoztatója.

4. Van egy típusa a prédikátornak, amelyik a *krisztusi léleknek az emberi dolgokban való praktikus alkalmazhatását* használja érv gyanánt. Azt hirdeti, hogy minden emberi problémát csak Krisztus szellemében lehet sikeresen megoldani.

5. Ifjabb prédikátoraink közül sokan a *keresztet* prédikálják előszeretettel. Ugy mutatják azt fel, mint a szenvedés és lát-szólagos kudarc szimbólumát, amelyből azonban diadalmas öröm származik. Azt hirdetik, hogy a kereszt a keresztyén evangéliom központja; Isten szeretetének végső tanubizonyysága. Megáll ez az érvelés, akár Istennek tekintjük Jézust, akár úgy, mint Isten-nel teljes embert.

Feltéve most már, hogy a modern gyülekezet olyan, mint aminőnek fentebb vázoltam volt, vajjon mennyire elégitik azt ki a felsorolt prédikálási módok? — Valamennyi mód hasznos a gyülekezetben. Mindenki elosztat valamelyes kételyt, lelki nehézséget. Az én egyedüli megjegyzésem rájuk csupán csak az, hogy egyenként a célnak sosem felelnek meg; csak együttesen, valamennyien.

Még valami más is kell hozzájuk.

Lelkem mélyén meg vagyok róla győződve, hogy a tiszta apologétika, legyen az akármilyen mélyenjáró is, a modern ember kedélyeit magában véve nem képes elosztatni, az ő kedélyei ultimátumszerűek. Ilyenféle érvekkel lehet azt csak meggyőzni is, ultimátumszerűekkel. És micsoda a keresztyénség legvégső érve? Semmiesetre sincsen az a christologiában, Krisztus páratlanságában. Ezek a keresztyénség másodrendű érvei. A legvégső szó nem a prédikátor szava Krisztusról, hanem Krisztus beszéde a prédikátoron által. Krisztus pedig nem azt mondta: beszéljete az életéről, a szenvedéseimről, a halálomról, hanem azt: beszéljete a *jóságról*, meg az Isten országáról, amelyet a jóság épít fel az emberi szívben. Ezekről Krisztus olyan meggyőzően beszélt, hogy, aki hallotta, meg volt győződve

róla, hogy a jóság az egyedüli értékes dolog ezen a világon, amit önönmagáért szeretnünk kell. Ez az evangéliom aztán már több, mint keresztyén ethika. Elvégre is mi nem csak azért vagyunk szerető szivűek, tiszták, igazságosak, mert az jót teszen felebarátainknak, hanem azért, mert olyan az igazán tartalmas valódi élet. Csak akkor „élünk” igazán, Krisztusi értelemben, ha olyanok vagyunk. Csak akkor találjuk meg az élet örök értékét, üdvösségét.

Szerintem az egyedüli lelket megragadó prédikálás az, amelyik felül emelkedik az apologétikán és utilitárizmuson (a krisztusi elvek gyakorlati alkalmazhatóságán). Noha mindez a kettő nagyon lényeges a másodrendű kételyek eloszlatására. Az első-rangu nagy kételyek azonban csak akkor oszlódnak el, ha a prédikátor olyan lelki élményeket képes kinyilatkoztatni saját lelki életéből, amik nem kívánnak semmiféle további apologétikát, abszolút igazat. Krisztus példa erre dr *Campbell Morgannak*, Anglia egyik legnagyobb prédikátorának a „*maradandó dolgok*”-ról tartott beszédében a következő részlet: „Művészi izlésünk sztandárdja különbözhetik népfaj és éghajlat szerint, éppen így a magaviseleté is. Még a morál is lehet geográfiai kérdés. De mindez csak felületes dolog. Hogyha komolyan megkérdezzük magunkat, meglepődve vesszük észre, hogy valamennyien egyformák vagyunk, amikor örökérvényű, megmozdithatatlanul, szilárd igazságok felismeréséről van szó. Usztönszerűleg megérezzük azok isteni eredetét s habozás nélkül elfogadjuk őket. Fajilag, esztétikailag, erkölcsileg elvakulhatunk, de ha lelkünk legmélyét szóhoz engedjük jutni, sohasem kételkedünk abban, melyik utra lépünk. Mert lényük legbelső magvában van egy titkos szikra; Istennek oltáránál gyújtatott az meg. Tulságosan szent az ahoz, hogy valaha gonoszra vetemedhessen”. Micsoda mély Krisztusi meglátás van ebben?! — Egyetlen szavunk sincsen ellene. — Így ragadja meg a prédikátor azt a sákramentumi szent időt, mikor az éhező nyáj felfelé tekint rá, sóvárogva az élet kenyere után. Olyat adjon nekik, ami felett nincs vitának helye, ami absolute igaz.

Szerte a padokban olyan lelkek ülnek, akik megérezték, hogy jóságra világi bölcsesség révén nem lehet őket rákényszeríteni. Máshonnan várják azt. Tudva, vagy tudatlan szivök titokban azt kiáltja nekik:

„Add ide nekünk az Istent”!

Krisztus Istent adott a világnak. Ezt az Ő dolgát folytatni, lesz a keresztyén prédikátor dicsőséges hivatása mindig.

Bokor Sándor.

Előfizetőinkhez! Ismétellen és nyomatékosan kérjük a hátralekos előfizetési díjak sürgős

|| beküldését, mert a lap nyomdaköltségeivel nagy kiadásaink vannak.

Refleksziók.

Utána vagyunk a második kerületi konferenciának is. Gondolkozzunk, — úgy volt-e minden, — ahogy lehetett volna? Mindenek előtt szomorúsággal kell megállapítanunk, hogy nagyon *kevesen voltunk*. A hívó szó pedig idején elhangzott, nem is volt gyenge, mutatja, hogy a figyelők a perifériákon is meghallották és nagy messzeségből is eljöttek. Sokan azonban, — úgy látszik, — a kürtnek nagyobb zengését várták, vagy, mert megszokták és szeretik az erős kangot, vagy a körülük zajló élet nagy zúgása miatt nem hallották. Szomorú valóság, *nem volt kellő vonzóereje konferenciánknak*. Sokan nem akarják elhinni, hogy Isten segítségével szegény emberek is tudnak közölni egymással nagy áldásokat. Elfelejtik, hogy nem mindig az ad legtöbbet, akinek nagy vagyona van, hanem akiben erősebben dolgozik az áldozat lelke. Teljes tudatában vagyunk szegénységünknek, de azt is tudjuk, hogy Simon, János, Jakab, Lévi és a többiek szintén nem voltak egykor nagy nevek de Isten segítségével által mégis hősi munkásokká lettek. Nem felejtjük, hogy Isten a kövekből is támasztott fiakat Abrahámnak s ma is választhat a legkisebbek közül eszközöket az ő szent országa ügyének.

Jó lett volna, ha mind együtt lehattunk volna. Így is épültünk egymás hite által, de mennyivel többet kaphattunk volna, ha azok is közrebocsátják kincseiket, akik most úgy érezték, hogy nincs szükségük a gyarapodásra. Vártuk és szomoruan nélkülöztük őket. Jövőre jöjjenek el, nem azért a kevésért, amit kaphatnak, hanem azért a sokért, amit adhatnak. Ne felejtsek, az Urnak reájuk is szüksége van.

Hogyne kellene találkoznunk, mikor annyira nem ismerjük egymást. Még testileg se, hátmég lelkileg. Több lelkésztestvéremnek most nézhettem először a szemébe. Névről régi ismerősök! Vajjon látom-e őket többet s vajon mutatnak-e meg még egyszer valamit a lelkükből is. Olyan jó volna, ha ismerhetném őket s úgy szeretném, ha megismernének. A bizalmatlanság, féltékenység, irigység, nagyképűség falait is olyan jó lenne egyszer már egészen ledöntögetni a lelkek körül, hogy ráismerhessünk egymásra s tudjunk igazán örülni egymás látásának. Nincs nagyobb öröm, mint mikor két lélek egészen megmutatja magát egymásnak. Itt kezdődik az igazi barátság! De hányan vagyunk mi ilyen értelemben vett őszinte barátok? . . .

Feleségeinket is elvittük egy páran. Nekik még nagyobb szükségük van az ilyen találkozásokra. Közöttük még nagyobb a távolság, még teljesebb az idegenség. Egyenként kedves, derék, jó lelkek, de még *nem papnék*, nem köti őket össze szép hivatásuk közössége. Jó nekik, ha legalább ilyenkor *Mária testvérrel* elbeszélgethetnek, az Ige tiszta tükrébe együtt mélyen belesnéznek s a látottakon együttesen, szívük szerint kisírják magukat. A könnyek nyomán mindig áldások fakadnak. Egyszer talán majd ők is elérkeznek oda, hogy a toalett mellett naponta előkeresik azt a másik tükrozt is s megtanulják, hogy abban lát-

szik meg az igazi szépség és igazi rutság s hogy sokkal boldogabb dolog sirni, mint táncolni és kacagni. A könny a legnagyobb áldás, a legnagyobb szépségeket csak ezeken az apró gyöngyökön át láthatja meg az ember. Milyen nagy áldássá lehetnének, ha egyszer ilyen felismerésekig mindnyájan eljuthatnának. Kár, hogy most még a konferenciára is nagyon kevesen jutottak el. Pedig nélkülök legtöbb szép törekvésünk hiábavaló. Jól mondta egyik lelkésztestvérem, nélkülök lehetetlen a lelkészek barátsága. Ez is és még sok egyéb dolgunk is nélkülök bizony lehetetlen. Én pl. ige hirdetésünk megújulását is jó részben feleségeink állandó jóakaratu, de *egyben szigorú* kritikájától várom. Ha a papnék résen lesznek és a templomban lesznek, a nagy hang és álpáthosz lassan kikopnak a kálvinista szószékekről s megjelennek az őszinteség és lélek. De hány konferenciát kell még addig megrendezni! A legközelebbire minden esetre várjuk ugy lelkésztestvéreinket mint feleségeiket *sokkal nagyobb számban.*

Arday Aladár.

HIREK

Sulyok István püspök ur negyven éves lelkési jubileumán, amelyet a nagyvaradi egyházközség okt. hó 28 án fog megünnepelni, az Igét dr Makkai Sándor erdélyi püspök ur fogja hirdetni a gyülekezetnek. Az ünnepélyen az erdélyi és irányhágómelléki egyházkerület is képviselteti magát.

Lelkészbeiktatás. Augusztus 26 án történt meg Tártsy Géza berei lelkész beiktatása, kit egyhangu lelkesedéssel bizott meg a gyülekezet Pálffy István helyére. Már előzőleg is őt óhajtották volna a szomszéd Csomaközről megnyerni lelkésznek, de akkor a nehéz helyzetben levő Pálffy javára kitért a meghívás elől. A beiktatást Havas Gyula esperes végezte. Az új lelkész Ezék. 3. r. 10–11 verse alapján tartotta meg beköszönő beszédét. Délután Papp József gencsi lelkész végezte az istentiszteletet.

Harangszentelés Poklostelkén. Folyó hó 9-én nagy ünnepség keretében szentelték fel a háboruba elvitt nagyharang helyett beszerzett új harangot. Az új harangot közadakozásból szereztek be, melyben a poklostelki kis gyülekezet tagjai, valamint a község minden felekezeti polgárai nagy áldozatkészséggel vettek részt. A Németországból hazaszállított harangot a templom előtt állították fel, ahol vasárnap reggel vette kezdetét az ünnepség. A gyülekezet, a község, sőt még a környékből is többen gyültek össze a lélekemelő szép ünnepségre. A gyülekezet éneke után Végh József esperes mondott magasszárnyalású felszentelési imát. Ima után László Ferenc tanító kis fia szavalt egy verset, hét ünneplőbe öltözött leány bibliai citatumokat mondvá koszorukat helyezte el a harangon. Ezután egy régi szép szokást elevenítették fel,

a harang keresztzüleségére árvereztek, melyben mint legáldozatkészebb Járky Sándor és neje lettek az új harang keresztzülei. Az ő egyházukhoz való ragaszkodásukat fogja hirdetni az Isten dicsőségére készített új harang. A felhuzás után, mikor először csendült meg az új harang boldog, áhítatos gyülekezet vonult a templomba, hogy az Úr örömezenetének hallgatója lehessen. Végh József esperes nyolc palástos lelkész kíséretében vonult be a zsufolásig telt templomba. Dicséretre legyen feljegyezve, hogy az istentiszteletre a községi tanács teljes számban vonult fel, hogy a polgári község ünnepélyes részvételét tolmácsolják. Az istentiszteleten Balogh Ferenc margittai lelkész, áhítatos imádságban emelte a lelkeket az Egek Urának zsámolyához. Igét Füzesy Géza micskei lelkész hirdette. Kiss Sándor helybeli lelkész a harangbeszerzés történetét ismertette. Dicséretes szavakkal emlékezett meg a hivek áldozatkészségéről, akik Istenhez és egyházukhoz való ragaszkodásunkról gyönyörű bizonyosságot tettek akkor, amikor nagy áldozatkészséggel renováltatták templomunkat és szerezték be az új harangot. Utóimát Kalmár

István bályoki lelkész mondott. Délben bankett volt, ahol több magasszárnyalású felköszöntő hangzott el. Különösen lelkesen ünnepelték Végh esperest, aki ez alkalommal a háború után a harmincnegyedik harangot szentelte fel egyházmegyéjében. Délután zsufolt-templomban vallásos estély volt, hol D. Kiss Lajos theologus imádkozott és szólt, Ertsey Lajos pedig duettet énekelt, Sallay Lajos szentjobbii lelkész bibliát magyarázott, Botos Vilma pedig alkalmi verset szavalt. Este anyagilag és erkölcsileg jól sikerült műkedvelő előadással egybekötött táncmulatság volt, hol a helybeli ügyes műkedvelőkön kívül Szabó Lajos váradi s. lelkész, dr. Gellért Sándor margittai ügyvéd, Rákosy Ferenc micskei r. kath. plébános, Kiss Ernő és D. Kiss Lajos theologusok szerepeltek nagysikerrel. Az Úr tegye áldozattá a hivek áldozatkészségét s hirdessenek a harangok örömöt, békét, szolgáljanak egyházunk megújulására. (d)

A ricsei református egyház nagy adomány birtokába jutott. A falu szülötte Zukor Adolf, neves amerikai filmrendező öt-ezer dollárt adományozott számára.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik áldott emlékü férjem, drága jó édesapánk temetésén megjelentek, vagy részvét soraikkal fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, ezuton mondunk hálás köszönetet:

özv. Major Gyuláné és családja.

KÜLFÖLD

Az egyesült skót szabadegyház és a skót államegyház közgyűlésének túlnyomó többséggel meghozott határozatából a legközelebbi jövőben „nemzeti egyház” néven egyesül.

A debreceni kistemplomot, amelyet 120.000 pengő költséggel ujitott meg az egyház, f. hó 9 én adták át újra hivatásának. A délelőtti ünnepélyes Istentiszteleten a hivek serege zsufoolásig megtöltötte a templomot. A gyülekezeti ének után Szele György lelkész olvasott bibliát és imádkozott mélységes buzgósággal, majd az Iparos Dalárda szép énekének végeztével dr Baltazár Dezső püspök predikált alapos theologiai rendszerességgel és hatalmas gyakorlati útmutatással. A gyülekezet nagy része bentmaradt urvacsoraosztásra, ahol az agendát Molnár Ferenc lelkész tartotta. Délután ismét megtelt a templom. Ez alkalommal Kolozsváry Kiss László lelkész olvasott bibliát imádkozott áhítatosan, a templom történetét dr Zoltay Lajos a Déri muzeum igazgatója ismertette, Baja Mihály alkalmi költeményt olvasott fel, végül Uray Sándor tartott alkalmi bibliamagyarázatot.

A németországi protestáns védelmi liga megvásárolta az ismert napilapot a „Reichsbote“-t. — A porosz ev. egyház általános zsinata törvénnyel szabályozta a nővikáriusok működési körét. — A kölni ev. sajtóhétfő (f. é. aug. 16—21) alkalmával tartott kongresszus megállapította, hogy a német protestantizmus szolgálatában 3300 időszakos irat áll 13 800 000 példányszámmal. Megbeszéléseket folytattak ez óriási energia „racionalizált” felhasználásáról. Megállapítást nyert ugyanakkor egy szakgyűlés alkalmából, hogy a reggeli istentiszteletek a rádióleadóállomások legkedveltebb intézményei közé tartoznak.

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 4272—1928-II. szám. KÖRLEVÉL. *Valamennyi kebelbeli Nt. lelkészi hivatalnak és Nt. Iskolaszéknek.* A hivatalos lap 1928 ápr. 28-iki számában 206 lapon megjelent körrendeletemre hivatkozva újból felhívom a figyelmet a Cheresteşiu-féle román-magyar és magyar-román szótára. Ennek a szinte nélkülözhetetlen segédkönyvnek dicséretére az ottan közöltek után nincs szükség az ár- és fizetésfeltételek olyan kedvezően vannak megszabva, hogy még szerényebb anyagi viszonyok közt is megszerezhető. Oradea—Nagyvárad, 1928 szeptember 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István püspök,

Tanügyi: 4271—1928 II. sz. KÖRLEVÉL. *Valamennyi nagytiszteletű Iskolaszéki Elnök urnak.* Az iskolai év kezdetén történt tanítói személyváltozásokhoz a minisztérium autorizációját kell kérnünk egy hónapon belül [M. O. T. 15. §]. Ebből a célból azon tanítókról, akik már kisebbségi iskolában működtek elsőbb is, két „Tabloul învățătorului“ küldendő be, amely magába foglalja a következő adatokat: Név, születési hely, idő, diploma, éve, kiállítója, eddigi működése és hol tett hivatalos esküt, autorizáció kelte és száma, vagy mikor, melyik iskolától terjesztette fel autorizációért való kérvényét. A most először alkalmazott tanítóknak ezenkívül a 3620—1927. 15, ill. 751—1926. c) körrendelet szerinti összes okmányaikat fel kell terjeszteni. Oradea—Nagyvárad, 1928 szeptember 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Közigazgatási: 4301—1928. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi Nt. lelkészi hivatalnak.* Felkérem mindazokat a lelkésztársakat, kiknek egyházközségében a kolozsári ref. theologiai fakultásra menő ifjak volnának, szíveskedjenek ez utóbbiakat megnyugtatóképpen értesíteni, hogy az egyházkerület elnöksége minden lehető elkövet arra nézve, hogy internátusban nyerhesenek elhelyezést. Oradea—Nagyvárad, 1928 szeptember 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István püspök.

Tanügyi: ad. 4060—1928 II. sz. *Valamennyi kebelbeli közép-foku Fiu- és Leányiskola Nagyságos Igazgatóságának,* 4060—1928. sz. körrendeletem kiegészítésül elrendelem a következő vallástani kézikönyvek használatát az 2928—29. tanévben. Gimnáziumok: I. oszt. Farkas K. Ószövetségi kijelentés, II. oszt. Farkas K. Ujszövetségi kijelentés, III. oszt. Nánay B. Egyháztörténelem. Polgári isk., Lyceumok IV. oszt. Szappanos: Református Keresztyén vallástan. Kiegészítésül: Heidelbergi káté. Lyceumok V. és Ker. isk. I. oszt. részére Révész Imre: A keresztyénség története. Lyceumok VI. és Ker. isk. I. oszt. részére Révész Imre: A magyar protestantizmus története. Lyceumok VII. oszt. részére dr Makkay Sándor: Kegyelemből hit által. A IV. oszt. tankönyvül az elemi iskolai VI. oszt. os tankönyvet kellett a tavaly előirt Heigelbergi káté mellett bevezetni. mert ennek az osztálynak megfelelő hit- és erkölcstani kézikönyvünk még nincs.

Oradea—Nagyvárad, 1928 szeptember 21. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: ad. 4058—1928 II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli egyház Nagytiszteletű telkészi hivatalának és Iskolaszéki Elnökségnek.* 4058—1928. sz. körrendeletem kiegészítésül az 1928—29. tanévre az elemi isk. VII. oszt. számára a tavaly használt konfirmációs káté további használatát rendeltem el. Oradea—Nagyvárad, 1928. szeptember 21. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Az egyházkerületi Főtiszteletű és Méltóságos Tankönyvkiadó-Bizottság 4658—1928., 4659—1928. és 4660—1928. számú rendeleteiben használatra elrendelt összes

**Vallástani kézikönyvek,
Kis- és nagybetűs Énekeskönyvek,
TANKÖNYVEK
és iskolai nyomtatványok**

az előirt áron beszerezhetők:

Béres Károly könyvkereskedésében
a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál
Oradea-Nagyvárad, Str. Iosif Vulcan-utca 14.

Egyházaknak és iskoláknak 10% engedmény!

**BERGER
ÉS SPINDLER**

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 38

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir
(Beöthy Ödön-utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

Telefon szám 4-54.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 38

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor Tinca—Tenke

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégibb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait ¹⁶

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghuzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

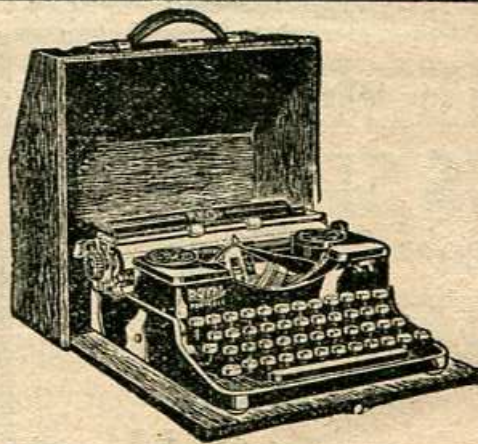
a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 38

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“

írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.

Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselőt:

GOLDSTEIN, ORADEA

Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

A nagyszalontai konferencia lefolyása.

Csak három nap volt. Szegénységünk, a konferenciák áldásának ismeretlensége és sok más körülmény miatt nem sátorozhattunk tovább az Úr közelében, de e három nap alatt megérez-tük az Ő közellétét és bőségesen gazdagodtunk áldásaival. Boldogan tapasztaltuk meg, hogy Isten lelke hathatósan munkálko-dik a pásztorokban és a nyájak tagjaiban az anyaszentegyház megelevenedéséért. Éppen ezért, most amikor visszagondolunk ez áldott napokra, szivből sajnálkozunk, hogy *csak* három nap volt. Tizenharmadikán délben már gyülekeztek a lelkészek, töb-ben feleségestől, tanítók és az egyházak világi kiküldöttei közül is számosan. A viszontlátás örömeben felragyogtak a szemek, összedobbantak a szivek hogy nemsokára, az esti áhitatnál ta-lálkozzanak azzal is, akiknek lelkükben megzendülő hívó szavára összegyülekeztek. Ekkor *Sárközy* Lajos szatmárnémeti-i lelkész imádkozott és hirdette az ígét Zsid. 10. r. 7. v. c. alapján mint-egy jelentkezve az Urnak való szolgálattételre: ime itt vagyok Uram — és fölajánlkozva s egyszersmint felhiva a gyülekezet tagjait az Isten akaratának cselekvésére.

Másnap, 14-én reggel, midőn már minden résztvevő meg-érkezett, *Kassay* Béla esperes emelte a lelkeket Istenhez és hir-dette az ígét, Máté 9 r. 35—38 v.-i alapján rámutatott az elgyö-tört nyájra, közöttük a belmisszió terén reánk váró sok munkára. Különösen megragadóan emelte ki, hogy egyen-egyen mindnyá-junknak kérni kell Istentől: Küldj uram engem is a Te aratásodba.

Istenisztelet után kezdődött a legnagyobb iskolateremben a konferencia. A még akadályoztatása miatt, hosszabb utjából haza nem érkezett *püspökünk* helyett *Csernák* Béla ker. főjegyző nyitotta meg erőteljes célkitűző beszéddel a tanácskozást. Fel-mutatta hitéletünk meghanyatlását, a vallásos és közelebbről re-

formátus öntudatosság hiányát és mindazokat az okokat, melyek szükségessé tették, hogy összegyülekezzenek az Ur szőlőjének munkásai és lelküket megnyitva Isten lelke előtt, tőle kérjék a segédelmet egyházunk megújulására. Feladatul tűzte ki abban az irányban való munkálkodásunkat, hogy az igehirdetés visszanyerje erejét, valamint az iskolának egyházunk életében minél építőbbé tételét. Visszatekintett a belmissziói munkának egyházunk kebelében való megindulására, mikor a múlt század végén magasra csaptak a liberalizmus és racionalizmus hullámai. Ez a munka ma már az egész világon élénken folyik, minek bizonyossága, hogy mindenütt összegyülekeznek a Krisztus lelke által új életet önteni a lelkekbe. Ezért jöttünk mi is össze és bizunk Istenben, hogy megfog nyugodni rajtunk az ő áldása.

A megnyitás után *Kassay Béla*, mint a nagyszalontai egyházmegye esperese üdvözölte egyházmegyéje és a vendéglátó egyház nevében a konferenciát, köszönettel a megeredő hatásokért, melyekből legtöbb bizonyára helyben és a közelben fog áradni, mert „a fény ott melegít legjobban, ahol meggyújtják“.

A tulajdonképeni konferencia első tárgyát *Debreczeni István* szatmári lelkész vezette be, ki *igehirdetésünk átalakulásáról* tartott előadást. Felsorakoztatta az okokat, melyek ezt úgy elméleti, mint gyakorlati tekintetben szükségessé teszik és kifejtette, hogy milyenek kell lenni mai igehirdetésünknek tárgyára és módjára nézve. Feladatunk krisztianizálni a lelkeket s azért prédikálnunk kell az Igét: Krisztust, a megtérést, a bűnt és az ő vele való ujjászületést. De ezt egyéni átéléssel, személyes élettapasztalással tegyük és igehirdetésünk építő aktuális és egyéni, az emberi lelket figyelembevevő legyen. Valósággal együtt kell élni Krisztussal és meg kell telepednünk az Igével, hogy minden prédikáciánk az igével telített lelkünk kicsordulása legyen.

— A hozzászólások során *Szondy Géza* kisperegi lelkész, ki a belmissziói munkának már évtizedekkel ezelőtt előadója volt az ORLE. bizottságában, kiemelte, hogy a nép nyelvén beszéljünk. *Arday Aladár* gyantai lelkész *Kecskeméthy István* professzort idézte, hogy minden prédikációt azzal az érzékkel írjunk, amivel egy szerelmes levelet irnak. *Nagy Zoltán* b. ujlaki lelkész, a megromlott vizü kút hasonlatával a magunk megtisztulását, megújulását hangsúlyozta. *Dohy Árpád* nagyszalontai lelkész szerint ne az egész ige legyen a mi eszközünk, hanem mi legyünk eszköz az ige keretében. *Bokor Sándor* [Fekete-gyarmat] Fosdickot idézi, hogy igekirdetésünk akkor eredményes, ha a hivek így szólnak: Honnan tudta tiszteletes ur, hogy

nekem ez a bajom? *Vaday Béla* esperes igehirdetésünk református hitvallásos jellegének szükségességét hangsúlyozza, *Sárközi Lajos* azt tartja fontosnak, hogy a lelkész ismerje a hivek lelki szükségseit. *Szaptonczay Bertalan* [Nagybánya] az előadás természetességére hívja fel a figyelmét.

Dr *Bodnár Gábor* jákóhodosi lelkész a *lelkipásztori látogatásról* szóló előadását — gyöngélgédesége miatt — *Kiss Bertalan* nagyváradai s. lelkész olvasta fel. Az előadó hangsúlyozta és vitatta a lelkipásztori látogatás szükségét, kiemelve, hogy ezt a lelkipásztor végezze és ne az ember. Majd ismertette, egyéni sajátos vonásait és általános elveit. Jézus és a tanítványok példája nyomán mindenütt bizonyosságot kell tenni Isten ígéjének erejéről.

— *Szondy Géza* a látogatások végzésére a vasárnap délutánt ajánlja. *Juhász András* [Várasfenes] nagy akadályt tapasztalt abban, hogy a hivek a lelkészben mindig az adóvégrehajtót is látják. *Kiss Bertalan* és *Bottyán Pál* [Erdőhegy] a látogatások szükségességét bizonyítják. *Vaday Béla* esperes a beteglátogatást emeli ki. *Kürthy Károly* [Halmi] a presbytereket is bevonta ebbe a munkába. *Arday Aladár* a látogatásnak az istentisztelet látogatására, tapasztalt hatásáról tesz bizonyosságot. *Debreczeni László* [Érábrány] szerint bibliával és imádkozással kell végezni, míg *Szaptonczay Bertalan* ezt csak a bibliás és imádkozó családoknál ajánlja.

Délután *Végh József* esperes elnökölt a lelkészi konferencián, hol *Szaptonczay Bertalan* a *vasárnapi iskolai* munka megbeszélését vezette be pszichológiailag megalapozott és gyakorlati utmutatásokat nyújtó előadásával. — Hozzászólottak: *Kürthy Károly* saját tapasztalatainak tanulságos feltárásával beszélve a mesék és a tartalomleírás fontosságáról, *Liszkay Kálmán* borosjenői s. lelkész az ünnepélyek hasznáról. *Szombati Szabó István* a mesék és képek helyes alkalmazásáról. *Bokor Sándor* a legnehezebb hitigazságoknak egyes rajzok által való szemléltetését ismertette. *Nagy Zoltán* az imádkozni tanítás áldását emelte ki. *Debreczeni István* az adakozásra nevelésre, az aranymondások leiratására hívta fel a figyelmet és a hozzá beérkezett jelentővek egyes tanúságait ismertette, a munka lelkes végzésére buzdította a munkásokat.

A *bibliai kör*i munkát *Ardai Aladár* adta elő lelkesen és meggyőző erővel, vonzón és megragadóan tárta fel a munka négy [lelki, értelmi, testi és szolgálatra nevelés] ágát és ezek 7—7 csoportban való részletezését.

— *Juhász András*, dr *Koronka Pál* [*Adorján és Nagy Zoltán* hozzászólásai után felvilágosításaival egészítve ki.

Ugyancsak 14-én délután volt a *tanító* konferencia kizárólagosan belmissziói tartalommal. Ezt *Kassay Béla* esperes vezette. Az első előadást *Török Bernát* színérváraljai tanító tartotta felmutatva mint lehet és kell, hogy legyen munkatársa a tanító mindenben a lekipásztornak. A második előadó *Bakó István* nagykárolyi tanító volt, ki értékes megalapozással mutatta ki, hogy mit tehet a tanító és mit kell tennie a belmissziói munka terén. Kimutatta a biblia, az őskeresztyénség és Kálvin alapvetéseit, a belmisszió szükségességét és az ehez szükséges lekületet; felsorakoztatta a munka akadályait s azok leküzdését és a munka irányait. Hozzászólások után *Kassay Béla* esperes intézett lelkes beszédet a nagyszámmal jelenvolt tanítókhoz és tanítónőkhöz.

Este 6 órakor *Szabó Zoltán* végezte a templomi áhitatot kedves közvetlenséggel és ebből folyó hatással beszélve a jó Pásztorról és a pásztori kötelességekről.

Másnap, 15-én reggel *Nagy Zoltán* hirdette az Igét Gal. 6. r. 1—2. v. alapján hatalmas erővel hirdetve a bűnbánatot és a közös teherviselést.

A konferencián *Sulyok István* püspökünk elnökölt, szeretettel köszöntve az egybegyülteket. — *Bokor Sándor* tartotta meg az *urvacsorával élők számának fokozásáról* nagy tanulmánnyal elkészített előadását, melyet gyakorlati szempontból kiegészítettek a hozzászólások, *Szondy Géza* a külön kehely fakultatív behozatalát ajánlotta. *Ardai Aladár* szerint az öntudatos urvacsorázásra kell rávezetni a hiveket. A lelkésznek olyan bűnbánatot kell tartani, hogy meglássék rajta és általa a gyülekezeten. *Nagy Zoltán* azt vallja, akinek igazi hite van, az nem fél a közös kehelytől, mert az ilyen hit: hit desinfector. *Juhász András* a bűnbánatról, *Sárközi Lajos* a gyülekezet tagjainak külön részletekben [nőegyletek stb.] által való előkészítéséről beszélt. *Debreczeni István* úgy találja, hogy a helyes készületről kell felvilágosítani a hiveket, meg kell tartani komolyan külsőleg is a bűnbánati hetet és bibliamagyarázatos istentiszteletek tartásával kell előkészíteni az urvacsoraosztást. Mindenek fölött egy nagy egyetemes ébresztő munkához kell fogni minden irányban.

Püspökünk összegezve az elmondottakat szükségesnek tartja, hogy e kérdéshez lapunkban sorozatos hozzászólások induljanak meg.

Kiss Károly nagyváradai lelkész a szegények gondozásáról

tartott történelmileg megalapozott előadásában rámutatott arra, hogy az a munka elsősorban egyházi munka és helyes végzésére feltétlen szükséges a diakonia visszaállítása.

Délután a *lelkészek barátsága és testületi kellemének ápolása* címén Nemes Elemér igazfalvai lelkész meleghangú és világos áttekintést nyújtó előadásában a lelkészi barátságot az „adelfos” szóban látja meghatározva, majd ismertette az erdélyi testvérek között vitázó két irányt és a beérkezett véleményeket. A szövetséggel ellentétben a testület mellett foglalt állást az erdélyiekkel közösen. — Dr Koronka Pál úgy találja, hogy kerületünkben komoly alap van az igazi barátságra válaszfalak nélkül. Püspökünk szerint nem is barátság, hanem testvériség kell hogy legyen egymás között, de ez csak a bizalom alapján lehetséges. A testületi szellemben nem a sziv a fő, hanem a tartalom és ezt legjobb erőnkkel adjuk meg. Sárközi Lajos a lelkészegyesületnek a mi kerületünkben külön való megalakítását tartja helyesnek, mely később egyesülhet az erdélyivel. Arдай Aladár az egymás iránt való bizalmat és igaz szeretetet hangsúlyozza. Ne kicsinyeljük egymást, hanem tapsoljunk egymás sikereinek. Juhász András a konferenciának nagyobb reklamirozását szerette volna. Debreczeni István szerint az igazbarátságot az őszinteségen építhetjük fel, úgy egymás kritikáját is elbirja. A lelkészegyesületet közösen kell megalakítanunk az erdélyi testvérekkel, de meg kell alakítanunk és mielőbb. Indítványára az előadói javaslat módosításával kimondta a konferencia, hogy a lelkészegyesület megalakítását szükségesnek látja, felhívja azért az egyhm. lelkészértekezleteket, hogy a megalakulás módja [külön, vagy együtt] felől sürgősen nyilatkozzanak.

Még Arдай Aladár fejezte be a bibliaköri munkáról szóló gyakorlati előadását.

Este 6 órakor Bagoly Bertalan borsi lelkész hirdette nagy tudással az Igét a Krisztusért elvesztett és benne megtalált élet boldogságáról.

A konferenciának legáldottabb része volt a *papnék* konferenciája, melyet Pilder Mária vezetett. Előadásában feltárta a papné egyéni, családi és gyülekezeti kötelességeit, illetve felmutatta azt a hivatást, mely a papnére mint nőre, mint anyára és mint gyülekezeti támogatóra vár. 15 én délután pedig a papnékon kívül a gyülekezet nőtagjainak nagyszámu csoportja előtt tartott előadást a samáriai asszony története alapján.

Vasárnap már kora reggel gyülekezni kezdtek a környékbeli gyülekezetek presbyterei és tagjai s jóval az istentiszteletre

hívó harangszó megkondulása előtt megélénkült a templom tájéka. Mire másodszor hívtak a harangok, már teljesen megtelt a hatalmas hajlék. A lelkipásztorok és a vidékiek a városházáról vonultak az impozáns látványt nyújtó palástos sereg vezetése mellett az Istenházába. A gyülekezet éneke után megjelent a szószéken püspökünk már külsejével is áhitatot ébresztő tisztes alakja. Buzgó imádságával fölemelte a lelkünket, majd Máté 10. r. 29., 30. v.-e alapján tartott filozófiailag megalapozott igehirdetésben tett vallást a gondviselő Isten bölcsességéről és jóságáról. Utóimádságában áldást esdett a gyülekezetre és anyaszentegyházunkra. — Utána *Csernák Béla* lépett az Urasztalához és egészen alkalmi szivreható beszéd után püspökünkkel együtt kiosztotta az Urvacsorát a hivek százainak.

Istenisztelet után a város különböző felekezetei és testületei tisztelgő küldöttségekben járultak püspökünk elé, ki minden üdvözlésre frappáns és meleg szeretetben gazdag feleletekkel válaszolt.

Délben az egyház látta vendégül az idegenből odaseregletteket,

Délután a *presbyterek* konferenciáján a XC. zs. eléneklése után *Csernák Béla* imádkozott, majd *Domahidy Elemér* egyházkerületi főgondnok nyitotta meg széleslátókörű beszédében világosan jelölve meg a presbyter feladatait. Isten országa eljöveteleért — mondotta — naponként imádkozunk, de ennek több akadálya van. Ilyenek a gáncsolók, a tétovázók, a vakhitűek, a bűnösök. De mi magunk is, kik sokszor fáradtak, csüggedtek vagyunk és nem ragaszkodunk olyan erővel, mint kellene. Ezért hordozzuk a keresztet. Isten országát minden presbyternek munkálni kell és segítségére lenni ebben az egyház vezetőinek. Szivveljük meg, amiket itt nyerni fogunk és működésünkkel s egész életünkkel legyünk példák mindenki előtt.

A mély hatást keltett megnyitó után a külföldön tartózkodó dr *Balogh Ernő* helyett dr *Hadházy Kálmán* egyh.-ker. jegyző tartott erőteljes előadást a presbyter egyéni, családi és gyülekezeti kötelességeiről. Rámutatott a hibákra és markáns vonásokkal vázolta meg az igazi presbyter képét. Utána több hozzászólás hangzott el, melyek közül különösen kiemelkedő volt Püspökünk beszéde, ki főképen a középiskolák fenntartása és papi, tanári és tanítói pályára menők egyetemes segítése érdekében hívta fel támogatásra a presbytereket. — A második előadást *Tereh Géza* szatmári presbyter tartotta a presbyterek belmissziói feladatairól a megváltozott idők megváltozott köteles-

ségeit hangsúlyozva a konferencia előtt. — E tárgyhoz *Gulácsy Sándor* egyh.-m. tanácsbíró szólott hozzá lelkes és súlyos igazságokkal gazdag beszédében buzdítva a presbytereket tisztük helyes betöltésére. A konferencia az elnök zárószavaival ért véget.

A három napi részekre tagozódott, de zártabb tanácskozásnak, az istenitiszteleteken kívül még két külső, ünnepélyesebb megnyilvánulása volt.

Egyik a szombati irodalmi estély, melyen három kiváló író lelkész működött közre. *Kürthy Károly* prologusnak írott biblikus és költői hasonlatokban gazdag alkalmi nagyhatású versét olvasta fel, *Sárközy Lajos* a Beótyák a falut c. pompás megfigyelésre valló, gazdag humoru novellájával tartotta állandó derűtségben a közönséget, *Szombati Szabó István*, az erdélyi írók egyik legtehetségesebbje pedig néhány maradandó értékű költeményét olvasta fel a közönség elismerő tapsai között. A többi számokat a helybeli dalárda nagyszerűen precíz énekei, *Kiss Géza* s.-lelkész sikerült szavalata, *Tenke Ida* és *Szatmáry József* gyönyörködtető és hatásos énekszólói képezték, kik részben *Vasváry Béla* helybeli kántor sikerült szerzeményeit adták elő a szerző kísérete mellett.

A másik ünnepély a bezáró templomi vallásos estély volt, hol *Végh József* érmelléki esperes mondott áhitatos és költői szárnyalású imádságot, *Papp József* gencsi lelkész hirdette az ígét, Csel. 2. r. 44, 45—47. v.-ei alapján, meleg közvellenességgel rajzolva meg az első keresztyén gyülekezetet és vonzó erővel állítva oda például a mai gyülekezetek elé. *Pilder Mária* sziveket és lelkeket megragadva beszélt a kereszt titkáról, foglyul vive a hallgatókat az Úr Jézus Krisztushoz. Rajtuk kívül közreműködtek még helyből *Szatmáry József* szép énekével, *Lőrinczy Mária* és *Kiss Mária* lelkes szavalataikkal.

Már alkonyodott, mikor a Légyen te kőfalaidban... énekünk hangjai mellett oszladozni kezdett a templomot zsufozásig megtöltő sokaság, kint nemsokára leszállt a sötétség, de bent a lelkekben magasan lobogott a világosság, amint az Ur gyarló szolgálóinak munkásságával az ige és az ő Lelke erejével gyűjtött a lelkek és a világosság Atyja. Mi hálás szívvel mondunk buzgó köszönetet Neki, hogy eszközeiül választott bennünket és boldogok vagyunk, ha közelebb jutott a szivekhez a világ Világossága: a Jézus.

Ador Gusztáuról, Svájc nemrég meghalt elnökéről, hálás szívvel emlékezünk meg. Ő kezdeményezte a hadifogolycsere munkáját, Legnagyobb elfoglaltsága közben sem mulasztott el egyetlen vasárnapi isteniszteletet sem. A Bibliát szenvedélyesen szerette, betegsége alatt is mindig azt olvasgatta.

HIREK

Imaház- és iskolaszentelési ünnepet III 30 án a resicai gyülekezet, melynek tagjai közadakozásból és más egyházak és hívek adományaiból hosszú kitaró munka után felépítették az Ur hailékát. Ugyanakkor tartja zászlóavatását az ottani ref. nőegylet, mely alkalomból zászlószegeket fog szétküldeni az egyházközségeknek. Szeretettel ajánljuk ezek megváltását a gyülekezetek jóindulatába, mert az ezekből befolyó adományokból akárják az iskola berendezését elkészíttetni.

Felhívás. A Kolozsvári Ref. Theologiai Fakultáson az 1927/28. évben végzett növendékek kimondották, hogy a theológiával és egymással való testvéri kapcsolatuk ápolására és erősítésére egy havonta megjelenő levelező ujságot létesítenek. Az I. K. E. szénior osztályának orbói konferenciája egy hasonló irányu ujság megindítását mondta ki. Mindkét megmozdulás e sorok írójára bizta a levelező ujság megszervezését és szerkesztését. Az ujság egyelőre kézirat gyanánt havi négy ives oldalon, könyvomatoss kiállításban fog megjelenni. Közöl híreket a theologia és I. K. E. életéből és azok életéről és munkáiról, akik a levelező lap táborához csatlakoznak. Az olvasók vehetnek fel kérdéseket, hozzászólásra és megbeszélésre, kérhetnek egymástól tanácsot stb. A lap árát a legminimálisabbra szabjuk. Természetesen az előfizetők száma fogja befolyá-

solni az árat. Kb 80—100 leire lehet számítani. az évi előfizetési díjat. Fölkérem azokat a testvéreimet, akik a kolozsvári theológián bármikor végeztek, vagy akik az I. K. E. szénior osztályának tagjai, hogy jelentsék be okt 6-ig belépnek-e a levelező ujság táborába. Aki belépnek, azokat kérem, küldjék be azokat az adatokat és kérdéseket, amelyeket közölni óhajtanak. Minden javaslatot és jótanácsot a lapra vonatkozólag szívesen veszek és kérek. *László Dezső*, theol. szénior, ifj. titkár.

Érendrédi harangszentelés

Az ezeréves Érendréd község híres magyar lakossága nagy ünnepeléssel fogadta a múlt vasárnap Ft. *Sulyok István* püspök urat, aki az ottani harangszentelési ünnepélyen jelent meg. Ennek az ünneplésnek súlyt és aktuálitást az a körülmény adott, hogy Érendréd és környékén eső falvakban eddigelé soha református püspököt nem láttak. Érthető tehát, hogy Érendréd lakossága és a környékbe'i falvak, amelyek mind a reformáció terjedése idején tértek át a kálvinista egyházba s hitük mellett az ellenreformáció zivataraiiban is a mai napig hiven kitaróttak: lángoló lelkesedéssel és a tőlük telhető legnagyobb ünnepélyességgel és szeretettel fogadták egyházfejüket 23-án reggel 7 kor indult auton Püspök ur Érendrédre dr *Szemethy Géza* egyházkerületi titkár, *Vargha László* egyházkerületi számvevő és *Peredy György* hirlapíró kísé-

retében. Piskolt községben a református és gör. kath. lakosság, valamint a felekezeti és állami iskolák ifjúsága *Selejan* Florian gör. kath. esperes, *Kirvai* Miklós állami iskolai igazgató és *Szabó* Lajos református lelkész vezetése alatt várták a Püspök ur autóját, hogy üdvözölhessék. A rossz idő és rossz ut miatt azonban Püspök ur csak nagy kése delemmel érkezett a községbe. Püspök ur érthető megilletődéssel fogadta a kedves fogadtatást. Érendréd határában lovasbandérium élén az egyház főgondnoka *Szilágyi* Kálmán, *Negreu* Aurel községi jegyző, *Albis* Juliska az érendrédi leányok és Bibliakör nevében hatalmas virágcsokorral fogadták a Püspök urat. A fe virágozott autó a község lakosságának üdvözlése mellett vonult be a községbe. A templom tornyában megkondult a felavatásra váró harang. A parochia kapujában *Gargya* Géza az egyházközség lelkésze fogadta a Püspök urat szives Isten hozottal, ahol még *Végh* József, *Havas* Gyula esperesek, *Takács* Ferenc, *Borbély* Sándor, *Papp* József, *Szabó* Lajos lelkészek és igen sok egyházi, világi notabilitások jelentek meg. A harangozás alatt a zsufó'ásig megtelt gyönyörű templomba a lelkészi kar élén vonult be Püspök ur. A zsol-tárok után magasan szárnyaló imát és utána egy órás hatalmas beszédet tartott. Ez után *Havas* Gyula esperes imádkozott, majd *Gargya* Géza lelkész ismertette a régi háboruba vitt és az új harang történetét. Felolvasta az adakozók névsorát, *Nagy* Lajos ottani gazda nevével kezdve, aki az új ha-

rangra való adakozást 50,000 Lei-el kezdte meg. Istentisztelet után Püspök ur a parochián fogadta a tisztelgőket, elsőnek *Havas* Gyula esperes üdvözölte az egyházmegye lelkészei nevében, utána *Selejan* Aurel gör. kath. lelkész vonult a Püspök ur elé a gör. kath. hivek küldöttségével. Szeretettel üdvözölte a község gör. kath. hiveinek és a maga nevében. A testvéregyház nevében kívánta, hogy apostoli munkálkodása áldásos legyen. Majd dr *Falussy* Árpád volt főispán a presbyterium nevében lendületes és történelmi részletekkel átfűzött beszéddel üdvözölte. Elmondta, hogy Érendrédet Zoardt vezér alapította, a vára szemben állott a templommal a dombon. Zoardt letelepített harcosai építették a falut. A várat, amely a mohácsi sívészkor még állott, a törökök rombolták le, de a vár köveiből új várat emeltek az Istennek a várat a templomot. A község első volt azok között akik Ozorai és Derecskey prédikátoroktól átvették a Kálvin tanait és megtartották az ellenreformáció Pázmány és Kolonics idejében is. Erős ma is a lelkük és szilárd a hitük és ez a nap mégjobban megerősítette azt. Hálával és szeretettel üdvözli, mert ő az első püspök, aki közöttük járt miótakálvinisták. *Borbély* Sándor lelkész *Dengeleg* és *Irin* községek presbyteriumát vezette üdvözlésre. Üdvözlések után társasbéd volt, melynek befejeztével Főtiszteletű Püspök ur látogatásokat adott vissza s a templomban pedig *Papp* József gencsi református lelkész tartott a hiveknek igen nivós predikációt.

Anyák napját tartottak a pusztajlaki vasárnapi iskolás növendékek aug 19 én. A műsor egyes számát *Kádár Miklós* lelkész bibliamagyarázata *Bódis Ágnes* IV-ed éves tanítónőképzős felolvasása, a növendékeknek az anyákért való könyörgései, az anyáról szóló szavak, énekek, *Sándor Lajos* helybeli tanító záróbeszéde és *Czapfaly József* theológus imádsága képezték. Az önkéntes adományokból 423 lei gyűlt össze a nagyváradai református árvaház javára.

A peltyéni egyház ünnepe.

Kettős ünnepet ült a peltyéni gyülekezet szept 23-án, midőn felavatta megújított templomát toronyát és új, nagyobb harangját. Az ünnepségre 11 lelkész és a környék lakói közül nagyszámmal sereglettek össze. A délelőtti istentiszteleten a felavató imádságot *Szell György* esperes mondta, *Csernák Béla* egyházkerületi főjegyző pedig alkalmi egyházi beszédet tartott, mely után a harangbeszerzés történetét *Bogdán Lajos* helybeli lelkész olvasta fel. A templomba be

nem férő gyülekezetnek *Gyön gyössy Bálint* nagykolcsi lelkész tartotta az istentiszteletet. A lelkes felkészítővel fűszerezett közebéd után újra a templomba gyülekezett a hívők sokasága, amikor *Oláh Sándor* szamoskrassói lelkész fungált, *Szöke József* ombódi tanító pedig szép szóló énekével gyönyörködtette a gyülekezetet. — Este táncmultság volt.

Kik pályáztak a máramarosszigeti lelkészi állásra. A Bede László elhunytával megüresedett máramarosszigeti református lelkészi állásra a törvényes határidőig beadták pályázataikat és a minősítő bizottság által választhatóknak nyilvánítottak: *Kádár Miklós* pusztajlaki, *V Wesmás Károly* gyoroki, *Várady Attila* szapáryfalvai, *Kun Zoltán* pankotai, *Juhász Péter* szatmáruudvarii, *Papp József* gencsi, *Nagy Elek* szászrégeni, *Szabó Endre* színérváraljai, dr *Mezei Mihály* magyarláposi lelkészek és *Patay Lajos* aradi segédlelkész. A választás napjául az esperesi hivatal október 14-ét tűzte ki.

HIVATALOS RÉSZ

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Pénztári: ad. 1933/1928. III. szám. KÖRLEVÉL. *Valamennyi Nt. Esperes, Lelkész és Segédlelkész Urnak.* Felhivom a fenti szám alatt már leköszölt körrendeletem értelmében az összes érdekelteket, hogy harmadik évnegyedi államsegély felvételéhez szükséges globáladó kifizetését igazoló eredeti adóhivatali vagy községi nyugtát saját érdekükben hivatalomhoz azonnal juttassák el mindazok, akik ezen harmadik évnegyedre a második év negyedeivel együtt nem igazolták, vagy akik ezen idő óta még be nem küldötték. Oradea—Nagyvárad, 1928. szeptember 27. Atyafiságos szeretettel: **Sulyok István** s. k. püspök.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el,

Az egyházkerületi Főtiszteletű és Méltóságos Tankönyvkiadó-Bizottság 4658—1928., 4659—1928. és 4660—1928. számú rendeleteiben használatra elrendelt összes

**Vallástani kézikönyvek,
Kis- és nagybetűs Énekeskönyvek,
TANKÖNYVEK
és iskolai nyomtatványok**

az előirt áron beszerezhetők:

Béres Károly könyvkereskedésében
a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület könyvkiadójánál
Oradea-Nagyvárad, Str. Iosif Vulcan-utca 14.

Egyházaknak és iskoláknak 10% engedmény!

**BERGER
ÉS SPINDLER**

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült

templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótálási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 39

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA-NAGYVÁRAD

Strada Dimitrie Cantemir
(Beöthy Ödön utca) 2. sz.

Alakult 1899. évben

T-telefon szám 454.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 8.500,000

Lelkész urak részére előnyösen
teljesít átutalásokat

Folyósít rövid lejáratu váltó
és jelzálogkölcsönöket

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat 39

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor Tinca—Tenke

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait ¹⁷

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszereivények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sípok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 39

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“
írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselőt:

GOLDSTEIN, ORADEA

Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.